

Parlamentul Romaniei

Codul de Procedura Penala al Romaniei

din 01/07/2010

Publicat in Monitorul Oficial, Partea I nr. 486 din 15/07/2010

PARTEA GENERALĂ

TITLUL I

Principiile si limitele aplicarii legii procesuale penale

Normele de procedura penala si scopul acestora

Art. 1. - (1) Normele de procedura penala reglementeaza desfasurarea procesului penal si a altor proceduri judiciare in legatura cu o cauza penala.

(2) Normele de procedura penala urmaresc asigurarea exercitarii eficiente a atributiilor organelor judiciare cu garantarea drepturilor partilor si a celorlalti participanti in procesul penal astfel incat sa fie respectate prevederile Constitutiei, ale tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, ale celorlalte reglementari ale Uniunii Europene in materie procesual penala, precum si ale pactelor si tratatelor privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Romania este parte.

Legalitatea procesului penal

Art. 2. - Procesul penal se desfasoara potrivit dispozitiilor prevazute de lege.

Separarea functiilor judiciare

Art. 3. - (1) In procesul penal se exercita urmatoarele functii judiciare:

- a) functia de urmarire penala;
- b) functia de dispozitie asupra drepturilor si libertatilor fundamentale ale persoanei in faza de urmarire penala;
- c) functia de verificare a legalitatii trimiterii sau netrimiterii in judecata;
- d) functia de judecata.

(2) Functiile judiciare se exercita din oficiu, in afara de cazul cand, prin lege, se dispune altfel.

(3) In desfasurarea aceluiasi proces penal, exercitarea unei functii judiciare este incompatibila cu exercitarea unei alte functii judiciare, cu exceptia celei prevazute la alin. (1) lit. b), care este compatibila cu functia de verificare a legalitatii trimiterii sau netrimiterii in judecata.

(4) In exercitarea functiei de urmarire penala, procurorul si organele de cercetare penala strang probele necesare pentru a se constata daca exista sau nu temeiuri de trimitere in judecata.

(5) Asupra actelor si masurilor din cadrul urmaririi penale, care restrang drepturile si libertatile fundamentale ale persoanei, dispune judecatorul desemnat cu atributii in acest sens, cu exceptia cazurilor prevazute de lege.

(6) Asupra legalitatii actului de trimitere in judecata si probelor pe care se bazeaza acesta, precum si a legalitatii solutiilor de netrimiterere in judecata se pronunta judecatorul de camera preliminara, in conditiile legii.

(7) Judecata se realizeaza de catre instanta, in complete legal constituite.

Prezumtia de nevinovatie

Art. 4. - (1) Orice persoana este considerata nevinovata pana la stabilirea vinovatiei sale printr-o hotarare penala definitiva.

(2) După administrarea întregului probatoriu, orice îndoială în formarea convingerii organelor judiciare se interpretează în favoarea suspectului sau inculpatului.

Aflarea adevărului

Art. 5. - (1) Organele judiciare au obligația de a asigura, pe baza de probe, aflarea adevărului cu privire la faptele și împrejurările cauzei, precum și cu privire la persoana suspectului sau inculpatului.

(2) Organele de urmărire penală au obligația de a strânge și de a administra probe atât în favoarea, cât și în defavoarea suspectului sau inculpatului. Respingerea sau neconsemnarea cu rea-credință a probelor propuse în favoarea suspectului sau inculpatului se sancționează conform dispozițiilor prezentului cod.

Ne bis in idem

Art. 6. - Nicio persoană nu poate fi urmărită sau judecată pentru săvârșirea unei infracțiuni atunci când față de acea persoană s-a pronunțat anterior o hotărâre penală definitivă cu privire la aceeași faptă, chiar și sub altă încadrare juridică.

Obligativitatea punerii în mișcare și a exercitării acțiunii penale

Art. 7. - (1) Procurorul este obligat să pună în mișcare și să exercite acțiunea penală din oficiu atunci când există probe din care rezultă săvârșirea unei infracțiuni și nu există vreo cauză legală de împiedicare, altă decât cele prevăzute la alin. (2) și (3).

(2) În cazurile și în condițiile prevăzute expres de lege, procurorul poate renunța la exercitarea acțiunii penale dacă, în raport cu elementele concrete ale cauzei, nu există un interes public în realizarea obiectului acesteia.

(3) În cazurile prevăzute expres de lege, procurorul pune în mișcare și exercită acțiunea penală după introducerea plângerii prealabile a persoanei vătămate sau după obținerea autorizării ori sesizării organului competent sau după îndeplinirea unei alte condiții prevăzute de lege.

Caracterul echitabil și termenul rezonabil al procesului penal

Art. 8. - Organele judiciare au obligația de a desfășura urmărirea penală și judecata cu respectarea garanțiilor procesuale și a drepturilor părților și ale subiecților procesuali, astfel încât să fie constatate la timp și în mod complet faptele care constituie infracțiuni, nicio persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală, iar orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit legii, într-un termen rezonabil.

Dreptul la libertate și siguranță

Art. 9. - (1) În cursul procesului penal este garantat dreptul oricărei persoane la libertate și siguranță.

(2) Orice măsură privativă sau restrictivă de libertate se dispune în mod excepțional și doar în cazurile și în condițiile prevăzute de lege.

(3) Orice persoana arestata are dreptul de a fi informata in cel mai scurt timp si intr-o limba pe care o intelege asupra motivelor arestarii sale si are dreptul de a formula contestatie impotriva dispunerii masurii.

(4) Atunci cand se constata ca o masura privativa sau restrictiva de libertate a fost dispusa in mod nelegal, organele judiciare competente au obligatia de a dispune revocarea masurii si, dupa caz, punerea in libertate a celui retinut sau arestat.

(5) Orice persoana fata de care s-a dispus in mod nelegal, in cursul procesului penal, o masura privativa de libertate are dreptul la repararea pagubei suferite, in conditiile prevazute de lege.

Dreptul la aparare

Art. 10. - (1) Partile si subiectii procesuali principali au dreptul de a se apara ei insisi sau de a fi asistati de avocat.

(2) Partile, subiectii procesuali principali si avocatul au dreptul sa beneficieze de timpul si inlesnirile necesare pregatirii apararii.

(3) Suspectul are dreptul de a fi informat, inainte de a fi ascultat, despre fapta pentru care este cercetat si incadrarea juridica a acesteia. Inculpatul are dreptul de a fi informat de indata despre fapta pentru care s-a pus in miscare actiunea penala impotriva lui si incadrarea juridica a acesteia.

(4) Inainte de a fi ascultati, suspectului si inculpatului trebuie sa li se puna in vedere ca au dreptul de a nu face nicio declaratie.

(5) Organele judiciare au obligatia de a asigura exercitarea deplina si efectiva a dreptului la aparare de catre parti si subiectii procesuali principali in tot cursul procesului penal.

(6) Dreptul la aparare trebuie exercitat cu buna-credinta, potrivit scopului pentru care a fost recunoscut de lege.

Respectarea demnitatii umane si a vietii private

Art. 11. - (1) Orice persoana care se afla in curs de urmarire penala sau de judecata trebuie tratata cu respectarea demnitatii umane.

(2) Respectarea vietii private, a inviolabilitatii domiciliului si a secretului corespondentei sunt garantate. Restrangerea exercitarii acestor drepturi nu este admisa decat in conditiile legii si daca aceasta este necesara intr-o societate democratica.

Limba oficiala si dreptul la interpret

Art. 12. - (1) Limba oficiala in procesul penal este limba romana.

(2) Cetatenii romani apartinand minoritatilor nationale au dreptul sa se exprime in limba materna in fata instantelor de judecata, actele procedurale intocmindu-se in limba romana.

(3) Partilor si subiectilor procesuali care nu vorbesc sau nu inteleg limba romana ori nu se pot exprima li se asigura, in mod gratuit, posibilitatea de a lua cunostinta de piesele dosarului, de a vorbi, precum si de a pune concluzii in instanta, prin interpret.

(4) In cadrul procedurilor judiciare se folosesc interpreti autorizati, potrivit legii. Sunt inclusi in categoria interpretilor si traducatorii autorizati, potrivit legii.

Aplicarea legii procesuale penale in timp si spatiu

Art. 13. - (1) Legea procesuala penala se aplica in procesul penal actelor efectuate si masurilor dispuse, de la intrarea ei in vigoare si pana in momentul iesirii din vigoare, cu exceptia situatiilor prevazute in dispozitiile tranzitorii.

(2) Legea procesuala penala romana se aplica actelor efectuate si masurilor dispuse pe teritoriul Romaniei, cu exceptiile prevazute de lege.

TITLUL II

Actiunea penala si actiunea civila in procesul penal

CAPITOLUL I

Actiunea penala

Obiectul si exercitarea actiunii penale

Art. 14. - (1) Actiunea penala are ca obiect tragerea la raspundere penala a persoanelor care au savarsit infractiuni.

(2) Actiunea penala se pune in miscare prin actul de inculpare prevazut de lege.

(3) Actiunea penala se poate exercita in tot cursul procesului penal, in conditiile legii.

Conditile de punere in miscare sau de exercitare a actiunii penale

Art. 15. - Actiunea penala se pune in miscare si se exercita cand exista probe din care rezulta presupunerea rezonabila ca o persoana a savarsit o infractiune si nu exista cazuri care impiedica punerea in miscare sau exercitarea acesteia.

Cazurile care impiedica punerea in miscare si exercitarea actiunii penale

Art. 16. - (1) Actiunea penala nu poate fi pusa in miscare, iar cand a fost pusa in miscare nu mai poate fi exercitata daca:

- a) fapta nu exista;
- b) fapta nu este prevazuta de legea penala ori nu a fost savarsita cu vinovatia prevazuta de lege;
- c) nu exista probe ca o persoana a savarsit infractiunea;
- d) exista o cauza justificativa sau de neimputabilitate;
- e) lipseste plangerea prealabila, autorizarea sau sesizarea organului competent ori o alta conditie prevazuta de lege, necesara pentru punerea in miscare a actiunii penale;
- f) a intervenit amnistia sau prescriptia, decesul suspectului ori al inculpatului persoana fizica sau s-a dispus radierea suspectului ori inculpatului persoana juridica;
- g) a fost retrasa plangerea prealabila, in cazul infractiunilor pentru care retragerea acesteia inlatura raspunderea penala, a intervenit impacarea ori a fost incheiat un acord de mediere in conditiile legii;
- h) exista o cauza de nepedepsire prevazuta de lege;
- i) exista autoritate de lucru judecat;
- j) a intervenit un transfer de proceduri cu un alt stat, potrivit legii.

(2) In cazurile prevazute la alin. (1) lit. e) si j), actiunea penala poate fi pusa in miscare ulterior, in conditiile prevazute de lege.

Stingerea actiunii penale

Art. 17. - (1) In cursul urmaririi penale actiunea penala se stinge prin clasare sau prin renuntare la urmarirea penala, in conditiile prevazute de lege.

(2) In cursul judecatii actiunea penala se stinge prin ramanerea definitiva a unei hotarari judecatoresti.

Continuarea procesului penal la cererea suspectului sau inculpatului

Art. 18. - In caz de amnistie, de prescriptie, de retragere a plangerii prealabile, de existenta a unei cauze de nepedepsire sau de neimputabilitate ori in cazul renuntarii la urmarirea penala, suspectul sau inculpatul poate cere continuarea procesului penal.

CAPITOLUL II Actiunea civila

Obiectul si exercitarea actiunii civile

Art. 19. - (1) Actiunea civila exercitata in cadrul procesului penal are ca obiect repararea prejudiciului material sau moral produs prin savarsirea infractiunii.

(2) Actiunea civila se exercita de persoana vatamata sau de succesorii acesteia, care se constituie parte civila impotriva inculpatului si, dupa caz, a partii responsabile civilmente.

(3) Cand persoana vatamata este lipsita de capacitate de exercitiu sau are capacitate de exercitiu restransa, actiunea civila se exercita in numele acesteia de procuror, in conditiile art. 20 alin. (1) si (2). Reprezentantul legal al persoanei vatamate lipsite de capacitate de exercitiu are dreptul de a exercita actiunea civila in numele acesteia.

(4) Actiunea civila se solutioneaza in cadrul procesului penal, daca prin aceasta nu se depaseste durata rezonabila a procesului.

(5) Repararea prejudiciului material si moral se face potrivit dispozitiilor legii civile.

Constituirea ca parte civila

Art. 20. - (1) Constituirea ca parte civila se poate face pana la inceperea cercetarii judecatoresti. Organele judiciare au obligatia de a aduce la cunostinta persoanei vatamate acest drept.

(2) Constituirea ca parte civila se face in scris sau oral, cu indicarea naturii si a intinderii pretentiilor, a motivelor si a probelor pe care acestea se intemeiaza.

(3) In cazul in care constituirea ca parte civila se face oral, organele judiciare au obligatia de a consemna aceasta intr-un proces-verbal sau, dupa caz, in incheiere.

(4) In cazul nerespectarii vreuneia dintre conditiile prevazute la alin. (1) si (2), persoana vatamata sau succesorii acesteia nu se mai pot constitui parte civila in cadrul procesului penal, putand introduce actiunea la instanta civila.

(5) Pana la terminarea cercetarii judecatoresti, partea civila poate:

a) indrepta erorile materiale din cuprinsul cererii de constituire ca parte civila;

b) mari sau mica intinderea pretentiilor;
c) solicita repararea prejudiciului material prin plata unei despagubiri banesti, daca repararea in natura nu mai este posibila.

(6) In cazul in care un numar mare de persoane care nu au interese contrarii s-au constituit parte civila, acestea pot desemna o persoana care sa le reprezinte interesele in cadrul procesului penal. In cazul in care partile civile nu si-au desemnat un reprezentant, pentru buna desfasurare a procesului penal, desemnarea poate fi dispusa din oficiu de catre organul judiciar.

(7) Daca dreptul la repararea prejudiciului a fost transmis pe cale conventionala unei alte persoane, aceasta nu poate exercita actiunea civila in cadrul procesului penal. Daca transmiterea acestui drept are loc dupa constituirea ca parte civila, actiunea civila se disjunge.

(8) Actiunea civila care are ca obiect tragerea la raspundere civila a inculpatului si partii responsabile civilmente, exercitata la instanta penala sau la instanta civila, este scutita de taxa de timbru.

Introducerea in procesul penal a partii responsabile civilmente

Art. 21. - (1) Introducerea in procesul penal a partii responsabile civilmente poate avea loc, la cererea partii civile sau a inculpatului, in termenul prevazut la art. 20 alin. (1).

(2) Atunci cand exercita actiunea civila, procurorul este obligat sa ceara introducerea in procesul penal a partii responsabile civilmente, in conditiile alin. (1).

(3) Partea responsabila civilmente poate interveni in procesul penal pana la inceperea dezbaterilor la prima instanta de judecata, luand procedura din stadiul in care se afla in momentul interventiei.

(4) Partea responsabila civilmente are, in ceea ce priveste actiunea civila, toate drepturile pe care legea le prevede pentru inculpat.

Renuntarea la pretentiile civile

Art. 22. - (1) Partea civila poate renunta, in tot sau in parte, la pretentiile civile formulate, pana la terminarea dezbaterilor in apel.

(2) Renuntarea se poate face fie prin cerere scrisa, fie oral in sedinta de judecata.

(3) Partea civila nu poate reveni asupra renuntarii si nu poate introduce actiune la instanta civila pentru aceleasi pretentii.

Tranzactia, medierea si recunoasterea pretentiilor civile

Art. 23. - (1) In cursul procesului penal, cu privire la pretentiile civile, inculpatul, partea civila si partea responsabila civilmente pot incheia o tranzactie sau un acord de mediere, potrivit legii.

(2) Inculpatul, cu acordul partii responsabile civilmente, poate recunoaste, in tot sau in parte, pretentiile partii civile.

(3) In cazul recunoasterii pretentiilor civile, instanta obliga la despagubiri in masura recunoasterii. Cu privire la pretentiile civile nerecunoscute pot fi administrate probe.

Exercitarea actiunii civile de catre sau fata de succesori

Art. 24. - (1) Actiunea civila ramane in competenta instantei penale in caz de deces, reorganizare, desfiintare sau dizolvare a partii civile, daca mostenitorii sau, dupa caz, succesorii in drepturi ori lichidatorii acesteia isi exprima optiunea de a continua exercitarea actiunii civile, in termen de cel mult doua luni de la data decesului sau a reorganizarii, desfiintarii ori dizolvării.

(2) In caz de deces, reorganizare, desfiintare sau dizolvare a partii responsabile civilmente, actiunea civila ramane in competenta instantei penale daca partea civila indica mostenitorii sau, dupa caz, succesorii in drepturi ori lichidatorii acestora, in termen de cel mult doua luni de la data la care a luat cunostinta de imprejurarea respectiva.

(3) In cazurile prevazute la alin. (1) si (2), daca se depaseste durata rezonabila a procesului, instanta poate dispune disjungerea actiunii civile si trimiterea actiunii la instanta civila competenta.

Rezolvarea actiunii civile in procesul penal

Art. 25. - (1) In caz de condamnare, instanta se pronunta prin aceeași hotarare si asupra actiunii civile.

(2) Cand actiunea civila are ca obiect repararea prejudiciului material prin restituirea lucrului, iar aceasta este posibila, instanta dispune ca lucrul sa fie restituit partii civile.

(3) Instanta, chiar daca nu exista constituire de parte civila, se pronunta cu privire la desfiintarea totala sau partiala a unui in scris sau la restabilirea situatiei anterioare savarsirii infractiunii.

(4) Cand prin desfiintarea in scrisului sau prin restabilirea situatiei anterioare pot fi afectate drepturile tertilor, instanta disjunge actiunea si o trimite la instanta civila.

(5) In caz de achitare a inculpatului sau de incetare a procesului penal in baza art. 16 alin. (1) lit. b) teza intai, lit. e), f), i) si j), instanta lasa nesolutionata actiunea civila.

Disjungerea actiunii civile

Art. 26. - (1) Instanta poate dispune disjungerea actiunii civile si trimiterea ei la instanta competenta potrivit legii civile, cand solutionarea actiunii civile in procesul penal determina depasirea termenului rezonabil al procesului penal.

(2) Disjungerea se dispune de catre instanta din oficiu ori la cererea procurorului sau a partilor.

(3) Probele administrate in fata instantei penale pana la disjungere pot fi folosite in fata instantei civile, in afara de cazul cand instanta civila apreciaza ca este necesara refacerea lor.

(4) Instanta dispune disjungerea actiunii civile si trimiterea ei la instanta competenta potrivit legii civile si in cazul admiterii acordului de recunoastere a vinovatiei in conditiile art. 486.

(5) Incheierea prin care se disjunge actiunea civila este definitiva.

Cazurile de solutionare a actiunii civile la instanta civila

Art. 27. - (1) Daca nu s-au constituit parte civila in procesul penal, persoana vatamata sau succesorii acesteia pot introduce la instanta civila actiune pentru repararea prejudiciului cauzat prin infractiune.

(2) Persoana vatamata sau succesorii acesteia, care s-au constituit parte civila in procesul penal, pot introduce actiune la instanta civila daca, prin hotarare definitiva, instanta penala a lasat nesolutionata actiunea civila.

(3) Persoana vatamata sau succesorii acesteia care s-au constituit parte civila in procesul penal pot sa introduca actiune in fata instantei civile daca procesul penal a fost suspendat. In caz de reluare a procesului penal, actiunea introdusa la instanta civila se suspenda in conditiile prevazute la alin. (7).

(4) Persoana vatamata sau succesorii acesteia, care au pornit actiunea in fata instantei civile, pot sa paraseasca aceasta instanta si sa se adreseze organului de urmarire penala, judecatorului ori instantei, daca punerea in miscare a actiunii penale a avut loc ulterior sau procesul penal a fost reluat dupa suspendare. Parasirea instantei civile nu poate avea loc daca aceasta a pronuntat o hotarare, chiar nedefinitiva.

(5) In cazul in care actiunea civila a fost exercitata de procuror, daca se constata din probe noi ca prejudiciul nu a fost integral acoperit prin hotararea definitiva a instantei penale, diferenta poate fi ceruta pe calea unei actiuni la instanta civila.

(6) Persoana vatamata sau succesorii acesteia pot introduce actiune la instanta civila, pentru repararea prejudiciului nascut ori descoperit dupa constituirea ca parte civila.

(7) In cazul prevazut la alin. (1), precum si in cazul actiunii civile disjuncte, judecata in fata instantei civile se suspenda dupa punerea in miscare a actiunii penale si pana la rezolvarea in prima instanta a cauzei penale, dar nu mai mult de un an.

Autoritatea hotararii penale in procesul civil si efectele hotararii civile in procesul penal

Art. 28. - (1) Hotararea definitiva a instantei penale are autoritate de lucru judecat in fata instantei civile care judeca actiunea civila, cu privire la existenta faptei si a persoanei care a savarsit-o. Instanta civila nu este legata de hotararea definitiva de achitare sau de incetare a procesului penal in ceea ce priveste existenta prejudiciului ori a vinovatiei autorului faptei ilicite.

(2) Hotararea definitiva a instantei civile prin care a fost solutionata actiunea civila nu are autoritate de lucru judecat in fata organelor judiciare penale cu privire la existenta faptei penale, a persoanei care a savarsit-o si a vinovatiei acesteia.

TITLUL III

Participantii in procesul penal

CAPITOLUL I

Dispozitii generale

Participantii in procesul penal

Art. 29. - Participantii in procesul penal sunt: organele judiciare, avocatul, partile, subiectii procesuali principali, precum si alti subiecti procesuali.

Organele judiciare

Art. 30. - Organele specializate ale statului care realizeaza activitatea judiciara sunt:

- a) organele de cercetare penala;
- b) procurorul;
- c) judecatorul de drepturi si libertati;
- d) judecatorul de camera preliminara;
- e) instantele judecatoresti.

Avocatul

Art. 31. - Avocatul asista sau reprezinta partile ori subiectii procesuali principali, in conditiile legii. Cu incuviintarea organului judiciar, avocatul poate asista si alti subiecti procesuali.

Partile

Art. 32. - (1) Partile sunt subiectii procesuali care exercita sau impotriva carora se exercita o actiune judiciara.

(2) Partile din procesul penal sunt inculpatul, partea civila si partea responsabila civilmente.

Subiectii procesuali principali

Art. 33. - (1) Subiectii procesuali principali sunt suspectul si persoana vatamata.

(2) Subiectii procesuali principali au aceleasi drepturi si obligatii ca si partile, cu exceptia celor pe care legea le acorda numai acestora.

Alti subiecti procesuali

Art. 34. - In afara participantilor prevazuti la art. 33, sunt subiecti procesuali: martorul, expertul, interpretul, agentul procedural, organele speciale de constatare, precum si orice alte persoane sau organe prevazute de lege avand anumite drepturi, obligatii sau atributii in procedurile judiciare penale.

CAPITOLUL II

Competenta organelor judiciare

SECȚIUNEA 1

Competenta functionala, dupa materie si dupa calitatea persoanei a instantelor judecatoresti

Competenta judecatoriei

Art. 35. - (1) Judecatoria judeca in prima instanta toate infractiunile, cu exceptia celor date prin lege in competenta altor instante.

(2) Judecatoria solutioneaza si alte cauze anume prevazute de lege.

Competenta tribunalului

Art. 36. - (1) Tribunalul judeca in prima instanta:

a) infractiunile prevazute de Codul penal la art. 188, 189, 210, 211, 254, 263, 282, 289-294, 303, 304, 306, 307, 309, 345, 346, 354 si 360-367;

b) infractiunile savarsite cu intentie, care au avut ca urmare moartea sau sinuciderea victimei;

c) infractiunile cu privire la care urmarirea penala a fost efectuata de catre Directia de Investigare a Infractiunilor de Criminalitate Organizata si Terorism sau Directia Nationala Anticoruptie, daca nu sunt date prin lege in competenta altor instante ierarhic superioare;

d) alte infractiuni date prin lege in competenta sa.

(2) Tribunalul solutioneaza conflictele de competenta ivite intre judecatoriile din circumscriptia sa, precum si contestatiile formulate impotriva hotararilor pronuntate de judecatorie in cazurile prevazute de lege.

(3) Tribunalul solutioneaza si alte cauze anume prevazute de lege.

Competenta tribunalului militar

Art. 37. - (1) Tribunalul militar judeca in prima instanta toate infractiunile comise de militari pana la gradul de colonel inclusiv, cu exceptia celor date prin lege in competenta altor instante.

(2) Tribunalul militar solutioneaza si alte cauze anume prevazute de lege.

Competenta curtii de apel

Art. 38. - (1) Curtea de apel judeca in prima instanta:

a) infractiunile prevazute de Codul penal la art. 394-397, 399-412 si 438-445;

b) infractiunile privind securitatea nationala a Romaniei, prevazute in legi speciale;

c) infractiunile savarsite de judecatorii de la judecatorii, tribunale si de procurorii de la parchetele care functioneaza pe langa aceste instante;

d) infractiunile savarsite in legatura cu atributiile de serviciu de avocati, notari publici, executori judecatesti, precum si auditori publici externi.

(2) Curtea de apel judeca apelurile impotriva hotararilor penale pronuntate in prima instanta de judecatorii si de tribunale.

(3) Curtea de apel solutioneaza conflictele de competenta ivite intre instantele din circumscriptia sa, altele decat cele prevazute la art. 36 alin. (2), precum si contestatiile formulate impotriva hotararilor pronuntate de tribunale in cazurile prevazute de lege.

(4) Curtea de apel solutioneaza si alte cauze anume prevazute de lege.

Competenta curtii militare de apel

Art. 39. - (1) Curtea militara de apel judeca in prima instanta:

a) infractiunile prevazute de Codul penal la art. 394-397, 399-412 si 438-445, savarsite de militari;

b) infractiunile privind securitatea nationala a Romaniei, prevazute in legi speciale, savarsite de militari;

c) infractiunile savarsite de judecatorii tribunalelor militare si de procurorii militari de la parchetele militare care functioneaza pe langa aceste instante.

(2) Curtea militara de apel judeca apelurile impotriva hotararilor penale pronuntate de tribunalele militare.

(3) Curtea militara de apel solutioneaza conflictele de competenta ivite intre tribunalele militare din circumscriptia sa, precum si contestatiile formulate impotriva hotararilor pronuntate de acestea in cazurile prevazute de lege.

(4) Curtea militara de apel solutioneaza si alte cauze anume prevazute de lege.

Competenta Inaltei Curti de Casatie si Justitie

Art. 40. - (1) Inalta Curte de Casatie si Justitie judeca in prima instanta infractiunile savarsite de Presedintele Romaniei, senatori si deputati, de membrii Guvernului ori de persoanele asimilate acestora, de judecatorii care isi desfasoara activitatea in cadrul instantelor internationale, de europarlamentari, de judecatorii si magistratii-asistenti de la Curtea Constitutionala, de judecatorii si magistratii-asistenti de la Inalta Curte de Casatie si Justitie, de judecatorii de la curtile de apel si curtea militara de apel, de procurorii de la parchetele de pe langa aceste instante, de maresali, amirali, generali, precum si de persoanele care au gradul profesional asimilat generalilor si maresalilor.

(2) Inalta Curte de Casatie si Justitie judeca apelurile impotriva hotararilor penale pronuntate in prima instanta de curtile de apel, de curtile militare de apel si de Sectia penala a Inaltei Curti de Casatie si Justitie.

(3) Inalta Curte de Casatie si Justitie judeca recursurile in casatie impotriva hotararilor penale definitive, precum si recursurile in interesul legii.

(4) Inalta Curte de Casatie si Justitie solutioneaza conflictele de competenta in cazurile in care este instanta superioara comuna instantelor aflate in conflict, cazurile in care cursul justitiei este intrerupt, cererile de stramutare, precum si contestatiile formulate impotriva hotararilor pronuntate de curtile de apel in cazurile prevazute de lege.

(5) Inalta Curte de Casatie si Justitie solutioneaza si alte cauze anume prevazute de lege.

SECȚIUNEA a 2-a

Competenta teritoriala a instantelor judecatoresti

Competenta pentru infractiunile savarsite pe teritoriul Romaniei

Art. 41. - (1) Competenta dupa teritoriu este determinata, in ordine, de:

- a) locul savarsirii infractiunii;
- b) locul in care a fost prins suspectul sau inculpatul;
- c) locuinta suspectului sau inculpatului persoana fizica ori, dupa caz, sediul inculpatului persoana juridica, la momentul la care a savarsit fapta;
- d) locuinta sau, dupa caz, sediul persoanei vatamate.

(2) Prin locul savarsirii infractiunii se intelege locul unde s-a desfasurat activitatea infractionala, in totul sau in parte, ori locul unde s-a produs urmareta acesteia.

(3) In cazul in care, potrivit alin. (2), o infractiune a fost savarsita in circumscriptia mai multor instante, oricare dintre acestea este competenta sa o judece.

(4) Cand niciunul dintre locurile prevazute la alin. (1) nu este cunoscut sau cand sunt sesizate succesiv doua sau mai multe instante dintre cele prevazute la alin. (1), competenta revine instantei mai intai sesizate.

(5) Ordinea de prioritate prevazuta la alin. (1) se aplica in cazul in care doua sau mai multe instante sunt sesizate simultan ori urmarirea penala s-a efectuat cu nerespectarea acestei ordini.

(6) Infractionea savarsita pe o nava sub pavilion romanesc este de competenta instantei in a carei circumscriptie se afla primul port roman in care ancoreaza nava, in afara de cazul in care prin lege se dispune altfel.

(7) Infractionea savarsita pe o aeronava inmatriculata in Romania este de competenta instantei in a carei circumscriptie se afla primul loc de aterizare pe teritoriul roman.

(8) Daca nava nu ancoreaza intr-un port roman sau daca aeronava nu aterizeaza pe teritoriul roman, iar competenta nu se poate determina potrivit alin. (1), competenta este cea prevazuta la alin. (4).

Competenta pentru infractiunile savarsite in afara teritoriului Romaniei

Art. 42. - (1) Infractiunile savarsite in afara teritoriului Romaniei se judeca de catre instantele in a caror circumscriptie se afla locuinta suspectului sau inculpatului persoana fizica ori, dupa caz, sediul inculpatului persoana juridica.

(2) Daca inculpatul nu locuieste sau, dupa caz, nu are sediul in Romania, iar infractiunea este de competenta judecatoriei, aceasta se judeca de Judecatoria Sectorului 2 Bucuresti, iar in celelalte cazuri, de instanta competenta dupa materie ori dupa calitatea persoanei din municipiul Bucuresti, in afara de cazul cand prin lege se dispune altfel.

(3) Infractionea savarsita pe o nava este de competenta instantei in a carei circumscriptie se afla primul port roman in care ancoreaza nava, in afara de cazul in care prin lege se dispune altfel.

(4) Infractionea savarsita pe o aeronava este de competenta instantei in a carei circumscriptie se afla primul loc de aterizare pe teritoriul roman.

(5) Daca nava nu ancoreaza intr-un port roman sau daca aeronava nu aterizeaza pe teritoriul roman, competenta este cea prevazuta la alin. (1) si (2), in afara de cazul in care prin lege se dispune altfel.

SECȚIUNEA a 3-a

Dispozitii speciale privind competenta instantelor judecatoresti

Reunirea cauzelor

Art. 43. - (1) Instanta dispune reunirea cauzelor in cazul infractiunii continuate, al concursului formal de infractiuni sau in orice alte cazuri cand doua sau mai multe acte materiale alcatuiesc o singura infractiune.

(2) Instanta poate dispune reunirea cauzelor, daca prin aceasta nu se intarzie judecata, in urmatoarele situatii:

- a) cand doua sau mai multe infractiuni au fost savarsite de aceeași persoana;
- b) cand la savarsirea unei infractiuni au participat doua sau mai multe persoane;
- c) cand intre doua sau mai multe infractiuni exista legatura si reunirea cauzelor se impune pentru buna infaptuire a justitiei.

(3) Dispozitiile alin. (1) si (2) sunt aplicabile si in cazurile in care in fata aceluiasi organ judiciar sunt mai multe cauze cu acelasi obiect.

Competenta in caz de reunire a cauzelor

Art. 44. - (1) In caz de reunire, daca, in raport cu diferitii faptuitori ori diferitele fapte, competenta apartine, potrivit legii, mai multor instante de grad egal, competenta de a judeca toate faptele si pe toti faptuitorii revine instantei mai intai sesizate, iar daca, dupa natura faptelor sau dupa calitatea persoanelor, competenta apartine unor instante de grad diferit, competenta de a judeca toate cauzele reunite revine instantei superioare in grad.

(2) Competenta judecarii cauzelor reunite ramane dobandita chiar daca pentru fapta sau pentru faptuitorul care a determinat competenta unei anumite instante s-a dispus disjungerea sau incetarea procesului penal ori s-a pronuntat achitarea.

(3) Tainuirea, favorizarea infractorului si nedenuntarea unor infractiuni sunt de competenta instantei care judeca infractiunea la care acestea se refera, iar in cazul in care competenta dupa calitatea persoanelor apartine unor instante de grad diferit, competenta de a judeca toate cauzele reunite revine instantei superioare in grad.

(4) Daca dintre instante una este civila, iar alta este militara, competenta revine instantei civile.

(5) Daca instanta militara este superioara in grad, competenta revine instantei civile echivalente in grad competente potrivit art. 41 si 42.

Procedura de reunire a cauzelor

Art. 45. - (1) Reunirea cauzelor se poate dispune la cererea procurorului sau a partilor si din oficiu de catre instanta competenta.

(2) Cauzele se pot reuni daca ele se afla in fata primei instante, chiar dupa desfiintarea sau casarea hotararii, sau in fata instantei de apel.

(3) Instanta se pronunta prin incheiere care poate fi atacata numai odata cu fondul.

Disjungerea cauzelor

Art. 46. - (1) Pentru motive temeinice privind mai buna desfasurare a judecatii, instanta poate dispune disjungerea acestuia cu privire la unii dintre inculpati sau la unele dintre infractiuni.

(2) Disjungerea cauzei se dispune de instanta, prin incheiere, din oficiu sau la cererea procurorului ori a partilor.

Exceptiile de necompetenta

Art. 47. - (1) Exceptia de necompetenta materiala sau dupa calitatea persoanei a instantei inferioare celei competente potrivit legii poate fi invocata in tot cursul judecatii, pana la pronuntarea hotararii definitive.

(2) Exceptia de necompetenta materiala sau dupa calitatea persoanei a instantei superioare celei competente potrivit legii poate fi invocata pana la inceperea cercetarii judecatoresti.

(3) Exceptia de necompetenta teritoriala poate fi invocata in conditiile alin. (2).

(4) Exceptiile de necompetenta pot fi invocate din oficiu, de catre procuror, de catre persoana vatamata sau de catre parti.

Competenta in caz de schimbare a calitatii inculpatului

Art. 48. - (1) Cand competenta instantei este determinata de calitatea inculpatului, instanta ramane competenta sa judece chiar daca inculpatul, dupa savarsirea infractiunii, nu mai are acea calitate.

(2) Dobandirea calitatii dupa savarsirea infractiunii nu determina schimbarea competentei, cu exceptia infractiunilor savarsite de persoanele prevazute la art. 40 alin. (1).

Competenta in caz de schimbare a incadrarii juridice sau a calificarii faptei

Art. 49. - (1) Instanta sesizata cu judecarea unei infractiuni ramane competenta a o judeca, chiar daca, dupa schimbarea incadrarii juridice, infractiunea este de competenta instantei inferioare.

(2) Schimbarea calificarii faptei printr-o lege noua, intervenita in cursul judecarii cauzei, nu atrage necompetenta instantei, in afara de cazul cand prin acea lege s-ar dispune altfel.

Declinarea de competenta

Art. 50. - (1) Instanta care isi declina competenta trimite, de indata, dosarul instantei de judecata desemnate ca fiind competenta prin hotararea de declinare.

(2) Daca declinarea a fost determinata de competenta materiala sau dupa calitatea persoanei, instanta careia i s-a trimis cauza poate mentine, motivat, probele administrate, actele indeplinite si masurile dispuse de instanta care si-a declinat competenta.

(3) In cazul declinarii pentru necompetenta teritoriala, probele administrate, actele indeplinite si masurile dispuse se mentin.

(4) Hotararea de declinare a competentei nu este supusa cailor de atac.

Conflictul de competenta

Art. 51. - (1) Cand doua sau mai multe instante se recunosc competente a judeca aceeasi cauza ori isi declina competenta reciproc, conflictul pozitiv sau negativ de competenta se solutioneaza de instanta ierarhic superioara comuna.

(2) Instanta ierarhic superioara comuna este sesizata, in caz de conflict pozitiv, de catre instanta care s-a declarat cea din urma competenta, iar in caz de conflict negativ, de catre instanta care si-a declinat cea din urma competenta.

(3) Sesizarea instantei ierarhic superioare comune se poate face si de procuror sau de parti.

(4) Pana la solutionarea conflictului pozitiv de competenta, judecata se suspenda.

(5) Instanta care si-a declinat competenta ori care s-a declarat competenta cea din urma ia masurile si efectueaza actele ce reclama urgenta.

(6) Instanta ierarhic superioara comuna se pronunta asupra conflictului de competenta, de urgenta, prin incheiere care nu este supusa niciunei cai de atac.

(7) Cand instanta sesizata cu solutionarea conflictului de competenta constata ca acea cauza este de competenta altei instante decat cele intre care a intervenit

conflictul si fata de care nu este instanta superioara comuna, trimite dosarul instantei superioare comune.

(8) Instanta careia i s-a trimis cauza prin hotararea de stabilire a competentei nu se mai poate declara necompetenta, cu exceptia situatiilor in care apar elemente noi care atrag competenta altor instante.

(9) Instanta careia i s-a trimis cauza aplica in mod corespunzator dispozitiile art. 50 alin. (2) si (3).

Chestiunile prelabile

Art. 52. - (1) Instanta penala este competenta sa judece orice chestiune prelabila solutionarii cauzei, chiar daca prin natura ei acea chestiune este de competenta altei instante, cu exceptia situatiilor in care competenta de solutionare nu apartine organelor judiciare.

(2) Chestiunea prelabila se judeca de catre instanta penala, potrivit regulilor si mijloacelor de proba privitoare la materia careia ii apartine acea chestiune.

(3) Hotararile definitive ale altor instante decat cele penale asupra unei chestiuni prelabile in procesul penal au autoritate de lucru judecat in fata instantei penale, cu exceptia imprejurarilor care privesc existenta infractiunii.

SECȚIUNEA a 4-a

Competenta judecatorului de drepturi si libertati si a judecatorului de camera preliminara

Competenta judecatorului de drepturi si libertati

Art. 53. - Judecatorul de drepturi si libertati este judecatorul care, in cadrul instantei, potrivit competentei acesteia, solutioneaza, in cursul urmaririi penale, cererile, propunerile, plangerile, contestatiile sau orice alte sesizari privind:

- a) masurile preventive;
- b) masurile asiguratorii;
- c) masurile de siguranta cu caracter provizoriu;
- d) actele procurorului, in cazurile expres prevazute de lege;
- e) incuviintarea perchezitiilor, a folosirii tehnicilor speciale de supraveghere sau cercetare ori a altor procedee probatorii potrivit legii;
- f) administrarea anticipata a probelor;
- g) alte situatii expres prevazute de lege.

Competenta judecatorului de camera preliminara

Art. 54. - Judecatorul de camera preliminara este judecatorul care, in cadrul instantei, potrivit competentei acesteia:

- a) verifica legalitatea trimiterii in judecata dispuse de procuror;
- b) verifica legalitatea administrarii probelor si a efectuarii actelor procesuale de catre organele de urmarire penala;
- c) solutioneaza plangerile impotriva solutiilor de neurmarire sau de netrimiteri in judecata;
- d) solutioneaza alte situatii expres prevazute de lege.

SECȚIUNEA a 5-a
Organele de urmarire penala si competenta acestora

Organele de urmarire penala

Art. 55. - (1) Organele de urmarire penala sunt:

- a) procurorul;
- b) organele de cercetare penala ale politiei judiciare;
- c) organele de cercetare penala speciale.

(2) Procurorii sunt constituiti in parchete care functioneaza pe langa instantele judecatoresti si isi exercita atributiile in cadrul Ministerului Public.

(3) In cadrul procesului penal procurorul are urmatoarele atributii:

- a) supravegheaza sau efectueaza urmarirea penala;
- b) sesizeaza judecatorul de drepturi si libertati si instanta de judecata;
- c) exercita actiunea penala;
- d) exercita actiunea civila, in cazurile prevazute de lege;
- e) incheie acordul de recunoastere a vinovatiei, in conditiile legii;
- f) formuleaza si exercita contestatiile si caile de atac prevazute de lege impotriva hotararilor judecatoresti;
- g) indeplineste orice alte atributii prevazute de lege.

(4) Atributiile organelor de cercetare penala ale politiei judiciare sunt indeplinite de lucratori specializati din Ministerul Administratiei si Internelor anume desemnati in conditiile legii speciale, care au primit avizul conform al procurorului general al Parchetului de pe langa Inalta Curte de Casatie si Justitie ori avizul procurorului desemnat in acest sens.

(5) Atributiile organelor de cercetare penala speciale sunt indeplinite de ofiteri anume desemnati in conditiile legii, care au primit avizul conform al procurorului general al Parchetului de pe langa Inalta Curte de Casatie si Justitie.

(6) Organele de cercetare penala ale politiei judiciare si organele de cercetare penala speciale isi desfasoara activitatea de urmarire penala sub conducerea si supravegherea procurorului.

Competenta procurorului

Art. 56. - (1) Procurorul conduce si controleaza nemijlocit activitatea de urmarire penala a politiei judiciare si a altor organe de cercetare speciale si supravegheaza ca actele de urmarire penala sa fie efectuate cu respectarea dispozitiilor legale.

(2) Procurorul poate sa efectueze orice act de urmarire penala in cauzele pe care le conduce si le supravegheaza.

(3) Urmarirea penala se efectueaza, in mod obligatoriu, de catre procuror:

- a) in cazul infractiunilor pentru care competenta de judecata in prima instanta apartine Inaltei Curti de Casatie si Justitie sau curtii de apel;
- b) in cazul infractiunilor prevazute la art. 188-191 din Codul penal;
- c) in cazul infractiunilor savarsite cu intentie depasita, care au avut ca urmare moartea unei persoane;
- d) in alte cazuri prevazute de lege.

(4) Urmarirea penala in cazul infractiunilor savarsite de militari se efectueaza de procurorul militar si de organele de cercetare penala speciale, sub supravegherea acestuia.

(5) Procurorii militari din cadrul sectiilor militare ale parchetelor efectueaza urmarirea penala potrivit competentei parchetului din care fac parte, fata de toti participantii la savarsirea infractiunilor comise de militari, urmand a fi sesizata instanta competenta potrivit art. 44.

Competenta organelor de cercetare penala

Art. 57. - (1) Organele de cercetare penala ale politiei judiciare efectueaza urmarirea penala pentru orice infractiune care nu este data, prin lege, in competenta organelor de cercetare penala speciale sau procurorului, precum si in alte cazuri prevazute de lege.

(2) Organele de cercetare penala speciale efectueaza acte de urmarire penala numai in conditiile art. 55 alin. (5) si (6), corespunzator specializarii structurii din care fac parte, in cazul savarsirii infractiunilor de catre militari sau in cazul savarsirii infractiunilor de coruptie si de serviciu prevazute de Codul penal savarsite de catre personalul navigant al marinei civile, daca fapta a pus sau a putut pune in pericol siguranta navei sau navigatiei ori a personalului.

Verificarea competentei

Art. 58. - (1) Organul de urmarire penala este dator sa isi verifice competenta imediat dupa sesizare.

(2) Daca procurorul constata ca nu este competent sa efectueze sau sa supravegheze urmarirea penala, dispune de indata, prin ordonanta, declinarea de competenta si trimite cauza procurorului competent.

(3) Daca organul de cercetare penala constata ca nu este competent sa efectueze cercetarea penala, trimite de indata cauza procurorului care exercita supravegherea, in vederea sesizarii organului competent.

Extinderea competentei teritoriale

Art. 59. - (1) Cand anumite acte de urmarire penala trebuie sa fie efectuate in afara razei teritoriale in care se face urmarirea, procurorul sau, dupa caz, organul de cercetare penala poate sa le efectueze el insusi ori procurorul poate dispune efectuarea lor prin comisie rogatorie sau prin delegare.

(2) In cuprinsul aceleiasi localitati, procurorul sau organul de cercetare penala, dupa caz, efectueaza toate actele de urmarire, chiar daca unele dintre acestea trebuie indeplinite in afara razei sale teritoriale.

Cazurile urgente

Art. 60. - Procurorul sau organul de cercetare penala, dupa caz, este obligat sa efectueze actele de urmarire penala care nu sufera amanare, chiar daca acestea privesc o cauza care nu este de competenta acestuia. Lucrarile efectuate in astfel de cazuri se trimit, de indata, procurorului competent.

Actele incheiate de unele organe de constatare

Art. 61. - (1) Ori de cate ori exista o suspiciune rezonabila cu privire la savarsirea unei infractiuni, sunt obligate sa intocmeasca un proces-verbal despre imprejurarile constatate:

a) organele inspectiilor de stat, ale altor organe de stat, cat si ale autoritatilor publice, institutiilor publice sau ale altor persoane juridice de drept public, pentru infractiunile care constituie incalcari ale dispozitiilor si obligatiilor a caror respectare o controleaza, potrivit legii;

b) organele de control si cele de conducere ale autoritatilor administratiei publice, ale altor autoritati publice, institutii publice sau ale altor persoane juridice de drept public, pentru infractiunile savarsite in legatura cu serviciul de catre cei aflati in subordinea ori sub controlul lor;

c) organele de ordine publica si siguranta nationala, pentru infractiunile constatate in timpul exercitarii atributiilor prevazute de lege.

(2) Organele prevazute la alin. (1) au obligatia sa ia masuri de conservare a locului savarsirii infractiunii si de ridicare sau conservare a mijloacelor materiale de proba. In cazul infractiunilor flagrante, aceleasi organe au dreptul de a face perchezitii corporale sau ale vehiculelor, de a-l prinde pe faptuitor si de a-l prezenta de indata organelor de urmarire penala.

(3) Cand faptuitorul sau persoanele prezente la locul constatarii au de facut obiectii ori precizari sau au de dat explicatii cu privire la cele consemnate in procesul-verbal, organul de constatare are obligatia de a le consemna in procesul-verbal.

(4) Actele incheiate impreuna cu mijloacele materiale de proba se inainteaza, de indata, organelor de urmarire penala.

(5) Procesul-verbal incheiat in conformitate cu prevederile alin. (1) constituie act de sesizare a organelor de urmarire penala si nu poate fi supus controlului pe calea contenciosului administrativ.

Actele incheiate de comandantii de nave si aeronave

Art. 62. - (1) Comandantii de nave si aeronave sunt competenti sa faca perchezitii corporale sau ale vehiculelor si sa verifice lucrurile pe care faptuitorii le au cu sine sau le folosesc, pe timpul cat navele si aeronavele pe care le comanda se afla in afara porturilor sau aeroporturilor si pentru infractiunile savarsite pe aceste nave sau aeronave, avand totodata si obligatiile si drepturile prevazute la art. 61.

(2) Actele incheiate impreuna cu mijloacele materiale de proba se inainteaza organelor de urmarire penala, de indata ce nava sau aeronava ajunge in primul port sau aeroport romanesc.

(3) In cazul infractiunilor flagrante, comandantii de nave si aeronave au dreptul de a face perchezitii corporale sau ale vehiculelor, de a-l prinde pe faptuitor si de a-l prezenta organelor de urmarire penala.

(4) Procesul-verbal incheiat in conformitate cu prevederile alin. (1) constituie act de sesizare a organelor de urmarire penala si nu poate fi supus controlului pe calea contenciosului administrativ.

Dispozitii comune

Art. 63. - (1) Dispozitiile prevazute la art. 41-46 si 48 se aplica in mod corespunzator si in cursul urmaririi penale.

(2) Prevederile art. 44 alin. (2) nu se aplica in faza de urmarire penala.

(3) Urmarirea penala a infractiunilor savarsite in conditiile prevazute la art. 41 se efectueaza de catre organul de cercetare penala din circumscriptia instantei competente sa judece cauza, daca legea nu dispune altfel.

(4) Conflictul de competenta dintre 2 sau mai multi procurori se rezolva de catre procurorul superior comun acestora. Cand conflictul se ivede intre doua sau mai multe organe de cercetare penala, competenta se stabileste de catre procurorul care exercita supravegherea activitatii de cercetare penala a acestor organe. In cazul in care procurorul nu exercita supravegherea activitatii tuturor organelor de cercetare penala intre care s-a ivit conflictul, competenta se stabileste de catre prim-procurorul parchetului in circumscriptia caruia se afla organele de cercetare penala.

Incompatibilitatea judecatorului

Art. 64. - (1) Judecatorul este incompatibil daca:

a) a fost reprezentant sau avocat al unei parti ori al unui subiect procesual principal, chiar si in alta cauza;

b) este ruda sau afin, pana la gradul al IV-lea inclusiv, ori se afla intr-o alta situatie dintre cele prevazute la art. 177 din Codul penal cu una dintre parti, cu un subiect procesual principal, cu avocatul ori cu reprezentantul acestora;

c) a fost expert sau martor, in cauza;

d) este tutore sau curator al unei parti sau al unui subiect procesual principal;

e) a efectuat, in cauza, acte de urmarire penala sau a participat, in calitate de procuror, la orice procedura desfasurata in fata unui judecator sau a unei instante de judecata;

f) exista o suspiciune rezonabila ca impartialitatea judecatorului este afectata.

(2) Nu pot face parte din acelasi complet de judecata judecatorii care sunt sotii, rude sau afini intre ei, pana la gradul al IV-lea inclusiv, ori se afla intr-o alta situatie dintre cele prevazute la art. 177 din Codul penal.

(3) Judecatorul care a participat la judecarea unei cauze nu mai poate participa la judecarea aceleiasi cauze intr-o cale de atac sau la rejudecarea cauzei dupa desfiintarea ori casarea hotararii.

(4) Judecatorul de drepturi si libertati si judecatorul de camera preliminara nu pot participa, in aceeasi cauza, la judecata in fond sau in caile de atac.

Incompatibilitatea procurorului, a organului de cercetare penala, a magistratului-asistent si a grefierului

Art. 65. - (1) Dispozitiile art. 64 alin. (1) lit. a)-d) si f) se aplica procurorului si organului de cercetare penala.

(2) Dispozitiile art. 64 alin. (1) se aplica magistratului-asistent si grefierului.

(3) Dispozitiile art. 64 alin. (2) se aplica procurorului si magistratului-asistent sau, dupa caz, grefierului, cand cauza de incompatibilitate exista intre ei sau intre vreunul dintre ei si judecatorul de drepturi si libertati, judecatorul de camera preliminara sau unul dintre membrii completului de judecata.

(4) Procurorul care a participat ca judecator de drepturi si libertati sau ca judecator de camera preliminara nu poate, in aceeasi cauza, sa supravegheze urmarirea penala sau sa efectueze acte de urmarire penala si nici sa puna concluzii la judecarea acelei cauze in prima instanta si in caile de atac. Procurorul care a

participat ca judecator la judecarea cauzei in prima instanta nu poate pune concluzii la judecarea ei in caile de atac.

Abtinerea

Art. 66. - (1) Persoana incompatibila este obligata sa declare, dupa caz, presedintelui instantei, procurorului care supravegheaza urmarirea penala sau procurorului ierarhic superior ca se abtine de a participa la procesul penal, cu aratarea cazului de incompatibilitate si a temeiurilor de fapt care constituie motivul abtinerii.

(2) Declaratia de abtinere se face de indata ce persoana obligata la aceasta a luat cunostinta de existenta cazului de incompatibilitate.

Recuzarea

Art. 67. - (1) In cazul in care persoana incompatibila nu a facut declaratie de abtinere, partile, subiectii procesuali principali sau procurorul pot face cerere de recuzare, de indata ce au aflat despre existenta cazului de incompatibilitate.

(2) Cererea de recuzare se formuleaza doar impotriva persoanei din cadrul organului de cercetare penala, a procurorului sau a judecatorului care efectueaza activitati judiciare in cauza. Este inadmisibila recuzarea judecatorului sau a procurorului chemat sa decida asupra recuzarii.

(3) Dispozitiile alin. (2) se aplica in mod corespunzator in cazul recuzarii magistratului-asistent si grefierului.

(4) Cererea de recuzare se formuleaza oral sau in scris, cu aratarea, pentru fiecare persoana in parte, a cazului de incompatibilitate invocat, a temeiurilor de fapt cunoscute la momentul formularii cererii. Cererea de recuzare formulata oral se consemneaza intr-un proces-verbal sau, dupa caz, in incheierea de sedinta.

(5) Nerespectarea conditiilor prevazute la alin. (2)-(4) sau formularea unei cereri de recuzare impotriva aceleiasi persoane pentru acelasi caz de incompatibilitate cu aceleasi temeiuri de fapt invocate intr-o cerere anterioara de recuzare, care a fost respinsa, atrage inadmisibilitatea cererii de recuzare. Inadmisibilitatea se constata de procurorul sau de completul in fata caruia s-a formulat cererea de recuzare.

(6) Judecatorul de drepturi si libertati, judecatorul de camera preliminara sau completul in fata caruia s-a formulat recuzarea, cu participarea judecatorului recuzat, se pronunta asupra masurilor preventive.

Procedura de solutionare a abtinerii sau recuzarii

Art. 68. - (1) Abtinerea sau recuzarea judecatorului de drepturi si libertati si a judecatorului de camera preliminara se solutioneaza de un judecator de la aceeasi instanta.

(2) Abtinerea sau recuzarea judecatorului care face parte din completul de judecata se solutioneaza de un alt complet de judecata.

(3) Abtinerea sau recuzarea magistratului-asistent se solutioneaza de completul de judecata.

(4) Abtinerea sau recuzarea grefierului se solutioneaza de judecatorul de drepturi si libertati, de judecatorul de camera preliminara sau, dupa caz, de completul de judecata.

(5) Solutionarea abtinerii sau recuzarii se face, in cel mult 24 de ore, in camera de consiliu. Daca apreciaza necesar pentru solutionarea cererii, judecatorul sau completul de judecata, dupa caz, poate efectua orice verificari si poate asculta procurorul, subiectii procesuali principali, partile si persoana care se abtine sau a carei recuzare se solicita.

(6) In caz de admitere a abtinerii sau a recuzarii, se va stabili in ce masura actele indeplinite ori masurile dispuse se mentin.

(7) Incheierea prin care se solutioneaza abtinerea ori recuzarea nu este supusa niciunei cai de atac.

(8) Cand pentru solutionarea abtinerii sau a recuzarii nu poate fi desemnat un judecator din cadrul aceleiasi instante, cererea se solutioneaza de un judecator de la instanta ierarhic superioara.

(9) In cazul in care se admite abtinerea sau recuzarea si nu se poate desemna un judecator de la instanta competenta pentru solutionarea cauzei, judecatorul de la instanta ierarhic superioara desemneaza o alta instanta egala in grad cu instanta in fata careia s-a formulat declaratia de abtinere sau cererea de recuzare, din circumscriptia aceleiasi curti de apel sau din circumscriptia unei curti de apel invecinate.

(10) Dispozitiile alin. (8) si (9) se aplica in mod corespunzator si in cazul solutionarii abtinerii sau recuzarii judecatorului care face parte din completul de judecata.

Procedura de solutionare a abtinerii sau recuzarii persoanei care efectueaza urmarirea penala

Art. 69. - (1) Asupra abtinerii sau recuzarii persoanei care efectueaza urmarirea penala se pronunta procurorul care supravegheaza urmarirea penala.

(2) Cererea de recuzare se adreseaza fie persoanei recuzate, fie procurorului. In cazul in care cererea este adresata persoanei care efectueaza urmarirea penala, aceasta este obligata sa o inainteze impreuna cu lamuririle necesare, in termen de 24 de ore, procurorului, fara a intrerupe cursul cercetarii penale.

(3) Procurorul solutioneaza abtinerea sau recuzarea in cel mult 48 de ore, prin ordonanta care nu este supusa niciunei cai de atac.

(4) In caz de admitere a abtinerii sau a recuzarii, se va stabili in ce masura actele indeplinite ori masurile dispuse se mentin.

Procedura de solutionare a abtinerii sau recuzarii procurorului

Art. 70. - (1) In tot cursul procesului penal, asupra abtinerii sau recuzarii procurorului se pronunta procurorul ierarhic superior.

(2) Declaratia de abtinere sau cererea de recuzare se adreseaza, sub sanctiunea inadmisibilitatii, procurorului ierarhic superior. Inadmisibilitatea se constata de procurorul, judecatorul sau de completul in fata caruia s-a formulat cererea de recuzare.

(3) Procurorul ierarhic superior solutioneaza cererea in 48 de ore.

(4) Procurorul ierarhic superior se pronunta prin ordonanta care nu este supusa niciunei cai de atac.

(5) Procurorul recuzat poate participa la solutionarea cererii privitoare la masura preventiva si poate efectua acte sau dispune orice masuri care justifica urgenta.

(6) In caz de admitere a abtinerii sau a recuzarii, se va stabili in ce masura actele indeplinite ori masurile dispuse se mentin.

Temeiul stramutarii

Art. 71. - Inalta Curte de Casatie si Justitie poate stramuta judecarea unei cauze de la instanta competenta la o alta instanta egala in grad, atunci cand exista o suspiciune rezonabila ca impartialitatea judecatorilor instantei este afectata datorita imprejurarilor cauzei, calitatii partilor ori atunci cand exista pericol de tulburare a ordinii publice.

Cererea de stramutare si efectele acesteia

Art. 72. - (1) Stramutarea poate fi ceruta de parti sau de procuror.

(2) Cererea se depune la instanta de unde se solicita stramutarea si trebuie sa cuprinda indicarea temeiului de stramutare, precum si motivarea in fapt si in drept.

(3) La cerere se anexeaza inscrisurile pe care aceasta se intemeiaza.

(4) In cerere se face mentiune daca inculpatul este supus unei masuri preventive.

(5) Cererea se inaintea de indata Inaltei Curti de Casatie si Justitie impreuna cu inscrisurile anexate.

(6) Inalta Curte de Casatie si Justitie poate solicita informatii de la presedintele instantei de unde se solicita stramutarea sau de la presedintele instantei ierarhic superioare celei la care se afla cauza a carei stramutare se cere, comunicandu-i, totodata, termenul fixat pentru judecarea cererii de stramutare. Cand Inalta Curte de Casatie si Justitie este instanta ierarhic superioara, informatiile se cer presedintelui curtii de apel la care se afla cauza a carei stramutare se cere.

(7) In cazul respingerii cererii de stramutare, in aceeasi cauza nu mai poate fi formulata o noua cerere pentru aceleasi motive.

(8) Introducerea unei cereri de stramutare nu suspenda judecarea cauzei.

Procedura de solutionare a cererii de stramutare

Art. 73. - (1) Solutionarea cererii de stramutare se face in sedinta publica, cu participarea procurorului, in cel mult 30 de zile de la data inregistrarii cererii.

(2) Presedintele instantei ierarhic superioare celei la care se afla cauza ia masuri pentru incunostintarea partilor despre introducerea cererii de stramutare, despre termenul fixat pentru solutionarea acesteia, cu mentiunea ca partile pot trimite memorii si se pot prezenta la termenul fixat pentru solutionarea cererii.

(3) In informatiile trimise Inaltei Curti de Casatie si Justitie se face mentiune expresa despre efectuarea incunostintarilor, atasandu-se si dovezile de comunicare a acestora.

(4) Neprezentarea partilor nu impiedica solutionarea cererii. In cazul in care inculpatul se afla in stare de arest preventiv sau arest la domiciliu, Inalta Curte de Casatie si Justitie poate dispune aducerea acestuia la judecarea stramutarii, in cazul in care apreciaza ca prezenta sa este necesara pentru solutionarea cererii.

(5) Inalta Curte de Casatie si Justitie acorda cuvantul partii care a formulat cererea de stramutare, celorlalte parti prezente, precum si procurorului. Daca procurorul a formulat cererea, acestuia i se acorda primul cuvantul.

Solutionarea cererii

Art. 74. - (1) Inalta Curte de Casatie si Justitie solutioneaza cererea de stramutare prin sentinta.

(2) In cazul in care gaseste cererea intemeiata, Inalta Curte de Casatie si Justitie dispune stramutarea judecarii cauzei la una dintre instantele din circumscriptia aceleiasi curti de apel sau din circumscriptia unei curti de apel invecinate acesteia. Stramutarea judecarii cauzei de la o curte de apel se face la una dintre curtile de apel dintr-o circumscriptie invecinata.

(3) Inalta Curte de Casatie si Justitie hotaraste in ce masura se mentin actele indeplinite in fata instantei, precum si cele indeplinite de judecatorul de camera preliminara de la care s-a stramutat cauza.

(4) Instanta de la care a fost stramutata cauza, precum si instanta la care s-a stramutat cauza vor fi instiintate de indata despre admiterea cererii de stramutare.

(5) Daca instanta de la care a fost stramutata cauza a procedat intre timp la judecarea cauzei, hotararea pronuntata este desfiintata prin efectul admiterii cererii de stramutare.

(6) Sentinta prevazuta la alin. (1) nu este supusa niciunei cai de atac.

Alte dispozitii

Art. 75. - (1) Dupa stramutarea cauzei, contestatiile si celelalte cai de atac se judeca de instantele corespunzatoare din circumscriptia instantei la care s-a stramutat cauza.

(2) Dispozitiile art. 71-74 se aplica in mod corespunzator si in procedura de camera preliminara.

(3) In cazul in care se dispune stramutarea in cursul procedurii de camera preliminara, judecarea cauzei se efectueaza de catre instanta la care s-a stramutat cauza.

(4) In cazul in care se dispune stramutarea judecarii caii de atac a apelului, rejudecarea cauzei, in caz de desfiintare cu trimitere spre rejudecare, se va efectua de catre instanta inferioara in grad din circumscriptia celei la care s-a stramutat cauza.

Desemnarea altei instante pentru judecarea cauzei

Art. 76. - (1) Procurorul care efectueaza sau supravegheaza urmarirea penala poate cere Inaltei Curti de Casatie si Justitie sa desemneze o instanta egala in grad cu cea careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in prima instanta, care sa fie sesizata in cazul in care se va emite rechizitoriul.

(2) Inalta Curte de Casatie si Justitie solutioneaza cererea in camera de consiliu, in termen de 15 zile.

(3) Inalta Curte de Casatie si Justitie dispune, prin incheiere motivata, fie respingerea cererii, fie admiterea cererii si desemnarea unei instante egale in grad cu cea careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in prima instanta, care sa fie sesizata in cazul in care se va emite rechizitoriul.

(4) Incheierea prin care Inalta Curte de Casatie si Justitie solutioneaza cererea nu este supusa niciunei cai de atac.

(5) In cazul respingerii cererii de desemnare a altei instante pentru judecarea cauzei formulate, in aceeasi cauza nu mai poate fi formulata o noua cerere pentru aceleasi motive.

CAPITOLUL III Subiectii procesuali principali si drepturile acestora

Suspectul

Art. 77. - Persoana cu privire la care, din datele si probele existente in cauza, rezulta banuiala rezonabila ca a savarsit o fapta prevazuta de legea penala se numeste suspect.

Drepturile suspectului

Art. 78. - Suspectul are drepturile prevazute de lege pentru inculpat, daca legea nu prevede altfel.

Persoana vatamata

Art. 79. - Persoana care a suferit o vatamare fizica, materiala sau morala prin fapta penala se numeste persoana vatamata.

Desemnarea unui reprezentant al persoanelor vatamate

Art. 80. - (1) In cazul in care prin fapta penala s-au adus vatamari unui numar foarte mare de persoane, iar asigurarea individuala a respectarii drepturilor acestora ar prelungi considerabil durata procesului penal, persoanele respective isi desemneaza sau procurorul, judecatorul de drepturi si libertati, judecatorul de camera preliminara ori instanta poate dispune ca persoanele vatamate sa isi desemneze un reprezentant, in scopul exercitarii drepturilor lor. Daca persoanele vatamate nu si-au desemnat un reprezentant in termenul care le-a fost acordat, procurorul, judecatorul de drepturi si libertati, judecatorul de camera preliminara sau instanta poate desemna un avocat din oficiu care sa le reprezinte.

(2) Reprezentantul persoanelor vatamate exercita toate drepturile recunoscute de lege acestora.

Drepturile persoanei vatamate

Art. 81. - In cadrul procesului penal, persoana vatamata are urmatoarele drepturi:

- a) dreptul de a fi informata cu privire la drepturile sale;
- b) dreptul de a propune administrarea de probe de catre organele judiciare, de a ridica exceptii si de a pune concluzii;
- c) dreptul de a formula orice alte cereri ce tin de solutionarea laturii penale a cauzei;
- d) dreptul de a fi informata, intr-un termen rezonabil, cu privire la stadiul urmaririi penale, la cererea sa expresa, cu conditia de a indica o adresa pe teritoriul Romaniei, o adresa de posta electronica sau mesagerie electronica, la care aceste informatii sa ii fie comunicate;
- e) dreptul de a consulta dosarul, in conditiile legii;

- f) dreptul de a fi ascultata;
- g) dreptul de a adresa intrebari inculpatului, martorilor si expertilor;
- h) dreptul de a fi asistata de avocat sau reprezentata;
- i) dreptul de a apela la un mediator, in cazurile permise de lege;
- j) alte drepturi prevazute de lege.

CAPITOLUL IV Inculpatul si drepturile acestuia

Inculpatul

Art. 82. - Persoana impotriva careia s-a pus in miscare actiunea penala devine parte in procesul penal si se numeste inculpat.

Drepturile inculpatului

Art. 83. - In cursul procesului penal, inculpatul are urmatoarele drepturi:

- a) dreptul de a nu da nicio declaratie pe parcursul procesului penal, atragandu-i-se atentia ca daca refuza sa dea declaratii nu va suferi nicio consecinta defavorabila, iar daca va da declaratii acestea vor putea fi folosite ca mijloace de proba impotriva sa;
- b) dreptul de a consulta dosarul, in conditiile legii;
- c) dreptul de a avea un avocat ales, iar daca nu isi desemneaza unul, in cazurile de asistenta obligatorie, dreptul de a i se desemna un avocat din oficiu;
- d) dreptul de a propune administrarea de probe in conditiile prevazute de lege, de a ridica exceptii si de a pune concluzii;
- e) dreptul de a formula orice alte cereri ce tin de solutionarea laturii penale si civile a cauzei;
- f) dreptul de a beneficia in mod gratuit de un interpret atunci cand nu intelege, nu se exprima bine sau nu poate comunica in limba romana;
- g) dreptul de a apela la un mediator, in cazurile permise de lege;
- h) alte drepturi prevazute de lege.

CAPITOLUL V Partea civila si drepturile acesteia Partea civila

Art. 84. - (1) Persoana vatamata care exercita actiunea civila in cadrul procesului penal este parte in procesul penal si se numeste parte civila.

(2) Au calitatea de parte civila si succesorii persoanei prejudiciate, daca exercita actiunea civila in cadrul procesului penal.

Drepturile partii civile

Art. 85. - (1) In cursul procesului penal, partea civila are drepturile prevazute la art. 81.

(2) Drepturile partii civile se exercita in scopul si in limitele necesare solutionarii actiunii civile.

(3) Dispozitiile art. 80 se aplica in mod corespunzator in cazul in care exista un numar foarte mare de parti civile.

CAPITOLUL VI

Partea responsabilă civilmente și drepturile acesteia

Partea responsabilă civilmente

Art. 86. - Persoana care, potrivit legii civile, are obligația legală sau convențională de a repara în întregime sau în parte prejudiciul cauzat prin infracțiune și care este chemată să răspundă în proces este parte în procesul penal și se numește parte responsabilă civilmente.

Drepturile părții responsabile civilmente

Art. 87. - (1) În cursul procesului penal, partea responsabilă civilmente are drepturile prevăzute la art. 81.

(2) Drepturile părții responsabile civilmente se exercită în limitele și în scopul soluționării acțiunii civile.

CAPITOLUL VII

Avocatul. Asistența juridică și reprezentarea

Avocatul

Art. 88. - (1) Avocatul asistă sau reprezintă, în procesul penal, părțile ori subiecții procesuali principali, în condițiile legii.

(2) Nu poate fi avocat al unei părți sau al unui subiect procesual principal:

- a) sotul ori ruda până la gradul al IV-lea cu procurorul sau cu judecătorul;
- b) martorul citat în cauză;
- c) cel care a participat în aceeași cauză în calitate de judecător sau de procuror;
- d) o altă parte sau un alt subiect procesual.

(3) Avocatul ales sau desemnat din oficiu este obligat să asigure asistența juridică a părților ori a subiecților procesuali principali. Pentru nerespectarea acestei obligații, organul de urmărire penală sau instanța de judecată poate sesiza conducerea baroului de avocați spre a se lua măsuri disciplinare.

(4) Părțile sau subiecții principali cu interese contrare nu pot fi asistați sau reprezentați de același avocat.

Asistența juridică a suspectului sau a inculpatului

Art. 89. - (1) Suspectul sau inculpatul are dreptul să fie asistat de unul ori de mai mulți avocați în tot cursul urmăririi penale, al procedurii de cameră preliminară și al judecării, iar organele judiciare sunt obligate să îi aducă la cunoștință acest drept. Asistența juridică este asigurată atunci când cel puțin unul dintre avocați este prezent.

(2) Persoana reținută sau arestată are dreptul să ia contact cu avocatul, asigurându-i-se confidențialitatea comunicărilor, cu respectarea măsurilor necesare de supraveghere vizuală, de pază și securitate, fără să fie interceptată sau înregistrată convorbirea dintre ei. Probele obținute cu încălcarea prezentului alineat se exclud.

Asistența juridică obligatorie a suspectului sau a inculpatului

Art. 90. - Asistența juridică este obligatorie:

a) cand suspectul sau inculpatul este minor, internat intr-un centru de detentie ori intr-un centru educativ, cand este retinut sau arestat, chiar in alta cauza, cand fata de acesta a fost dispusa masura de siguranta a internarii medicale, chiar in alta cauza, precum si in alte cazuri prevazute de lege;

b) in cazul in care organul judiciar apreciaza ca suspectul ori inculpatul nu si-ar putea face singur apararea;

c) in cursul judecatii in cauzele in care legea prevede pentru infractiunea savarsita pedeapsa detentiunii pe viata sau pedeapsa inchisorii mai mare de 5 ani.

Avocatul din oficiu

Art. 91. - (1) In cazurile prevazute in art. 90, daca suspectul sau inculpatul nu si-a ales un avocat, organul judiciar ia masuri pentru desemnarea unui avocat din oficiu.

(2) In tot cursul procesului penal, cand asistenta juridica este obligatorie, daca avocatul ales lipseste nejustificat, nu asigura substituirea si refuza sa efectueze apararea, desi a fost asigurata exercitarea tuturor drepturilor procesuale, organul judiciar ia masuri pentru desemnarea unui avocat din oficiu care sa il inlocuiasca, acordandu-i acestuia un termen rezonabil si inlesnirile necesare pentru pregatirea unei aparari efective, facandu-se mentiune despre aceasta intr-un proces-verbal sau, dupa caz, in incheierea de sedinta. In cursul judecatii, dupa inceperea dezbatelor, cand asistenta juridica este obligatorie, daca avocatul ales lipseste nejustificat la termenul de judecata, nu asigura substituirea si refuza sa efectueze apararea, desi a fost asigurata exercitarea tuturor drepturilor procesuale, instanta ia masuri pentru desemnarea unui avocat din oficiu care sa il inlocuiasca, acordandu-i un termen de minimum 3 zile pentru pregatirea apararii.

(3) Avocatul din oficiu se considera desemnat pana la desemnarea, daca este cazul, de catre organul judiciar a unui nou avocat din oficiu. Avocatul din oficiu desemnat este obligat sa se prezinte ori de cate ori este solicitat de organul judiciar, asigurand o aparare concreta si efectiva in cauza.

(4) Delegatia aparatorului din oficiu inceteaza la prezentarea aparatorului ales.

(5) Daca la judecarea cauzei avocatul lipseste si nu poate fi inlocuit in conditiile alin. (2), cauza se amana.

Drepturile avocatului

Art. 92. - (1) In cursul urmaririi penale, avocatul suspectului sau inculpatului are dreptul sa asiste la efectuarea oricarui act de urmarire penala, cu exceptia tehnicilor speciale de supraveghere ori cercetare, a perchezitiei informatice si a perchezitiei corporale sau a vehiculelor in cazul infractiunilor flagrante, precum si cu exceptia situatiei in care prin prezenta avocatului s-ar aduce atingere dreptului la aparare al celorlalte parti ori subiecti procesuali principali, caz in care intrebarile acestuia pot fi formulate de catre organul de urmarire penala.

(2) Avocatul suspectului sau inculpatului poate solicita sa fie incunostintat de data si ora efectuarii actului de urmarire penala ori a audierii realizate de judecatorul de drepturi si libertati. Incunostintarea se face prin notificare telefonica, fax, e-mail sau prin alte asemenea mijloace, incheindu-se in acest sens un proces-verbal.

(3) Lipsa avocatului nu impiedica efectuarea actului de urmarire penala sau a audierii, daca exista dovada ca acesta a fost incunostintat in conditiile alin. (2).

(4) Avocatul suspectului sau inculpatului are de asemenea dreptul sa participe la audierea oricarei persoane de catre judecatorul de drepturi si libertati, sa formuleze plangeri, cereri si memorii.

(5) In cazul efectuării perchezitiei domiciliare, incunostintarea prevazuta la alin. (2) se poate face si dupa prezentarea organului de urmarire penala la domiciliul persoanei ce urmeaza sa fie perchezitionata.

(6) In cazul in care avocatul suspectului sau al inculpatului este prezent la efectuarea unui act de urmarire penala, se face mentiune despre aceasta, iar actul este semnat si de avocat.

(7) In cursul procedurii de camera preliminara si in cursul judecatii, avocatul are dreptul sa consulte actele dosarului, sa asiste pe inculpat, sa exercite drepturile procesuale ale acestuia, sa formuleze plangeri, cereri si memorii.

(8) Avocatul suspectului sau inculpatului are dreptul sa beneficieze de timpul si inlesnirile necesare pentru pregatirea si realizarea unei aparari efective.

Asistenta juridica a persoanei vatamate, a partii civile si a partii responsabile civilmente

Art. 93. - (1) Avocatul persoanei vatamate, al partii civile sau al partii responsabile civilmente are dreptul sa fie incunostintat in conditiile art. 92 alin. (2), sa asiste la efectuarea oricarui act de urmarire penala in conditiile art. 92, dreptul de a consulta actele dosarului si de a formula cereri si a depune memorii. Dispozitiile art. 89 alin. (1) se aplica in mod corespunzator.

(2) Avocatul persoanei vatamate, al partii civile sau al partii responsabile civilmente are dreptul prevazut la art. 92 alin. (8).

(3) In cursul judecatii, avocatul persoanei vatamate, al partii civile sau al partii responsabile civilmente exercita drepturile persoanei asistate, cu exceptia celor pe care aceasta le exercita personal, si dreptul de a consulta actele dosarului.

(4) Asistenta juridica este obligatorie cand persoana vatamata sau partea civila este o persoana lipsita de capacitate de exercitiu ori cu capacitate de exercitiu restransa.

(5) Cand organul judiciar apreciaza ca din anumite motive persoana vatamata, partea civila sau partea responsabila civilmente nu si-ar putea face singura apararea, dispune luarea masurilor pentru desemnarea unui avocat din oficiu.

Consultarea dosarului

Art. 94. - (1) Avocatul are dreptul de a solicita consultarea dosarului pe tot parcursul procesului penal. Acest drept nu poate fi exercitat, nici restrans in mod abuziv.

(2) Consultarea dosarului presupune dreptul de a studia actele acestuia, dreptul de a nota date sau informatii din dosar, precum si de a obtine fotocopii pe cheltuiala clientului.

(3) In cursul urmaririi penale, procurorul stabileste data si durata consultarii intr-un termen rezonabil. Acest drept poate fi delegat organului de urmarire penala.

(4) In cursul urmaririi penale, procurorul poate restrictiona motivat consultarea dosarului de catre suspect, inculpat sau avocat, pe o perioada de cel mult 15 zile, daca prin aceasta s-ar putea aduce atingere bunei desfasurari a urmaririi penale.

(5) In cursul urmaririi penale, avocatul are obligatia de a pastra confidentialitatea sau secretul datelor si actelor de care a luat cunostinta cu ocazia consultarii dosarului.

(6) In toate cazurile, avocatului nu ii poate fi restrictionat dreptul de a consulta declaratiile partii sau ale subiectului procesual principal pe care il asista ori il reprezinta.

(7) In vederea pregatirii apararii, avocatul inculpatului are dreptul de a lua cunostinta de intreg materialul dosarului de urmarire penala in procedurile desfasurate in fata judecatorului de drepturi si libertati privind masurile privative sau restrictive de drepturi, la care avocatul participa.

Dreptul de a formula plangere

Art. 95. - (1) Avocatul are dreptul de a formula plangere, potrivit art. 336-339.

(2) In situatiile prevazute la art. 89 alin. (2), art. 92 alin. (2) si art. 94, procurorul ierarhic superior este obligat sa rezolve plangerea si sa comunice solutia, precum si motivarea acesteia, in cel mult 48 de ore.

Reprezentarea

Art. 96. - In cursul procesului penal, suspectul, inculpatul, celelalte parti, precum si persoana vatamata pot fi reprezentati, cu exceptia cazurilor in care prezenta acestora este obligatorie sau este apreciata ca fiind necesara de procuror, judecator sau instanta de judecata, dupa caz.

TITLUL IV

Probele, mijloacele de proba si procedeele probatorii

CAPITOLUL I

Reguli generale

Proba si mijloacele de proba

Art. 97. - (1) Constituie proba orice element de fapt care serveste la constatarea existentei sau inexistentei unei infractiuni, la identificarea persoanei care a savarsit-o si la cunoasterea imprejurarilor necesare pentru justa solutionare a cauzei si care contribuie la aflarea adevarului in procesul penal.

(2) Proba se obtine in procesul penal prin urmatoarele mijloace:

- a) declaratiile suspectului sau ale inculpatului;
- b) declaratiile persoanei vatamate;
- c) declaratiile partii civile sau ale partii responsabile civilmente;
- d) declaratiile martorilor;
- e) inscrisuri, rapoarte de expertiza, procese-verbale, fotografii, mijloace materiale de proba;
- f) orice alt mijloc de proba care nu este interzis prin lege.

Obiectul probatiunii

Art. 98. - Constituie obiect al probei:

- a) existenta infractiunii si savarsirea ei de catre inculpat;

- b) faptele privitoare la raspunderea civila, atunci cand exista parte civila;
- c) faptele si imprejurarile de fapt de care depinde aplicarea legii;
- d) orice imprejurare necesara pentru justa solutionare a cauzei.

Sarcina probei

Art. 99. - (1) In actiunea penala sarcina probei apartine in principal procurorului, iar in actiunea civila, partii civile ori, dupa caz, procurorului care exercita actiunea civila in cazul in care persoana vatamata este lipsita de capacitate de exercitiu sau are capacitate de exercitiu restransa.

(2) Suspectul sau inculpatul beneficiaza de prezumtia de nevinovatie, nefiind obligat sa isi dovedeasca nevinovatia, si are dreptul de a nu contribui la propria acuzare.

(3) In procesul penal, persoana vatamata, suspectul si partile au dreptul de a propune organelor judiciare administrarea de probe.

Administrarea probelor

Art. 100. - (1) In cursul urmaririi penale, organul de urmarire penala strange si administreaza probe atat in favoarea, cat si in defavoarea suspectului sau a inculpatului, din oficiu ori la cerere.

(2) In cursul judecatii, instanta administreaza probe la cererea procurorului, a persoanei vatamate sau a partilor si, in mod subsidiar, din oficiu, atunci cand considera necesar pentru formarea convingerii sale.

(3) Cererea privitoare la administrarea unor probe formulata in cursul urmaririi penale sau in cursul judecatii de catre persoanele indreptatite se admite ori se respinge motivat de catre organele judiciare.

(4) Organele judiciare pot respinge o cerere privitoare la administrarea unor probe atunci cand:

- a) proba nu este relevanta in raport cu obiectul probatiunii din cauza;
- b) se apreciaza ca pentru dovedirea elementului de fapt care constituie obiectul probei au fost administrate suficiente mijloace de proba;
- c) proba nu este necesara, intrucat faptul este notoriu;
- d) proba este imposibil de obtinut;
- e) cererea a fost formulata de o persoana neindreptatita;
- f) administrarea probei este contrara legii.

Principiul loialitatii administrarii probelor

Art. 101. - (1) Este oprit a se intrebuinta violente, amenintari ori alte mijloace de constrangere, precum si promisiuni sau indemnuri in scopul de a se obtine probe.

(2) Nu pot fi folosite metode sau tehnici de ascultare care afecteaza capacitatea persoanei de a-si aminti si de a relata in mod constient si voluntar faptele care constituie obiectul probei. Interdictia se aplica chiar daca persoana ascultata isi da consimtamantul la utilizarea unei asemenea metode sau tehnici de ascultare.

(3) Este interzis organelor judiciare penale sau altor persoane care actioneaza pentru acestea sa provoace o persoana sa savarseasca ori sa continue savarsirea unei fapte penale, in scopul obtinerii unei probe.

Excluderea probelor obtinute in mod nelegal

Art. 102. - (1) Probele obtinute prin tortura, precum si probele derivate din acestea nu pot fi folosite in cadrul procesului penal.

(2) Probele obtinute in mod nelegal nu pot fi folosite in procesul penal.

(3) In mod exceptional, dispozitiile alin. (2) nu se aplica daca mijlocul de proba prezinta imperfectiuni de forma sau exista alte neregularitati procedurale care nu produc o vatamare pentru inlaturarea careia este necesara excluderea acestuia.

(4) Probele derivate se exclud daca au fost obtinute in mod direct din probele obtinute in mod nelegal si nu puteau fi obtinute in alt mod.

(5) Probele derivate din probele prevazute la alin. (2) nu se exclud daca probele obtinute in mod nelegal sunt folosite in conditiile alin. (3).

Aprecierea probelor

Art. 103. - (1) Probele nu au o valoare dinainte stabilita prin lege si sunt supuse liberei aprecieri a organelor judiciare in urma evaluarii tuturor probelor administrate in cauza.

(2) In luarea deciziei asupra existentei infractiunii si a vinovatiei inculpatului instanta hotaraste motivat, cu trimitere la toate probele evaluate. Condamnarea se dispune doar atunci cand instanta are convingerea ca acuzatia a fost dovedita dincolo de orice indoiala rezonabila.

(3) Hotararea instantei nu se poate intemeia, in masura determinanta, pe marturia investigatorului sub acoperire sau pe declaratiile martorilor protejati.

CAPITOLUL II Audierea persoanelor

SECȚIUNEA 1 Reguli generale in materia audierii persoanelor

Persoanele audiate in cursul procesului penal

Art. 104. - In cursul procesului penal, in conditiile prevazute de lege, pot fi audiate urmatoarele persoane: suspectul, inculpatul, persoana vatamata, partea civila, partea responsabila civilmente, martorii si expertii.

Audierea prin interpret

Art. 105. - (1) Ori de cate ori persoana audiata nu intelege, nu vorbeste sau nu se exprima bine in limba romana, audierea se face prin interpret. Interpretul poate fi desemnat de organele judiciare sau ales de parti ori persoana vatamata, dintre interpretii autorizati, potrivit legii.

(2) In mod exceptional, in situatia in care se impune luarea urgenta a unei masuri procesuale sau daca nu se poate asigura un interpret autorizat, audierea poate avea loc in prezenta oricarei persoane care poate comunica cu cel ascultat, organul judiciar avand insa obligatia de a relua audierea prin interpret imediat ce aceasta este posibila.

(3) Daca persoana audiata este surda, muta sau surdo-muta, audierea se face cu participarea unei persoane care are capacitatea de a comunica prin limbajul special. In aceasta situatie comunicarea se poate face si in scris.

(4) In cazuri exceptionale, daca nu este prezenta o persoana autorizata care poate comunica prin limbajul special, iar comunicarea nu se poate realiza in scris, audierea persoanelor prevazute la alin. (3) se va face cu ajutorul oricarei persoane care are aptitudini de comunicare.

Protectia sanatatii persoanelor ascultate

Art. 106. - Daca in timpul audierii unei persoane aceasta acuza oboseala excesiva sau simptomele unei boli care ii afecteaza capacitatea fizica ori psihica de a participa la ascultare, organul judiciar dispune intreruperea ascultarii si ia masuri pentru ca persoana sa fie consultata de un medic.

SECȚIUNEA a 2-a Audierea suspectului sau a inculpatului

Intrebarile privind persoana suspectului sau a inculpatului

Art. 107. - (1) La inceputul primei audieri, organul judiciar adreseaza intrebari suspectului sau inculpatului cu privire la nume, prenume, porecla, data si locul nasterii, codul numeric personal, numele si prenumele parintilor, cetatenia, starea civila, situatia militara, studiile, profesia ori ocupatia, locul de munca, domiciliul si adresa unde locuieste efectiv si adresa la care doreste sa ii fie comunicate actele de procedura, antecedentele penale sau daca impotriva sa se desfasoara un alt proces penal, precum si cu privire la orice alte date pentru stabilirea situatiei sale personale.

(2) Intrebarile prevazute la alin. (1) se repeta la audierile ulterioare doar atunci cand organul judiciar considera necesar.

Comunicarea drepturilor si a obligatiilor

Art. 108. - (1) Organul judiciar comunica suspectului sau inculpatului calitatea in care este audiat, fapta prevazuta de legea penala pentru savarsirea careia este suspectat sau pentru care a fost pusa in miscare actiunea penala si incadrarea juridica a acesteia.

(2) Suspectului sau inculpatului i se aduc la cunostinta drepturile prevazute la art. 83, precum si urmatoarele obligatii:

a) obligatia de a se prezenta la chemarile organelor judiciare, atragandu-i-se atentia ca, in cazul neindeplinirii acestei obligatii, se poate emite mandat de aducere impotriva sa, iar in cazul sustragerii, judecatorul poate dispune arestarea sa preventiva;

b) obligatia de a comunica in scris, in termen de 3 zile, orice schimbare a adresei, atragandu-i-se atentia ca, in cazul neindeplinirii acestei obligatii, citatiile si orice alte acte comunicate la prima adresa raman valabile si se considera ca le-a luat la cunostinta.

(3) In cursul urmaririi penale, inainte de prima audiere a suspectului sau inculpatului, i se aduc la cunostinta drepturile si obligatiile prevazute la alin. (2) si i se inmaneaza, sub semnatura, un formular scris care cuprinde aceste drepturi, iar in cazul in care nu poate ori refuza sa semneze, se va incheia un proces-verbal.

Modul de ascultare

Art. 109. - (1) După îndeplinirea dispozițiilor art. 107 și 108, suspectul sau inculpatul este lăsat să declare tot ceea ce dorește referitor la fapta prevăzută de legea penală care i-a fost comunicată, după care i se pot pune întrebări.

(2) Suspectul sau inculpatul are dreptul să se consulte cu avocatul atât înainte, cât și în cursul audierii, iar organul judiciar, când consideră necesar, poate permite acestuia să utilizeze însemnări și notițe proprii.

(3) Dacă în cursul audierii suspectul sau inculpatul își exercită dreptul de a nu da nicio declarație, ascultarea nu va mai continua, încheindu-se un proces-verbal.

Consemnarea declarațiilor

Art. 110. - (1) Declarațiile suspectului sau inculpatului se consemnează în scris. În fiecare declarație se consemnează totodată ora începerii și ora încheierii ascultării suspectului sau inculpatului.

(2) Dacă este de acord cu conținutul declarației scrise, suspectul sau inculpatul o semnează. Dacă suspectul sau inculpatul are de făcut completări, rectificări ori precizări, acestea sunt indicate în finalul declarației, fiind urmate de semnătura suspectului sau a inculpatului.

(3) Când suspectul sau inculpatul nu poate sau refuză să semneze, organul judiciar consemnează acest lucru în declarația scrisă.

(4) Declarația scrisă este semnată și de organul de urmărire penală care a procedat la audierea suspectului, inculpatului, de judecătorul de drepturi și libertăți ori de președintele completului de judecată și de greșier, de avocatul suspectului, inculpatului, al persoanei vătămate, părții civile sau părții responsabile civilmente, dacă aceștia au fost prezenți, precum și de interpret când declarația a fost luată printr-un interpret.

(5) În cursul urmăririi penale, audierea suspectului sau inculpatului se înregistrează cu mijloace tehnice audio sau audiovideo. Atunci când înregistrarea nu este posibilă, acest lucru se consemnează în declarația suspectului sau inculpatului, cu indicarea concretă a motivului pentru care înregistrarea nu a fost posibilă.

SECȚIUNEA a 3-a

Audierea persoanei vătămate, a părții civile și a părții responsabile civilmente

Modul de audiere a persoanei vătămate

Art. 111. - (1) La începutul primei audieri, organul judiciar adresează persoanei vătămate întrebările prevăzute la art. 107, care se aplică în mod corespunzător.

(2) Persoanei vătămate i se aduc la cunoștință următoarele drepturi și obligații:

a) dreptul de a fi asistată de avocat, iar în cazurile de asistență obligatorie, dreptul de a i se desemna un avocat din oficiu;

b) dreptul de a apela la un mediator în cazurile permise de lege;

c) dreptul de a propune administrarea de probe, de a ridica excepții și de a pune concluzii, în condițiile prevăzute de lege;

d) dreptul de a fi încunostințată cu privire la desfășurarea procedurii, dreptul de a formula plângere prealabilă, precum și dreptul de a se constitui parte civilă;

- e) obligatia de a se prezenta la chemarile organelor judiciare;
- f) obligatia de a comunica orice schimbare de adresa;
- g) obligatia de a spune adevarul.

(3) Dispozitiile art. 109 alin. (1) si (2) si ale art. 110 se aplica in mod corespunzator.

(4) In cursul urmaririi penale, audierea persoanei vatamate se inregistreaza prin mijloace tehnice audio sau audiovideo, atunci cand organul de urmarire penala considera necesar sau atunci cand persoana vatamata a solicitat aceasta in mod expres, iar inregistrarea este posibila.

(5) Persoanei vatamate i se aduce la cunostinta cu ocazia primei audieri faptul ca, in cazul in care inculpatul va fi privat de libertate, respectiv condamnat la o pedeapsa privativa de libertate, aceasta poate sa fie informata cu privire la punerea acestuia in libertate in orice mod.

Modul de audiere a partii civile si a partii responsabile civilmente

Art. 112. - (1) Audierea partii civile si a partii responsabile civilmente se face potrivit dispozitiilor art. 111 alin. (1), (3) si (4), care se aplica in mod corespunzator.

(2) Partii civile, precum si partii responsabile civilmente li se aduc la cunostinta urmatoarele drepturi:

- a) dreptul de a fi asistate de avocat, iar in cazurile de asistenta obligatorie, dreptul de a li se desemna un avocat din oficiu;
- b) dreptul de a apela la un mediator in cazurile permise de lege;
- c) dreptul de a propune administrarea de probe, de a ridica exceptii si de a pune concluzii in legatura cu solutionarea laturii civile a cauzei, in conditiile prevazute de lege.

Protectia persoanei vatamate si a partii civile

Art. 113. - Atunci cand sunt indeplinite conditiile prevazute de lege referitoare la statutul de martor amenintat sau vulnerabil ori pentru protectia vietii private sau a demnitatii, organul de urmarire penala poate dispune fata de persoana vatamata ori fata de partea civila masurile de protectie prevazute la art. 125-130, care se aplica in mod corespunzator.

SECȚIUNEA a 4-a Audierea martorilor

Persoanele audiate ca martor

Art. 114. - (1) Poate fi audiata in calitate de martor orice persoana care are cunostinta despre fapte sau imprejurari de fapt care constituie proba in cauza penala.

(2) Orice persoana citata in calitate de martor are urmatoarele obligatii:

- a) de a se prezenta in fata organului judiciar care a citat-o la locul, ziua si ora aratate in citatie;
- b) de a depune juramant sau declaratie solemna in fata instantei;
- c) de a spune adevarul.

(3) Calitatea de martor are intaietate fata de calitatea de expert sau de avocat, de mediator ori de reprezentant al uneia dintre parti sau al unui subiect procesual principal, cu privire la faptele si imprejurarile de fapt pe care persoana le-a cunoscut inainte de a dobandi aceasta calitate.

(4) Pot fi audiate in calitate de martor si persoanele care au intocmit procese-verbale in temeiul art. 61 si 62.

Capacitatea de a fi martor

Art. 115. - (1) Orice persoana poate fi citata si audiata in calitate de martor, cu exceptia partilor si a subiectilor procesuali principali.

(2) Persoanele care se afla intr-o situatie ce pune la indoiala, in mod rezonabil, capacitatea de a fi martor pot fi audiate doar atunci cand organul judiciar constata ca persoana este capabila sa relateze in mod constient fapte si imprejurari de fapt conforme cu realitatea.

(3) Pentru a decide cu privire la capacitatea unei persoane de a fi martor, organul judiciar dispune, la cerere sau din oficiu, orice examinare necesara, prin mijloacele prevazute de lege.

Obiectul si limitele declaratiei martorului

Art. 116. - (1) Martorul este audiat asupra unor fapte sau imprejurari de fapt care constituie obiectul probatiunii in cauza in care a fost citat.

(2) Audierea martorului poate fi extinsa asupra tuturor imprejurarilor necesare pentru verificarea credibilitatii sale.

(3) Nu pot face obiectul declaratiei martorului acele fapte sau imprejurari al caror secret sau confidentialitate poate fi opus prin lege organelor judiciare.

(4) Faptele sau imprejurarile prevazute la alin. (3) pot face obiectul declaratiei martorului atunci cand autoritatea competenta sau persoana indreptatita isi exprima acordul in acest sens sau atunci cand exista o alta cauza legala de inlaturare a obligatiei de a pastra secretul sau confidentialitatea.

(5) Declaratia data in conditiile alin. (4) nu constituie infractiune.

Persoanele care au dreptul de a refuza sa dea declaratii in calitate de martor

Art. 117. - (1) Au dreptul de a refuza sa fie audiate in calitate de martor urmatoarele persoane:

a) sotul, ascendentii si descendentii in linie directa, precum si fratii si surorile suspectului sau inculpatului;

b) persoanele care au avut calitatea de sot al suspectului sau al inculpatului.

(2) Dupa comunicarea drepturilor si obligatiilor potrivit art. 120, organele judiciare comunica persoanelor prevazute la alin. (1) dreptul de a nu da declaratii in calitate de martor.

(3) Daca persoanele prevazute la alin. (1) sunt de acord sa dea declaratii, in privinta acestora sunt aplicabile dispozitiile privitoare la drepturile si obligatiile martorilor.

(4) In cauzele reunite, persoana care indeplineste una dintre calitatile prevazute la alin. (1) in raport cu unul dintre suspecti sau inculpati este scutita de obligatia de a depune marturie si impotriva celorlalti suspecti sau inculpati, in cazul in care declaratia sa nu poate fi limitata doar la acestia din urma.

Dreptul martorului de a nu se acuza

Art. 118. - Declaratia martorului nu poate fi folosita in cursul unui proces penal desfasurat impotriva sa.

Intrebarile privind persoana martorului

Art. 119. - (1) Dispozitiile art. 107 se aplica in mod corespunzator in cazul audierii martorului.

(2) Martorului i se comunica obiectul cauzei si apoi este intrebat daca este membru de familie sau fost sot al suspectului, inculpatului, persoanei vatamate ori al celorlalte parti din procesul penal, daca se afla in relatii de prietenie sau de dusmanie cu aceste persoane, precum si daca a suferit vreo paguba in urma savarsirii infractiunii.

(3) Martorului nu i se adreseaza intrebarile privind persoana sa atunci cand fata de acesta s-a dispus o masura de protectie a datelor de identitate.

Comunicarea drepturilor si obligatiilor

Art. 120. - (1) Organul judiciar comunica martorului calitatea in care este audiat si faptele sau imprejurarile de fapt pentru dovedirea carora a fost propus ca martor.

(2) Martorului i se aduc apoi la cunostinta urmatoarele drepturi si obligatii:

a) dreptul de a fi supus masurilor de protectie si de a beneficia de restituirea cheltuielilor prilejuite de chemarea in fata organelor judiciare, atunci cand sunt indeplinite conditiile prevazute de lege;

b) obligatia de a se prezenta la chemarile organelor judiciare, atragandu-i-se atentia ca, in cazul neindeplinirii acestei obligatii, se poate emite mandat de aducere impotriva sa;

c) obligatia de a comunica in scris, in termen de 5 zile, orice schimbare a adresei la care este citat, atragandu-i-se atentia ca, in cazul neindeplinirii acestei obligatii, se poate dispune impotriva sa sanctiunea prevazuta de art. 283 alin. (1);

d) obligatia de a da declaratii conforme cu realitatea, atragandu-i-se atentia ca legea pedepseste infractiunea de marturie mincinoasa.

Juramantul si declaratia solemna a martorului

Art. 121. - (1) In cursul urmaririi penale si judecatii, dupa indeplinirea dispozitiilor art. 119 si 120, organul de urmarire penala si presedintele completului solicita martorului depunerea juramantului sau a declaratiei solemne.

(2) Organul de urmarire penala si presedintele completului il intreaba pe martor daca doreste sa depuna juramant religios sau declaratie solemna.

(3) Textul juramantului este urmatorul: "Jur ca voi spune adevarul si nu voi ascunde nimic din ceea ce stiu. Asa sa-mi ajute Dumnezeu!". Referirea la divinitate din formula juramantului se schimba in functie de credinta religioasa a martorului.

(4) In timpul depunerii juramantului, cu exceptiile impuse de credinta religioasa, martorul tine mana dreapta pe cruce sau pe Biblie.

(5) In cazul in care martorul alege sa faca o declaratie solemna, textul acesteia este urmatorul: "Ma oblig ca voi spune adevarul si nu voi ascunde nimic din ceea ce stiu."

(6) Dispozitiile alin. (1)-(5) se aplica in mod corespunzator in procedura administrarii anticipate a probelor, in fata judecatorului de drepturi si libertati.

Modul de audiere a martorului

Art. 122. - (1) Fiecare martor este audiat separat si fara prezenta altor martori.

(2) Martorul este lasat sa declare tot ceea ce stie in legatura cu faptele sau imprejurarile de fapt pentru dovedirea carora a fost propus, apoi i se pot adresa intrebari.

(3) Martorului nu i se pot adresa intrebari privind optiunile politice, ideologice sau religioase ori alte circumstante personale si de familie, cu exceptia cazului in care acestea sunt strict necesare pentru aflarea adevarului in cauza sau pentru verificarea credibilitatii martorului.

Consemnarea declaratiilor

Art. 123. - (1) Consemnarea declaratiilor se face potrivit dispozitiilor art. 110, care se aplica in mod corespunzator.

(2) In cursul urmaririi penale, audierea martorului se inregistreaza prin mijloace tehnice audio sau audiovideo, daca organul de urmarire penala considera necesar sau daca martorul solicita expres aceasta si inregistrarea este posibila.

Cazurile speciale de audiere a martorului

Art. 124. - (1) Audierea martorului minor in varsta de pana la 14 ani are loc in prezenta unuia dintre parinti, a tutorelui sau a persoanei ori a reprezentantului institutiei careia ii este incredintat minorul spre crestere si educare.

(2) Daca persoanele aratate la alin. (1) nu pot fi prezente sau au calitatea de suspect, inculpat, persoana vatamata, parte civila, parte responsabila civilmente ori martor in cauza ori exista suspiciunea rezonabila ca pot influenta declaratia minorului, audierea acestuia are loc in prezenta unui reprezentant al autoritatii tutelare sau a unei rude cu capacitate deplina de exercitiu, stabilite de organul judiciar.

(3) Daca se considera necesar, la cerere sau din oficiu, organul de urmarire penala sau instanta dispune ca la audierea martorului minor sa asiste un psiholog.

(4) Audierea martorului minor trebuie sa evite producerea oricarui efect negativ asupra starii psihice a acestuia.

(5) Martorului minor care la data audierii nu a implinit varsta de 14 ani nu i se comunica obligatiile prevazute la art. 120 alin. (2) lit. d), dar i se atrage atentia sa spuna adevarul.

(6) Persoanele care au avut calitatea de suspect sau inculpat in aceeași cauza si cu privire la aceeași faptă ori cu privire la fapte diferite aflate in stransa legatura, daca ulterior s-a dispus disjungerea cauzelor, pot fi audiate in calitate de martor, iar declaratia nu poate fi folosita in cursul unui proces penal desfasurat impotriva lor. Organele judiciare au obligatia consemnarii calitatii lor procesuale anterioare.

(7) Dispozitiile alin. (6) se aplica in mod corespunzator si persoanelor care au calitatea de suspect sau inculpat in cauze diferite, cu privire la care nu a fost dispusa reunirea.

SECȚIUNEA a 5-a Protectia martorilor

§ 1. Protectia martorilor amenintati

Martorul amenintat

Art. 125. - In cazul in care exista o suspiciune rezonabila ca viata, integritatea corporala, libertatea, bunurile sau activitatea profesionala a martorului ori a unui membru de familie al acestuia ar putea fi puse in pericol ca urmare a datelor pe care le furnizeaza organelor judiciare sau a declaratiilor sale, organul judiciar competent acorda acestuia statutul de martor amenintat si dispune una ori mai multe dintre masurile de protectie prevazute la art. 126 sau 127, dupa caz.

Masurile de protectie dispuse in cursul urmaririi penale

Art. 126. - (1) In cursul urmaririi penale, odata cu acordarea statutului de martor amenintat, procurorul dispune aplicarea uneia sau a mai multora dintre urmatoarele masuri:

- a) supravegherea si paza locuintei martorului sau asigurarea unei locuinte temporare;
- b) insotirea si asigurarea protectiei martorului sau a membrilor de familie ai acestuia in cursul deplasarilor;
- c) protectia datelor de identitate, prin acordarea unui pseudonim cu care martorul va semna declaratia sa;
- d) audierea martorului fara ca acesta sa fie prezent, prin intermediul mijloacelor audiovideo de transmitere, cu vocea si imaginea distorsionate, atunci cand celelalte masuri nu sunt suficiente.

(2) Procurorul dispune aplicarea unei masuri de protectie din oficiu sau la cererea martorului, a uneia dintre parti sau a unui subiect procesual principal.

(3) In cazul aplicarii masurilor de protectie prevazute la alin. (1) lit. c) si d), declaratia martorului nu va cuprinde adresa reala sau datele sale de identitate, acestea fiind consemnate intr-un registru special la care vor avea acces doar organul de urmarire penala, judecatorul de drepturi si libertati, judecatorul de camera preliminara sau instanta, in conditii de confidentialitate.

(4) Procurorul dispune acordarea statutului de martor amenintat si aplicarea masurilor de protectie prin ordonanta motivata, care se pastreaza in conditii de confidentialitate.

(5) Procurorul verifica, la intervale de timp rezonabile, daca se mentin conditiile care au determinat luarea masurilor de protectie, iar in caz contrar dispune, prin ordonanta motivata, incetarea acestora.

(6) Masurile prevazute la alin. (1) se mentin pe tot parcursul procesului penal daca starea de pericol nu a incetat.

(7) Daca starea de pericol a aparut in cursul procedurii de camera preliminara, judecatorul de camera preliminara, din oficiu sau la sesizarea procurorului, dispune masurile de protectie prevazute la art. 127. Dispozitiile art. 128 se aplica in mod corespunzator.

(8) Masurile de protectie prevazute la alin. (1) lit. a) si b) se comunica autoritatii desemnate cu punerea in executare a masurii.

Masurile de protectie dispuse in cursul judecatii

Art. 127. - In cursul judecatii, odata cu acordarea statutului de martor amenintat, instanta dispune aplicarea uneia sau a mai multora dintre urmatoarele masuri:

- a) supravegherea si paza locuintei martorului sau asigurarea unei locuinte temporare;
- b) insotirea si asigurarea protectiei martorului sau a membrilor de familie ai acestuia in cursul deplasarilor;
- c) nepublicitatea sedintei de judecata pe durata ascultarii martorului;
- d) ascultarea martorului fara ca acesta sa fie prezent in sala de judecata, prin intermediul mijloacelor audiovideo de transmitere, cu vocea si imaginea distorsionate, atunci cand celelalte masuri nu sunt suficiente;
- e) protectia datelor de identitate ale martorului si acordarea unui pseudonim sub care acesta va depune marturie.

Disponerea masurii protectiei martorului in cursul judecatii

Art. 128. - (1) Instanta dispune aplicarea unei masuri de protectie din oficiu, la cererea procurorului, a martorului, a partilor sau a persoanei vatamate.

(2) Propunerea formulata de procuror cuprinde:

- a) numele martorului care urmeaza a fi ascultat in faza de judecata si fata de care se doreste disponerea masurii de protectie;
- b) motivarea concreta a gravitatii pericolului si a necesitatii masurii.

(3) Atunci cand cererea este formulata de celelalte persoane prevazute la alin. (1), instanta poate dispune ca procurorul sa efectueze de urgenta verificari cu privire la temeinicia cererii de protectie.

(4) Cererea se solutioneaza in camera de consiliu, fara participarea persoanei care a formulat cererea.

(5) Participarea procurorului este obligatorie.

(6) Instanta se pronunta prin incheiere motivata, care nu este supusa cailor de atac.

(7) Incheierea prin care se dispune masura de protectie se pastreaza in conditii de confidentialitate. Daca protectia martorului este necesara si dupa ramanerea definitiva a hotararii, sunt aplicabile dispozitiile legii speciale.

(8) Masurile de protectie prevazute la art. 127 lit. a) si b) se comunica autoritatii desemnate de lege cu punerea in executare a masurilor.

Audierea martorului protejat

Art. 129. - (1) In situatia prevazuta la art. 126 alin. (1) lit. d) si art. 127 lit. d), procurorul, judecatorul de drepturi si libertati sau, dupa caz, instanta de judecata procedeaza la audierea martorului fara ca acesta sa fie prezent fizic la locul unde se afla procurorul ori in sala in care se desfasoara sedinta de judecata, prin intermediul mijloacelor audiovideo.

(2) La solicitarea organului judiciar sau a martorului audiat in conditiile alin. (1), la luarea declaratiei poate participa un consilier de probatiune, care are obligatia de a pastra secretul profesional cu privire la datele de care a luat cunostinta in timpul audierii. Organul judiciar are obligatia sa aduca la cunostinta martorului dreptul de a solicita audierea in prezenta unui psiholog.

(3) Subiectii procesuali principali, partile si avocatii acestora pot adresa intrebari martorului audiat in conditiile alin. (1) si (2). Organul judiciar respinge intrebarile care ar putea conduce la identificarea martorului.

(4) Declaratia martorului protejat se inregistreaza prin mijloace tehnice video si audio si se reda integral in forma scrisa.

(5) In cursul urmaririi penale declaratia se semneaza de organul de urmarire penala ori, dupa caz, de judecatorul de drepturi si libertati si de procurorul care a fost prezent la audierea martorului si se depune la dosarul cauzei. Declaratia martorului, transcrisa, va fi semnata si de acesta si va fi pastrata in dosarul depus la parchet, intr-un loc special, in conditii de confidentialitate.

(6) In cursul judecatii, declaratia martorului se semneaza de presedintele completului de judecata.

(7) Suportul pe care a fost inregistrata declaratia martorului, in original, sigilat cu sigiliul parchetului sau, dupa caz, al instantei de judecata in fata careia s-a facut declaratia, se pastreaza in conditii de confidentialitate. Suportul care contine inregistrarile efectuate in cursul urmaririi penale este inaintat la terminarea urmaririi penale instantei competente, impreuna cu dosarul cauzei, si este pastrat in aceleasi conditii privind confidentialitatea.

§ 2. Protectia martorilor vulnerabili

Martorul vulnerabil

Art. 130. - (1) Procurorul sau, dupa caz, instanta poate decide acordarea statutului de martor vulnerabil urmatoarelor categorii de persoane:

- a) martorului care a suferit o trauma ca urmare a savarsirii infractiunii ori ca urmare a comportamentului ulterior al suspectului sau inculpatului;
- b) martorului minor.

(2) Odata cu acordarea statutului de martor vulnerabil, procurorul si instanta pot dispune masurile de protectie prevazute la art. 126 alin. (1) lit. b) si d) sau, dupa caz, art. 127 lit. b)-e), care se aplica in mod corespunzator. Distorsionarea vocii si a imaginii nu este obligatorie.

(3) Dispozitiile art. 126 si 128 se aplica in mod corespunzator.

SECȚIUNEA a 6-a Confruntarea

Confruntarea

Art. 131. - (1) Cand se constata ca exista contraziceri intre declaratiile persoanelor audiate in aceeasi cauza, se procedeaza la confruntarea lor daca aceasta este necesara pentru lamurirea cauzei.

(2) Persoanele confruntate sunt audiate cu privire la faptele si imprejurarile in privinta carora declaratiile date anterior se contrazic.

(3) Organul de urmarire penala sau instanta de judecata poate incuviinta ca persoanele confruntate sa isi puna reciproc intrebari.

(4) Declaratiile date de persoanele confruntate se consemneaza intr-un proces-verbal.

CAPITOLUL III Identificarea persoanelor si a obiectelor

Scopul si obiectul masurii

Art. 132. - (1) Identificarea persoanelor sau obiectelor se poate dispune daca este necesara in scopul clarificarii imprejurarilor cauzei.

(2) Identificarea persoanelor sau obiectelor poate fi dispusa de procuror ori de organele de cercetare penala, in cursul urmaririi penale, sau de instanta, in cursul judecatii.

Audierea prealabila a persoanei care face identificarea

Art. 133. - (1) Dupa dispunerea masurii si inainte ca identificarea sa fie realizata, persoana care face identificarea trebuie audiata cu privire la persoana sau obiectul pe care urmeaza sa il identifice.

(2) Audierea consta in descrierea tuturor caracteristicilor persoanei sau ale obiectului, precum si imprejurarile in care a fost vazut. Persoana care face identificarea este intrebata daca a mai participat anterior la o alta procedura de identificare privind aceeasi persoana sau acelasi obiect ori daca persoana sau obiectul de identificat i-au fost indicate ori descrise anterior.

Identificarea persoanelor

Art. 134. - (1) Persoana care urmeaza sa fie identificata este prezentata impreuna cu alte 4-6 persoane necunoscute, cu trasaturi asemanatoare celor descrise de persoana care face identificarea.

(2) Dispozitiile alin. (1) sunt aplicabile in mod corespunzator si in situatia identificarii persoanelor dupa fotografii.

(3) Identificarea se desfasoara astfel incat persoanele care urmeaza sa fie identificate sa nu o vada pe cea care le identifica.

(4) Desfasurarea activitatii de identificare a persoanelor, precum si declaratiile persoanei care face identificarea sunt consemnate intr-un proces-verbal.

(5) Procesul-verbal trebuie sa cuprinda, pe langa mentiunile prevazute la art. 135 alin. (2), numele, prenumele si adresa persoanelor care au fost introduse in grupul de identificare sau ale caror fotografii au fost prezentate persoanei care face identificarea, numele si prenumele persoanei identificate, precum si ordonanta sau incheierea prin care s-a dispus efectuarea identificarii de persoane.

(6) In cursul urmaririi penale, in situatia in care organul de urmarire penala considera necesar, activitatea de identificare este inregistrata audiovideo. Inregistrarea identificarii este anexata procesului-verbal ca parte integranta a acestuia si poate fi folosita ca mijloc de proba.

Identificarea obiectelor

Art. 135. - (1) Obiectele despre care se presupune ca pot contribui la aflarea adevarului in legatura cu savarsirea unei infractiuni sunt prezentate in vederea identificarii, dupa ce persoana care face identificarea le-a descris in prealabil. Daca aceste obiecte nu pot fi aduse pentru a fi prezentate, persoana care face identificarea poate fi condusa la locul unde se afla obiectele.

(2) Desfasurarea activitatii de identificare a obiectelor, precum si declaratiile persoanei care face identificarea sunt consemnate intr-un proces-verbal ce trebuie sa cuprinda mentiuni cu privire la: ordonanta sau incheierea prin care s-a dispus masura, locul unde a fost incheiat, data, ora la care a inceput si ora la care s-a terminat activitatea, cu mentionarea oricarui moment de intrerupere, numele, prenumele persoanelor prezente si calitatea in care acestea participa, numele si prenumele persoanei care face identificarea, descrierea amanuntita a obiectelor identificate.

(3) In cursul urmaririi penale, in situatia in care organul de urmarire considera necesar, activitatea de identificare si declaratia persoanei care face identificarea sunt inregistrate audiovideo. Inregistrarea identificarii este anexata procesului-verbal ca parte integranta a acestuia si poate fi folosita ca mijloc de proba.

Alte identificari

Art. 136. - Identificarea vocilor, sunetelor sau a altor elemente ce fac obiectul perceptiei senzoriale se dispune si se efectueaza cu respectarea procedurii prevazute la art. 134.

Pluralitatea de identificari

Art. 137. - (1) In cazul in care mai multe persoane sunt chemate sa identifice aceeași persoana sau același obiect, organele judiciare competente iau masuri prin care sa fie evitata comunicarea intre cei care au facut identificarea si cei care urmeaza sa o efectueze.

(2) Daca aceeași persoana urmeaza sa participe la mai multe proceduri de identificare a unor persoane sau a unor obiecte, organele judiciare competente iau masuri ca persoana supusa identificarii sa fie situata intre persoane diferite de cele ce au participat la procedurile anterioare, respectiv obiectul supus identificarii sa fie plasat printre obiecte diferite de cele utilizate anterior.

CAPITOLUL IV

Tehnici speciale de supraveghere sau cercetare

Dispozitii generale

Art. 138. - (1) Constituie tehnici speciale de supraveghere sau cercetare urmatoarele:

- a) interceptarea convorbirilor si comunicarilor;
- b) accesul la un sistem informatic;
- c) supravegherea video, audio sau prin fotografiere;
- d) localizarea sau urmarirea prin mijloace tehnice;
- e) obtinerea listei convorbirilor telefonice;
- f) retinerea, predarea sau perchezitionarea trimiterilor postale;
- g) solicitarea si obtinerea, potrivit legii, a datelor referitoare la tranzactiile financiare, precum si a datelor financiare ale unei persoane;
- h) utilizarea investigatorilor sub acoperire;
- i) constatarea unei infractiuni de coruptie sau a incheierii unei conventii;
- j) livrarea supravegheata;

k) identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de telecomunicatii sau a unui punct de acces la un computer.

(2) Prin interceptarea convorbirilor sau comunicarilor se intelege interceptarea, accesul, monitorizarea, colectarea sau inregistrarea convorbirilor ori comunicarilor efectuate prin telefon, sistem informatic sau prin orice alt mijloc de comunicare, precum si inregistrarea datelor de trafic ce indica sursa, destinatia, data, ora, dimensiunea, durata ori tipul comunicarii efectuate prin telefon, sistem informatic sau prin orice alt mijloc de comunicare.

(3) Prin acces la un sistem informatic se intelege patrunderea intr-un sistem informatic sau mijloc de stocare a datelor informatice fie direct, fie de la distanta, prin intermediul unor programe specializate ori prin intermediul unei retele, in scopul de a identifica probe.

(4) Prin sistem informatic se intelege orice dispozitiv sau ansamblu de dispozitive interconectate ori aflate in relatie functionala, dintre care unul sau mai multe asigura prelucrarea automata a datelor, cu ajutorul unui program informatic.

(5) Prin date informatice se intelege orice reprezentare de fapte, informatii sau concepte sub o forma adecvata prelucrarii intr-un sistem informatic, inclusiv un program capabil sa determine executarea unei functii de catre un sistem informatic.

(6) Prin supraveghere video, audio sau prin fotografiere se intelege fotografierea persoanelor, observarea sau inregistrarea conversatiilor, miscarilor ori a altor activitati ale acestora.

(7) Prin localizare sau urmarire prin mijloace tehnice se intelege folosirea unor dispozitive care determina locul unde se afla persoana sau obiectul la care sunt atasate.

(8) Prin perchezitionarea trimerilor postale se intelege verificarea, prin mijloace fizice sau tehnice, a scrisorilor, a altor trimiteri postale sau a obiectelor transmise prin orice alt mijloc.

(9) Prin solicitarea si obtinerea, potrivit legii, a datelor referitoare la tranzactiile financiare, precum si a datelor financiare ale unei persoane se intelege operatiunile prin care se asigura cunoasterea continutului tranzactiilor financiare efectuate prin intermediul unei banci sau al altei institutii competente ori obtinerea de la o banca sau de la alta institutie financiara de inscrisuri ori informatii aflate in posesia acesteia referitoare la conturile sau tranzactiile unei persoane.

(10) Constatarea unei infractiuni de coruptie se poate realiza si prin actiunea sau inactiunea ce este similara unei infractiuni de coruptie, indeplinita in scopul strangerii de probe in cadrul procesului penal.

(11) Constatarea incheierii unei conventii se poate realiza si prin cumpararea sau orice alta operatiune privind un obiect ce poate constitui mijloc de proba de la o persoana suspectata de comiterea unei infractiuni, prestarea unui serviciu pentru persoana suspectata de comiterea unei infractiuni ori cumpararea sau orice alta operatiune privind o persoana care se banuieste ca ar fi disparuta, ca este victima traficului de persoane sau a unei rapiri.

(12) Prin livrare supravegheata se intelege tehnica de supraveghere si cercetare prin care se permite intrarea, tranzitarea sau iesirea de pe teritoriul tarii a unor bunuri in privinta carora exista o suspiciune cu privire la caracterul ilicit al detinerii sau obtinerii acestora, sub supravegherea ori cu autorizarea autoritatilor competente, in scopul investigarii unei infractiuni sau al identificarii persoanelor implicate in savarsirea acesteia.

(13) Prin supraveghere tehnica se intelege utilizarea uneia dintre tehnicile prevazute la alin. (1) lit. a)-d) si g).

Supravegherea tehnica

Art. 139. - (1) Supravegherea tehnica se dispune de judecatorul de drepturi si libertati atunci cand sunt indeplinite cumulativ urmatoarele conditii:

a) exista o suspiciune rezonabila cu privire la pregatirea sau savarsirea unei infractiuni dintre cele prevazute la alin. (2);

b) masura sa fie proportionala cu restrangerea drepturilor si libertatilor fundamentale, date fiind particularitatile cauzei, importanta informatiilor ori a probelor ce urmeaza a fi obtinute sau gravitatea infractiunii;

c) probele nu ar putea fi obtinute in alt mod sau obtinerea lor ar presupune dificultati deosebite ce ar prejudicia ancheta ori exista un pericol pentru siguranta persoanelor sau a unor bunuri de valoare.

(2) Supravegherea tehnica se poate dispune in cazul infractiunilor contra securitatii nationale prevazute de Codul penal si de legi speciale, precum si in cazul infractiunilor de trafic de droguri, trafic de arme, trafic de persoane, acte de terorism, spalare a banilor, falsificare de monede ori alte valori, falsificarea de instrumente de plata electronica, santaj, viol, lipsire de libertate, evaziune fiscala, in cazul infractiunilor de coruptie, infractiunilor impotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene, al infractiunilor care se savarsesc prin sisteme informatice sau mijloace de comunicare electronica ori in cazul unor alte infractiuni pentru care legea prevede pedeapsa inchisorii de 7 ani sau mai mare.

(3) Inregistrările prevazute in prezentul capitol, efectuate de parti sau de alte persoane, constituie mijloace de proba cand privesc propriile convorbiri sau comunicari pe care le-au purtat cu tertii. Orice alte inregistrari pot constitui mijloace de proba daca nu sunt interzise de lege.

(4) Raportul dintre avocat si partea pe care o asista sau o reprezinta nu poate forma obiectul supravegherii tehnice, decat data exista date ca avocatul savarseste sau pregateste savarsirea unei infractiuni dintre cele prevazute la alin. (2). Daca pe parcursul sau dupa executarea masurii rezulta ca activitatile de supraveghere tehnica au vizat si raporturile dintre avocat si suspectul sau inculpatul pe care acesta il apara, probele obtinute nu pot fi folosite in cadrul procesului penal, urmand a fi sterse, deodata, de catre procuror. Judecatorul care a dispus masura este informat, deodata, de catre procuror.

Procedura de emitere a mandatului de supraveghere tehnica

Art. 140. - (1) Supravegherea tehnica poate fi dispusa in cursul urmaririi penale, pe o durata de cel mult 30 de zile, la cererea procurorului, de judecatorul de drepturi si libertati de la instanta careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in prima instanta sau de la instanta corespunzatoare in grad acesteia in a carei circumscriptie se afla sediul parchetului din care face parte procurorul care a formulat cererea.

(2) Cererea formulata de procuror trebuie sa cuprinda: indicarea masurilor de supraveghere tehnica care se solicita a fi dispuse, numele sau alte date de identificare a persoanei impotriva careia se dispune masura, daca sunt cunoscute, indicarea probelor ori a datelor din care rezulta suspiciunea rezonabila cu privire la savarsirea unei infractiuni pentru care se poate dispune masura, indicarea faptei si a incadrării juridice, iar, in cazul masurii supravegherii video, audio sau prin fotografiere, daca se solicita si incuviintarea ca organele de urmarire penala sa patrunda in spatii private indicate pentru a activa sau a dezactiva mijloacele tehnice

ce urmeaza a fi folosite pentru executarea masurii supravegherii tehnice, motivarea caracterului proportional si subsidiar al masurii. Procurorul trebuie sa inainteze dosarul judecatorului de drepturi si libertati.

(3) Cererea prin care se solicita incuviintarea supravegherii tehnice se solutioneaza in aceeasi zi, in camera de consiliu, fara citarea partilor. Participarea procurorului este obligatorie.

(4) In cazul in care apreciaza ca cererea este intemeiata, judecatorul de drepturi si libertati dispune, prin incheiere, admiterea cererii procurorului si emite de indata mandatul de supraveghere tehnica. Intocmirea minutei este obligatorie.

(5) Incheierea judecatorului de drepturi si libertati si mandatul trebuie sa cuprinda:

- a) denumirea instantei;
- b) data, ora si locul emiterii;
- c) numele, prenumele si calitatea persoanei care a dat incheierea si a emis mandatul;
- d) indicarea masurii concrete incuviintate;
- e) perioada si scopul pentru care s-a autorizat masura;
- f) numele persoanei supuse masurii de supraveghere tehnica ori datele de identificare ale acesteia, daca sunt cunoscute;
- g) indicarea, in cazul in care este necesar fata de natura masurii incuviintate, a elementelor de identificare a fiecarui telefon, a punctului de acces la un sistem informatic, a oricaror date cunoscute pentru identificarea cailor de comunicare sau a numarului de cont;
- h) in cazul masurii supravegherii video, audio sau prin fotografiere in spatii private, mentiunea privind incuviintarea solicitarii ca organele de urmarire penala sa patrunda in spatii private pentru a activa sau dezactiva mijloacele tehnice ce urmeaza a fi folosite pentru executarea masurii supravegherii tehnice;
- i) semnatura judecatorului si stampila instantei.

(6) In cazul in care judecatorul de drepturi si libertati apreciaza ca nu sunt indeplinite conditiile prevazute la art. 139 si prevederile alin. (1) din prezentul articol, dispune, prin incheiere, respingerea cererii de incuviintare a masurii supravegherii tehnice.

(7) Incheierea prin care judecatorul de drepturi si libertati se pronunta asupra masurilor de supraveghere tehnica nu este supusa cailor de atac.

(8) O noua cerere de incuviintare a aceleiasi masuri poate fi formulata numai daca au aparut ori s-au descoperit fapte sau imprejurari noi, necunoscute la momentul solutionarii cererii anterioare de catre judecatorul de drepturi si libertati.

Autorizarea unor masuri de supraveghere tehnica de catre procuror

Art. 141. - (1) Procurorul poate autoriza, pe o durata de maximum 48 de ore, masurile de supraveghere tehnica atunci cand:

- a) exista urgenta, iar obtinerea mandatului de supraveghere tehnica in conditiile art. 140 ar conduce la o intarziere substantiala a cercetarilor, la pierderea, alterarea sau distrugerea probelor ori ar pune in pericol siguranta persoanei vatamate, a martorului sau membrilor familiilor acestora; si
- b) sunt indeplinite conditiile prevazute la art. 139 alin. (1) si (2).

(2) Ordonanta procurorului prin care se autorizeaza masura de supraveghere tehnica trebuie sa cuprinda mentiunile prevazute la art. 140 alin. (5).

(3) Procurorul are obligatia de a sesiza, in termen de cel mult 24 de ore de la expirarea masurii, judecatorul de drepturi si libertati de la instanta careia i-ar reveni

competenta sa judece cauza in prima instanta sau de la instanta corespunzatoare in grad acesteia in a carei circumscriptie se afla sediul parchetului din care face parte procurorul care a emis ordonanta, in vederea confirmarii masurii, inaintand totodata un proces-verbal de redare rezumativa a activitatilor de supraveghere tehnica efectuate si dosarul cauzei.

(4) In cazul in care judecatorul de drepturi si libertati apreciaza ca au fost indeplinite conditiile prevazute la alin. (1), confirma in termen de 24 de ore masura dispusa de procuror, prin incheiere, pronuntata in camera de consiliu, fara citarea partilor.

(5) Cu privire la datele informatice identificate prin accesul la un sistem informatic, procurorul poate dispune, prin ordonanta:

- a) realizarea si conservarea unei copii a acestor date informatice;
- b) suprimarea accesarii sau indepartarea acestor date informatice din sistemul informatic.

Copiile se realizeaza cu mijloace tehnice si proceduri adecvate, de natura sa asigure integritatea informatiilor continute de acestea.

(6) In cazul in care judecatorul de drepturi si libertati apreciaza ca nu au fost respectate conditiile prevazute la alin. (1), infirma masura luata de catre procuror si dispune distrugerea probelor obtinute in temeiul acesteia. Procurorul distruge probele astfel obtinute si intocmeste un proces-verbal in acest sens.

(7) Odata cu cererea de confirmare a masurii sau separat, procurorul poate solicita judecatorului de drepturi si libertati luarea masurii supravegherii tehnice in conditiile art. 140.

(8) Incheierea prin care judecatorul de drepturi si libertati se pronunta asupra masurilor dispuse de procuror nu este supusa cailor de atac.

Punerea in executare a mandatului de supraveghere tehnica

Art. 142. - (1) Procurorul pune in executare supravegherea tehnica ori poate dispune ca aceasta sa fie efectuata de organul de cercetare penala sau de lucratori specializati din cadrul politiei ori de alte organe specializate ale statului.

(2) Furnizorii de servicii de telecomunicatii, informatice sau financiare sunt obligati sa colaboreze cu organele de urmarire penala, cu autoritatile prevazute la alin. (1), in limitele competentelor acestora, pentru punerea in executare a mandatului de supraveghere tehnica.

(3) Persoanele care sunt chemate sa dea concurs tehnic la executarea masurilor de supraveghere au obligatia sa pastreze secretul operatiunii efectuate, sub sanctiunea legii penale.

(4) Procurorul are obligatia de a inceta imediat supravegherea tehnica inainte de expirarea duratei mandatului daca nu mai exista temeiurile care au justificat masura, informand de indata despre aceasta judecatorul care a emis mandatul.

(5) Datele rezultate din masurile de supraveghere tehnica pot fi folosite si in alta cauza penala daca din cuprinsul acestora rezulta date sau informatii concludente si utile privitoare la pregatirea ori savarsirea unei alte infractiuni dintre cele prevazute la art. 139 alin. (2).

(6) Datele rezultate din masurile de supraveghere care nu privesc fapta ce formeaza obiectul cercetarii sau care nu contribuie la identificarea ori localizarea persoanelor, daca nu sunt folosite in alte cauze penale potrivit alin. (5), se arhiveaza la sediul parchetului, in locuri speciale, cu asigurarea confidentialitatii. Din oficiu sau la solicitarea partilor, judecatorul ori completul investit poate solicita datele sigilate daca exista noi probe din care rezulta ca totusi o parte dintre acestea privesc fapta

ce formeaza obiectul cercetarii. Dupa un an de la solutionarea definitiva a cauzei, acestea sunt distruse de catre procuror, care intocmeste un proces-verbal in acest sens.

Consemnarea activitatilor de supraveghere tehnica

Art. 143. - (1) Procurorul sau organul de cercetare penala intocmeste un proces-verbal pentru fiecare activitate de supraveghere tehnica, in care sunt consemnate rezultatele activitatilor efectuate care privesc fapta ce formeaza obiectul cercetarii sau contribuie la identificarea ori localizarea persoanelor, datele de identificare ale suportului care contine rezultatul activitatilor de supraveghere tehnica, numele persoanelor la care se refera, daca sunt cunoscute, sau alte date de identificare, precum si, dupa caz, data si ora la care a inceput activitatea de supraveghere si data si ora la care s-a incheiat.

(2) La procesul-verbal se ataseaza, in plic sigilat, o copie a suportului care contine rezultatul activitatilor de supraveghere tehnica. Suportul sau o copie certificata a acestuia se pastreaza la sediul parchetului, in locuri speciale, in plic sigilat si va fi pus la dispozitia instantei, la solicitarea acesteia. Dupa sesizarea instantei, copia suportului care contine activitatile de supraveghere tehnica si copii de pe procesele-verbale se pastreaza la grefa instantei, in locuri speciale, in plic sigilat, la dispozitia exclusiva a judecatorului sau completului investit cu solutionarea cauzei.

(3) Convorbirile, comunicarile sau conversatiile purtate intr-o alta limba decat cea romana sunt transcrise in limba romana, prin intermediul unui interpret, care are obligatia de a pastra confidentialitatea.

(4) Convorbirile sau comunicarile interceptate si inregistrate, care privesc fapta ce formeaza obiectul cercetarii sau contribuie la identificarea ori localizarea persoanelor, sunt redade de catre procuror sau organul de cercetare penala intr-un proces-verbal in care se mentioneaza mandatul emis pentru efectuarea acestora, numerele posturilor telefonice, datele de identificare ale sistemelor informatice sau ale punctelor de acces, numele persoanelor ce au efectuat comunicarile, daca sunt cunoscute, data si ora fiecărei convorbiri sau comunicari. Procesul-verbal este certificat pentru autenticitate de catre procuror.

(5) Dupa incetarea masurii de supraveghere, procurorul informeaza judecatorul de drepturi si libertati despre activitatile efectuate.

Prelungirea mandatului de supraveghere tehnica

Art. 144. - (1) Mandatul de supraveghere tehnica poate fi prelungit, pentru motive temeinic justificate, de catre judecatorul de drepturi si libertati de la instanta competenta, la cererea motivata a procurorului, in cazul in care sunt indeplinite conditiile prevazute la art. 139, fiecare prelungire neputand depasi 30 de zile.

(2) Judecatorul de drepturi si libertati se pronunta in camera de consiliu, fara citarea partilor, prin incheiere care nu este supusa cailor de atac. Intocmirea minutei este obligatorie.

(3) Durata totala a masurii de supraveghere tehnica, cu privire la aceeași persoana si aceeași fapta, nu poate depasi un an, cu exceptia masurii de supraveghere video, audio sau prin fotografiere in spatii private, care nu poate depasi 120 de zile.

Informarea persoanei supravegheate

Art. 145. - (1) După încetarea măsurii de supraveghere tehnică, procurorul informează, în scris, în cel mult 10 zile, pe fiecare subiect al unui mandat despre măsura de supraveghere tehnică ce a fost luată în privința sa.

(2) După momentul informării, persoana supravegheată are dreptul de a lua cunoștință, la cerere, de conținutul proceselor-verbale în care sunt consemnate activitățile de supraveghere tehnică efectuate. De asemenea, procurorul trebuie să asigure, la cerere, ascultarea convorbirilor, comunicărilor sau conversațiilor ori vizionarea imaginilor rezultate din activitatea de supraveghere tehnică.

(3) Termenul de formulare a cererii este de 20 de zile de la data comunicării informării scrise prevăzute la alin. (1).

(4) Procurorul poate să amâne motivat efectuarea informării sau a prezentării suporturilor pe care sunt stocate activitățile de supraveghere tehnică ori a proceselor-verbale de redare, dacă aceasta ar putea conduce la:

- a) perturbarea sau periclitatea bunei desfășurări a urmăririi penale în cauză;
- b) punerea în pericol a siguranței victimei, a martorilor sau a membrilor familiilor acestora;
- c) dificultăți în supravegherea tehnică asupra altor persoane implicate în cauză.

(5) Amanarea prevăzută la alin. (4) se poate dispune cel mai târziu până la terminarea urmăririi penale sau până la clasarea cauzei.

Conservarea materialelor rezultate din supravegherea tehnică

Art. 146. - (1) Dacă în cauză s-a dispus o soluție de clasare, împotriva căreia nu a fost formulată plângere în termenul legal prevăzut la art. 340 sau plângerea a fost respinsă, procurorul înștiințează de îndată despre aceasta pe judecătorul de drepturi și libertăți.

(2) Judecătorul de drepturi și libertăți dispune conservarea suportului material sau a copiei certificate a acestuia, prin arhivare la sediul instanței în locuri speciale, în plic sigilat, cu asigurarea confidențialității.

(3) Dacă în cauză instanța a pronunțat o hotărâre de condamnare, achitare sau încetare a procesului penal, rămasă definitivă, suportul material sau copia acestuia se conservă prin arhivare odată cu dosarul cauzei la sediul instanței, în locuri speciale, cu asigurarea confidențialității.

Retinerea, predarea și perchezitionarea trimerilor postale

Art. 147. - (1) Retinerea, predarea și perchezitionarea trimerilor postale se poate dispune de judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța careia i-ar reveni competența să judece cauza în prima instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscriptie se află sediul parchetului din care face parte procurorul care a întocmit propunerea, cu privire la scrisorile, trimerile postale sau obiectele trimise ori primite de faptuitor, suspect, inculpat sau de orice persoană care este bănuită ca primește ori trimite prin orice mijloc aceste bunuri de la faptuitor, suspect sau inculpat ori bunuri destinate acestuia, dacă:

- a) există o suspiciune rezonabilă cu privire la pregătirea sau săvârșirea unei infracțiuni;

b) masura este necesara si proportionala cu restrangerea drepturilor si libertatilor fundamentale, date fiind particularitatile cauzei, importanta informatiilor sau a probelor ce urmeaza a fi obtinute ori gravitatea infractiunii;

c) probele nu ar putea fi obtinute in alt mod sau obtinerea lor ar presupune dificultati deosebite ce ar prejudicia ancheta ori exista un pericol pentru siguranta persoanelor sau a unor bunuri de valoare.

(2) Este interzisa retinerea, predarea si perchezitionarea corespondentei sau a trimerilor postale trimise ori primite in raporturile dintre avocat si suspectul, inculpatul sau orice alta persoana pe care acesta o apara, cu exceptia situatiilor in care exista date ca avocatul savarseste sau pregateste savarsirea unei infractiuni dintre cele prevazute la art. 139 alin. (2).

(3) Dispozitiile art. 140 se aplica in mod corespunzator.

(4) In cazurile in care exista urgenta, iar obtinerea mandatului de retinere, predare si perchezitionare a trimerilor postale in conditiile art. 140 ar conduce la o intarziere substantiala a cercetarilor, la pierderea, alterarea sau distrugerea probelor ori ar pune in pericol siguranta victimei sau a altor persoane si sunt indeplinite conditiile prevazute la alin. (1) si (2), procurorul poate dispune, pe o durata de maximum 48 de ore, masurile prevazute la alin. (1). Dispozitiile art. 141 alin. (2)-(8) se aplica in mod corespunzator.

(5) Unitatile postale sau de transport si orice alte persoane fizice sau juridice care efectueaza activitati de transport sau transfer de informatii sunt obligate sa retina si sa predea procurorului scrisorile, trimiterile postale ori obiectele la care se face referire in mandatul dispus de judecator sau in autorizatia emisa de procuror.

(6) Corespondenta, trimiterile postale sau obiectele ridicate si perchezitionate care nu au legatura cu cauza se restituie destinatarului.

(7) Dupa efectuarea activitatilor autorizate, procurorul il informeaza, in cel mult 10 zile, in scris, pe fiecare subiect al unui mandat despre masura ce a fost luata in privinta sa. Dupa momentul informarii, persoana ale carei corespondenta, trimiteri postale sau obiecte au fost ridicate si perchezitionate are dreptul de a lua cunostinta de activitatile efectuate.

(8) Dispozitiile art. 145 alin. (4) si (5) se aplica in mod corespunzator.

(9) Masura poate fi prelungita in conditiile art. 144.

Utilizarea investigatorilor sub acoperire

Art. 148. - (1) Autorizarea folosirii investigatorilor sub acoperire se poate dispune de procuror, pe o perioada de maximum 60 de zile, daca:

a) exista o suspiciune rezonabila cu privire la pregatirea sau savarsirea unei infractiuni contra securitatii nationale prevazute de Codul penal si de alte legi speciale, precum si in cazul infractiunilor de trafic de droguri, trafic de arme, trafic de persoane, acte de terorism, spalare a banilor, falsificare de monede ori alte valori, falsificare de instrumente de plata electronica, santaj, lipsire de libertate, evaziune fiscala, in cazul infractiunilor de coruptie, al infractiunilor impotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene, al infractiunilor care se savarsesc prin sisteme informatice sau mijloace de comunicare electronica ori in cazul unor alte infractiuni pentru care legea prevede pedeapsa inchisorii de 7 ani sau mai mare ori exista o suspiciune rezonabila ca o persoana este implicata in activitati infractionale ce au legatura cu infractiunile enumerate mai sus;

b) masura este necesara si proportionala cu restrangerea drepturilor si libertatilor fundamentale, date fiind particularitatile cauzei, importanta informatiilor sau a probelor ce urmeaza a fi obtinute ori gravitatea infractiunii;

c) probele sau localizarea si identificarea faptuitorului, suspectului ori inculpatului nu ar putea fi obtinute in alt mod sau obtinerea lor ar presupune dificultati deosebite ce ar prejudicia ancheta ori exista un pericol pentru siguranta persoanelor sau a unor bunuri de valoare.

(2) Masura se dispune de procuror, din oficiu sau la cererea organului de cercetare penala, prin ordonanta care trebuie sa cuprinda, in afara mentiunilor prevazute la art. 286 alin. (2):

a) indicarea activitatilor pe care investigatorul sub acoperire este autorizat sa le desfasoare;

b) perioada pentru care s-a autorizat masura;

c) identitatea atribuita investigatorului sub acoperire.

(3) In cazul in care procurorul apreciaza ca este necesar ca investigatorul sub acoperire sa poata folosi dispozitive tehnice pentru a obtine fotografiile sau inregistrari audio si video, sesizeaza judecatorul de drepturi si libertati in vederea emiterii mandatului de supraveghere tehnica. Dispozitiile art. 141 se aplica in mod corespunzator.

(4) Investigatorii sub acoperire sunt lucratori operativi in cadrul politiei judiciare, in cazul investigarii infractiunilor contra securitatii nationale si infractiunilor de terorism. Pot fi folositi ca investigatori sub acoperire si lucratori operativi din cadrul organelor de stat care desfasoara, potrivit legii, activitati de informatii in vederea asigurarii securitatii nationale.

(5) Investigatorul sub acoperire culege date si informatii in baza ordonantei emise potrivit alin. (1)-(3), pe care le pune, in totalitate, la dispozitia procurorului care efectueaza sau supravegheaza urmarirea penala, intocmind un proces-verbal.

(6) Activitatile pentru care investigatorul sub acoperire este autorizat nu constituie contraventii sau infractiuni.

(7) Organele judiciare pot folosi sau pune la dispozitia investigatorului sub acoperire orice inregistrari ori obiecte necesare pentru desfasurarea activitatii autorizate. Activitatea persoanei care pune la dispozitie sau foloseste inregistrari ori obiectele nu constituie infractiune.

(8) Investigatorii sub acoperire pot fi audiati ca martori in cadrul procesului penal in aceleasi conditii ca si martorii amenintati.

(9) Durata masurii poate fi prelungita pentru motive temeinic justificate, in cazul in care sunt indeplinite conditiile prevazute la alin. (1), fiecare prelungire neputand depasi 60 de zile. Durata totala a masurii, in aceeasi cauza si cu privire la aceeasi persoana, nu poate depasi un an, cu exceptia infractiunilor contra vietii, securitatii nationale, infractiunilor de trafic de droguri, trafic de arme, trafic de persoane, acte de terorism, spalare a banilor, precum si infractiunilor impotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene.

Masurile de protectie a investigatorilor sub acoperire

Art. 149. - (1) Identitatea reala a investigatorilor sub acoperire nu poate fi dezvaluita.

(2) Procurorul, judecatorul de drepturi si libertati sau instanta de judecata are dreptul de a cunoaste adevarata identitate a investigatorului sub acoperire, cu respectarea secretului profesional.

Constatarea unei infractiuni de coruptie sau a incheierii unei conventii

Art. 150. - (1) Constatarea unei infractiuni de coruptie sau a incheierii unei conventii in conditiile art. 138 alin. (10) si (11) se poate dispune de judecatorul de drepturi si libertati la solicitarea procurorului care supravegheaza sau efectueaza urmarirea penala, pe o perioada de maximum 60 de zile, daca:

a) exista o suspiciune rezonabila cu privire la pregatirea sau savarsirea unei infractiuni de trafic de droguri, trafic de arme, trafic de persoane, acte de terorism, spalare a banilor, falsificare de monede ori alte valori, santaj, lipsire de libertate, evaziune fiscala, in cazul infractiunilor de coruptie sau in cazul unor alte infractiuni pentru care legea prevede pedeapsa inchisorii de 7 ani sau mai mare ori daca exista o suspiciune rezonabila ca o persoana este implicata in activitati infractionale care au legatura cu infractiunile enumerate mai sus;

b) masura este necesara si proportionala cu restrangerea drepturilor si libertatilor fundamentale, date fiind particularitatile cauzei, importanta informatiilor sau a probelor ce urmeaza a fi obtinute ori gravitatea infractiunii;

c) probele nu ar putea fi obtinute in alt mod sau obtinerea lor ar presupune dificultati deosebite ce ar prejudicia ancheta ori un pericol pentru siguranta persoanelor sau a unor bunuri de valoare.

(2) Masura se dispune de procuror, din oficiu sau la cererea organului de cercetare penala, prin ordonanta care trebuie sa cuprinda: date cu privire la persoana ce va pune in executare masura, incadrarea juridica si descrierea infractiunii, scopul si perioada in care se va executa masura.

(3) Activitatea persoanei care participa la constatarea unei infractiuni de coruptie sau de incheiere a unei conventii nu constituie provocare, contraventie sau infractiune.

(4) Persoana care pune in executare aceste masuri intocmeste un proces-verbal care contine: datele la care masura a inceput si s-a incheiat, date cu privire la persoana care a pus in aplicare masura, descrierea dispozitivelor tehnice utilizate in cazul in care s-a autorizat de catre judecatorul de drepturi si libertati folosirea mijloacelor tehnice de supraveghere, numarul si identitatea persoanelor cu privire la care a fost pusa in aplicare masura.

(5) Persoana care pune in executare masura constatarii unei infractiuni de coruptie sau incheierii unei conventii poate fi audiata ca martor in cadrul procesului penal, cu respectarea dispozitiilor privind audierea martorilor amenintati, daca organul judiciar apreciaza ca audierea este necesara.

(6) Organele judiciare pot folosi sau pune la dispozitia persoanei care pune in executare masura constatarii unei infractiuni de coruptie sau incheierii unei conventii orice inscrisuri sau obiecte necesare pentru desfasurarea activitatii autorizate. Persoana care pune la dispozitie sau foloseste inscrisurile sau obiectele nu va comite o infractiune prin desfasurarea acestor activitati, in cazul in care acestea constituie infractiuni.

(7) Ordonanta procurorului poate fi prelungita pentru motive temeinic justificate, in cazul in care sunt indeplinite conditiile prevazute la alin. (1), fiecare prelungire neputand depasi 60 de zile.

(8) Durata totala a masurii, cu privire la aceeași persoana și aceeași faptă, nu poate depasi un an.

Livrarea supravegheata

Art. 151. - (1) Livrarea supravegheata poate fi autorizata, prin ordonanta, de catre procurorul care supravegheaza sau efectueaza urmarirea penala, la solicitarea institutiilor sau organelor competente.

(2) Livrarea supravegheata poate fi autorizata numai in urmatoarele cazuri:

a) daca descoperirea sau arestarea persoanelor implicate in transportul ilegal de droguri, arme, obiecte furate, materiale explozive, nucleare, alte materiale radioactive, sume de bani si alte obiecte care rezulta din activitati ilicite ori obiecte utilizate in scopul comiterii de infractiuni nu ar putea fi facuta in alt mod sau ar presupune dificultati deosebite ce ar prejudicia ancheta ori un pericol pentru siguranta persoanelor sau a unor bunuri de valoare;

b) daca descoperirea ori dovedirea infractiunilor savarsite in legatura cu livrarea de transporturi ilegale sau suspecte ar fi imposibila ori foarte dificila in alt mod.

(3) Livrarea supravegheata poate fi realizata in conditiile in care procurorul care supravegheaza sau efectueaza urmarirea penala ia masuri si se asigura ca autoritatile statelor tranzitate:

a) sa fie de acord cu intrarea pe teritoriul acestora a transportului ilegal sau suspect si cu iesirea acestuia de pe teritoriul statului;

b) sa garanteze faptul ca transportul ilegal sau suspect este supravegheat permanent de catre autoritatile competente;

c) sa garanteze faptul ca procurorul, organele de politie sau alte autoritati de stat competente sunt instiintate in ceea ce priveste rezultatul urmaririi penale impotriva persoanelor acuzate de infractiuni care au constituit obiectul tehnicii speciale de cercetare la care se face referire la alin. (1).

(4) Dispozitiile alin. (3) nu se aplica in cazul in care un tratat international la care Romania este parte are dispozitii contrare.

(5) Ordonanta procurorului trebuie sa cuprinda: numele suspectului sau inculpatului, daca sunt cunoscute, dovezile din care rezulta caracterul ilicit al bunurilor ce urmeaza sa intre, sa tranziteze sau sa iasa de pe teritoriul tarii, modalitatile in care va fi efectuata supraveghearea. Procurorul trebuie sa emita cate o ordonanta pentru fiecare livrare supravegheata dispusa.

(6) Livrarea supravegheata este pusa in aplicare de catre politie sau de alta autoritate competenta. Procurorul stabileste, coordoneaza si controleaza modul de punere in aplicare a livrării supravegheate.

(7) Punerea in aplicare a livrării supravegheate nu constituie infractiune.

(8) Organele prevazute la alin. (5) au obligatia de a intocmi, la finalizarea livrării supravegheate pe teritoriul Romaniei, un proces-verbal cu privire la activitatile desfasurate, pe care il inainteaza procurorului.

Identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de telecomunicatii ori a unui punct de acces la un sistem informatic

Art. 152. - (1) Procurorul care supravegheaza sau efectueaza urmarirea penala, cu aprobarea judecatorului de drepturi si libertati, poate solicita unui furnizor de servicii identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de telecomunicatii, unui mijloc de telecomunicatii ori a unui punct de acces la un sistem informatic sau comunicarea daca un anumit mijloc de comunicatii sau punct de acces la un sistem informatic este folosit sau activ ori a fost folosit sau activ la o anumita

data, in cazul in care exista o suspiciune rezonabila cu privire la savarsirea unei infractiuni si exista temeiuri pentru a se crede ca datele solicitate constituie probe.

(2) Masura se dispune de procuror, cu aprobarea judecatorului de drepturi si libertati, din oficiu sau la cererea organului de cercetare penala, prin ordonanta care trebuie sa cuprinda: persoana sau furnizorul de servicii care este in posesia ori care are sub control datele, numele suspectului sau inculpatului, atunci cand sunt cunoscute, motivarea indeplinirii conditiilor prevazute la alin. (1), mentionarea obligatiei persoanei sau furnizorului de servicii de a comunica imediat, in conditii de confidentialitate, datele solicitate.

(3) Furnizorii de servicii sunt obligati, sub sanctiunea legii penale, sa colaboreze cu organele de urmarire penala pentru executarea ordonantei procurorului si sa puna de indata la dispozitia acestora datele solicitate.

(4) Persoanele care sunt chemate sa colaboreze cu organele de urmarire penala au obligatia, sub sanctiunea legii penale, de a pastra secretul operatiunii efectuate.

Obtinerea listei convorbirilor telefonice

Art. 153. - (1) Procurorul, cu incuviintarea prealabila a judecatorului de drepturi si libertati, poate solicita unui furnizor de servicii de telecomunicatii comunicarea listei apelurilor telefonice efectuate si primite de la un anumit post telefonic, in cazul in care exista o suspiciune rezonabila cu privire la savarsirea unei infractiuni si exista temeiuri pentru a se crede ca datele solicitate constituie probe.

(2) Masura se dispune de procuror, cu incuviintarea prealabila a judecatorului de drepturi si libertati, din oficiu sau la cererea organului de cercetare penala, prin ordonanta care trebuie sa cuprinda: furnizorul de servicii care este in posesia ori care are sub control datele, numele suspectului sau inculpatului, atunci cand sunt cunoscute, motivarea indeplinirii conditiilor prevazute la alin. (1), mentionarea obligatiei persoanei sau furnizorului de servicii de a comunica imediat, in conditii de confidentialitate, datele solicitate.

(3) Judecatorul de drepturi si libertati acorda incuviintarea prin mentiune scrisa pe solicitarea procurorului.

(4) Dispozitiile art. 152 alin. (3) si (4) se aplica in mod corespunzator.

CAPITOLUL V

Conservarea datelor informatice sau provenite din sisteme de telecomunicatii

Conservarea datelor informatice si a datelor privind traficul informational

Art. 154. - (1) Daca exista o suspiciune rezonabila cu privire la pregatirea sau savarsirea unei infractiuni, in scopul strangerii de probe ori identificarii faptuitorului, suspectului sau a inculpatului, procurorul poate dispune, cu incuviintarea prealabila a judecatorului de drepturi si libertati, conservarea imediata a datelor informatice ori a datelor referitoare la traficul informational, in cazul in care exista pericolul pierderii sau modificarii acestora.

(2) Conservarea se dispune de procuror, cu incuviintarea prealabila a judecatorului de drepturi si libertati, din oficiu sau la cererea organului de cercetare penala, pe o durata de maximum 90 de zile, prin ordonanta care trebuie sa cuprinda: persoana sau furnizorul de servicii in posesia caruia se afla datele informatice ori care le are

sub control, numele faptuitorului, suspectului sau inculpatului, daca este cunoscut, motivarea indeplinirii conditiilor prevazute la alin. (1), durata pentru care a fost emisa, mentionarea obligatiei persoanei sau furnizorului de servicii de a conserva imediat datele informatice si de a le mentine integritatea, in conditii de confidentialitate.

(3) Judecatorul de drepturi si libertati acorda incuviintarea prin mentiune scrisa pe ordonanta procurorului.

(4) Masura conservarii poate fi prelungita, pentru motive temeinic justificate, de procuror o singura data, pe o durata de maximum 90 de zile.

(5) Ordonanta procurorului se transmite, de indata, oricarui furnizor de servicii sau oricarei persoane in posesia careia se afla datele prevazute la alin. (1) ori care le are sub control, aceasta fiind obligata sa le conserve imediat, in conditii de confidentialitate.

(6) In cazul in care datele referitoare la traficul informational se afla in posesia mai multor furnizori de servicii, furnizorul de servicii in posesia sau sub controlul caruia se afla datele informatice are obligatia de a pune, de indata, la dispozitia organului de urmarire penala informatiile necesare identificarii celorlalti furnizori de servicii, in vederea cunoasterii tuturor elementelor din lantul de comunicare folosit.

(7) In termenul prevazut la alin. (2) si (4), procurorul care supravegheaza sau efectueaza urmarirea penala dispune ridicarea datelor conservate de la persoana sau furnizorul de servicii care le detine ori dispune ridicarea acestei masuri. Dispozitiile art. 170 alin. (4) si (5) ori art. 171 se aplica in mod corespunzator.

(8) Pana la terminarea urmaririi penale, procurorul este obligat sa incunostinteze, in scris, persoanele fata de care se efectueaza urmarirea penala si ale caror date au fost conservate.

Conservarea datelor provenite din sisteme de telecomunicatii

Art. 155. - Dispozitiile art. 154 se aplica in mod corespunzator si in cazul in care conservarea se refera la datele ce privesc traficul din sistemele de telecomunicatii.

CAPITOLUL VI Perchezitia

Dispozitii comune

Art. 156. - (1) Perchezitia poate fi domiciliara, corporala, informatica sau a unui vehicul.

(2) Perchezitia se efectueaza cu respectarea demnitatii, fara a constitui ingerinta disproportionala in viata privata.

SECȚIUNEA 1 Perchezitia domiciliara

Cazurile si conditiile in care se poate dispune perchezitia domiciliara

Art. 157. - (1) Perchezitia domiciliara ori a bunurilor aflate in domiciliu poate fi dispusa daca exista o suspiciune rezonabila cu privire la savarsirea unei infractiuni de catre o persoana ori la detinerea unor obiecte sau inscrisuri ce fac obiectul unei infractiuni si se presupune ca perchezitia poate conduce la descoperirea si

strangerea probelor cu privire la aceasta infractiune, la conservarea urmelor savarsirii infractiunii sau la prinderea suspectului ori inculpatului.

(2) Prin domiciliu se intelege o locuinta sau orice spatiu ce apartine sau este folosit de o persoana fizica sau juridica.

Procedura de emitere a mandatului de perchezitie domiciliara

Art. 158. - (1) Perchezitia domiciliara poate fi dispusa in cursul urmaririi penale, la cererea procurorului, de judecatorul de drepturi si libertati de la instanta careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in prima instanta sau de la instanta corespunzatoare in grad acesteia in a carei circumscriptie se afla sediul parchetului din care face parte procurorul care efectueaza sau supravegheaza urmarirea penala. In cursul judecatii, perchezitia se dispune, din oficiu sau la cererea procurorului, de catre instanta investita cu judecarea cauzei.

(2) Cererea formulata de procuror trebuie sa cuprinda:

a) descrierea locului unde urmeaza a se efectua perchezitia, iar daca sunt suspiciuni rezonabile privind existenta sau posibilitatea transferarii probelor, datelor sau persoanelor cautate in locuri invecinate, descrierea acestor locuri;

b) indicarea probelor ori a datelor din care rezulta suspiciunea rezonabila cu privire la savarsirea unei infractiuni sau a obiectelor ori inscrisurilor ce fac obiectul infractiunii;

c) indicarea infractiunii, a probelor sau a datelor din care rezulta ca in locul in care se solicita efectuarea perchezitiei se afla suspectul ori inculpatul sau pot fi descoperite probe cu privire la savarsirea infractiunii ori urme ale savarsirii infractiunii;

d) numele, prenumele si, daca este necesar, descrierea suspectului sau inculpatului care se banuieste ca se afla in locul unde se efectueaza perchezitia, precum si indicarea urmelor savarsirii infractiunii ori a altor obiecte care se presupune ca exista in locul ce urmeaza a fi perchezitionat.

(3) In cazul in care, in timpul efectuării perchezitiei, se constata ca au fost transferate probe, date sau ca persoanele cautate s-au ascuns in locuri invecinate, mandatul de perchezitie este valabil, in conditiile legii, si pentru aceste locuri. Continuarea efectuării perchezitiei in aceasta situatie se incuviinteaza de catre procuror.

(4) Procurorul inaintea cererea impreuna cu dosarul cauzei judecatorului de drepturi si libertati.

(5) Cererea prin care se solicita incuviintarea efectuării perchezitiei domiciliare se solutioneaza, in termen de 24 de ore, in camera de consiliu, fara citarea partilor. Participarea procurorului este obligatorie.

(6) Judecatorul dispune, prin incheiere, admiterea cererii, atunci cand este intemeiata, si incuviintarea efectuării perchezitiei si emite de indata mandatul de perchezitie. Intocmirea minutei este obligatorie.

(7) Incheierea instantei si mandatul de perchezitie trebuie sa cuprinda:

a) denumirea instantei;

b) data, ora si locul emiterii;

c) numele, prenumele si calitatea persoanei care a emis mandatul de perchezitie;

d) perioada pentru care s-a emis mandatul, care nu poate depasi 15 zile;

e) scopul pentru care a fost emis;

f) descrierea locului unde urmeaza a se efectua perchezitia sau, daca este cazul, si a locurilor invecinate acestuia;

- g) numele sau denumirea persoanei la domiciliul, resedinta ori sediul careia se efectueaza perchezitia, daca este cunoscuta;
 - h) numele faptuitorului, suspectului sau inculpatului, daca este cunoscut;
 - i) descrierea faptuitorului, suspectului sau inculpatului care se banuieste ca se afla in locul unde se efectueaza perchezitia, indicarea urmelor savarsirii infractiunii sau a altor obiecte despre care se presupune ca exista in locul ce urmeaza a fi perchezitionat;
 - j) mentiunea ca mandatul de perchezitie poate fi folosit o singura data;
 - k) semnatura judecatorului si stampila instantei.
- (8) In cazul in care judecatorul de drepturi si libertati apreciaza ca nu sunt indeplinite conditiile prevazute la art. 157, dispune, prin incheiere, respingerea cererii de efectuare a unei perchezitii domiciliare.
- (9) Incheierea prin care judecatorul de drepturi si libertati se pronunta asupra cererii de incuviintare a efectuării perchezitiei domiciliare nu este supusa cailor de atac.
- (10) O noua cerere de efectuare a unei perchezitii domiciliare in acelasi loc poate fi formulata daca au aparut ori s-au descoperit fapte sau imprejurari noi, necunoscute la momentul solutionarii cererii anterioare de catre judecator.
- (11) In cursul judecatii, din oficiu sau la cererea procurorului, instanta de judecata poate dispune efectuarea unei perchezitii in vederea punerii in executare a mandatului de arestare preventiva a inculpatului, precum si in cazul in care exista suspiciuni rezonabile ca in locul unde se solicita efectuarea perchezitiei exista mijloace materiale de proba ce au legatura cu infractiunea ce face obiectul cauzei. Dispozitiile alin. (2)-(8) si ale art. 157 se aplica in mod corespunzator.

Efectuarea perchezitiei domiciliare

- Art. 159. - (1) Mandatul de perchezitie se comunica procurorului, care ia masuri pentru executarea acestuia.
- (2) Perchezitia se efectueaza de procuror sau de organul de cercetare penala, insotit, dupa caz, de lucratori operativi.
- (3) Perchezitia domiciliara nu poate fi inceputa inainte de ora 6,00 sau dupa ora 20,00, cu exceptia infractiunii flagrante sau cand perchezitia urmeaza sa se efectueze intr-un local deschis publicului la acea ora.
- (4) In cazul in care este necesar, organele judiciare pot restrictiona libertatea de miscare a persoanelor prezente sau accesul altor persoane in locul unde se efectueaza perchezitia, pe durata efectuării acesteia.
- (5) Inainte de inceperea perchezitiei, organul judiciar se legitimeaza si inmaneaza o copie a mandatului emis de judecator persoanei la care se va efectua perchezitia, reprezentantului acesteia sau unui membru al familiei, iar in lipsa, oricarei alte persoane cu capacitate deplina de exercitiu care cunoaste persoana la care se va efectua perchezitia si, daca este cazul, custodelui.
- (6) In cazul perchezitiei efectuate la sediul unei persoane juridice, mandatul de perchezitie se inmaneaza reprezentantului acesteia sau, in lipsa reprezentantului, oricarei alte persoane cu capacitate deplina de exercitiu care se afla in sediu ori este angajat al persoanei juridice respective.
- (7) In cazul in care efectuarea perchezitiei este extinsa in locuintele invecinate in conditiile art. 158 alin. (3), persoanele din aceste spatii vor fi instiintate cu privire la extinderea efectuării perchezitiei.
- (8) Persoanelor prevazute la alin. (5) si (6) li se solicita, inainte de inceperea perchezitiei, predarea de bunavoie a persoanelor sau a obiectelor cautate.

Perchezitia nu se mai efectueaza daca persoanele sau obiectele indicate in mandat sunt predate.

(9) Persoanelor prevazute la alin. (5) si (6) li se aduce la cunostinta ca au dreptul ca la efectuarea perchezitiei sa participe un avocat. Daca se solicita prezenta unui avocat, inceperea perchezitiei este amanata pana la sosirea acestuia, dar nu mai mult de doua ore de la momentul la care acest drept este comunicat, luandu-se masuri de conservare a locului ce urmeaza a fi perchezitionat. In cazuri exceptionale, ce impun efectuarea perchezitiei de urgenta, sau in cazul in care avocatul nu poate fi contactat, perchezitia poate incepe si inainte de expirarea termenului de doua ore.

(10) De asemenea, persoanei perchezitionate i se va permite sa fie asistata ori reprezentata de o persoana de incredere, dispozitiile alin. (8) aplicandu-se in mod corespunzator.

(11) Cand persoana la care se face perchezitia este retinuta ori arestata, va fi adusa la perchezitie. In cazul in care nu poate fi adusa, ridicarea de obiecte si inscrisuri, precum si perchezitia domiciliara se fac in prezenta unui reprezentant ori martor asistent.

(12) Organul judiciar care efectueaza perchezitia are dreptul sa deschida, prin folosirea fortei, incaperile, spatiile, mobilierul si alte obiecte in care s-ar putea gasi obiectele, inscrisurile, urmele infractiunii sau persoanele cautate, in cazul in care posesorul acestora nu este prezent sau nu doreste sa le deschida de bunavoie. La deschiderea acestora, organele judiciare ce efectueaza perchezitia trebuie sa evite daunele nejustificate.

(13) Organul judiciar este obligat sa se limiteze la ridicarea numai a obiectelor si inscrisurilor care au legatura cu fapta pentru care se efectueaza urmarirea penala. Obiectele sau inscrisurile a caror circulatie ori detinere este interzisa sau in privinta carora exista suspiciunea ca pot avea o legatura cu savarsirea unei infractiuni pentru care actiunea penala se pune in miscare din oficiu se ridica intotdeauna.

(14) In mod exceptional, perchezitia poate incepe fara inmanarea copieii mandatului de perchezitie, fara solicitarea prealabila de predare a persoanei sau a obiectelor, precum si fara informarea prealabila privind posibilitatea solicitarii prezentei unui avocat ori a unei persoane de incredere, in urmatoarele cazuri:

- a) cand este evident faptul ca se fac pregatiri pentru acoperirea urmelor sau distrugerea probelor ori a elementelor ce prezinta importanta pentru cauza;
- b) daca exista suspiciunea ca in spatiul in care urmeaza a se efectua perchezitia se afla o persoana a carei viata sau integritate fizica este pusa in pericol;
- c) in spatiul unde urmeaza a fi efectuata perchezitia nu se afla nicio persoana.

(15) In cazul in care in spatiul unde urmeaza a fi efectuata perchezitia nu se afla nicio persoana, aceasta se efectueaza in prezenta unui martor asistent.

(16) In cazurile prevazute la alin. (14) si (15), copia mandatului de perchezitie se inmaneaza de indata ce este posibil.

(17) Organele judiciare care efectueaza perchezitia pot folosi forta, in mod adecvat si proportional, pentru a patrunde intr-un domiciliu:

- a) daca exista motive temeinice pentru a anticipa rezistenta armata sau alte tipuri de violenta ori exista un pericol cu privire la distrugerea probelor;
- b) in cazul unui refuz sau daca nu a fost primit niciun raspuns la solicitarile organelor judiciare de a patrunde in domiciliu.

(18) Este interzisa efectuarea in acelasi timp cu perchezitia a oricaror acte procedurale in aceeasi cauza, care prin natura lor impiedica persoana la care se face perchezitia sa participe la efectuarea acesteia, cu exceptia situatiei in care se desfasoara, in aceeasi cauza, simultan mai multe perchezitii.

(19) Locul in care se desfasoara perchezitia, precum si persoanele sau obiectele gasite pe parcursul perchezitionarii pot fi fotografiate ori inregistrate audiovideo.

(20) Inregistrarea audiovideo sau fotografiile efectuate sunt anexate procesului-verbal de perchezitie si fac parte integranta din acesta.

Identificarea si pastrarea obiectelor

Art. 160. - (1) Dupa identificare, obiectele sau inscrisurile se prezinta persoanei de la care sunt ridicate si persoanelor prezente, pentru a fi recunoscute si a fi insemnate de catre acestea spre neschimbare, dupa care se eticheteaza si se sigileaza.

(2) Obiectele care nu pot fi insemnate ori pe care nu se pot aplica etichete si sigilii se impacheteaza sau se inchid, pe cat posibil impreuna, dupa care se aplica sigilii.

(3) Obiectele care nu pot fi ridicate se lasa in pastrarea celui la care se afla sau a unui custode. Persoanei careia i se lasa spre pastrare obiectele i se pune in vedere ca are obligatia de a le pastra si conserva, precum si de a le pune la dispozitia organelor de urmarire penala, la cererea acestora, sub sanctiunea prevazuta la art. 275 din Codul penal.

(4) Probele pentru analiza se iau cel putin in dublu si se sigileaza. Una dintre probe se lasa celui de la care se ridica, iar in lipsa acestuia, uneia dintre persoanele prevazute la art. 159 alin. (11).

Procesul-verbal de perchezitie

Art. 161. - (1) Activitatile desfasurate cu ocazia efectuarii perchezitiei sunt consemnate intr-un proces-verbal.

(2) Procesul-verbal trebuie sa cuprinda:

- a) numele, prenumele si calitatea celui care il incheie;
- b) numarul si data mandatului de perchezitie;
- c) locul unde este incheiat;
- d) data si ora la care a inceput si ora la care s-a terminat efectuarea perchezitiei, cu mentionarea oricarei intreruperi intervenite;
- e) numele, prenumele, ocupatia si adresa persoanelor ce au fost prezente la efectuarea perchezitiei, cu mentionarea calitatii acestora;
- f) efectuarea informarii persoanei la care se va efectua perchezitia cu privire la dreptul de a contacta un avocat care sa participe la perchezitie;
- g) descrierea amanuntita a locului si conditiilor in care inscrisurile, obiectele sau urmele infractiunii au fost descoperite si ridicate, enumerarea si descrierea lor amanuntita, pentru a putea fi recunoscute; mentiuni cu privire la locul si conditiile in care suspectul sau inculpatul a fost prins;
- h) obiectiile si explicatiile persoanelor care au participat la efectuarea perchezitiei, precum si mentiunile referitoare la inregistrarea audiovideo sau fotografiile efectuate;
- i) mentiuni despre obiectele care nu au fost ridicate, dar au fost lasate in pastrare;
- j) mentiunile prevazute de lege pentru cazurile speciale.

(3) Procesul-verbal se semneaza pe fiecare pagina si la sfarsit de cel care il incheie, de persoana la care s-a facut perchezitia, de avocatul acesteia, daca a fost prezent, precum si de persoanele aratate la alin. (2) lit. e). Daca vreuna dintre aceste persoane nu poate sau refuza sa semneze, se face mentiune despre aceasta, precum si despre motivele imposibilitatii sau refuzului de a semna.

(4) O copie de pe procesul-verbal se lasa persoanei la care s-a facut perchezitia sau de la care s-au ridicat obiectele si inscrisurile ori uneia dintre persoanele prevazute la art. 159 alin. (5) sau (6) care au participat la perchezitie.

Masurile privind obiectele ori inscrisurile ridicate

Art. 162. - (1) Obiectele ori inscrisurile ridicate care constituie mijloace de proba sunt atasate la dosar sau pastrate in alt mod, iar urmele savarsirii infractiunii se ridica si sunt conservate.

(2) Obiectele, inscrisurile si urmele ridicate, care nu sunt atasate la dosar, pot fi fotografiate. Fotografiile se vizeaza de organul de urmarire penala si se ataseaza la dosar.

(3) Mijloacele materiale de proba se pastreaza de organul de urmarire penala sau de instanta de judecata la care se gaseste dosarul, pana la solutionarea definitiva a cauzei.

(4) Obiectele care nu au legatura cu cauza se restituie persoanei careia ii apartin, cu exceptia celor care sunt supuse confiscarii.

(5) Obiectele ce servesc ca mijloc de proba, daca nu sunt supuse confiscarii, pot fi restituite chiar inainte de solutionarea definitiva a procesului persoanei careia ii apartin, in afara de cazul cand prin aceasta restituire s-ar putea stanjeni aflarea adevarului. Organul de urmarire penala sau instanta de judecata pune in vedere persoanei careia i-au fost restituite obiectele ca este obligata sa le pastreze pana la solutionarea definitiva a cauzei.

Conservarea sau valorificarea obiectelor ridicate

Art. 163. - Obiectele ce servesc ca mijloc de proba, daca sunt dintre acelea prevazute la art. 252 alin. (2) si daca nu sunt restituite, se conserva sau se valorifica potrivit prevederilor art. 252.

Dispozitii speciale privind perchezitiile efectuate la o autoritate publica, institutie publica sau la alte persoane juridice de drept public

Art. 164. - Perchezitia la o autoritate publica, institutie publica sau la alte persoane juridice de drept public se efectueaza potrivit prevederilor prezentei sectiuni, dupa cum urmeaza:

a) organul judiciar se legitimeaza si inmaneaza o copie a mandatului de perchezitie reprezentantului autoritatii, institutiei sau persoanei juridice de drept public;

b) perchezitia se efectueaza in prezenta reprezentantului autoritatii, institutiei sau persoanei juridice de drept public ori a altei persoane cu capacitate deplina de exercitiu;

c) o copie de pe procesul-verbal de perchezitie se lasa reprezentantului autoritatii, institutiei sau persoanei juridice de drept public.

SECȚIUNEA a 2-a Alte forme de perchezitie

Cazurile si conditiile in care se efectueaza perchezitia corporala

Art. 165. - (1) Perchezitia corporala presupune examinarea corporala externa a unei persoane, a cavitatii bucale, a nasului, a urechilor, a parului, a imbracamintei, a obiectelor pe care o persoana le are asupra sa sau sub controlul sau, la momentul efectuarii perchezitiei.

(2) In cazul in care exista o suspiciune rezonabila ca prin efectuarea unei perchezitii corporale vor fi descoperite urme ale infractiunii, corpuri delictive ori alte obiecte ce prezinta importanta pentru aflarea adevarului in cauza, organele judiciare sau orice autoritate cu atributii in asigurarea ordinii si securitatii publice procedeaza la efectuarea acesteia.

Efectuarea perchezitiei corporale

Art. 166. - (1) Organul judiciar trebuie sa ia masuri ca perchezitia sa fie efectuata cu respectarea demnitatii umane.

(2) Perchezitia se efectueaza de o persoana de acelasi sex cu persoana perchezitionata.

(3) Inainte de inceperea perchezitiei, persoanei perchezitionate i se solicita predarea de bunavoie a obiectelor cautate. Daca obiectele cautate sunt predate, nu se mai efectueaza perchezitia, cu exceptia cazului cand se considera util sa se procedeze la aceasta, pentru cautarea altor obiecte sau urme.

(4) Procesul-verbal de perchezitie trebuie sa cuprinda:

a) numele si prenumele persoanei perchezitionate;

b) numele, prenumele si calitatea persoanei care a efectuat perchezitia;

c) enumerarea obiectelor gasite cu ocazia perchezitiei;

d) locul unde este incheiat;

e) data si ora la care a inceput si ora la care s-a terminat efectuarea perchezitiei, cu mentionarea oricarei intreruperi intervenite;

f) descrierea amanuntita a locului si conditiilor in care inscrisurile, obiectele sau urmele infractiunii au fost descoperite si ridicate, enumerarea si descrierea lor amanuntita, pentru a putea fi recunoscute; mentiuni cu privire la locul si conditiile in care suspectul sau inculpatul a fost gasit.

(5) Procesul-verbal trebuie semnat pe fiecare pagina si la sfarsit de cel care il incheie si de persoana perchezitionata. Daca persoana perchezitionata nu poate sau refuza sa semneze, se face mentiune despre aceasta, precum si despre motivele imposibilitatii sau refuzului de a semna.

(6) O copie a procesului-verbal se lasa persoanei perchezitionate.

(7) Dispozitiile art. 162 se aplica in mod corespunzator.

Perchezitia unui vehicul

Art. 167. - (1) Perchezitia unui vehicul consta in examinarea exteriorului ori interiorului unui vehicul sau a altui mijloc de transport ori a componentelor acestora.

(2) Perchezitia unui vehicul se efectueaza in conditiile prevazute la art. 165 alin. (2).

(3) Prevederile art. 162, 165 si 166 se aplica in mod corespunzator.

Perchezitia informatica si accesul intr-un sistem informatic

Art. 168. - (1) Prin perchezitie in sistem informatic sau a unui suport de stocare a datelor informatice se intelege procedeul de cercetare, descoperire, identificare si strangere a probelor stocate intr-un sistem informatic sau suport de stocare a datelor informatice, realizat prin intermediul unor mijloace tehnice si proceduri adecvate, de natura sa asigure integritatea informatiilor continute de acestea.

(2) Judecatorul de drepturi si libertati poate dispune efectuarea unei perchezitii informatice, la cererea procurorului, atunci cand pentru descoperirea si strangerea probelor este necesara cercetarea unui sistem informatic sau a unui suport de stocare a datelor informatice.

(3) Procurorul inainteaza cererea prin care se solicita incuviintarea efectuarii perchezitiei informatice impreuna cu dosarul cauzei judecatorului de drepturi si libertati.

(4) Cererea se solutioneaza in camera de consiliu, fara citarea partilor. Participarea procurorului este obligatorie.

(5) Judecatorul dispune prin incheiere admiterea cererii, atunci cand aceasta este intemeiata, incuviintarea efectuarii perchezitiei informatice si emite de indata mandatul de perchezitie.

(6) Incheierea instantei trebuie sa cuprinda:

- a) denumirea instantei;
- b) data, ora si locul emiterii;
- c) numele, prenumele si calitatea persoanei care a emis mandatul;
- d) perioada pentru care s-a emis mandatul si in cadrul careia trebuie efectuata activitatea dispusa;
- e) scopul pentru care a fost emis;
- f) numele suspectului sau inculpatului, daca este cunoscut;
- g) semnatura judecatorului si stampila instantei.

(7) Incheierea prin care judecatorul de drepturi si libertati se pronunta asupra cererii de incuviintare a efectuarii perchezitiei informatice nu este supusa cailor de atac.

(8) In cazul in care, cu ocazia efectuarii perchezitiei unui sistem informatic sau a unui suport de stocare a datelor informatice, se constata ca datele informatice cautate sunt cuprinse intr-un alt sistem informatic ori suport de stocare a datelor informatice si sunt accesibile din sistemul sau suportul initial, procurorul dispune de indata conservarea, copierea datelor informatice identificate si va solicita de urgenta completarea autorizatiei initiale.

(9) In vederea executarii perchezitiei dispuse, pentru asigurarea integritatii datelor informatice stocate pe obiectele ridicate, procurorul dispune efectuarea de copii.

(10) Daca ridicarea obiectelor care contin datele informatice prevazute la alin. (1) ar afecta grav desfasurarea activitatii persoanelor care detin aceste obiecte, procurorul poate dispune efectuarea de copii, care servesc ca mijloc de proba. Copiile se realizeaza cu mijloace tehnice si proceduri adecvate, de natura sa asigure integritatea informatiilor continute de acestea.

(11) Perchezitia in sistem informatic sau a unui suport de stocare a datelor informatice se efectueaza in prezenta suspectului ori a inculpatului, daca este posibil, a unui reprezentant al acestuia sau a unui martor. Suspectul sau inculpatul poate solicita ca perchezitia in sistem informatic sau a unui suport de stocare a datelor

informatice sa se efectueze si in lipsa acestora, prezenta unui martor in acest caz fiind obligatorie.

(12) Perchezitia in sistem informatic ori a unui suport de stocare a datelor informatice se efectueaza de catre organul de urmarire penala indicat de procuror in cererea inaintata instantei.

(13) Procesul-verbal de perchezitie informatica trebuie sa cuprinda:

a) numele persoanei de la care a fost ridicat sistemul informatic sau suporturile de stocare a datelor informatice ori numele persoanei al carei sistem informatic a fost accesat conform alin. (2);

b) numele persoanei care a efectuat perchezitia;

c) numele persoanelor prezente la efectuarea perchezitiei;

d) descrierea si enumerarea sistemelor informatice ori suporturilor de stocare a datelor informatice fata de care s-a dispus perchezitia;

e) descrierea si enumerarea activitatilor desfasurate;

f) descrierea si enumerarea datelor informatice descoperite cu ocazia perchezitiei;

g) semnatura sau stampila persoanei care a efectuat perchezitia;

h) semnatura persoanelor prezente la efectuarea perchezitiei.

(14) Organele de urmarire penala trebuie sa ia masuri ca perchezitia informatica sa fie efectuata fara ca faptele si imprejurarile din viata personala a celui la care se efectueaza perchezitia sa devina, in mod nejustificat, publice.

(15) Datele informatice identificate cu caracter secret se pastreaza in conditiile legii.

Ridicarea de obiecte si inscrisuri

Art. 169. - Organul de urmarire penala sau instanta de judecata are obligatia sa ridice obiectele si inscrisurile ce pot servi ca mijloc de proba in procesul penal.

Predarea obiectelor, inscrisurilor sau a datelor informatice

Art. 170. - (1) In cazul in care exista o suspiciune rezonabila cu privire la pregatirea sau savarsirea unei infractiuni si sunt temeiuri de a se crede ca un obiect ori un inscris poate servi ca mijloc de proba in cauza, organele de urmarire penala, cu aprobarea judecatorului de drepturi si libertati, sau instanta de judecata pot dispune persoanei fizice sau juridice in posesia careia se afla sa le prezinte si sa le predea, sub luare de dovada.

(2) De asemenea, in conditiile alin. (1), organul de urmarire penala sau instanta de judecata poate dispune ca:

a) orice persoana fizica sau juridica de pe teritoriul Romaniei sa comunice datele informatice, aflate in posesia sau sub controlul sau, care sunt stocate intr-un sistem informatic ori pe un suport de stocare informatic;

b) orice furnizor de servicii care presteaza pe teritoriul Romaniei sa comunice datele aflate in posesia sau controlul sau referitoare la abonati, utilizatori si la astfel de servicii.

(3) Prin notiunea de date referitoare la abonati sau utilizatori se intelege orice informatie, sub forma de date informatice sau sub orice alta forma, detinuta de un furnizor de servicii, referitoare la abonatii sau utilizatorii acestor servicii, altele decat datele referitoare la trafic sau continut, si care permite stabilirea:

a) tipului de serviciu de comunicatii utilizat, dispozitiilor tehnice luate in aceasta privinta si perioadei serviciului;

b) identitatii, adresei postale sau geografice, numarului de telefon al abonatului sau utilizatorului si oricarui alt numar de contact, precum si a datelor referitoare la facturare si plata, disponibile in baza unui contract sau a unui aranjament de servicii;

c) oricarei alte informatii referitoare la locul in care se gasesc echipamentele de comunicatie, disponibile in baza unui contract sau a unui aranjament de servicii.

(4) Ordonanta organului de urmarire penala sau incheierea instantei trebuie sa cuprinda: numele si semnatura persoanei care a dispus predarea, numele persoanei ce este obligata sa predea obiectul, inregistrul ori datele informatice, descrierea obiectului, inregistrului sau a datelor informatice ce trebuie predate, precum si data si locul unde trebuie sa fie predate.

(5) Daca organul de urmarire penala sau instanta de judecata apreciaza ca si o copie a unui inregistrul sau a datelor informatice poate servi ca mijloc de proba, retine numai copia.

(6) Daca obiectul, inregistrul sau datele informatice au caracter secret ori confidential, prezentarea sau predarea se face in conditii care sa asigure pastrarea secretului ori a confidentialitatii.

Ridicarea silita de obiecte si inregistruri

Art. 171. - (1) Daca obiectul sau inregistrul cerut nu este predat de bunavoie, organul de urmarire penala, prin ordonanta, sau instanta de judecata, prin incheiere, dispune ridicarea silita. In cursul judecatii dispozitia de ridicare silita a obiectelor sau inregistrurilor se comunica procurorului, care ia masuri de aducere la indeplinire, prin organul de cercetare penala.

(2) Impotriva masurii dispuse potrivit alin. (1) sau a modului de aducere la indeplinire a acesteia se poate face plangere de catre orice persoana interesata. Dispozitiile art. 250 se aplica in mod corespunzator.

CAPITOLUL VII Expertiza

Dispunerea efectuării expertizei

Art. 172. - (1) Efectuarea unei expertize se dispune cand pentru constatarea, clarificarea sau evaluarea unor fapte sau imprejurari ce prezinta importanta pentru aflarea adevarului in cauza este necesara si opinia unui expert.

(2) Expertiza se dispune, in conditiile art. 100, la cerere sau din oficiu, de catre organul de urmarire penala, prin ordonanta motivata, iar in cursul judecatii se dispune de catre instanta, prin incheiere motivata.

(3) Cererea de efectuare a expertizei trebuie formulata in scris, cu indicarea faptelor si imprejurarilor supuse evaluarii si a obiectivelor care trebuie lamurite de expert.

(4) Expertiza poate fi efectuata de experti oficiali din laboratoare sau institutii de specialitate ori de experti independenti autorizati din tara sau din strainatate, in conditiile legii. Specialistii care functioneaza in cadrul organelor judiciare sunt asimilati expertilor oficiali.

(5) Expertiza medico-legala se efectueaza in cadrul institutiilor medico-legale. La efectuarea expertizei pot participa experti independenti autorizati, numiti la solicitarea partilor sau subiectilor procesuali principali.

(6) Ordonanta organului de urmarire penala sau incheierea instantei prin care se dispune efectuarea expertizei trebuie sa indice faptele sau imprejurarile pe care expertul trebuie sa le constate, clarifice si evalueze, obiectivele la care trebuie sa raspunda, termenul in care trebuie efectuata expertiza, precum si institutia ori expertii desemnati.

(7) In domeniile strict specializate, daca pentru intelegerea probelor sunt necesare anumite cunostinte specifice sau alte asemenea cunostinte, instanta sau organul de urmarire penala poate solicita opinia unor specialisti. Dispozitiile relative la audierea martorului sunt aplicabile in mod corespunzator.

Numirea expertului

Art. 173. - (1) Expertul este numit prin ordonanta organului de urmarire penala sau prin incheierea instantei.

(2) Organul de urmarire penala sau instanta desemneaza, de regula, un singur expert, cu exceptia situatiilor in care, ca urmare a complexitatii expertizei, sunt necesare cunostinte specializate din discipline distincte, situatie in care desemneaza 2 sau mai multi experti.

(3) Cand expertiza urmeaza sa fie efectuata de o institutie medico-legala, de un institut sau laborator de specialitate, desemnarea unuia sau a mai multor experti se face de catre acea institutie, potrivit legii.

(4) Partile si subiectii procesuali principali au dreptul sa solicite ca la efectuarea expertizei sa participe un expert recomandat de acestea. In cazul in care expertiza este dispusa de instanta, procurorul poate solicita ca un expert recomandat de acesta sa participe la efectuarea expertizei.

(5) Expertul, institutia medico-legala, institutul sau laboratorul de specialitate, la cererea expertului, poate solicita, atunci cand considera necesar, participarea specialistilor de la alte institutii sau avizul acestora.

(6) Institutia medico-legala, institutul sau laboratorul de specialitate comunica organului judiciar care a dispus efectuarea expertizei numele expertilor desemnati.

Incompatibilitatea expertului

Art. 174. - (1) Persoana aflata in vreunul dintre cazurile de incompatibilitate prevazute de art. 64 nu poate fi desemnata ca expert, iar in cazul in care a fost desemnata, hotararea judecatoreasca nu se poate intemeia pe constatările si concluziile acesteia. Motivul de incompatibilitate trebuie dovedit de cel ce il invoca.

(2) Nu poate fi desemnata ca expert persoana care a avut aceasta calitate in aceeași cauza, cu exceptia situatiei in care aceasta este recomandata de parti sau de procuror.

(3) Nu poate fi desemnata ca expert recomandat de parti in aceeași cauza o persoana care functioneaza in cadrul aceleiasi institutii medico-legale, institut sau laborator de specialitate cu expertul desemnat de conducerea institutiei respective la solicitarea organului judiciar.

(4) Dispozitiile art. 66-68 se aplica in mod corespunzator.

Drepturile si obligatiile expertului

Art. 175. - (1) Expertul are dreptul de a refuza efectuarea expertizei pentru aceleasi motive pentru care martorul poate refuza depunerea marturiei.

(2) Expertul are dreptul sa ia cunostinta de materialul dosarului necesar pentru efectuarea expertizei.

(3) Expertul poate cere lamuriri organului judiciar care a dispus efectuarea expertizei cu privire la anumite fapte ori imprejurari ale cauzei ce trebuie evaluate.

(4) Expertul poate cere lamuriri partilor si subiectilor procesuali principali, cu incuviintarea si in conditiile stabilite de organele judiciare.

(5) Expertul are dreptul la un onorariu pentru activitatea depusa in vederea efectuarii expertizei, pentru cheltuielile pe care ar trebui sa le suporte sau le-a suportat pentru efectuarea expertizei. Quantumul onorariului este stabilit de catre organele judiciare in functie de natura si complexitatea cauzei si de cheltuielile suportate sau care urmeaza a fi suportate de catre expert. Daca expertiza este efectuata de institutia medico-legala ori institutul sau laboratorul de specialitate, costul expertizei este stabilit in conditiile prevazute de legea speciala.

(6) Expertul poate beneficia si de masuri de protectie, in conditiile prevazute la art. 125.

(7) Expertul are obligatia de a se prezenta in fata organelor de urmarire penala sau a instantei de judecata ori de cate ori este chemat si de a-si intocmi raportul de expertiza cu respectarea termenului-limita stabilit in ordonanta organului de urmarire penala sau in incheierea instantei. Termenul-limita din ordonanta sau incheiere poate fi prelungit, la cererea expertului, pentru motive intemeiate, fara ca prelungirea totala acordata sa fie mai mare de 6 luni.

(8) Intarzierea sau refuzul nejustificat de efectuare a expertizei atrage aplicarea unei amenzi judiciare, precum si raspunderea civila a expertului sau a institutiei desemnate sa o efectueze pentru prejudiciile cauzate.

Inlocuirea expertului

Art. 176. - (1) Expertul poate fi inlocuit daca refuza sau, in mod nejustificat, nu finalizeaza raportul de expertiza pana la termenul fixat.

(2) Inlocuirea se dispune prin ordonanta de catre organul de urmarire penala sau prin incheiere de catre instanta, dupa citarea expertului, si se comunica asociatiei sau corpului profesional de care apartine acesta.

(3) Expertul este, de asemenea, inlocuit cand este admisa declaratia sa de abtinere sau cererea de recuzare ori in cazul in care se afla in imposibilitate obiectiva de a efectua sau finaliza expertiza.

(4) Expertul inlocuit trebuie, sub sanctiunea prevazuta la art. 283 alin. (4), sa puna de indata la dispozitia organului judiciar toate actele sau obiectele incredintate, precum si observatiile cu privire la activitatile desfasurate pana la momentul inlocuirii sale.

Procedura efectuării expertizei

Art. 177. - (1) Organul de urmarire penala sau instanta de judecata, cand dispune efectuarea unei expertize, fixeaza un termen la care sunt chemate partile, subiectii procesuali principali, precum si expertul, daca acesta a fost desemnat.

(2) La termenul fixat se aduce la cunostinta procurorului, a partilor, a subiectilor procesuali principali si a expertului obiectul expertizei si intrebarile la care expertul trebuie sa raspunda si li se pune in vedere ca au dreptul sa faca observatii cu privire la aceste intrebari si ca pot cere modificarea sau completarea lor. De asemenea, dupa caz, sunt indicate expertului obiectele pe care urmeaza sa le analizeze.

(3) Expertul este instiintat cu privire la faptul ca are obligatia de a analiza obiectul expertizei, de a indica cu exactitate orice observatie sau constatare si de a expune o opinie impartiala cu privire la faptele sau imprejurarile evaluate, in conformitate cu regulile stiintei si expertizei profesionale.

(4) Partile si subiectii procesuali principali sunt incunostintati ca au dreptul sa ceara numirea cate unui expert recomandat de fiecare dintre ele, care sa participe la efectuarea expertizei.

(5) Dupa examinarea obiectiilor si cererilor facute de parti, de subiectii procesuali principali si expert, organul de urmarire penala sau instanta de judecata pune in vedere expertului termenul in care urmeaza a fi efectuata expertiza, incunostintandu-l totodata daca la efectuarea acesteia urmeaza sa participe partile sau subiectii procesuali principali.

(6) Atunci cand expertiza urmeaza sa fie efectuata de o institutie medico-legala, de un laborator de expertiza criminalistica sau de orice institut de specialitate, sunt aplicabile dispozitiile art. 173 alin. (3), nefiind necesara prezenta expertului in fata organului judiciar.

Raportul de expertiza

Art. 178. - (1) Dupa efectuarea expertizei, constatarile, clarificarile, evaluarile si opinia expertului sunt consemnate intr-un raport.

(2) Cand sunt mai multi experti se intocmeste un singur raport de expertiza. Opiniile separate se motiveaza in acelasi raport.

(3) Raportul de expertiza se depune la organul judiciar care a dispus efectuarea expertizei.

(4) Raportul de expertiza cuprinde:

a) partea introductiva, in care se arata organul judiciar care a dispus efectuarea expertizei, data cand s-a dispus efectuarea acesteia, numele si prenumele expertului, obiectivele la care expertul urmeaza sa raspunda, data la care a fost efectuata, materialul pe baza caruia expertiza a fost efectuata, dovada incunostintarii partilor, daca au participat la aceasta si au dat explicatii in cursul expertizei, data intocmirii raportului de expertiza;

b) partea expozitiva, prin care sunt descrise operatiile de efectuare a expertizei, a metodele, programele si echipamentele utilizate;

c) concluziile, prin care se raspunde la obiectivele stabilite de organele judiciare, precum si orice alte precizari si constatari rezultate din efectuarea expertizei, in legatura cu obiectivele expertizei.

(5) In situatia in care expertiza a fost efectuata in lipsa partilor ori a subiectilor procesuali principali, acestia sau avocatul lor sunt incunostintati cu privire la intocmirea raportului de expertiza si cu privire la dreptul la studierea raportului.

Audierea expertului

Art. 179. - (1) In cursul urmaririi penale sau al judecatii, expertul poate fi audiat de organul de urmarire penala sau de instanta, la cererea procurorului, a partilor, a subiectilor procesuali principali sau din oficiu, daca organul judiciar apreciaza ca audierea este necesara pentru lamurirea constatarilor sau concluziilor expertului.

(2) Daca expertiza a fost efectuata de o institutie medico-legala, institut sau laborator de specialitate, institutia va desemna un expert, dintre persoanele care au

participat la efectuarea expertizei, ce urmeaza a fi audiat de catre organul de urmarire penala sau de instanta.

(3) Audierea expertului se efectueaza potrivit dispozitiilor privitoare la audierea martorilor.

Suplimentul de expertiza

Art. 180. - (1) Cand organul de urmarire penala sau instanta constata, la cerere sau din oficiu, ca expertiza nu este completa, iar aceasta deficienta nu poate fi suplinita prin audierea expertului, dispune efectuarea unui supliment de expertiza de catre acelasi expert. Cand nu este posibila desemnarea aceluiasi expert, se dispune efectuarea unei alte expertize de catre un alt expert.

(2) Cand expertiza a fost efectuata in cadrul institutiei medico-legale, unui institut sau laborator de specialitate, organul de urmarire penala sau instanta se adreseaza institutiei respective in vederea efectuarii suplimentului de expertiza.

Efectuarea unei noi expertize

Art. 181. - (1) Organul de urmarire penala sau instanta dispune efectuarea unei noi expertize atunci cand concluziile raportului de expertiza sunt neclare sau contradictorii ori intre continutul si concluziile raportului de expertiza exista contradictii, iar aceste deficiente nu pot fi inlaturate prin audierea expertului.

(2) Cand organul de urmarire penala sau instanta de judecata dispune efectuarea unei noi expertize de catre o institutie medico-legala, aceasta este efectuata de o comisie, in conditiile legii.

Lamuririle cerute la institutul de emisiune

Art. 182. - In cazurile privitoare la infractiunea de falsificare de moneda ori de alte valori, organul de urmarire penala sau instanta poate cere lamuriri institutului de emisiune.

Prezentarea scriptelor de comparatie

Art. 183. - (1) In cauzele privind infractiuni de fals in inscrisuri, organul de urmarire penala sau instanta de judecata poate dispune sa fie prezentate scripte de comparatie.

(2) Daca scriptele se gasesc in depozite publice, autoritatile in drept sunt obligate a le elibera.

(3) Daca scriptele se gasesc la o persoana, organul de urmarire penala sau instanta ii pune in vedere sa le prezinte.

(4) Scriptele se introduc intr-un plic sigilat care se vizeaza de organul de urmarire penala sau de presedintele completului de judecata si se semneaza de acela care le prezinta.

(5) Organul de urmarire penala ori instanta poate solicita suspectului sau inculpatului sa prezinte o piesa scrisa cu mana sa ori sa scrie dupa dictare.

(6) Daca suspectul sau inculpatul refuza, se face mentiune in procesul-verbal. Refuzul de a se conforma solicitarii organului de urmarire penala sau instantei nu poate fi interpretat in defavoarea suspectului sau inculpatului.

Expertiza medico-legala psihiatrica

Art. 184. - (1) In cazul infractiunilor comise de minorii cu varsta intre 14-16 ani, in cazul uciderii sau vatamarii copilului nou-nascut ori a fatului de catre mama, precum si atunci cand organul de urmarire penala sau instanta are o indoiala asupra discernamantului suspectului ori inculpatului in momentul savarsirii infractiunii ce face obiectul acuzatiei, se dispune efectuarea unei expertize medico-legale psihiatrice, stabilindu-se, totodata, termenul de prezentare in vederea examinarii.

(2) Expertiza se efectueaza in cadrul institutiei medico-legale de catre o comisie, constituita potrivit legii.

(3) Expertiza medico-legala psihiatrica se efectueaza dupa obtinerea consimtamantului scris al persoanei ce urmeaza a fi supusa expertizei, exprimat, in prezenta unui avocat ales sau din oficiu, in fata organului judiciar, iar in cazul minorului, si in prezenta reprezentantului legal.

(4) In cazul in care suspectul sau inculpatul refuza in cursul urmaririi penale efectuarea expertizei ori nu se prezinta in vederea examinarii la comisia medico-legala psihiatrica, organul de cercetare penala sesizeaza procurorul sau judecatorul de drepturi si libertati in vederea emiterii unui mandat de aducere in scopul prezentarii la comisia medico-legala psihiatrica. Dispozitiile art. 265 alin. (4)-(9) se aplica in mod corespunzator.

(5) In cazul in care considera ca este necesara o examinare complexa, ce necesita internarea medicala a suspectului sau a inculpatului intr-o institutie sanitara de specialitate, iar acesta refuza internarea, comisia medico-legala sesizeaza organul de urmarire penala sau instanta cu privire la necesitatea luarii masurii internarii nevoluntare.

(6) In cursul urmaririi penale, procurorul, daca apreciaza ca solicitarea comisiei medico-legale este intemeiata, poate cere judecatorului de drepturi si libertati de la instanta careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in prima instanta sau de la instanta corespunzatoare in grad acesteia in a carei circumscriptie se afla locul de internare ori sediul parchetului din care face parte procurorul care a intocmit propunerea luarea masurii internarii nevoluntare, pentru maximum 30 de zile, in vederea efectuarii expertizei psihiatrice.

(7) Propunerea procurorului de luare a masurii internarii nevoluntare trebuie sa cuprinda, dupa caz, mentiuni cu privire la: fapta pentru care se efectueaza cercetarea penala, incadrarea juridica, denumirea infractiunii; faptele si imprejurarile din care rezulta indoiala asupra discernamantului suspectului sau inculpatului, sesizarea comisiei medico-legale psihiatrice cu privire la refuzul suspectului sau inculpatului de a se interna, motivarea necesitatii luarii masurii internarii si a proportionalitatii acesteia cu scopul urmarit. Propunerea impreuna cu dosarul cauzei se prezinta judecatorului de drepturi si libertati.

(8) Judecatorul de drepturi si libertati fixeaza ziua si ora de solutionare a propunerii de luare a masurii internarii nevoluntare, in cel mult 3 zile de la data sesizarii, avand obligatia de a-l cita pe suspect sau inculpat pentru termenul fixat. Termenul se comunica procurorului, precum si avocatului suspectului sau inculpatului, caruia i se acorda, la cerere, dreptul de a studia dosarul cauzei si propunerea formulata de procuror.

(9) Solutionarea propunerii de luare a masurii internarii nevoluntare se face numai in prezenta suspectului sau inculpatului, in afara de cazul cand acesta este disparut, se sustrage sau cand din cauza starii sanatatii sau din cauza de forta majora ori stare de necesitate nu se poate prezenta.

(10) Participarea procurorului si a avocatului ales sau numit din oficiu al suspectului ori inculpatului este obligatorie.

(11) In cazul admiterii propunerii de internare nevoluntara, incheierea judecatorului trebuie sa cuprinda:

a) datele de identitate ale suspectului sau inculpatului;

b) descrierea faptei de care este acuzat suspectul sau inculpatul, incadrarea juridica si denumirea infractiunii;

c) faptele si imprejurarile din care rezulta indoiala asupra starii psihice a suspectului sau inculpatului;

d) motivarea necesitatii luarii masurii internarii nevoluntare in vederea efectuarii expertizei medico-legale psihiatrice si a proportionalitatii acesteia cu scopul urmarit;

e) durata masurii internarii.

(12) Dupa luarea masurii, suspectului sau inculpatului i se aduc la cunostinta, de indata, in limba pe care o intelege, motivele internarii, incheindu-se in acest sens un proces-verbal.

(13) Dupa dispunerea internarii, daca suspectul sau inculpatul se afla in stare de detinere, judecatorul de drepturi si libertati informeaza administratia locului de detinere despre masura internarii si dispune transferul arestatului intr-o sectie de psihiatrie a unui penitenciar-spital.

(14) Impotriva incheierii judecatorului de drepturi si libertati se poate face contestatie la judecatorul de drepturi si libertati de la instanta ierarhic superioara de catre suspect, inculpat sau de procuror in termen de 24 de ore de la comunicare.

(15) Contestatia formulata de suspect sau inculpat impotriva incheierii prin care s-a dispus internarea nevoluntara se solutioneaza in termen de 3 zile de la data inregistrarii acesteia si nu este suspensiva de executare.

(16) In vederea solutionarii contestatiei, judecatorul de la instanta ierarhic superioara dispune citarea suspectului sau inculpatului. Participarea procurorului la solutionarea contestatiei este obligatorie.

(17) In vederea solutionarii contestatiei formulate de suspect sau de inculpat, judecatorul de la instanta ierarhic superioara comunica acestuia si procurorului data stabilita pentru judecarea contestatiei si le acorda posibilitatea de a depune observatii scrise pana la acea data, in afara de cazul cand apreciaza ca prezenta suspectului sau inculpatului, participarea procurorului si formularea de concluzii orale de catre acestia sunt necesare pentru justa solutionare a contestatiei.

(18) In cazul admiterii contestatiei formulate de suspect sau inculpat, judecatorul de la instanta ierarhic superioara dispune respingerea propunerii de internare si externarea, daca este cazul, de indata, a suspectului sau inculpatului, daca acesta nu este detinut sau arestat chiar si in alta cauza.

(19) Dosarul cauzei se restituie procurorului in termen de 24 de ore de la solutionarea contestatiei. Daca incheierea judecatorului de drepturi si libertati nu este atacata cu contestatie, acesta restituie dosarul procurorului in termen de 24 de ore de la expirarea termenului de contestatie.

(20) In cursul judecatii, daca inculpatul refuza efectuarea expertizei ori nu se prezinta in vederea examinarii la comisia medico-legala psihiatrice, instanta, din oficiu sau la cererea procurorului, dispune emiterea unui mandat de aducere in conditiile art. 265.

(21) Masura internarii nevoluntare poate fi luata de instanta in cursul judecatii la propunerea comisiei medico-legale psihiatrice. Dispozitiile alin. (6)-(19) se aplica in mod corespunzator.

(22) Imediat după luarea măsurii internării nevoluntare sau în cazul schimbării ulterioare a locului de internare, judecătorul de drepturi și libertăți sau, după caz, președintele completului de judecată care a dispus măsura încunostințea despre aceasta și despre locul internării un membru al familiei suspectului sau inculpatului ori o altă persoană desemnată de acesta, precum și institutia medico-legală care efectuează expertiza, încheindu-se în acest sens un proces-verbal. Institutia de specialitate are obligația de a informa organele judiciare despre schimbarea locului internării.

(23) Hotărârea prin care dispune internarea nevoluntară se pune în executare de procuror prin intermediul organelor de poliție.

(24) În cazul în care suspectul sau inculpatul se află în stare de detenere, judecătorul de drepturi și libertăți sau instanța ce a dispus măsura internării într-o institutie de specialitate în vederea efectuării expertizei medico-legale psihiatrice informează, de îndată, administrația locului de detenere sau arestare despre măsura dispusă.

(25) Măsura internării medicale în vederea efectuării expertizei medico-legale psihiatrice poate fi prelungită o singură dată, pe o durată de cel mult 30 de zile. Comisia de expertiză medico-legală psihiatrică sesizează procurorul sau, după caz, instanța asupra necesității prelungirii măsurii internării cu cel puțin 7 zile înainte de expirarea acesteia. Sesizarea trebuie să contină descrierea activităților efectuate, motivele pentru care examinarea nu a fost finalizată pe parcursul internării, examinările ce urmează a fi efectuate, precizarea perioadei pentru care este necesară prelungirea. Dispozițiile alin. (6)-(24) se aplică în mod corespunzător.

(26) În cazul în care înainte de expirarea duratei internării nevoluntare se constată că aceasta nu mai este necesară, comisia de expertiză medico-legală psihiatrică sau persoana internată sesizează de îndată organul care a dispus măsura, în vederea revocării acesteia. Sesizarea se soluționează de urgență, în camera de consiliu, cu participarea procurorului, după audierea avocatului ales sau din oficiu al persoanei internate. Încheierea pronunțată de judecătorul de drepturi și libertăți sau de instanța nu este supusă niciunei căi de atac.

(27) Dacă în cursul efectuării expertizei medico-legale psihiatrice se constată că sunt îndeplinite condițiile prevăzute la art. 247, comisia de expertiză medico-legală psihiatrică sesizează organele judiciare în vederea luării măsurii de siguranță a internării medicale provizorii.

(28) Perioada în care suspectul sau inculpatul a fost internat într-o institutie de specialitate în vederea efectuării expertizei psihiatrice se deduce din durata pedepsei, în condițiile art. 72 din Codul penal.

Autopsia medico-legală

Art. 185. - (1) Autopsia medico-legală se dispune de către organul de urmărire penală sau de către instanța de judecată, în caz de moarte violentă ori când aceasta este suspectă de a fi violentă sau când nu se cunoaște cauza morții ori există o suspiciune rezonabilă că decesul a fost cauzat direct sau indirect printr-o infracțiune ori în legătură cu comiterea unei infracțiuni. În cazul în care corpul victimei a fost înhumat, este dispusă exhumarea pentru examinarea cadavrului prin autopsie.

(2) Procurorul dispune de îndată efectuarea unei autopsii medico-legale dacă decesul s-a produs în perioada în care persoana se află în custodia poliției, a Administrației Naționale a Penitenciarelor, în timpul internării medicale nevoluntare

sau in cazul oricarui deces care ridica suspiciunea nerespectarii drepturilor omului, a aplicarii torturii sau a oricarui tratament inuman.

(3) Pentru a constata daca exista motive pentru a efectua autopsia medico-legala, organul de urmarire penala sau instanta de judecata poate solicita opinia medicului legist.

(4) Autopsia se efectueaza in cadrul institutiei medico-legale, potrivit legii speciale.

(5) La efectuarea autopsiei medico-legale pot fi cooptati si specialisti din alte domenii medicale, in vederea stabilirii cauzei decesului, la solicitarea medicului legist, cu exceptia medicului care a tratat persoana decedata.

(6) Cu ocazia efectuării autopsiei medico-legale pot fi utilizate orice metode legale pentru stabilirea identitatii, inclusiv prelevarea de probe biologice in vederea stabilirii profilului genetic judiciar.

(7) Organul de urmarire penala trebuie sa incunostinteze un membru de familie despre data autopsiei si despre dreptul de a desemna un expert independent autorizat care sa asiste la efectuarea autopsiei.

(8) Medicul legist care a efectuat autopsia intocmeste un raport de expertiza, care cuprinde constatările si concluziile sale cu privire la:

- a) identitatea persoanei decedate sau elemente de identificare, daca identitatea nu este cunoscuta;
- b) felul mortii;
- c) cauza medicala a mortii;
- d) existenta leziunilor traumatice, mecanismul de producere a acestora, natura agentului vulnerant si legatura de cauzalitate dintre leziunile traumatice si deces;
- e) rezultatele investigatiilor de laborator efectuate pe probele biologice prelevate de la cadavru si substantele suspecte descoperite;
- f) urmele biologice gasite pe corpul persoanei decedate;
- g) data probabila a mortii;
- h) orice alte elemente care pot contribui la lamurirea imprejurarilor producerii mortii.

Exhumarea

Art. 186. - (1) Exhumarea poate fi dispusa de catre procuror sau de catre instanta de judecata in vederea stabilirii felului si cauzei mortii, a identificarii cadavrului sau pentru stabilirea oricaror elemente necesare solutionarii cauzei.

(2) Exhumarea se face in prezenta organului de urmarire penala.

(3) Dispozitiile art. 185 alin. (4)-(8) se aplica in mod corespunzator.

Autopsia medico-legala a fetusului sau a nou-nascutului

Art. 187. - (1) Autopsia medico-legala a unui fetus se dispune pentru a se stabili varsta intrauterina, capacitatea de supravietuire extrauterina, felul si cauza mortii, precum si pentru stabilirea filiatiei, cand este cazul.

(2) Autopsia medico-legala a unui nou-nascut se dispune pentru a se stabili daca copilul a fost nascut viu, viabilitatea, durata supravietuirii extrauterine, felul si cauza medicala a mortii, data mortii, daca i s-au acordat ingrijiri medicale dupa nastere, precum si pentru stabilirea filiatiei, cand este cazul.

Expertiza toxicologica

Art. 188. - (1) In cazul in care exista o suspiciune cu privire la intoxicatia unei persoane, se dispune efectuarea unei expertize toxicologice.

(2) Produsele considerate suspecte ca ar fi determinat intoxicatia sunt trimise pentru confirmare institutiei medico-legale sau unei alte institutii specializate.

(3) Concluziile expertizei toxicologice cuprind constatari de specialitate cu privire la tipul substantei toxice, cantitatea, calea de administrare, precum si consecintele posibile ale substantei descoperite, cat si alte elemente care sa ajute la stabilirea adevarului.

Examinarea medico-legala a persoanei

Art. 189. - (1) Examinarea medico-legala a persoanei in vederea constatarii urmelor si a consecintelor unei infractiuni se efectueaza conform legii speciale.

(2) Medicul legist care a efectuat examinarea medico-legala intocmeste un certificat medico-legal sau, dupa caz, un raport de expertiza.

(3) Constatarea leziunilor traumatice este efectuata, de regula, printr-o examinare fizica a persoanei vatamate. In cazul in care nu este posibila sau necesara examinarea fizica, expertiza este efectuata in baza documentatiei medicale puse la dispozitia expertului.

(4) Raportul de expertiza sau certificatul medico-legal trebuie sa cuprinda: descrierea leziunilor traumatice, precum si opinia expertului cu privire la natura si gravitatea leziunilor, mecanismul si data producerii acestora, urmarile pe care acestea le-au produs.

Examinarea fizica

Art. 190. - (1) Examinarea fizica a unei persoane presupune examinarea externa si interna a corpului acesteia, precum si prelevarea de mostre biologice. Organul de urmarire penala trebuie sa solicite, in prealabil, consimtamantul scris al persoanei care urmeaza a fi examinata. In cazul persoanelor lipsite de capacitate de exercitiu, consimtamantul la examinarea fizica este solicitat reprezentantului legal, iar in cazul celor cu capacitate restransa de exercitiu, consimtamantul scris al acestora trebuie exprimat in prezenta ocrotitorilor legali.

(2) In lipsa consimtamantului scris al persoanei care urmeaza a fi examinata, al reprezentantului legal ori a incuviintarii din partea ocrotitorului legal, judecatorul de drepturi si libertati dispune, prin incheiere, la cererea motivata a procurorului, examinarea fizica a persoanei, daca aceasta masura este necesara pentru stabilirea unor fapte sau imprejurari care sa asigure buna desfasurare a urmaririi penale ori pentru a se determina daca o anumita urma sau consecinta a infractiunii poate fi gasita pe corpul sau in interiorul corpului acesteia.

(3) Cererea organului de urmarire penala trebuie sa cuprinda: numele persoanei a carei examinare fizica este ceruta, motivarea indeplinirii conditiilor prevazute la alin. (2), modalitatea in care examinarea fizica urmeaza a fi efectuata, infractiunea de care este acuzat suspectul sau inculpatul.

(4) Judecatorul de drepturi si libertati solutioneaza cererea de efectuare a examinarii fizice in camera de consiliu, prin incheiere ce nu este supusa niciunei cai de atac.

(5) In cazul in care persoana examinata isi exprima in scris consimtamantul sau in cazul in care exista un risc iminent ca probele sa fie alterate sau distruse in lipsa efectuării examinării fizice de indata si inainte de obtinerea autorizării judecatorului, organul de urmarire penala poate dispune, prin ordonanta, efectuarea examinării fizice. Ordonanta organului de urmarire penala, precum si procesul-verbal in care sunt consemnate activitatile desfasurate cu ocazia examinării fizice sunt inaintate de indata judecatorului de drepturi si libertati. In cazul in care judecatorul constata ca au fost respectate conditiile prevazute la alin. (2), dispune, prin incheiere motivata, validarea examinării fizice efectuate de organele de urmarire penala. Incalcare de catre organele de urmarire penala a conditiilor prevazute la alin. (2) atrage excluderea probelor obtinute prin examinarea fizica.

(6) Validarea examinării fizice efectuate de organele de urmarire penala se efectueaza potrivit alin. (4).

(7) Examinarea fizica interna a corpului unei persoane sau prelevarea de mostre biologice trebuie efectuata de un medic, asistent medical sau de o persoana cu pregatire medicala de specialitate, cu respectarea vietii private si a demnitatii umane.

(8) In cazul conducerii unui vehicul de catre o persoana aflata sub influenta bauturilor alcoolice sau a altor substante, prelevarea de mostre biologice se efectueaza din dispozitia organelor de constatare si cu consimtamantul celui supus examinării, de catre un medic, asistent medical sau de o persoana cu pregatire medicala de specialitate, in cel mai scurt timp, intr-o institutie medicala, in conditiile stabilite de legile speciale.

(9) Activitatile efectuate cu ocazia examinării fizice sunt consemnate de organele de urmarire penala intr-un proces-verbal ce trebuie sa cuprinda: numele si prenumele organului de urmarire penala care il incheie, ordonanta sau incheierea prin care s-a dispus masura, locul unde a fost incheiat, data, ora la care a inceput si ora la care s-a terminat activitatea, numele si prenumele persoanei examinate, natura examinării fizice, descrierea activitatilor desfasurate, lista mostrelor prelevate in urma examinării fizice.

(10) Rezultatele obtinute din analiza probelor biologice pot fi utilizate in procesul penal in cadrul caruia au fost prelevate sau in alt proces penal aflat in curs de desfasurare.

(11) Probele biologice care nu au fost consumate cu ocazia analizelor efectuate sunt conservate si pastrate in institutia unde au fost prelucrate, pe o perioada de cel putin 10 ani de la epuizarea cailor ordinare de atac ale hotararii judecatoresti.

Expertiza genetica judiciara

Art. 191. - (1) Expertiza genetica judiciara se poate dispune, cu aprobarea judecatorului de drepturi si libertati, de catre organul de urmarire penala, prin ordonanta, in cursul urmaririi penale, sau de instanta, prin incheiere, in cursul judecatii, cu privire la probele biologice recoltate de la persoane sau orice alte probe ce au fost gasite ori ridicate.

(2) Expertiza genetica judiciara se efectueaza in cadrul institutiilor medico-legale, al unei institutii ori unui laborator de specialitate sau al oricarei alte institutii de specialitate certificate si acreditate in acest tip de analize.

(3) Materialul biologic prelevat cu ocazia examinării corporale poate fi folosit numai la identificarea profilului genetic judiciar.

(4) Profilul genetic judiciar obtinut in conditiile alin. (3) poate fi folosit si in cadrul altui proces penal in curs de desfasurare in care persoana de la care au fost prelevate are calitatea de suspect sau inculpat.

(5) Datele obtinute ca urmare a expertizei genetice judiciare constituie date personale si sunt protejate conform legii.

CAPITOLUL VIII Cercetarea locului faptei si reconstituirea

Cercetarea locului faptei

Art. 192. - (1) Cercetarea locului faptei se dispune de catre organul de urmarire penala, iar in cursul judecatii de catre instanta de judecata, atunci cand este necesara constatarea directa in scopul determinarii sau clarificarii unor imprejurari de fapt ce prezinta importanta pentru stabilirea adevarului, precum si ori de cate ori exista suspiciuni cu privire la decesul unei persoane.

(2) Organul de urmarire penala sau instanta de judecata poate interzice persoanelor care se afla ori care vin la locul unde se efectueaza cercetarea sa comunice intre ele sau cu alte persoane.

Reconstituirea

Art. 193. - (1) Organul de urmarire penala sau instanta de judecata, daca gaseste necesar pentru verificarea si precizarea unor date sau probe administrate ori pentru a stabili imprejurari de fapt ce prezinta importanta pentru solutionarea cauzei, poate sa procedeze la reconstituirea, in intregime sau in parte, a modului si a conditiilor in care s-a comis fapta.

(2) Organele judiciare procedeza la reconstituirea activitatilor sau a situatiilor, avand in vedere imprejurarile in care fapta a avut loc, pe baza probelor administrate. In cazul in care declaratiile martorilor sau ale partilor cu privire la activitatile sau situatiile ce trebuie reconstituite sunt diferite, reconstituirea trebuie efectuata separat pentru fiecare varianta a desfasurarii faptei descrise de acestia.

(3) Atunci cand suspectul sau inculpatul nu poate sau refuza sa participe la reconstituire, aceasta se efectueaza cu participarea altei persoane.

(4) Reconstituirea trebuie sa fie efectuata astfel incat sa nu fie incalcata legea sau ordinea publica, sa nu fie adusa atingere moralei publice si sa nu fie pusa in pericol viata sau sanatatea persoanelor.

Cercetarea locului faptei sau reconstituirea

Art. 194. - Organul de urmarire penala sau instanta de judecata poate dispune prezenta medicului legist sau a oricaror persoane a caror prezenta o considera necesara.

Procesul-verbal de cercetare a locului faptei sau de reconstituire

Art. 195. - (1) Despre efectuarea cercetarii locului faptei sau a reconstituirii se incheie un proces-verbal, care trebuie sa cuprinda, pe langa mentiunile prevazute la art. 199, urmatoarele:

a) indicarea ordonantei sau a incheierii prin care s-a dispus masura;

b) numele, prenumele persoanelor prezente si calitatea in care acestea participa;
c) numele si prenumele suspectului sau inculpatului, daca este cazul;
d) descrierea amanuntita a situatiei locului, a urmelor gasite, a obiectelor examinate si a celor ridicate, a pozitiei si starii celorlalte mijloace materiale de proba, astfel incat acestea sa fie redate cu precizie si pe cat posibil cu dimensiunile respective. In cazul reconstituirii se consemneaza amanuntit si desfasurarea reconstituirii.

(2) In toate cazurile se pot face schite, desene sau fotografii ori alte asemenea lucrari, care se anexeaza la procesul-verbal.

(3) Activitatea desfasurata si constatările expertului se consemneaza in procesul-verbal.

(4) Procesul-verbal trebuie semnat pe fiecare pagina si la sfarsit de catre cel care il incheie si de catre persoanele care au participat la cercetare sau reconstituire. Daca vreuna dintre aceste persoane nu poate sau refuza sa semneze procesul-verbal, se face mentiune despre aceasta, precum si despre motivele imposibilitatii sau refuzului de a semna.

CAPITOLUL IX

Fotografierea si luarea amprentelor suspectului, inculpatului sau ale altor persoane

Fotografierea si luarea amprentelor suspectului, inculpatului sau ale altor persoane

Art. 196. - (1) Organele de urmarire penala pot dispune fotografierea si luarea amprentelor suspectului, inculpatului sau ale altor persoane cu privire la care exista o suspiciune ca au legatura cu fapta comisa sau ca au fost prezente la locul faptei, chiar si in lipsa consimtamantului acestora.

(2) Organul de urmarire penala poate autoriza sa se dea publicitatii fotografia unei persoane, cand aceasta masura este necesara pentru stabilirea identitatii persoanei sau in alte cazuri in care publicarea fotografiei prezinta importanta pentru buna desfasurare a urmaririi penale.

(3) Daca este necesara identificarea amprentelor ce au fost gasite pe anumite obiecte sau a persoanelor care pot fi puse in legatura cu fapta ori locul comiterii faptei, organele de urmarire penala pot dispune luarea amprentelor persoanelor care se presupune ca au intrat in contact cu acele obiecte, respectiv fotografierea acelorora despre care se presupune ca au avut legatura cu fapta comisa sau au fost prezente la locul faptei.

CAPITOLUL X

Mijloace materiale de proba

Obiectele ca mijloace de proba

Art. 197. - (1) Obiectele care contin sau poarta o urma a faptei savarsite, precum si orice alte obiecte care pot servi la aflarea adevarului sunt mijloace materiale de proba.

(2) Sunt corpuri delictive mijloacele materiale de proba care au fost folosite sau au fost destinate sa serveasca la savarsirea unei infractiuni, precum si obiectele care sunt produsul infractiunii.

CAPITOLUL XI Inscrisurile

Mijloacele de proba scrise

Art. 198. - (1) Inscrisurile pot servi ca mijloace de proba, daca din continutul lor rezulta fapte sau imprejurari de natura sa contribuie la aflarea adevarului.

(2) Procesul-verbal ce cuprinde constatările personale ale organului de urmarire penala sau ale instantei de judecata este mijloc de proba.

Cuprinsul si forma procesului-verbal

Art. 199. - (1) Procesul-verbal cuprinde:

- a) numele, prenumele si calitatea celui care il incheie;
- b) locul unde este incheiat;
- c) data la care s-a incheiat procesul-verbal;
- d) data si ora la care a inceput si s-a sfarsit activitatea consemnata in procesul-verbal;
- e) numele, prenumele, codul numeric personal si adresa persoanelor ce au fost prezente la intocmirea procesului-verbal, cu mentionarea calitatii acestora;
- f) descrierea amanuntita a celor constatate, precum si a masurilor luate;
- g) numele, prenumele, codul numeric personal si adresa persoanelor la care se refera procesul-verbal, obiectiile si explicatiile acestora;
- h) mentiunile prevazute de lege pentru cazurile speciale.

(2) Procesul-verbal trebuie semnat pe fiecare pagina si la sfarsit de cel care il incheie, precum si de persoanele aratate la lit. e) si g). Daca vreuna dintre aceste persoane nu poate sau refuza sa semneze, se face mentiune despre aceasta, precum si despre motivele imposibilitatii ori refuzului de a semna.

Comisia rogatorie

Art. 200. - (1) Cand un organ de urmarire penala sau instanta de judecata nu are posibilitatea sa asculte un martor, sa faca o cercetare la fata locului, sa procedeze la ridicarea unor obiecte sau sa efectueze orice alt act procedural, se poate adresa unui alt organ de urmarire penala ori unei alte instante, care are posibilitatea sa le efectueze.

(2) Punerea in miscare a actiunii penale, luarea masurilor preventive, incuviintarea de probatorii, precum si dispunerea celorlalte acte procesuale sau masuri procesuale nu pot forma obiectul comisiei rogatorii.

(3) Comisia rogatorie se poate adresa numai unui organ sau unei instante egale in grad.

(4) Ordonanta sau incheierea prin care s-a dispus comisia rogatorie trebuie sa contina toate lamuirile referitoare la indeplinirea actului care face obiectul acesteia, iar in cazul cand urmeaza sa fie ascultata o persoana, se vor arata si intrebarile ce trebuie sa i se puna.

(5) Organul de urmarire penala sau instanta de judecata care efectueaza comisia rogatorie poate pune si alte intrebari, daca necesitatea acestora rezulta in cursul ascultarii.

(6) Cand comisia rogatorie s-a dispus de instanta de judecata, partile pot formula in fata acesteia intrebari, care vor fi transmise instantei ce urmeaza a efectua comisia rogatorie.

(7) Totodata, oricare dintre parti poate cere sa fie citata la efectuarea comisiei rogatorii.

(8) Cand inculpatul este arestat, instanta care urmeaza a efectua comisia rogatorie dispune desemnarea unui avocat din oficiu, care il va reprezenta, in absenta avocatului ales.

Delegarea

Art. 201. - (1) Organul de urmarire penala sau instanta de judecata poate dispune, in conditiile aratate la art. 200 alin. (1) si (2), efectuarea unui act de procedura si prin delegare. Delegarea poate fi data numai unui organ sau unei instante de judecata ierarhic inferioare.

(2) Dispozitiile privitoare la comisia rogatorie se aplica in mod corespunzator si in caz de delegare.

TITLUL V

Masurile preventive si alte masuri procesuale

CAPITOLUL I

Masurile preventive

SECȚIUNEA 1

Dispozitii generale

Scopul, conditiile generale de aplicare si categoriile masurilor preventive

Art. 202. - (1) Masurile preventive pot fi dispuse daca exista probe sau indicii temeinice din care rezulta suspiciunea rezonabila ca o persoana a savarsit o infractiune si daca sunt necesare in scopul asigurarii bunei desfasurari a procesului penal, al impiedicarii sustragerii suspectului ori a inculpatului de la urmarirea penala sau de la judecata ori al prevenirii savarsirii unei alte infractiuni.

(2) Nicio masura preventiva nu poate fi dispusa, confirmata, prelungita sau mentinuta daca exista o cauza care impiedica punerea in miscare sau exercitarea actiunii penale.

(3) Orice masura preventiva trebuie sa fie proportionala cu gravitatea acuzatiei aduse persoanei fata de care este luata si necesara pentru realizarea scopului urmarit prin dispunerea acesteia.

(4) Masurile preventive sunt:

- a) retinerea;
- b) controlul judiciar;
- c) controlul judiciar pe cautiune;
- d) arestul la domiciliu;
- e) arestarea preventiva.

Organul judiciar competent si actul prin care se dispune asupra masurilor preventive

Art. 203. - (1) Masura preventiva prevazuta la 202 alin. (4) lit. a) poate fi luata fata de suspect sau inculpat de catre organul de cercetare penala sau de catre procuror, numai in cursul urmaririi penale.

(2) Masurile preventive prevazute la art. 202 alin. (4) lit. b) si c) pot fi luate fata de inculpat, in cursul urmaririi penale, de catre procuror, in procedura de camera preliminara, de catre judecatorul de camera preliminara, iar in cursul judecatii, de catre instanta de judecata.

(3) Masurile preventive prevazute la art. 202 alin. (4) lit. d) si e) pot fi luate fata de inculpat, in cursul urmaririi penale, de catre judecatorul de drepturi si libertati, in procedura de camera preliminara, de catre judecatorul de camera preliminara, iar in cursul judecatii, de catre instanta de judecata.

(4) Organul de cercetare penala si procurorul dispun asupra masurilor preventive prin ordonanta motivata.

(5) In cursul urmaririi penale si al procedurii de camera preliminara, judecatorul de drepturi si libertati sau, dupa caz, judecatorul de camera preliminara se pronunta asupra cererilor, propunerilor, plangerilor si contestatiilor privitoare la masurile preventive in camera de consiliu, prin incheiere motivata.

(6) In cursul judecatii, instanta de judecata se pronunta asupra masurilor preventive prin incheiere motivata.

(7) Incheierile pronuntate de judecatorul de drepturi si libertati, de judecatorul de camera preliminara sau de instanta de judecata se comunica inculpatului si procurorului care au lipsit de la pronuntare.

Calea de atac impotriva incheierilor prin care se dispune asupra masurilor preventive in cursul urmaririi penale

Art. 204. - (1) Impotriva incheierilor prin care judecatorul de drepturi si libertati dispune asupra masurilor preventive inculpatul si procurorul pot formula contestatie, in termen de 48 de ore de la pronuntare sau, dupa caz, de la comunicare. Contestatia se depune la judecatorul de drepturi si libertati care a pronuntat incheierea atacata si se inainteaza, impreuna cu dosarul cauzei, in termen de 48 de ore de la inregistrare.

(2) Incheierile prin care judecatorul de drepturi si libertati de la Inalta Curte de Casatie si Justitie dispune asupra masurilor preventive pot fi contestate la judecatorul de drepturi si libertati de la Inalta Curte de Casatie si Justitie.

(3) Contestatia formulata impotriva incheierii prin care s-a dispus luarea sau prelungirea unei masuri preventive ori prin care s-a constatat incetarea de drept a acesteia nu este suspensiva de executare.

(4) Contestatia formulata de inculpat se solutioneaza in termen de 5 zile de la inregistrare.

(5) Contestatia formulata de procuror impotriva incheierii prin care s-a dispus respingerea propunerii de prelungire a arestarii preventive, revocarea unei masuri preventive sau inlocuirea unei masuri preventive cu o alta masura preventiva se solutioneaza inainte de expirarea duratei masurii preventive dispuse anterior.

(6) In vederea solutionarii contestatiei, judecatorul de drepturi si libertati de la instanta ierarhic superioara il citeaza pe inculpat.

(7) Solutionarea contestatiei se face in prezenta inculpatului, in afara de cazul cand acesta lipseste nejustificat, este disparut, se sustrage ori din cauza starii sanatatii, din cauza de forta majora sau stare de necesitate nu poate fi adus in fata judecatorului.

(8) In toate cazurile, este obligatorie acordarea asistentei juridice pentru inculpat de catre un avocat, ales sau numit din oficiu.

(9) Participarea procurorului este obligatorie.

(10) In cazul admiterii contestatiei formulate de procuror si dispunerii arestarii preventive a inculpatului, dispozitiile art. 226 se aplica in mod corespunzator. In cazul admiterii contestatiei formulate de procuror si dispunerii prelungirii arestarii preventive a inculpatului, dispozitiile art. 236 alin. (1) si (2) se aplica in mod corespunzator.

(11) Daca sunt intrunite conditiile prevazute de lege, judecatorul de drepturi si libertati de la instanta ierarhic superioara poate dispune luarea uneia dintre masurile preventive prevazute la art. 202 alin. (4) lit. b)-d) sau majorarea cuantumului cautiunii.

(12) In cazul admiterii contestatiei formulate de inculpat impotriva incheierii prin care s-a dispus luarea sau prelungirea masurii arestarii preventive, judecatorul de drepturi si libertati de la instanta ierarhic superioara dispune, in conditiile prevazute de lege, respingerea propunerii de luare sau de prelungire a masurii preventive ori, dupa caz, inlocuirea acesteia cu o alta masura preventiva mai usoara si, dupa caz, punerea de indata in libertate a inculpatului, daca nu este arestat in alta cauza.

(13) Dosarul cauzei se restituie procurorului in termen de 48 de ore de la solutionarea contestatiei.

(14) Daca incheierea judecatorului de drepturi si libertati de la prima instanta nu este atacata cu contestatie, acesta restituie dosarul procurorului in termen de 48 de ore de la expirarea termenului de contestatie.

Calea de atac impotriva incheierilor prin care se dispune asupra masurilor preventive in procedura camerei preliminare

Art. 205. - (1) Impotriva incheierilor prin care judecatorul de camera preliminara dispune asupra masurilor preventive inculpatul si procurorul pot formula contestatie, in termen de 48 de ore de la pronuntare sau, dupa caz, de la comunicare. Contestatia se depune la judecatorul de camera preliminara care a pronuntat incheierea atacata si se inainteaza, impreuna cu dosarul cauzei, judecatorului de camera preliminara de la instanta ierarhic superioara, in termen de 48 de ore de la inregistrare.

(2) Incheierile prin care judecatorul de camera preliminara de la Inalta Curte de Casatie si Justitie dispune asupra masurilor preventive pot fi contestate la completul competent de la Inalta Curte de Casatie si Justitie.

(3) Contestatia formulata impotriva incheierii prin care s-a dispus luarea sau mentinerea unei masuri preventive ori prin care s-a constatat incetarea de drept a acesteia nu este suspensiva de executare.

(4) Contestatia formulata de inculpat se solutioneaza in termen de 5 zile de la inregistrare.

(5) Contestatia formulata de procuror impotriva incheierii prin care s-a dispus revocarea unei masuri preventive sau inlocuirea unei masuri preventive cu o alta masura preventiva se solutioneaza inainte de expirarea duratei masurii preventive dispuse anterior.

(6) În vederea soluționării contestației, judecătorul de camera preliminară de la instanța ierarhic superioară îl citează pe inculpat.

(7) Soluționarea contestației se face în prezența inculpatului, în afara de cazul când acesta lipsește nejustificat, este dispărut, se sustrage ori din cauza stării sănătății, din cauza de forță majoră sau stare de necesitate nu poate fi adus în fața judecătorului.

(8) În toate cazurile, este obligatorie acordarea asistenței juridice pentru inculpat de către un avocat, ales sau numit din oficiu.

(9) Participarea procurorului este obligatorie.

(10) Dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, judecătorul de camera preliminară de la instanța ierarhic superioară poate dispune luarea uneia dintre măsurile preventive prevăzute la art. 202 alin. (4) lit. b)-d) sau majorarea cuantumului cautiunii.

Calea de atac împotriva încheierilor prin care se dispune asupra măsurilor preventive în cursul judecării

Art. 206. - (1) Împotriva încheierilor prin care instanța dispune asupra măsurilor preventive inculpatul și procurorul pot formula contestație, în termen de 48 de ore de la pronunțare sau, după caz, de la comunicare. Contestația se depune la instanța care a pronunțat încheierea atacată și se înaintează, împreună cu dosarul cauzei, instanței ierarhic superioare, în termen de 48 de ore de la înregistrare.

(2) Încheierile prin care Înalta Curte de Casație și Justiție dispune asupra măsurilor preventive pot fi contestate la completul competent de la Înalta Curte de Casație și Justiție.

(3) Contestația se soluționează în ședința publică, cu participarea procurorului și cu citirea inculpatului.

(4) Contestația formulată împotriva încheierii prin care s-a dispus luarea sau menținerea unei măsuri preventive ori prin care s-a constatat încetarea de drept a acesteia nu este suspensivă de executare.

(5) Contestația formulată de inculpat se soluționează în termen de 5 zile de la înregistrare.

(6) Contestația formulată de procuror împotriva încheierii prin care s-a dispus revocarea unei măsuri preventive sau înlocuirea unei măsuri preventive cu o altă măsură preventivă se soluționează înainte de expirarea duratei măsurii preventive dispuse anterior.

(7) Dacă sunt întrunite condițiile prevăzute de lege, instanța ierarhic superioară poate dispune luarea uneia dintre măsurile preventive prevăzute la art. 202 alin. (4) lit. b)-d) sau majorarea cuantumului cautiunii.

Verificarea măsurilor preventive în procedura de camera preliminară

Art. 207. - (1) Când procurorul dispune trimiterea în judecată a inculpatului față de care s-a dispus o măsură preventivă, rechizitoriul, împreună cu dosarul cauzei, se înaintează judecătorului de camera preliminară de la instanța competentă, cu cel puțin 5 zile înainte de expirarea duratei acesteia.

(2) În termen de 3 zile de la înregistrarea dosarului, judecătorul de camera preliminară verifică din oficiu legalitatea și temeinicia măsurii preventive, înainte de expirarea duratei acesteia, cu citirea inculpatului.

(3) Dispozițiile art. 235 alin. (4)-(6) se aplică în mod corespunzător.

(4) Cand constata ca temeiurile care au determinat luarea masurii se mentin sau exista temeiuri noi care justifica o masura preventiva, judecatorul de camera preliminara dispune prin incheiere mentinerea masurii preventive fata de inculpat.

(5) Cand constata ca au incetat temeiurile care au determinat luarea sau prelungirea masurii arestarii preventive si nu exista temeiuri noi care sa o justifice ori in cazul in care au aparut imprejurari noi din care rezulta nelegalitatea masurii preventive, judecatorul de camera preliminara dispune prin incheiere revocarea acesteia si punerea in libertate a inculpatului, daca nu este arestat in alta cauza.

(6) In tot cursul procedurii de camera preliminara, judecatorul de camera preliminara, din oficiu, verifica periodic, dar nu mai tarziu de 30 de zile, daca subzista temeiurile care au determinat luarea masurii arestarii preventive si a masurii arestului la domiciliu. Dispozitiile alin. (2)-(5) se aplica in mod corespunzator.

Verificarea masurilor preventive in cursul judecatii

Art. 208. - (1) Judecatorul de camera preliminara inainteaza dosarul instantei de judecata cu cel putin 5 zile inainte de expirarea masurii preventive.

(2) Instanta de judecata verifica din oficiu daca subzista temeiurile care au determinat luarea, prelungirea sau mentinerea masurii preventive, inainte de expirarea duratei acesteia, cu citarea inculpatului.

(3) Dispozitiile art. 207 alin. (3)-(5) se aplica in mod corespunzator.

(4) In tot cursul judecatii, instanta, din oficiu, prin incheiere, verifica periodic, dar nu mai tarziu de 60 de zile, daca subzista temeiurile care au determinat mentinerea masurii arestarii preventive si a masurii arestului la domiciliu dispuse fata de inculpat.

SECȚIUNEA a 2-a Retinerea

Retinerea

Art. 209. - (1) Organul de cercetare penala sau procurorul poate dispune retinerea, daca sunt indeplinite conditiile prevazute la art. 202.

(2) Persoanei retinute i se aduc la cunostinta, de indata, in limba pe care o intelege, infractiunea de care este suspectat si motivele retinerii.

(3) Retinerea se poate dispune pentru cel mult 24 de ore. In durata retinerii nu se include timpul strict necesar conducerii suspectului sau inculpatului la sediul organului judiciar, conform legii.

(4) Daca suspectul sau inculpatul a fost adus in fata organului de cercetare penala si procurorului pentru a fi audiat, in baza unui mandat de aducere legal emis, in termenul prevazut la alin. (3) nu se include perioada cat inculpatul s-a aflat sub puterea acelui mandat.

(5) Masura retinerii poate fi luata numai dupa audierea suspectului sau inculpatului, in prezenta avocatului ales ori numit din oficiu.

(6) Inainte de audiere, organul de cercetare penala ori procurorul este obligat sa aduca la cunostinta suspectului sau inculpatului ca are dreptul de a fi asistat de un avocat ales ori numit din oficiu si dreptul de a nu face nicio declaratie, cu exceptia furnizarii de informatii referitoare la identitatea sa, atragandu-i atentia ca ceea ce declara poate fi folosit impotriva sa.

(7) Suspectul sau inculpatul retinut are dreptul de a-si incunostinta personal avocatul ales sau de a solicita organului de cercetare penala ori procurorului sa il

incunostinteze pe acesta. Modul de realizare a incunostintarii se consemneaza intr-un proces-verbal. Persoanei retinute nu i se poate refuza exercitarea dreptului de a face personal incunostintarea decat pentru motive temeinice, care vor fi consemnate in procesul-verbal.

(8) Avocatul ales are obligatia de a se prezenta la sediul organului judiciar in termen de cel mult doua ore de la incunostintare. In caz de neprezentare a avocatului ales, organul de cercetare penala sau procurorul numeste un avocat din oficiu.

(9) Avocatul suspectului sau inculpatului are dreptul de a comunica direct cu acesta, in conditii care sa asigure confidentialitatea.

(10) Retinerea se dispune de organul de cercetare penala sau de procuror prin ordonanta, care va cuprinde motivele care au determinat luarea masurii, ziua si ora la care retinerea incepe, precum si ziua si ora la care retinerea se sfarseste.

(11) Suspectului sau inculpatului retinut i se inmaneaza un exemplar al ordonantei prevazute la alin. (10).

(12) Pe perioada retinerii suspectului sau inculpatului, organul de cercetare penala sau procurorul care a dispus masura are dreptul de a proceda la fotografierea si luarea amprentelor acestuia.

(13) Daca retinerea a fost dispusa de organul de cercetare penala, acesta are obligatia de a-l informa pe procuror cu privire la luarea masurii preventive, de indata si prin orice mijloace.

(14) Impotriva ordonantei organului de cercetare penala prin care s-a luat masura retinerii suspectul sau inculpatul poate face plangere la procurorul care supravegheaza urmarirea penala, inainte de expirarea duratei acesteia. Procurorul se pronunta de indata, prin ordonanta. In cazul cand constata ca au fost incalcate dispozitiile legale care reglementeaza conditiile de luare a masurii retinerii, procurorul dispune revocarea ei si punerea de indata in libertate a celui retinut.

(15) Impotriva ordonantei procurorului prin care s-a luat masura retinerii suspectul sau inculpatul poate face plangere, inainte de expirarea duratei acesteia, la prim-procurorul parchetului sau, dupa caz, la procurorul ierarhic superior. Prim-procurorul sau procurorul ierarhic superior se pronunta de indata, prin ordonanta. In cazul cand constata ca au fost incalcate dispozitiile legale care reglementeaza conditiile de luare a masurii retinerii, prim-procurorul sau procurorul ierarhic superior dispune revocarea ei si punerea de indata in libertate a inculpatului.

(16) Procurorul sesizeaza judecatorul de drepturi si libertati de la instanta competenta, in vederea luarii masurii arestarii preventive fata de inculpatul retinut, cu cel putin 6 ore inainte de expirarea duratei retinerii acestuia.

Incunostintarea despre retinere

Art. 210. - (1) Imediat dupa retinere, persoana retinuta are dreptul de a incunostintata personal sau de a solicita organului judiciar care a dispus masura sa incunostinteze un membru al familiei sale ori o alta persoana desemnata de aceasta despre luarea masurii retinerii si despre locul unde este retinuta.

(2) Daca persoana retinuta nu este cetatean roman, aceasta are si dreptul de a incunostintata sau de a solicita incunostintarea misiunii diplomatice ori oficiului consular al statului al carui cetatean este sau, dupa caz, a unei organizatii internationale umanitare, daca nu doreste sa beneficieze de asistenta autoritatilor din tara sa de origine, ori a reprezentantei organizatiei internationale competente, daca este refugiat sau, din orice alt motiv, se afla sub protectia unei astfel de organizatii.

(3) Dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică în mod corespunzător și în cazul schimbării ulterioare a locului de reținere.

(4) Organul judiciar care a dispus măsura reținerii are obligația de a aduce la cunoștință celui reținut, în scris și în limba pe care o înțelege, dispozițiile alin. (1)-(3) și de a consemna într-un proces-verbal modul în care s-a realizat încunostințarea.

(5) Persoanei reținute nu i se poate refuza exercitarea dreptului de a face personal încunostințarea decât pentru motive temeinice, care vor fi consemnate în procesul-verbal.

(6) În mod excepțional, pentru motive temeinice ce vor fi prevăzute în procesul-verbal întocmit potrivit alin. (4), încunostințarea poate fi întârziată cel mult 4 ore, dacă această întârziere este determinată de nevoile excepționale ale urmăririi penale în cauza respectivă, ce vor fi prevăzute în procesul-verbal întocmit potrivit alin. (4).

SECȚIUNEA a 3-a Controlul judiciar

Condiții generale

Art. 211. - (1) În cursul urmăririi penale, procurorul poate dispune luarea măsurii controlului judiciar față de inculpat, dacă această măsură preventivă este necesară pentru realizarea scopului prevăzut la art. 202 alin. (1).

(2) Judecătorul de cameră preliminară, în procedura de cameră preliminară, sau instanța de judecată, în cursul judecării, poate dispune luarea măsurii controlului judiciar față de inculpat, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alin. (1).

Luarea măsurii controlului judiciar de către procuror

Art. 212. - (1) În mod excepțional, ținând seama de nevoile urgente ale urmăririi penale, procurorul poate dispune în mod provizoriu, prin ordonanță, luarea măsurii controlului judiciar față de inculpat, pentru cel mult 5 zile.

(2) Cu cel puțin 3 zile înainte de expirarea termenului prevăzut la alin. (1), procurorul sesizează judecătorul de drepturi și libertăți de la instanța care i-ar reveni competența să judece cauza în prima instanță sau de la instanța corespunzătoare în grad acesteia în a cărei circumscripție se află locul unde s-a constatat săvârșirea infracțiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul, în vederea confirmării măsurii dispuse, înaintând judecătorului de drepturi și libertăți dosarul cauzei.

(3) Judecătorul de drepturi și libertăți sesizat conform alin. (2) fixează termen de soluționare în camera de consiliu și dispune citarea inculpatului.

(4) Neprezentarea inculpatului nu împiedică judecătorul de drepturi și libertăți să dispună asupra măsurii luate de procuror.

(5) Judecătorul de drepturi și libertăți îl ascultă pe inculpat atunci când acesta este prezent.

(6) Asistența juridică a inculpatului și participarea procurorului sunt obligatorii.

(7) Judecătorul de drepturi și libertăți dispune, prin încheiere, mai înainte de expirarea termenului prevăzut la alin. (1), asupra legalității și temeiniciei ordonanței procurorului.

(8) Judecătorul de drepturi și libertăți poate confirma măsura luată de procuror sau poate revoca măsura, dacă au fost încălcate dispozițiile legale care reglementează condițiile de luare a acesteia.

(9) In cazul in care masura este confirmata, judecatorul de drepturi si libertati dispune luarea masurii controlului judiciar fata de inculpat si poate mentine sau modifica obligatiile impuse acestuia.

(10) Dosarul cauzei se restituie procurorului in termen de 48 de ore de la pronuntarea incheierii.

Luarea masurii controlului judiciar de catre judecatorul de drepturi si libertati

Art. 213. - (1) Judecatorul de drepturi si libertati de la instanta careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in prima instanta sau de la instanta corespunzatoare in grad acesteia in a carei circumscriptie se afla locul unde s-a constatat savarsirea infractiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care efectueaza sau supravegheaza urmarirea penala poate dispune, la propunerea motivata a procurorului, luarea masurii controlului judiciar fata de inculpat.

(2) Procurorul inaintea judecatorului de drepturi si libertati propunerea prevazuta la alin. (1) impreuna cu dosarul cauzei.

(3) Judecatorul de drepturi si libertati sesizat conform alin. (1) solutioneaza propunerea in camera de consiliu in termen de 48 de ore de la inregistrare, cu citarea inculpatului.

(4) Dispozitiile art. 212 alin. (4)-(6) se aplica in mod corespunzator.

(5) Judecatorul de drepturi si libertati admite sau respinge propunerea procurorului, prin incheiere motivata.

(6) Dosarul cauzei se restituie organului de urmarire penala, in termen de 24 de ore de la expirarea termenului de formulare a contestatiei.

(7) Judecatorul de drepturi si libertati poate dispune, prin aceeasi incheiere, luarea masurii controlului judiciar, daca sunt intrunite conditiile prevazute de lege in cazul in care respinge propunerea de arestare preventiva, de arest la domiciliu sau de luare a masurii controlului judiciar pe cautiune a inculpatului.

Luarea masurii controlului judiciar de catre judecatorul de camera preliminara sau instanta de judecata

Art. 214. - (1) Judecatorul de camera preliminara sau instanta de judecata in fata careia se afla cauza poate dispune, prin incheiere, luarea masurii controlului judiciar fata de inculpat, la cererea motivata a procurorului sau din oficiu.

(2) Judecatorul de camera preliminara sau instanta de judecata sesizat potrivit alin. (1) dispune citarea inculpatului. Ascultarea inculpatului este obligatorie daca acesta se prezinta la termenul fixat.

(3) Prezenta avocatului inculpatului si participarea procurorului sunt obligatorii.

Continutul controlului judiciar

Art. 215. - (1) Pe timpul cat se afla sub control judiciar, inculpatul trebuie sa respecte urmatoarele obligatii:

a) sa se prezinte la organul de urmarire penala, la judecatorul de camera preliminara sau la instanta de judecata ori de cate ori este chemat;

b) sa informeze de indata organul judiciar care a dispus masura sau in fata caruia se afla cauza cu privire la schimbarea locuintei;

c) sa se prezinte la organul de politie desemnat cu supravegherea sa de catre organul judiciar care a dispus masura, conform programului de supraveghere intocmit de organul de politie sau ori de cate ori este chemat.

(2) Organul judiciar care a dispus masura poate impune inculpatului ca, pe timpul controlului judiciar, sa respecte una sau mai multe dintre urmatoarele obligatii:

a) sa nu depaseasca o anumita limita teritoriala, fixata de organul judiciar, decat cu incuviintarea prealabila a acestuia;

b) sa nu se deplaseze in locuri anume stabilite de organul judiciar sau sa se deplaseze doar in locurile stabilite de acesta;

c) sa poarte permanent un sistem electronic de supraveghere;

d) sa nu se apropie de persoana vatamata sau de membrii familiei acesteia, de alti participanti la comiterea infractiunii, de martori ori experti sau de alte persoane anume desemnate de organul judiciar si sa nu comunice, direct sau indirect, pe orice cale;

e) sa nu exercite profesia, meseria sau sa nu desfasoare activitatea in exercitarea careia a savarsit fapta;

f) sa comunice periodic informatii relevante despre mijloacele sale de existenta;

g) sa se supuna unor masuri de control, ingrijire sau tratament medical, in special in scopul dezintoxicarii;

h) sa nu participe la manifestari sportive sau culturale ori la alte adunari publice;

i) sa nu conduca vehicule anume stabilite de organul judiciar;

j) sa nu detina, sa nu foloseasca si sa nu poarte arme;

k) sa nu emita cecuri.

(3) In cuprinsul actului prin care se dispune luarea masurii controlului judiciar sunt prevazute in mod expres obligatiile pe care inculpatul trebuie sa le respecte pe durata acestuia si i se atrage atentia ca, in caz de incalcare cu rea-credinta a obligatiilor care ii revin, masura controlului judiciar se poate inlocui cu masura arestului la domiciliu sau masura arestarii preventive.

(4) Supravegherea respectarii de catre inculpat a obligatiilor care ii revin pe durata controlului judiciar se realizeaza de catre institutia, organul sau autoritatea anume desemnate de organul judiciar care a dispus masura, in conditiile legii.

(5) Daca, in cadrul obligatiei prevazute la alin. (2) lit. a), s-a impus inculpatului interdictia de a parasii tara sau o anumita localitate, cate o copie de pe ordonanta procurorului ori, dupa caz, a incheierii judecatorului de drepturi si libertati, a judecatorului de camera preliminara sau a instantei de judecata se comunica, in ziua emiterii ordonantei sau a pronuntarii incheierii, inculpatului, unitatii de politie in a carei circumscriptie locuieste si are interdictia de a se afla acesta, serviciului public comunitar de evidenta a persoanelor si organelor de frontiera, in vederea asigurarii respectarii de catre inculpat a obligatiei care ii revine. Organele in drept dispun darea inculpatului in consemn la punctele de trecere a frontierei.

(6) Institutia, organul sau autoritatea prevazute la alin. (4) verifica periodic respectarea obligatiilor de catre inculpat, iar in cazul in care constata incalcari ale acestora, sesizeaza de indata procurorul, in cursul urmaririi penale, judecatorului de camera preliminara, in procedura de camera preliminara, sau instanta de judecata, in cursul judecatii.

(7) In cazul in care pe durata masurii controlului judiciar inculpatul incalca, cu rea-credinta, obligatiile care ii revin sau exista suspiciunea rezonabila ca a savarsit cu intentie o noua infractiune pentru care s-a dispus punerea in miscare a actiunii penale impotriva sa, judecatorului de drepturi si libertati, judecatorului de camera preliminara sau instanta de judecata, la cererea procurorului ori din oficiu, poate

dispune inlocuirea acestei masuri cu masura arestului la domiciliu sau a arestarii preventive, in conditiile prevazute de lege. Dispozitiile art. 212 alin. (3)-(6) se aplica in mod corespunzator.

(8) Procurorul care a luat masura poate dispune, din oficiu sau la cererea motivata a inculpatului, prin ordonanta, impunerea unor noi obligatii pentru inculpat ori inlocuirea sau incetarea celor dispuse initial, daca apar motive temeinice care justifica aceasta.

(9) Dispozitiile alin. (8) se aplica in mod corespunzator si in procedura de camera preliminara sau in cursul judecatii, cand judecatorul de camera preliminara ori instanta de judecata dispune, prin incheiere, la cererea motivata a procurorului sau a inculpatului ori din oficiu.

(10) In cazul prevazut la alin. (8), judecatorul de drepturi si libertati fixeaza termen de solutionare in camera de consiliu in termen de 5 zile de la inregistrarea propunerii sau a cererii, comunicand procurorului si inculpatului termenul fixat.

(11) Procurorul inaintea dosarului cauzei judecatorului de drepturi si libertati in termen de cel mult 24 de ore de la solicitarea acestuia.

(12) Propunerea procurorului se comunica inculpatului, iar cererea inculpatului se comunica procurorului.

(13) Judecatorul de drepturi si libertati solutioneaza propunerea sau cererea in lipsa inculpatului si a procurorului. Inculpatul si procurorul au dreptul de a depune concluzii scrise, care sunt prezentate judecatorului de drepturi si libertati cu cel putin 24 de ore inainte de expirarea termenului stabilit pentru solutionarea propunerii sau a cererii.

(14) Daca, in cursul urmaririi penale, s-a impus inculpatului obligatia prevazuta la alin. (2) lit. a), judecatorul de drepturi si libertati care a luat masura verifica din oficiu, prin incheiere, la fiecare 60 de zile, daca subzista temeiurile care au determinat stabilirea acestei obligatii, dispunand, dupa caz, inlocuirea ori incetarea ei.

(15) In cazul prevazut in alin. (14), judecatorul de drepturi si libertati se pronunta in camera de consiliu, prin incheiere, in lipsa inculpatului si a procurorului. Inculpatul si procurorul au dreptul de a depune concluzii scrise, care sunt prezentate judecatorului de drepturi si libertati cu cel putin 3 zile inainte de expirarea termenului de verificare stabilit si comunicat de acesta.

SECȚIUNEA a 4-a Controlul judiciar pe cautiune

Conditii generale

Art. 216. - (1) In cursul urmaririi penale, procurorul poate dispune luarea masurii controlului judiciar pe cautiune fata de inculpat, daca sunt intrunite conditiile prevazute la art. 223 alin. (1) si (2), luarea acestei masuri este suficienta pentru realizarea scopului prevazut la art. 202 alin. (1), iar inculpatul depune o cautiune a carei valoare este stabilita de catre organul judiciar.

(2) Judecatorul de camera preliminara, in procedura de camera preliminara, sau instanta de judecata, in cursul judecatii, poate dispune luarea masurii controlului judiciar fata de inculpat, daca sunt indeplinite conditiile prevazute la alin. (1).

(3) Dispozitiile art. 212-215 se aplica in mod corespunzator.

Continutul cautiunii

Art. 217. - (1) Consemnarea cautiunii se face pe numele inculpatului, prin depunerea unei sume de bani determinate, la dispozitia organului judiciar, ori prin constituirea unei garantii reale, mobiliare ori imobiliare, in limita unei sume de bani determinate, in favoarea aceluiasi organ judiciar.

(2) Valoarea cautiunii este de cel putin 1.000 lei si se determina in raport cu gravitatea acuzatiei aduse inculpatului, situatia materiala si obligatiile legale ale acestuia.

(3) Pe perioada masurii, inculpatul trebuie sa respecte obligatiile prevazute la art. 215 alin. (1) si i se poate impune respectarea uneia ori mai multora dintre obligatiile prevazute la art. 215 alin. (2). Dispozitiile art. 215 alin. (3)-(13) se aplica in mod corespunzator.

(4) Cautiunea garanteaza participarea inculpatului la procesul penal si respectarea de catre acesta a obligatiilor prevazute la alin. (3).

(5) Instanta de judecata dispune prin hotarare confiscarea cautiunii, daca masura controlului judiciar pe cautiune a fost inlocuita cu masura arestului la domiciliu sau a arestarii preventive, pentru motivele prevazute la alin. (12).

(6) In celelalte cazuri, instanta de judecata, prin hotarare, dispune restituirea cautiunii.

(7) Dispozitiile alin. (5) si (6) se aplica in masura in care nu s-a dispus plata din cautiune, in ordinea urmatoare, a despagubirilor banesti acordate pentru repararea pagubelor cauzate de infractiune, a cheltuielilor judiciare sau a amenzii.

(8) Cautiunea se restituie sau se confisca, dupa caz, la sesizarea procurorului ori la cererea inculpatului, de catre judecatorul de drepturi si libertati, daca procurorul pronunta o solutie de netrimiteri in judecata. Dispozitiile alin. (5)-(7) se aplica in mod corespunzator.

(9) Solutionarea cererii sau a sesizarii se face in camera de consiliu, fara participarea procurorului si a inculpatului.

(10) Impotriva incheierii judecatorului de drepturi si libertati inculpatul si procurorul pot formula contestatie la judecatorul de drepturi si libertati de la instanta superioara, in termen de 48 de ore de la comunicare.

(11) Contestatia se solutioneaza in camera de consiliu, fara participarea procurorului si a inculpatului, carora li se comunica data stabilita pentru solutionarea contestatiei, precum si dreptul de a depune concluzii scrise pana la acea data.

(12) In cazul in care pe durata masurii controlului judiciar pe cautiune inculpatul incalca, cu rea-credinta, obligatiile care ii revin sau exista suspiciunea rezonabila ca a savarsit cu intentie o noua infractiune pentru care s-a dispus punerea in miscare a actiunii penale impotriva sa, judecatorul de drepturi si libertati, judecatorul de camera preliminara sau instanta de judecata, la cererea motivata a procurorului ori din oficiu, poate dispune inlocuirea acestei masuri cu masura arestului la domiciliu sau a arestarii preventive, in conditiile prevazute de lege.

SECȚIUNEA a 5-a Arestul la domiciliu

Conditiiile generale de luare a masurii arestului la domiciliu

Art. 218. - (1) Arestul la domiciliu se dispune de catre judecatorul de drepturi si libertati, de catre judecatorul de camera preliminara sau de catre instanta de

judecata, daca sunt indeplinite conditiile prevazute la art. 223 si luarea acestei masuri este necesara si suficienta pentru realizarea unuia dintre scopurile prevazute la art. 202 alin. (1).

(2) Aprecierea indeplinirii conditiilor prevazute la alin. (1) se face tinandu-se seama de gradul de pericol al infractiunii, de scopul masurii, de sanatatea, varsta, situatia familiala si alte imprejurari privind persoana fata de care se ia masura.

(3) Masura nu poate fi dispusa cu privire la inculpatul fata de care exista suspiciunea rezonabila ca a savarsit o infractiune asupra unui membru de familie si cu privire la inculpatul care a fost anterior condamnat definitiv pentru infractiunea de evadare.

Luarea masurii arestului la domiciliu de catre judecatorul de drepturi si libertati

Art. 219. - (1) Judecatorul de drepturi si libertati de la instanta careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in prima instanta sau de la instanta corespunzatoare in grad acesteia in a carei circumscriptie se afla locul unde s-a constatat savarsirea infractiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care efectueaza sau supravegheaza urmarirea penala poate dispune, la propunerea motivata a procurorului, arestul la domiciliu al inculpatului.

(2) Procurorul inaintea judecatorului de drepturi si libertati propunerea prevazuta la alin. (1) impreuna cu dosarul cauzei.

(3) Judecatorul de drepturi si libertati, sesizat conform alin. (1), fixeaza termen de solutionare in camera de consiliu in termen de 24 de ore de la inregistrarea propunerii si dispune citarea inculpatului.

(4) Neprezentarea inculpatului nu impiedica judecatorul de drepturi si libertati sa solutioneze propunerea inaintata de procuror.

(5) Judecatorul de drepturi si libertati il audiaza pe inculpat atunci cand acesta este prezent.

(6) Asistenta juridica a inculpatului si participarea procurorului sunt obligatorii.

(7) Judecatorul de drepturi si libertati admite sau respinge propunerea procurorului prin incheiere motivata.

(8) Dosarul cauzei se restituie organului de urmarire penala, in termen de 24 de ore de la expirarea termenului de formulare a contestatiei.

(9) Judecatorul de drepturi si libertati care respinge propunerea de arestare preventiva a inculpatului poate dispune, prin aceeasi incheiere, luarea uneia dintre masurile preventive prevazute la art. 202 alin. (4) lit. b) si c), daca sunt intrunite conditiile prevazute de lege.

Luarea masurii arestului la domiciliu de catre judecatorul de camera preliminara sau instanta de judecata

Art. 220. - (1) Judecatorul de camera preliminara sau instanta de judecata in fata careia se afla cauza poate dispune, prin incheiere, arestul la domiciliu al inculpatului, la cererea motivata a procurorului sau din oficiu.

(2) Judecatorul de camera preliminara sau instanta de judecata, sesizati conform alin. (1), dispune citarea inculpatului. Audierea inculpatului este obligatorie daca acesta se prezinta la termenul fixat.

(3) Asistenta juridica a inculpatului si participarea procurorului sunt obligatorii.

Continutul masurii arestului la domiciliu

Art. 221. - (1) Masura arestului la domiciliu consta in obligatia impusa inculpatului, pe o perioada determinata, de a nu parasii imobilul unde locuieste, fara permisiunea organului judiciar care a dispus masura sau in fata caruia se afla cauza si de a se supune unor restrictii stabilite de acesta.

(2) Pe durata arestului la domiciliu, inculpatul are urmatoarele obligatii:

a) sa se prezinte in fata organului de urmarire penala, a judecatorului de drepturi si libertati, a judecatorului de camera preliminara sau a instantei de judecata ori de cate ori este chemat;

b) sa nu comunice cu persoana vatamata sau membrii de familie ai acesteia, cu alti participanti la comiterea infractiunii, cu martorii ori expertii, precum si cu orice alte persoane care nu locuiesc in mod obisnuit impreuna cu el sau nu se afla in ingrijirea sa.

(3) Judecatorul de drepturi si libertati, judecatorul de camera preliminara sau instanta de judecata poate dispune ca pe durata arestului la domiciliu inculpatul sa poarte permanent un sistem electronic de supraveghere.

(4) In cuprinsul incheierii prin care se dispune masura sunt prevazute in mod expres obligatiile pe care inculpatul trebuie sa le respecte si i se atrage atentia ca, in caz de incalcare cu rea-credinta a masurii sau a obligatiilor care ii revin, masura arestului la domiciliu poate fi inlocuita cu masura arestarii preventive.

(5) Pe durata masurii, inculpatul poate parasii imobilul prevazut la alin. (1) pentru prezentarea in fata organelor judiciare, la chemarea acestora.

(6) La cererea scrisa si motivata a inculpatului, judecatorul de drepturi si libertati, judecatorul de camera preliminara sau instanta de judecata, prin incheiere, ii poate permite acestuia parasirea imobilului pentru prezentarea la locul de munca, la cursuri de invatamant sau de pregatire profesionala ori la alte activitati similare sau pentru procurarea mijloacelor esentiale de existenta, precum si in alte situatii temeinic justificate, pentru o perioada determinata de timp, daca acest lucru este necesar pentru realizarea unor drepturi ori interese legitime ale inculpatului.

(7) In cazuri urgente, pentru motive intemeiate, inculpatul poate parasii imobilul fara permisiunea judecatorului de drepturi si libertati, a judecatorului de camera preliminara sau a instantei de judecata, informand imediat despre aceasta institutia, organul sau autoritatea desemnate cu supravegherea sa si organul judiciar care a luat masura arestului la domiciliu ori in fata caruia se afla cauza.

(8) Copia incheierii judecatorului de drepturi si libertati, a judecatorului de camera preliminara sau a instantei de judecata prin care s-a luat masura arestului la domiciliu se comunica, de indata, inculpatului si institutiei, organului sau autoritatii desemnate cu supravegherea sa, organului de politie in a carei circumscriptie locuieste acesta, serviciului public comunitar de evidenta a persoanelor si organelor de frontiera.

(9) Institutia, organul sau autoritatea desemnate de organul judiciar care a dispus arestul la domiciliu verifica periodic respectarea masurii si a obligatiilor de catre inculpat, iar in cazul in care constata incalcare ale acestora, sesizeaza de indata procurorul, in cursul urmaririi penale, judecatorul de camera preliminara, in procedura de camera preliminara, sau instanta de judecata, in cursul judecatii.

(10) Pentru supravegherea respectarii masurii arestului la domiciliu sau a obligatiilor impuse inculpatului pe durata acesteia, organul de politie poate patrunde in imobilul unde se executa masura, fara invoirea inculpatului sau a persoanelor care locuiesc impreuna cu acesta.

(11) In cazul in care inculpatul incalca cu rea-credinta masura arestului la domiciliu sau obligatiile care ii revin ori exista suspiciunea rezonabila ca a savarsit cu intentie o noua infractiune pentru care s-a dispus punerea in miscare a actiunii penale impotriva sa, judecatorul de drepturi si libertati, judecatorul de camera preliminara ori instanta de judecata, la cererea motivata a procurorului sau din oficiu, poate dispune inlocuirea arestului la domiciliu cu masura arestarii preventive, in conditiile prevazute de lege.

Durata arestului la domiciliu

Art. 222. - (1) In cursul urmaririi penale, arestul la domiciliu poate fi luat pe o durata de cel mult 30 de zile.

(2) Arestul la domiciliu poate fi prelungit, in cursul urmaririi penale, numai in caz de necesitate, daca se mentin temeiurile care au determinat luarea masurii sau au aparut temeiuri noi, fiecare prelungire neputand sa depaseasca 30 de zile.

(3) In cazul prevazut la alin. (2), prelungirea arestului la domiciliu poate fi dispusa de catre judecatorul de drepturi si libertati de la instanta careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in prima instanta sau de la instanta corespunzatoare in grad acesteia in a carei circumscriptie se afla locul unde s-a constatat savarsirea infractiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care efectueaza sau supravegheaza urmarirea penala.

(4) Judecatorul de drepturi si libertati este sesizat in vederea prelungirii masurii de catre procuror, prin propunere motivata, insotita de dosarul cauzei, cu cel putin 5 zile inainte de expirarea duratei acesteia.

(5) Judecatorul de drepturi si libertati, sesizat potrivit alin. (4), fixeaza termen de solutionare a propunerii procurorului, in camera de consiliu, mai inainte de expirarea duratei arestului la domiciliu si dispune citarea inculpatului.

(6) Participarea procurorului este obligatorie.

(7) Judecatorul de drepturi si libertati admite sau respinge propunerea procurorului prin incheiere motivata.

(8) Dosarul cauzei se restituie organului de urmarire penala, in termen de 24 de ore de la expirarea termenului de formulare a contestatiei.

(9) Durata maxima a masurii arestului la domiciliu, in cursul urmaririi penale, este de 180 de zile.

(10) Durata privarii de libertate dispusa prin masura arestului la domiciliu nu se ia in considerare pentru calculul duratei maxime a masurii arestarii preventive a inculpatului in cursul urmaririi penale.

SECȚIUNEA a 6-a Arestarea preventiva

Condițiile și cazurile de aplicare a măsurii arestării preventive

Art. 223. - (1) Masura arestarii preventive poate fi luata de catre judecatorul de drepturi si libertati, in cursul urmaririi penale, de catre judecatorul de camera preliminara, in procedura de camera preliminara, sau de catre instanta de judecata in fata careia se afla cauza, in cursul judecatii, numai daca din probe rezulta suspiciunea rezonabila ca inculpatul a savarsit o infractiune si exista una dintre urmatoarele situatii:

- a) inculpatul a fugit ori s-a ascuns, in scopul de a se sustrage de la urmarirea penala sau de la judecata, ori a facut pregatiri de orice natura pentru astfel de acte;
- b) inculpatul incearca sa influenteze un alt participant la comiterea infractiunii, un martor ori un expert sau sa distruga, sa altereze, sa ascunda ori sa sustraga mijloace materiale de proba sau sa determine o alta persoana sa aiba un astfel de comportament;
- c) inculpatul exercita presiuni asupra persoanei vatamate sau incearca sa realizeze o intelegere frauduloasa cu aceasta;
- d) exista suspiciunea rezonabila ca, dupa punerea in miscare a actiunii penale impotriva sa, inculpatul a savarsit cu intentie o noua infractiune sau pregateste savarsirea unei noi infractiuni.

(2) Masura arestarii preventive a inculpatului poate fi luata si daca din probe rezulta suspiciunea rezonabila ca acesta a savarsit o infractiune intentionata contra vietii, o infractiune prin care s-a cauzat vatamarea corporala sau moartea unei persoane, o infractiune contra securitatii nationale prevazuta de Codul penal si alte legi speciale, o infractiune de trafic de stupefiante, trafic de arme, trafic de persoane, acte de terorism, spalare a banilor, falsificare de monede ori alte valori, santaj, viol, lipsire de libertate, evaziune fiscala, ultraj, ultraj judiciar, o infractiune de coruptie, o infractiune savarsita prin mijloace de comunicare electronica sau o alta infractiune pentru care legea prevede pedeapsa inchisorii de 5 ani ori mai mare si, pe baza evaluarii gravitatii faptei, a modului si a circumstantelor de comitere a acesteia, a anturajului si a mediului din care acesta provine, a antecedentelor penale si a altor imprejurari privitoare la persoana acestuia, se constata ca privarea sa de libertate este necesara pentru inlaturarea unei stari de pericol pentru ordinea publica.

Propunerea de arestare preventiva a inculpatului in cursul urmaririi penale

Art. 224. - (1) Procurorul, daca apreciaza ca sunt intrunite conditiile prevazute de lege, intocmeste o propunere motivata de luare a masurii arestarii preventive fata de inculpat, cu indicarea temeiului de drept.

(2) Propunerea prevazuta la alin. (1), impreuna cu dosarul cauzei, se prezinta judecatorului de drepturi si libertati de la instanta careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in prima instanta sau de la instanta corespunzatoare in grad acesteia in a carei circumscriptie se afla locul de retinere, locul unde s-a constatat savarsirea infractiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care a intocmit propunerea.

Solutionarea propunerii de arestare preventiva in cursul urmaririi penale

Art. 225. - (1) Judecatorul de drepturi si libertati sesizat conform art. 224 alin. (2) stabileste termenul de solutionare a propunerii de arestare preventiva, fixand data si ora la care solutionarea va avea loc.

(2) In cazul inculpatului aflat in stare de retinere, termenul de solutionare a propunerii de arestare preventiva trebuie fixat inainte de expirarea duratei retinerii. Ziua si ora se comunica procurorului, care are obligatia de a asigura prezenta inculpatului in fata judecatorului de drepturi si libertati. De asemenea, ziua si ora se aduc la cunostinta avocatului inculpatului, caruia, la cerere, i se pune la dispozitie dosarul cauzei pentru studiu.

(3) Inculpatul aflat in stare de libertate se citeaza pentru termenul fixat. Termenul se aduce la cunostinta procurorului si avocatului inculpatului, acestuia din urma acordandu-i-se, la cerere, posibilitatea de a studia dosarul cauzei.

(4) Solutionarea propunerii de arestare preventiva se face numai in prezenta inculpatului, in afara de cazul cand acesta lipseste nejustificat, este disparut, se sustrage ori din cauza starii sanataii, din cauza de forta majora sau stare de necesitate nu se prezinta sau nu poate fi adus in fata judecatorului.

(5) In toate cazurile, este obligatorie asistenta juridica a inculpatului de catre un avocat, ales sau numit din oficiu.

(6) Participarea procurorului este obligatorie.

(7) Judecatorul de drepturi si libertati il audiaza pe inculpatul prezent despre fapta de care este acuzat si despre motivele pe care se intemeiaza propunerea de arestare preventiva formulata de procuror.

(8) Inainte de a proceda la ascultarea inculpatului, judecatorul de drepturi si libertati ii aduce la cunostinta infractiunea de care este acuzat si dreptul de a nu face nicio declaratie, atragandu-i atentia ca ceea ce declara poate fi folosit impotriva sa.

Admiterea propunerii de arestare preventiva in cursul urmaririi penale

Art. 226. - (1) Judecatorul de drepturi si libertati, daca apreciaza ca sunt intrunite conditiile prevazute de lege, admite propunerea procurorului si dispune arestarea preventiva a inculpatului, prin incheiere motivata.

(2) Arestarea preventiva a inculpatului poate fi dispusa pentru cel mult 30 de zile. Durata retinerii nu se deduce din durata arestarii preventive.

(3) Dupa luarea masurii, inculpatului i se aduc la cunostinta, de indata, in limba pe care o intelege, motivele pentru care s-a dispus arestarea preventiva.

Respingerea propunerii de arestare preventiva in cursul urmaririi penale

Art. 227. - (1) Judecatorul de drepturi si libertati, daca apreciaza ca nu sunt intrunite conditiile prevazute de lege pentru arestarea preventiva a inculpatului, respinge, prin incheiere motivata, propunerea procurorului, dispunand punerea in libertate a inculpatului retinut.

(2) Daca sunt intrunite conditiile prevazute de lege, judecatorul de drepturi si libertati poate dispune aplicarea uneia dintre masurile preventive prevazute la art. 202 alin. (4) lit. b)-d).

Incunostintarea despre arestarea preventiva si locul de detinere a inculpatului arestat preventiv

Art. 228. - (1) Imediat dupa luarea masurii arestarii preventive, judecatorul de drepturi si libertati de la prima instanta sau de la instanta ierarhic superioara, care a dispus masura, incunostinteaza despre aceasta un membru al familiei inculpatului ori o alta persoana desemnata de acesta. Dispozitiile art. 210 alin. (2) se aplica in mod corespunzator. Efectuarea incunostintarii se consemneaza intr-un proces-verbal.

(2) Indata dupa introducerea sa intr-un loc de detinere, inculpatul are dreptul de a incunostinta personal sau de a solicita administratiei locului respectiv sa incunostinteze persoanele prevazute la alin. (1) despre locul unde este detinut.

(3) Dispozitiile alin. (2) se aplica in mod corespunzator si in cazul schimbarii ulterioare a locului de detinere, imediat dupa producerea schimbarii.

(4) Administratia locului de detinere are obligatia de a aduce la cunostinta inculpatului arestat preventiv dispozitiile alin. (2) si (3), precum si de a consemna intr-un proces-verbal modul in care s-a realizat incunostintarea.

(5) Inculpatului arestat preventiv nu i se poate refuza exercitarea dreptului de a face personal incunostintarea decat pentru motive temeinice, care se consemneaza in procesul-verbal intocmit potrivit alin. (4).

Luarea masurilor de ocrotire in caz de arestare preventiva in cursul urmaririi penale

Art. 229. - (1) Cand masura arestarii preventive a fost luata fata de un inculpat in a carui ocrotire se afla un minor, o persoana pusa sub interdictie, o persoana careia i s-a instituit tutela sau curatela ori o persoana care, datorita varstei, bolii sau altei cauze, are nevoie de ajutor, autoritatea competenta este incunostintata, de indata, in vederea luarii masurilor legale de ocrotire pentru persoana respectiva.

(2) Obligatia de incunostintare revine judecatorului de drepturi si libertati de la prima instanta sau de la instanta ierarhic superioara, care a luat masura arestarii preventive, modul de indeplinire a acestei obligatii fiind consemnat intr-un proces-verbal.

Mandatul de arestare preventiva

Art. 230. - (1) In baza incheierii prin care s-a dispus arestarea preventiva a inculpatului, judecatorul de drepturi si libertati de la prima instanta sau, dupa caz, de la instanta ierarhic superioara emite de indata mandatul de arestare preventiva.

(2) Daca, prin aceeasi incheiere, s-a dispus arestarea preventiva a mai multor inculpati, se emite cate un mandat pentru fiecare dintre ei.

(3) In mandatul de arestare preventiva se arata:

a) instanta din care face parte judecatorul de drepturi si libertati care a dispus luarea masurii arestarii preventive;

b) data emiterii mandatului;

c) numele, prenumele si calitatea judecatorului de drepturi si libertati care a emis mandatul;

d) datele de identitate ale inculpatului;

e) durata pentru care s-a dispus arestarea preventiva a inculpatului, cu mentionarea datei la care inceteaza;

f) aratarea faptei de care este acuzat inculpatul, cu indicarea datei si locului comiterii acesteia, incadrarea juridica, infractiunea si pedeapsa prevazuta de lege;

g) temeiurile concrete care au determinat arestarea preventiva;

h) ordinul de a fi arestat inculpatul;

i) indicarea locului unde va fi detinut inculpatul arestat preventiv;

j) semnatura judecatorului de drepturi si libertati;

k) semnatura inculpatului prezent. In cazul in care acesta refuza sa semneze, se va face mentiune corespunzatoare in mandat.

(4) Cand mandatul de arestare a fost emis dupa ascultarea inculpatului, judecatorul care a emis mandatul inmaneaza un exemplar al mandatului persoanei arestate si organului de politie.

(5) Daca persoana vatamata a solicitat instiintarea sa cu privire la eliberarea in orice mod a persoanei arestate, judecatorul care a emis mandatul consemneaza aceasta intr-un proces-verbal, pe care il preda organului de politie.

(6) Organul de politie preda exemplarul original al mandatului de arestare preventiva si procesul-verbal prevazut la alin. (5) administratiei locului de detinere.

Executarea mandatului de arestare preventiva emis in lipsa inculpatului

Art. 231. - (1) Cand masura arestarii preventive a fost dispusa in lipsa inculpatului, doua exemplare originale ale mandatului emis se inainteaza organului de politie, in vederea executarii.

(2) Organul de politie procedeaza la arestarea persoanei aratate in mandat, careia ii preda un exemplar al acestuia, dupa care o conduce in cel mult 24 de ore la judecatorul de drepturi si libertati care a dispus masura arestarii preventive sau, dupa caz, la judecatorul de camera preliminara ori completul la care se afla spre solutionare dosarul cauzei.

(3) In vederea executarii mandatului de arestare preventiva, organul de politie poate patrunde in domiciliul sau resedinta oricarei persoane fizice, fara invoirea acesteia, precum si in sediul oricarei persoane juridice, fara invoirea reprezentantului legal al acesteia, daca exista indicii temeinice din care sa rezulte banuiala rezonabila ca persoana din mandat se afla in domiciliul sau resedinta respectiva.

(4) In cazul in care arestarea preventiva a inculpatului a fost dispusa in lipsa din cauza starii sanatatii, din cauza de forta majora sau stare de necesitate, inculpatul este prezentat, la incetarea acestor motive, judecatorului de drepturi si libertati care a luat masura ori, dupa caz, judecatorului de camera preliminara sau completului la care se afla spre solutionare dosarul cauzei.

(5) Judecatorul de drepturi si libertati procedeaza la audierea inculpatului conform art. 225 alin. (7) si (8), in prezenta avocatului acestuia, si, evaluand declaratia inculpatului in contextul probelor administrate si al motivelor avute in vedere la luarea masurii, dispune prin incheiere, dupa audierea concluziilor procurorului, confirmarea arestarii preventive si a executarii mandatului ori, dupa caz, in conditiile prevazute de lege, revocarea arestarii preventive sau inlocuirea acesteia cu una dintre masurile preventive prevazute la art. 202 alin. (4) lit. b)-d) si punerea in libertate a inculpatului, daca nu este arestat in alta cauza.

Negasirea persoanei prevazute in mandatul de arestare preventiva

Art. 232. - Cand persoana mentionata in mandatul de arestare preventiva nu a fost gasita, organul de politie insarcinat cu executarea mandatului incheie un proces-verbal prin care constata aceasta si instiinteaza judecatorul de drepturi si libertati care a dispus masura arestarii preventive, precum si organele competente pentru darea in urmarire si in consemn la punctele de trecere a frontierei.

Durata arestarii preventive a inculpatului in cursul urmaririi penale

Art. 233. - (1) In cursul urmaririi penale, durata arestarii preventive a inculpatului nu poate depasi 30 de zile, in afara de cazul cand este prelungita in conditiile legii.

(2) Termenul prevazut la alin. (1) curge de la data punerii in executare a masurii fata de inculpatul arestat preventiv.

(3) Cand o cauza este trecuta pentru continuarea urmaririi penale de la un organ de urmarire la altul, arestarea preventiva dispusa sau prelungita anterior ramane valabila. Durata arestarii preventive se calculeaza potrivit dispozitiilor alin. (1) si (2).

Prelungirea arestarii preventive in cursul urmaririi penale

Art. 234. - (1) Arestarea preventiva a inculpatului poate fi prelungita, in cursul urmaririi penale, daca temeiurile care au determinat arestarea initiala impun in continuare privarea de libertate a inculpatului sau exista temeiuri noi care justifica prelungirea masurii.

(2) Prelungirea arestarii preventive se poate dispune numai la propunerea motivata a procurorului care efectueaza sau supravegheaza urmarirea penala.

(3) In cazul prevazut la alin. (1), prelungirea arestarii preventive poate fi dispusa de catre judecatorul de drepturi si libertati de la instanta careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in prima instanta sau de la instanta corespunzatoare in grad acesteia in a carei circumscriptie se afla locul de detinere, locul unde s-a constatat savarsirea infractiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care a intocmit propunerea.

(4) Daca arestarea preventiva a fost dispusa initial de catre un judecator de drepturi si libertati de la o instanta inferioara celei careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in prima instanta, prelungirea acestei masuri se poate dispune numai de un judecator de drepturi si libertati de la instanta competenta in momentul solutionarii propunerii de prelungire sau de la instanta corespunzatoare in grad acesteia in a carei circumscriptie se afla locul de detinere, locul unde s-a constatat savarsirea infractiunii ori sediul parchetului din care face parte procurorul care a intocmit propunerea.

(5) Cand, in aceeasi cauza, se gasesc mai multi inculpati arestati pentru care durata arestarii preventive expira la date diferite, procurorul poate sesiza judecatorul de drepturi si libertati cu propunerea de prelungire a arestarii preventive pentru toti inculpatii.

Procedura prelungirii arestarii preventive in cursul urmaririi penale

Art. 235. - (1) Propunerea de prelungire a arestarii preventive impreuna cu dosarul cauzei se depun la judecatorul de drepturi si libertati cu cel putin 5 zile inainte de expirarea duratei arestarii preventive.

(2) Judecatorul de drepturi si libertati fixeaza termen pentru solutionarea propunerii de prelungire a arestarii preventive inainte de expirarea masurii. Ziua si ora stabilite se comunica procurorului, care are obligatia de a asigura prezenta in fata judecatorului de drepturi si libertati a inculpatului arestat preventiv. Avocatul inculpatului este incunostintat si i se acorda, la cerere, posibilitatea de a studia dosarul cauzei.

(3) Inculpatul este ascultat de judecatorul de drepturi si libertati asupra tuturor motivelor pe care se intemeieaza propunerea de prelungire a arestarii preventive, in prezenta unui avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) In cazul in care inculpatul arestat preventiv se afla internat in spital si din cauza starii sanataii nu poate fi adus in fata judecatorului de drepturi si libertati sau cand, din cauza de forta majora ori stare de necesitate, deplasarea sa nu este posibila,

propunerea va fi examinata in lipsa inculpatului, dar numai in prezenta avocatului acestuia, caruia i se da cuvantul pentru a pune concluzii.

(5) Participarea procurorului este obligatorie.

(6) Judecatorul de drepturi si libertati se pronunta asupra propunerii de prelungire a arestarii preventive inainte de expirarea duratei acesteia.

Admiterea propunerii de prelungire a arestarii preventive in cursul urmaririi penale

Art. 236. - (1) Judecatorul de drepturi si libertati, daca apreciaza ca sunt intrunite conditiile prevazute de lege, admite propunerea procurorului si dispune prelungirea arestarii preventive a inculpatului, prin incheiere motivata.

(2) Prolungirea arestarii preventive a inculpatului se poate dispune pentru o durata de cel mult 30 de zile.

(3) Judecatorul de drepturi si libertati poate acorda in cursul urmaririi penale si alte prelungiri, fiecare neputand depasi 30 de zile. Dispozitiile alin. (1) se aplica in mod corespunzator.

(4) Durata totala a arestarii preventive a inculpatului in cursul urmaririi penale nu poate depasi un termen rezonabil si nu poate fi mai mare de 180 de zile.

Respingerea propunerii de prelungire a arestarii preventive in cursul urmaririi penale

Art. 237. - (1) Judecatorul de drepturi si libertati, daca apreciaza ca nu sunt intrunite conditiile prevazute de lege pentru prelungirea arestarii preventive a inculpatului, respinge, prin incheiere motivata, propunerea procurorului, dispunand punerea in libertate a inculpatului la expirarea duratei acesteia, daca nu este arestat in alta cauza.

(2) Daca sunt intrunite conditiile prevazute de lege, judecatorul de drepturi si libertati poate dispune inlocuirea arestarii preventive cu una dintre masurile preventive prevazute la art. 202 alin. (4) lit. b)-d).

Arestarea preventiva a inculpatului in procedura de camera preliminara si in cursul judecatii

Art. 238. - (1) Arestarea preventiva a inculpatului poate fi dispusa in procedura de camera preliminara si in cursul judecatii, de catre judecatorul de camera preliminara sau de catre instanta de judecata in fata careia se afla cauza, din oficiu ori la propunerea motivata a procurorului, pentru o perioada de cel mult 30 de zile, pentru aceleasi temeuri si in aceleasi conditii ca si arestarea preventiva dispusa de catre judecatorul de drepturi si libertati in cursul urmaririi penale. Dispozitiile art. 225, 226 si 228-232 se aplica in mod corespunzator.

(2) In cursul judecatii, masura prevazuta la alin. (1) se poate dispune de catre instanta de judecata, in compunerea prevazuta de lege.

(3) Fata de inculpatul care a mai fost anterior arestat preventiv in aceeași cauza, in cursul urmaririi penale, al procedurii de camera preliminara sau al judecatii, se poate dispune din nou aceasta masura numai daca au intervenit temeuri noi care fac necesara privarea sa de libertate.

Durata maxima a arestarii preventive a inculpatului in cursul judecatii in prima instanta

Art. 239. - (1) In cursul judecatii in prima instanta, durata totala a arestarii preventive a inculpatului nu poate depasi un termen rezonabil si nu poate fi mai mare de jumatatea maximului special prevazut de lege pentru infractiunea care face obiectul sesizarii instantei de judecata. In toate cazurile, durata arestarii preventive in prima instanta nu poate depasi 5 ani.

(2) Termenele prevazute la alin. (1) curg de la data sesizarii instantei de judecata, in cazul cand inculpatul se afla in stare de arest preventiv, sau de la data punerii in executare a masurii dupa sesizarea instantei de judecata, cand fata de acesta s-a dispus arestarea preventiva in procedura de camera preliminara, in cursul judecatii sau in lipsa.

(3) La expirarea termenelor prevazute la alin. (1), instanta de judecata poate dispune luarea unei alte masuri preventive, in conditiile legii.

Tratamentul medical sub paza permanenta

Art. 240. - (1) In cazul in care, pe baza actelor medicale, se constata ca cel arestat preventiv sufera de o boala care nu poate fi tratata in reseaua medicala a Administratiei Nationale a Penitenciarelor, administratia locului de detinere dispune efectuarea tratamentului sub paza permanenta in reseaua medicala a Ministerului Sanatatii. Motivele care au determinat luarea acestei masuri sunt comunicate de indata procurorului, in cursul urmaririi penale, sau instantei de judecata, in cursul judecatii.

(2) Timpul in care inculpatul este internat sub paza permanenta, conform alin. (1), intra in durata arestarii preventive.

SECȚIUNEA a 7-a

Incetarea de drept, revocarea si inlocuirea masurilor preventive

Incetarea de drept a masurilor preventive

Art. 241. - (1) Masurile preventive inceteaza de drept:

- a) la expirarea termenelor prevazute de lege sau stabilite de organele judiciare;
- b) in cazurile in care procurorul dispune o solutie de netrimiteri in judecata ori instanta de judecata pronunta o hotarare de achitare, de incetare a procesului penal, de renuntare la aplicarea pedepsei, de amanare a aplicarii pedepsei ori de suspendare a executarii pedepsei sub supraveghere, chiar nedefinitiva;
- c) la data ramanerii definitive a hotararii prin care s-a dispus condamnarea inculpatului;
- d) cand s-a implinit durata maxima a arestarii preventive in cursul urmaririi penale, potrivit art. 236 alin. (4), sau al judecatii in prima instanta, potrivit art. 239 alin. (1);
- e) cand au expirat termenele prevazute de lege, fara ca judecatorul de camera preliminara sau instanta de judecata sa fi dispus mentinerea arestarii preventive in acest termen;
- f) in apel, daca s-a implinit durata pedepsei pronuntate in hotararea de condamnare;
- g) in alte cazuri anume prevazute de lege.

(2) Organul judiciar care a dispus aceasta masura sau, dupa caz, procurorul, judecatorul de drepturi si libertati, judecatorul de camera preliminara ori instanta de judecata in fata careia se afla cauza constata, prin ordonanta sau incheiere, din oficiu, la cerere sau la sesizarea administratiei locului de detinere, incetarea de drept a masurii preventive, dispunand, in cazul celui retinut sau arestat preventiv, punerea de indata in libertate, daca nu este retinut ori arestat in alta cauza.

(3) Judecatorul de drepturi si libertati, judecatorul de camera preliminara sau instanta de judecata se pronunta, prin incheiere motivata, asupra incetarii de drept a masurii preventive chiar si in lipsa inculpatului. Asistenta juridica a inculpatului si participarea procurorului sunt obligatorii.

(4) Persoanei fata de care s-a dispus masura preventiva, precum si tuturor institutiilor cu atributii in executarea masurii li se comunica de indata cate o copie de pe ordonanta sau incheierea prin care organul judiciar constata incetarea de drept a masurii preventive.

Revocarea masurilor preventive si inlocuirea unei masuri preventive cu o alta masura preventiva

Art. 242. - (1) Masura preventiva se revoca, din oficiu sau la cerere, in cazul in care au incetat temeiurile care au determinat-o ori au aparut imprejurari noi din care rezulta nelegalitatea masurii, dispunandu-se, in cazul retinerii si arestarii preventive, punerea in libertate a suspectului ori a inculpatului, daca nu este arestat in alta cauza.

(2) Masura preventiva se inlocuieste, din oficiu sau la cerere, cu o masura preventiva mai usoara, daca sunt indeplinite conditiile prevazute de lege pentru luarea acesteia si, in urma evaluarii imprejurarilor concrete ale cauzei si a conduitei procesuale a inculpatului, se apreciaza ca masura preventiva mai usoara este suficienta pentru realizarea scopului prevazut la art. 202 alin. (1).

(3) Masura preventiva se inlocuieste, din oficiu sau la cerere, cu o masura preventiva mai grea, daca sunt indeplinite conditiile prevazute de lege pentru luarea acesteia si, in urma evaluarii imprejurarilor concrete ale cauzei si a conduitei procesuale a inculpatului, se apreciaza ca masura preventiva mai grea este necesara pentru realizarea scopului prevazut la art. 202 alin. (1).

(4) In cazul in care masura preventiva a fost luata in cursul urmaririi penale de catre procuror sau de catre judecatorul de drepturi si libertati, organul de cercetare penala are obligatia sa il informeze de indata, in scris, pe procuror despre orice imprejurare care ar putea conduce la revocarea sau inlocuirea masurii preventive. Daca apreciaza ca informatiile comunicate justifica revocarea sau inlocuirea masurii preventive, procurorul dispune aceasta sau, dupa caz, sesizeaza judecatorul de drepturi si libertati care a luat masura, in termen de 24 de ore de la primirea informarii. Procurorul este obligat sa sesizeze si din oficiu judecatorul de drepturi si libertati, cand constata el insusi existenta vreunei imprejurari care justifica revocarea sau inlocuirea masurii preventive luate de acesta.

(5) Cererea de revocare sau inlocuire a masurii preventive formulata de inculpat se adreseaza, in scris, in cursul urmaririi penale, judecatorului de drepturi si libertati sau judecatorului de camera preliminara, iar in cursul judecatii, instantei de judecata si se solutioneaza in termen de 3 zile de la data inregistrarii acesteia.

(6) In cursul urmaririi penale, procurorul inaintea judecatorului de drepturi si libertati dosarul cauzei sau copie de pe acesta certificata de grefa parchetului, in termen de 24 de ore de la solicitarea acestuia de catre judecator.

(7) În vederea soluționării cererii de înlocuire a măsurii preventive, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de camera preliminară sau instanța de judecată fixează data de soluționare a acesteia și dispune citarea inculpatului.

(8) Când inculpatul este prezent, soluționarea cererii de înlocuire a măsurii preventive se face numai după ascultarea acestuia asupra tuturor motivelor pe care se întemeiază cererea, în prezența unui avocat ales sau numit din oficiu. Cererea se soluționează și în lipsa inculpatului, atunci când acesta nu se prezintă, deși a fost legal citat, dar numai în prezența avocatului, ales sau numit din oficiu, caruia i se da cuvântul pentru a pune concluzii.

(9) Participarea procurorului este obligatorie.

(10) Dacă cererea are ca obiect înlocuirea măsurii arestării preventive sau a măsurii arestului la domiciliu cu măsura controlului judiciar pe cautiune, dacă găsește cererea întemeiată, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de camera preliminară sau instanța de judecată, prin încheiere, dată în camera de consiliu, admite în principiu cererea și stabilește valoarea cautiunii, acordând inculpatului termen pentru depunerea ei.

(11) Dacă se depune cautiunea în termenul fixat, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de camera preliminară sau instanța de judecată, prin încheiere dată în camera de consiliu, admite cererea de înlocuire a măsurii preventive cu măsura controlului judiciar pe cautiune, stabilește obligațiile ce vor reveni inculpatului pe durata măsurii și dispune punerea de îndată în libertate a inculpatului, dacă nu este arestat în alta cauză.

(12) Dacă nu se depune cautiunea în termenul fixat, judecătorul de drepturi și libertăți, judecătorul de camera preliminară sau instanța de judecată, prin încheiere dată în camera de consiliu, în lipsa inculpatului și a procurorului, respinge ca neîntemeiată cererea formulată de inculpat.

(13) Termenul prevăzut la alin. (10) curge de la data ramanerii definitive a încheierii prin care se stabilește valoarea cautiunii.

SECȚIUNEA a 8-a Dispoziții speciale privind măsurile preventive aplicate minorilor

Condiții speciale de aplicare față de minori a măsurilor preventive

Art. 243. - (1) Față de suspectul și inculpatul minor se pot dispune măsuri preventive potrivit dispozițiilor prevăzute în secțiunile 1-7 din prezentul capitol, cu derogările și completările prevăzute în prezentul articol.

(2) Retinerea și arestarea preventivă pot fi dispuse și față de un inculpat minor, în mod excepțional, numai dacă efectele pe care privarea de libertate le-ar avea asupra personalității și dezvoltării acestuia nu sunt disproporționate față de scopul urmărit prin luarea măsurii.

(3) La stabilirea duratei pentru care se ia măsura arestării preventive se are în vedere vârsta inculpatului de la data când se dispune asupra luării, prelungirii sau menținerii acestei măsuri.

(4) Când s-a dispus retinerea sau arestarea preventivă a unui minor, încunostințarea prevăzută la art. 210 și 228 se face, în mod obligatoriu, și către reprezentantul legal al acestuia sau, după caz, către persoana în îngrijirea ori supravegherea careia se afla minorul. În cazul luării măsurii arestării preventive, despre aceasta și despre locul de detinere a minorului este încunostințat și serviciul

de probatiune de pe langa instanta careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in prima instanta.

Conditii speciale de executare a retinerii si arestarii preventive dispuse fata de minori

Art. 244. - Regimul special de detentie al minorilor, in raport cu particularitatile varstei, astfel incat masurile preventive luate fata de acestia sa nu prejudicieze dezvoltarea lor fizica, psihica sau morala, va fi stabilit prin legea privind executarea pedepselor si a masurilor dispuse de organele judiciare in cursul procesului penal.

CAPITOLUL II

Aplicarea provizorie a masurilor de siguranta cu caracter medical

SECȚIUNEA 1

Obligarea provizorie la tratament medical

Condițiile de aplicare si continutul masurii

Art. 245. - (1) Judecatorul de drepturi si libertati, pe durata urmaririi penale, judecatorul de camera preliminara, in cursul procedurii de camera preliminara, sau instanta, in cursul judecatii, poate dispune obligarea provizorie la tratament medical a suspectului sau inculpatului, daca se afla in situatia prevazuta de art. 109 alin. (1) din Codul penal.

(2) Masura prevazuta la alin. (1) consta in obligarea suspectului sau inculpatului sa urmeze in mod regulat tratamentul medical prescris de un medic de specialitate, pana la insanatosire sau pana la obtinerea unei ameliorari care sa inlature starea de pericol.

(3) Judecatorul de drepturi si libertati si judecatorul de camera preliminara se pronunta asupra masurii prevazute la alin. (1) in camera de consiliu, prin incheiere motivata. Instanta se pronunta asupra masurii prin incheiere motivata.

Procedura de aplicare si de ridicare a masurii

Art. 246. - (1) In cursul urmaririi penale sau al procedurii de camera preliminara, daca apreciaza ca sunt intrunite conditiile prevazute de lege, procurorul inaintea judecatorului de drepturi si libertati sau judecatorului de camera preliminara de la instanta careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in prima instanta o propunere motivata de luare fata de inculpat a masurii obligarii provizorii la tratament medical.

(2) Propunerea prevazuta la alin. (1) va fi insotita de expertiza medico-legala din care sa rezulte necesitatea aplicarii masurii obligarii la tratament medical.

(3) Judecatorul sesizat conform alin. (1) fixeaza termen de solutionare a propunerii in cel mult 5 zile de la data inregistrarii acesteia si dispune citarea suspectului sau inculpatului.

(4) Cand suspectul sau inculpatul este prezent, solutionarea propunerii se face numai dupa audierea acestuia, in prezenta unui avocat, ales sau numit din oficiu. Propunerea se solutioneaza si in lipsa suspectului sau inculpatului, atunci cand acesta nu se prezinta, desi a fost legal citat, dar numai in prezenta avocatului, ales sau numit din oficiu, caruia i se da cuvantul pentru a pune concluzii.

(5) Participarea procurorului este obligatorie.

(6) Suspectul sau inculpatul are dreptul ca la solutionarea propunerii de luare a masurii obligarii provizorii la tratament medical sa fie asistat si de catre un medic desemnat de acesta, care poate prezenta concluzii judecatorului de drepturi si libertati. Suspectul sau inculpatul are dreptul sa fie asistat de medicul specialist desemnat de acesta si la alcatuirea planului terapeutic.

(7) Judecatorul se pronunta asupra propunerii printr-o incheiere, care poate fi contestata in 5 zile de la pronuntare. Contestarea nu suspenda punerea in aplicare a masurii de siguranta.

(8) Daca admite propunerea, judecatorul dispune obligarea provizorie la tratament medical a suspectului sau inculpatului si efectuarea unei expertize medico-legale, in cazul in care aceasta nu a fost depusa potrivit alin. (2).

(9) In cazul cand dupa dispunerea masurii s-a produs insanatosirea suspectului sau inculpatului ori a intervenit o ameliorare a starii sale de sanatate care inlatura starea de pericol pentru siguranta publica, judecatorul de drepturi si libertati sau judecatorul de camera preliminara care a luat masura dispune, la sesizarea procurorului ori a medicului de specialitate sau la cererea suspectului ori inculpatului sau a unui membru de familie al acestuia, ridicarea masurii luate. Dispozitiile alin. (2)-(7) se aplica in mod corespunzator.

(10) Daca dupa dispunerea masurii a fost sesizata instanta prin rechizitoriu, ridicarea acesteia, potrivit alin. (9), se dispune de catre judecatorul de camera preliminara sau, dupa caz, de catre instanta de judecata in fata careia se afla cauza.

(11) In cursul judecatii in prima instanta si in apel, la propunerea procurorului ori din oficiu, inculpatul poate fi obligat provizoriu la tratament medical de catre instanta de judecata in fata careia se afla cauza, care solicita acte medicale concludente sau efectuarea unei expertize medico-legale. Dispozitiile alin. (4)-(9) se aplica in mod corespunzator.

(12) Daca suspectul sau inculpatul incalca cu rea-credinta masura obligarii provizorii la tratament medical, judecatorul de drepturi si libertati, judecatorul de camera preliminara sau instanta care a luat masura ori in fata careia se afla cauza dispune, la sesizarea procurorului sau a medicului de specialitate ori din oficiu, internarea medicala provizorie a suspectului sau inculpatului, in conditiile prevazute la art. 247.

SECȚIUNEA a 2-a Internarea medicala provizorie

Condițiile de aplicare si continutul masurii

Art. 247. - (1) Judecatorul de drepturi si libertati, in cursul urmaririi penale, judecatorul de camera preliminara, pe durata procedurii de camera preliminara, sau instanta, in cursul judecatii, poate dispune internarea medicala provizorie a suspectului sau inculpatului care este bolnav mintal ori consumator cronic de substante psihoactive, daca luarea masurii este necesara pentru inlaturarea unui pericol concret si actual pentru siguranta publica.

(2) Masura prevazuta la alin. (1) consta in internarea medicala nevoluntara a suspectului sau inculpatului intr-o unitate specializata de asistenta medicala, pana la insanatosire sau pana la ameliorarea care inlatura starea de pericol ce a determinat luarea masurii.

(3) Dispozitiile art. 245 alin. (3) se aplica in mod corespunzator.

Procedura de aplicare si de ridicare a masurii

Art. 248. - (1) In cursul urmaririi penale sau al procedurii de camera preliminara, daca apreciaza ca sunt intrunite conditiile prevazute de lege, procurorul inaintea judecatorului de drepturi si libertati sau judecatorului de camera preliminara de la instanta careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in prima instanta o propunere motivata de luare fata de suspect sau inculpat a masurii internarii medicale provizorii.

(2) Propunerea prevazuta la alin. (1) va fi insotita de acte medicale concludente sau de expertiza medico-legala psihiatrica.

(3) Judecatorul sesizat conform alin. (1) fixeaza de indata termen de solutionare a propunerii si dispune aducerea cu mandat a suspectului sau a inculpatului.

(4) Solutionarea propunerii se face numai dupa audierea suspectului sau inculpatului, daca starea sa de sanatate o permite, in prezenta unui avocat, ales sau numit din oficiu. Cand suspectul sau inculpatul se afla deja internat intr-o unitate de asistenta medicala si deplasarea sa nu este posibila, judecatorul de drepturi si libertati procedeaza la audierea acestuia, in prezenta avocatului, in locul unde se afla.

(5) Cand propunerea prevazuta la alin. (1) nu este insotita de expertiza medico-legala psihiatrica, instanta sesizata dispune efectuarea acesteia, luand, daca este cazul, si masura internarii necesare pentru efectuarea expertizei.

(6) Participarea procurorului este obligatorie.

(7) Suspectul sau inculpatul are dreptul ca la solutionarea propunerii de luare a masurii internarii medicale ori la alcatuirea concreta a planului terapeutic sa fie asistat si de catre un medic desemnat de acesta, ale carui concluzii sunt inaintate judecatorului de drepturi si libertati.

(8) Judecatorul se pronunta de indata asupra propunerii, printr-o incheiere care poate fi contestata in 5 zile de la pronuntare. Contestarea nu suspenda punerea in aplicare a masurii de siguranta.

(9) Daca admite propunerea, judecatorul dispune internarea medicala provizorie a suspectului sau inculpatului si ia masuri pentru efectuarea unei expertize medico-legale psihiatrice, daca aceasta nu a fost facuta potrivit alin. (2).

(10) Daca judecatorul dispune internarea medicala provizorie, se iau si masurile prevazute la art. 229.

(11) Daca dupa dispunerea masurii s-a produs insanatosirea suspectului sau inculpatului ori a intervenit o ameliorare a starii sale de sanatate care inlatura starea de pericol, judecatorul de drepturi si libertati sau judecatorul de camera preliminara care a luat masura dispune, prin incheiere, la sesizarea procurorului ori a medicului curant sau la cererea suspectului ori inculpatului sau a unui membru de familie al acestuia, efectuarea unei expertize medico-legale psihiatrice in vederea ridicarii masurii aplicate.

(12) Daca dupa dispunerea masurii a fost sesizata instanta prin rechizitoriu, ridicarea acesteia, potrivit alin. (11), se dispune de catre judecatorul de camera preliminara sau, dupa caz, de catre instanta de judecata in fata careia se afla cauza.

(13) In cursul judecatii in prima instanta si in apel, fata de inculpat se poate dispune internarea medicala provizorie, la propunerea procurorului ori din oficiu, de catre instanta in fata careia se afla cauza, pe baza expertizei medico-legale psihiatrice. Dispozitiile alin. (4)-(11) se aplica in mod corespunzator.

CAPITOLUL III

Masurile asiguratorii, restituirea lucrurilor si restabilirea situatiei anterioare savarsirii infractiunii

Conditiiile generale de luare a masurilor asiguratorii

Art. 249. - (1) Procurorul, in cursul urmaririi penale, judecatorul de camera preliminara sau instanta de judecata, din oficiu sau la cererea procurorului, in procedura de camera preliminara ori in cursul judecatii, poate lua masuri asiguratorii, prin ordonanta sau, dupa caz, prin incheiere motivata, atunci cand exista o suspiciune rezonabila cu privire la existenta unui pericol concret de ascundere, distrugere, instrainare sau sustragere de la urmarire a bunurilor care pot face obiectul confiscarii speciale ori care pot servi la garantarea executarii pedepsei amenzii sau a cheltuielilor judiciare ori a repararii pagubei produse prin infractiune.

(2) Masurile asiguratorii constau in indisponibilizarea unor bunuri mobile sau imobile, prin instituirea unui sechestrului asupra acestora.

(3) Masurile asiguratorii in vederea confiscarii speciale si pentru garantarea executarii pedepsei amenzii se pot lua numai asupra bunurilor suspectului sau inculpatului.

(4) Masurile asiguratorii in vederea repararii pagubei produse prin infractiune si pentru garantarea executarii cheltuielilor judiciare se pot lua asupra bunurilor suspectului sau inculpatului si ale persoanei responsabile civilmente, pana la concurenta valorii probabile a acestora.

(5) Masurile asiguratorii prevazute la alin. (4) se pot lua, in cursul urmaririi penale, al procedurii de camera preliminara si al judecatii, si la cererea partii civile. Masurile asiguratorii luate din oficiu de catre organele judiciare prevazute la alin. (1) pot folosi si partii civile.

(6) Masurile asiguratorii luate in conditiile alin. (1) sunt obligatorii in cazul in care persoana vatamata este o persoana lipsita de capacitate de exercitiu sau cu capacitate de exercitiu restransa ori in alte cazuri expres prevazute de lege.

(7) Nu pot fi sechestrate bunuri care apartin unei autoritati sau institutii publice ori unei alte persoane de drept public, precum nici exceptate de lege.

Contestarea masurilor asiguratorii

Art. 250. - (1) Impotriva masurii asiguratorii luate de procuror sau a modului de aducere la indeplinire a acesteia suspectul ori inculpatul sau orice alta persoana interesata poate face contestatie, in termen de 3 zile de la data comunicarii ordonantei de luare a masurii sau de la data aducerii la indeplinire a acesteia, la judecatorul de drepturi si libertati de la instanta careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in fond.

(2) Contestatia nu este suspensiva de executare.

(3) Procurorul inaintea judecatorului de drepturi si libertati dosarul cauzei, in termen de 24 de ore de la solicitarea dosarului de catre acesta.

(4) Solutionarea contestatiei se face in camera de consiliu, cu citarea celui care a facut contestatia si a persoanelor interesate, prin incheiere motivata, care este definitiva. Participarea procurorului este obligatorie.

(5) Dosarul cauzei se restituie procurorului in termen de 48 de ore de la solutionarea contestatiei.

(6) Impotriva modului de aducere la indeplinire a masurii asiguratorii luate de catre judecatorul de camera preliminara ori de catre instanta de judecata, procurorul, suspectul ori inculpatul sau orice alta persoana interesata poate face contestatie la acest judecator ori la aceasta instanta, in termen de 3 zile de la data punerii in executare a masurii.

(7) Contestatia nu suspenda executarea si se solutioneaza, in sedinta publica, prin incheiere motivata, cu citarea partilor, in termen de 5 zile de la inregistrarea acesteia. Participarea procurorului este obligatorie.

(8) Dupa ramanerea definitiva a hotararii, se poate face contestatie potrivit legii civile numai asupra modului de aducere la indeplinire a masurii asiguratorii.

(9) Intocmirea minutei este obligatorie.

Organele care aduc la indeplinire masurile asiguratorii

Art. 251. - Ordonanta de luare a masurii asiguratorii se aduce la indeplinire de catre organele de cercetare penala.

Procedura sechestrului

Art. 252. - (1) Organul care procedeaza la aplicarea sechestrului este obligat sa identifice si sa evalueze bunurile sechestrate, putand recurge, daca este cazul, la evaluatori sau experti.

(2) Bunurile perisabile, obiectele din metale sau pietre pretioase, mijloacele de plata straine, titlurile de valoare interne, obiectele de arta si de muzeu, colectiile de valoare, precum si sumele de bani care fac obiectul sechestrului vor fi ridicate in mod obligatoriu.

(3) Bunurile perisabile se predau autoritatilor competente, potrivit profilului de activitate, care sunt obligate sa le primeasca si sa le valorifice de indata.

(4) Metalele sau pietrele pretioase ori obiectele confectionate cu acestea si mijloacele de plata straine se depun la cea mai apropiata institutie bancara.

(5) Titlurile de valoare interne, obiectele de arta sau de muzeu si colectiile de valoare se predau spre pastrare institutiilor de specialitate.

(6) Obiectele prevazute la alin. (4) si (5) se predau in termen de 48 de ore de la ridicare. Daca obiectele sunt strict necesare urmaririi penale, procedurii de camera preliminara sau judecatii, depunerea se face ulterior, dar nu mai tarziu de 48 de ore de la pronuntarea in cauza a unei solutii definitive.

(7) Obiectele sechestrate se pastreaza pana la ridicarea sechestrului.

(8) Sumele de bani rezultate din valorificarea facuta potrivit alin. (3), precum si sumele de bani ridicate potrivit alin. (2) se consemneaza, dupa caz, pe numele suspectului sau inculpatului ori al persoanei responsabile civilmente, la dispozitia organului judiciar care a dispus instituirea sechestrului, caruia i se preda recipisa de consemnare a sumei, in termen de cel mult 3 zile de la ridicarea banilor ori de la valorificarea bunurilor.

(9) Celelalte bunuri mobile sechestrate sunt puse sub sigiliu sau ridicate, putandu-se numi un custode.

Procesul-verbal de sechestrul si inscriptia ipotecara

Art. 253. - (1) Organul care aplica sechestrul incheie un proces-verbal despre toate actele efectuate potrivit art. 252, descriind in amanunt bunurile sechestrate, cu

indicarea valorii lor. In procesul-verbal se arata si bunurile exceptate de lege de la urmarire, potrivit dispozitiilor art. 249 alin. (7), gasite la persoana careia i s-a aplicat sechestrul. De asemenea, se consemneaza obiectiile suspectului sau inculpatului ori ale partii responsabile civilmente, precum si cele ale altor persoane interesate.

(2) Un exemplar al procesului-verbal prevazut la alin. (1) se lasa persoanei asupra bunurilor careia s-a aplicat sechestrul, iar in lipsa acesteia, celor cu care locuieste, administratorului, portarului sau celui care in mod obisnuit il inlocuieste ori unui vecin. In cazul cand o parte din bunuri sau totalitatea lor au fost predate unui custode, se lasa acestuia o copie de pe procesul-verbal. Un exemplar se inainteaza si organului judiciar care a dispus luarea masurii asiguratorii, in termen de 24 de ore de la incheierea procesului-verbal.

(3) Pentru bunurile imobile sechestrate, procurorul, judecatorul de camera preliminara sau instanta de judecata care a dispus instituirea sechestrului cere organului competent luarea inscriptiei ipotecare asupra bunurilor sechestrate, anexand copie de pe ordonanta sau incheierea prin care s-a dispus sechestrul si un exemplar al procesului-verbal de sechestrul.

Poprirea

Art. 254. - (1) Sumele de bani datorate cu orice titlu suspectului ori inculpatului sau partii responsabile civilmente de catre o a treia persoana ori de catre cel pagubit sunt poprite in mainile acestora, in limitele prevazute de lege, de la data primirii ordonantei sau incheierii prin care se infiinteaza sechestrul.

(2) Sumele de bani prevazute la alin. (1) vor fi consemnate de catre debitori, dupa caz, la dispozitia organului judiciar care a dispus poprirea sau a organului de executare, in termen de 5 zile de la scadenta, recipisele urmand a fi predate procurorului, judecatorului de camera preliminara ori instantei de judecata in termen de 24 de ore de la consemnare.

Restituirea lucrurilor

Art. 255. - (1) Daca procurorul sau judecatorul de drepturi si libertati, in cursul urmaririi penale, judecatorul de camera preliminara sau instanta de judecata, in procedura de camera preliminara ori in cursul judecatii, constata, la cerere sau din oficiu, ca lucrurile ridicate de la suspect ori inculpat sau de la orice persoana care le-a primit spre a le pastra sunt proprietatea persoanei vatamate sau a altei persoane ori au fost luate pe nedrept din posesia sau detinerea acestora, dispune restituirea acestor lucruri. Dispozitiile art. 250 se aplica in mod corespunzator.

(2) Restituirea lucrurilor ridicate are loc numai daca prin aceasta nu sunt ingreunate stabilirea situatiei de fapt si justa solutionare a cauzei si cu obligatia pentru cel caruia ii sunt restituite sa le pastreze pana la pronuntarea unei solutii definitive in procesul penal.

Restabilirea situatiei anterioare

Art. 256. - Instanta de judecata, in cursul judecatii, poate lua masuri de restabilire a situatiei anterioare savarsirii infractiunii, cand schimbarea acelei situatii a rezultat din comiterea infractiunii, iar restabilirea este posibila.

TITLUL VI Acte procesuale si procedurale comune

CAPITOLUL I Citarea, comunicarea actelor procedurale si mandatul de aducere

Modul de citare

Art. 257. - (1) Chemarea unei persoane in fata organului de urmarire penala sau a instantei de judecata se face prin citatie scrisa. Citarea se poate face si prin nota telefonica sau telegrafica, incheindu-se in acest sens un proces-verbal.

(2) Comunicarea citatiilor si a tuturor actelor de procedura se va face, din oficiu, prin agentii procedurale ai organelor judiciare sau prin orice alt salariat al acestora, prin intermediul politiei comunitare ori prin serviciul postal sau de curierat.

(3) Persoanele prevazute la alin. (2) sunt obligate sa indeplineasca procedura de citare si sa comunice dovezile de indeplinire a acesteia inainte de termenul de citare stabilit de organul judiciar.

(4) In cazul prevazut la art. 80, persoanele vatamate si partile civile pot fi citate prin reprezentantul legal sau printr-o publicatie de circulatie nationala.

(5) Citarea se poate realiza si prin intermediul postei electronice sau prin orice alt sistem de mesagerie electronica, in cazul in care organul judiciar are mijloacele tehnice pentru a dovedi ca citatia a fost primita.

(6) Minorul cu o varsta mai mica de 16 ani va fi citat, in plic inchis, prin intermediul parintilor sau al tutorelui, cu exceptia cazului in care acest lucru nu este posibil.

(7) Organul judiciar poate comunica si oral persoanei prezente termenul urmator, aducandu-i la cunostinta consecintele neprezentarii. In cursul urmaririi penale, aducerea la cunostinta a termenului se mentioneaza intr-un proces-verbal, care se semneaza de catre persoana astfel citata.

Continutul citatiei

Art. 258. - (1) Citatia este individuala si trebuie sa cuprinda urmatoarele:

a) denumirea organului de urmarire penala sau a instantei de judecata care emite citatia, sediul sau, data emiterii si numarul dosarului;

b) numele si prenumele celui citat, calitatea in care este citat si indicarea obiectului cauzei;

c) adresa celui citat;

d) ora, ziua, luna si anul, locul de infatisare, precum si invitarea celui citat sa se prezinte la data si locul indicate;

e) mentiunea ca partea citata are dreptul la un avocat cu care sa se prezinte la termenul fixat;

f) daca este cazul, mentiunea ca, potrivit art. 90 sau art. 93 alin. (4), apararea este obligatorie, iar in cazul in care partea nu isi alege un avocat, care sa se prezinte la termenul fixat, i se va desemna un avocat din oficiu;

g) mentiunea ca partea citata poate, in vederea exercitarii dreptului la aparare, sa consulte dosarul aflat la arhiva instantei sau a parchetului;

h) consecintele neprezentarii in fata organului judiciar.

(2) Citatia transmisa suspectului sau inculpatului trebuie sa cuprinda incadrarea juridica si denumirea infractiunii de care este acuzat, atentionarea ca, in caz de neprezentare, poate fi adus cu mandat de aducere.

(3) Citatia se semneaza de cel care o emite.

Locul de citare

Art. 259. - (1) Suspectul, inculpatul, partile in proces, precum si alte persoane se citeaza la adresa unde locuiesc, iar daca aceasta nu este cunoscuta, la adresa locului lor de munca, prin serviciul de personal al unitatii la care lucreaza.

(2) Suspectul sau inculpatul are obligatia de a comunica in termen de cel mult 3 zile organului judiciar schimbarea adresei unde locuieste. Suspectul sau inculpatul este informat cu privire la aceasta obligatie in cadrul audierii si cu privire la consecintele nerespectarii obligatiei.

(3) Suspectul sau inculpatul care a indicat, printr-o declaratie data in cursul procesului penal, un alt loc pentru a fi citat este citat la locul indicat.

(4) Suspectul sau inculpatul poate fi citat la sediul avocatului ales, daca nu s-a prezentat dupa prima citare legal indeplinita.

(5) Daca nu se cunosc adresa unde locuieste suspectul sau inculpatul si nici locul sau de munca, citatia se afiseaza la sediul organului judiciar care a emis-o.

(6) Bolnavii sau persoanele aflate, dupa caz, in spitale, asezaminte medicale ori de asistenta sociala se citeaza prin administratia acestora.

(7) Persoanele private de libertate se citeaza la locul de detinere, prin administratia acestuia.

(8) Pentru persoanele care alcatuiesc echipajul unei nave maritime sau fluviale, aflate in cursa, citarea se face la capitania portului unde este inregistrata nava.

(9) Daca suspectul sau inculpatul locuieste in strainatate, citarea se face, pentru primul termen, potrivit normelor de drept international penal aplicabile in relatia cu statul solicitat, in conditiile legii. In absenta unei asemenea norme sau in cazul in care instrumentul juridic international aplicabil o permite, citarea se face prin scrisoare recomandata. In acest caz, avizul de primire a scrisorii recomandate, semnat de destinatar, sau refuzul de primire a acesteia tine loc de dovada a indeplinirii procedurii de citare. Pentru primul termen de judecata, suspectul sau inculpatul va fi instiintat prin citatie ca are obligatia de a indica o adresa pe teritoriul Romaniei, o adresa de posta electronica sau mesagerie electronica, unde urmeaza sa i se faca toate comunicările privind procesul. In cazul in care nu se conformeaza, comunicările i se vor face prin scrisoare recomandata, recipisa de predare la posta romana a scrisorii, in cuprinsul careia vor fi mentionate actele care se expediaza, tinand loc de dovada de indeplinire a procedurii.

(10) Personalul misiunilor diplomatice, al oficiilor consulare si cetatenii romani trimisi sa lucreze in cadrul organizatiilor internationale, membrii de familie care locuiesc cu ei, cat timp se afla in strainatate, precum si cetatenii romani aflati in strainatate in interes de serviciu, inclusiv membrii de familie care ii insotesc, se citeaza prin intermediul unitatilor care i-au trimis in strainatate.

(11) La stabilirea termenului pentru infatisarea suspectului sau inculpatului aflat in strainatate se tine seama de normele internationale aplicabile in relatia cu statul pe teritoriul caruia se afla suspectul sau inculpatul, iar in lipsa unor asemenea norme, de necesitatea ca citatia in vederea infatisarii sa fie primita cel mai tarziu cu 30 de zile inainte de ziua stabilita pentru infatisare.

(12) Institutile, autoritatile publice si alte persoane juridice se citeaza la sediul acestora, iar in cazul neidentificarii sediului, se aplica in mod corespunzator dispozitiile alin. (5).

Inmanarea citatiei

Art. 260. - (1) Citatia se inmaneaza, oriunde este gasit, personal celui citat, care va semna dovada de primire.

(2) Daca persoana citata refuza sa primeasca citatia sau, primind-o, refuza sau nu poate sa semneze dovada de primire, persoana insarcinata sa comunice citatia o lasa celui citat ori, in cazul refuzului de primire, o afiseaza pe usa locuintei acestuia, incheind despre aceasta proces-verbal.

(3) In cazul in care scrisoarea recomandata prin care se citeaza un suspect sau inculpat care locuieste in strainatate nu poate fi inmanata, precum si in cazul in care statul destinatarului nu permite citarea prin posta, citatia se va afisa la sediul parchetului sau al instantei, dupa caz.

(4) Citarea se poate realiza si prin intermediul autoritatilor competente ale statului strain daca:

- a) adresa celui citat este necunoscuta sau inexacta;
- b) nu a fost posibila trimiterea citatiei prin intermediul postei;
- c) daca citarea prin posta a fost ineficienta sau necorespunzatoare.

(5) Cand citarea se face potrivit art. 259 alin. (6)-(8), unitatile acolo aratate sunt obligate a inmana de indata citatia persoanei citate sub luare de dovada, certificandu-i semnatura sau aratand motivul pentru care nu s-a putut obtine semnatura acesteia. Dovada este predata agentului procedural, iar acesta o inainteaza organului de urmarire penala sau instantei de judecata care a emis citatia.

(6) Citatia destinata unei institutii sau autoritati publice ori altei persoane juridice se preda la registratura sau functionarului insarcinat cu primirea corespondentei. Dispozitiile alin. (2) se aplica in mod corespunzator.

Inmanarea citatiei altor persoane

Art. 261. - (1) Daca persoana citata nu se afla acasa, agentul inmaneaza citatia sotului, unei rude sau oricarei persoane care locuieste cu ea ori care in mod obisnuit ii primeste corespondenta. Citatia nu poate fi inmanata unui minor sub 14 ani sau unei persoane lipsite de discernamant.

(2) Daca persoana citata locuieste intr-un imobil cu mai multe apartamente sau intr-un hotel, in lipsa persoanelor aratate la alin. (1), citatia se preda administratorului, portarului ori celui care in mod obisnuit il inlocuieste.

(3) Persoana care primeste citatia semneaza dovada de primire, iar agentul, certificand identitatea si semnatura, incheie proces-verbal. Daca aceasta refuza sau nu poate semna dovada de primire, agentul afiseaza citatia pe usa locuintei, incheind proces-verbal.

(4) In lipsa persoanelor aratate la alin. (1) si (2), agentul este obligat sa se intereseze cand poate gasi persoana citata pentru a-i inmana citatia. Cand nici pe aceasta cale nu se poate ajunge la inmanare, agentul afiseaza citatia pe usa locuintei persoanei citate, incheind proces-verbal.

(5) In cazul cand persoana citata locuieste intr-un imobil cu mai multe apartamente sau intr-un hotel, daca in citatie nu s-a indicat apartamentul ori camera in care locuieste, agentul este obligat sa faca investigatii pentru a afla aceasta. Daca investigatiile au ramas fara rezultat, agentul afiseaza citatia pe usa principala a cladirii, incheind proces-verbal si facand mentiune despre imprejurarile care au facut imposibila inmanarea citatiei.

(6) Cand comunicarea citatiei nu se poate face, deoarece imobilul a fost demolat, a devenit nelocuibil sau de neintrebuintat ori destinatarul actului nu mai locuieste in imobilul respectiv, agentul intocmeste un proces-verbal care mentioneaza situatiile constatate, pe care il trimite organului judiciar care a dispus citarea.

Dovada de primire si procesul-verbal de predare a citatiei

Art. 262. - (1) Dovada de primire a citatiei trebuie sa cuprinda numarul dosarului, denumirea organului de urmarire penala sau a instantei care a emis citatia, numele, prenumele si calitatea persoanei citate, precum si data pentru care este citata. De asemenea, trebuie sa cuprinda data inmanarii citatiei, numele, prenumele, calitatea si semnatura celui care inmaneaza citatia, certificarea de catre acesta a identitatii si semnaturii persoanei careia i s-a inmanat citatia, precum si aratarea calitatii acesteia.

(2) Ori de cate ori cu prilejul predarii sau afisarii unei citatii se incheie un proces-verbal, acesta va cuprinde in mod corespunzator si mentiunile aratate la alin. (1).

Incidente privind citarea

Art. 263. - (1) Orice neregularitate cu privire la citare nu este luata in considerare in cazul in care partea lipsa la termenul la care s-a produs neregularitatea nu a invocat-o la termenul urmatoar producerii ei, daca la acest termen ea a fost prezenta sau legal citata.

(2) In lipsa partii nelegal citate, neregularitatea privind procedura de citare a acesteia poate fi invocata de catre procuror, de catre parti ori din oficiu, insa numai la termenul la care ea s-a produs.

Comunicarea altor acte procedurale

Art. 264. - (1) Comunicarea celorlalte acte de procedura se face potrivit dispozitiilor prevazute in prezentul capitol.

(2) In cazul persoanelor private de libertate, comunicarea celorlalte acte de procedura se face prin fax sau prin orice alt mijloc de comunicare electronica disponibil la locul de detentie.

Mandatul de aducere

Art. 265. - (1) O persoana poate fi adusa in fata organului de urmarire penala sau a instantei de judecata pe baza unui mandat de aducere, daca, fiind anterior citata, nu s-a prezentat, in mod nejustificat, iar ascultarea ori prezenta ei este necesara, sau daca nu a fost posibila comunicarea corespunzatoare a citatiei si imprejurarile indica fara echivoc ca persoana se sustrage de la primirea citatiei.

(2) Suspectul sau inculpatul poate fi adus cu mandat de aducere, chiar inainte de a fi fost chemat prin citatie, daca aceasta masura se impune in interesul rezolvarii cauzei.

(3) In cursul urmaririi penale mandatul de aducere se emite de catre organul de urmarire penala, iar in cursul judecatii de catre instanta.

(4) In cazul in care pentru executarea mandatului de aducere este necesara patrunderea fara consimtamant intr-un domiciliu sau sediu, in cursul urmaririi penale mandatul de aducere poate fi dispus, la cererea motivata a procurorului, de judecatorul de drepturi si libertati de la instanta careia i-ar reveni competenta sa

judece cauza in prima instanta sau de la instanta corespunzatoare in grad acesteia in a carei circumscriptie se afla sediul parchetului din care face parte procurorul.

(5) Cererea formulata de procuror, in cursul urmaririi penale, trebuie sa cuprinda:

- a) motivarea indeplinirii conditiilor prevazute la alin. (1) si (2);
- b) indicarea infractiunii care constituie obiectul urmaririi penale si numele suspectului sau al inculpatului;
- c) indicarea adresei unde se afla persoana pentru care se solicita emiterea mandatului de aducere.

(6) Cererea prin care se solicita, in cursul urmaririi penale, emiterea unui mandat de aducere se solutioneaza in camera de consiliu, fara citarea partilor.

(7) In cazul in care apreciaza ca cererea este intemeiata, judecatorul de drepturi si libertati dispune motivat, prin incheiere definitiva, admiterea solicitarii parchetului si incuviintarea aducerii persoanei solicitate, emitand de indata mandatul de aducere.

(8) Mandatul de aducere emis de judecatorul de drepturi si libertati trebuie sa cuprinda:

- a) denumirea instantei;
 - b) data, ora si locul emiterii;
 - c) numele, prenumele si calitatea persoanei care a emis mandatul de aducere;
 - d) scopul pentru care a fost emis;
 - e) numele persoanei care urmeaza a fi adusa cu mandat si adresa unde locuieste.
- In cazul suspectului sau inculpatului, mandatul de aducere trebuie sa mentioneze infractiunea care constituie obiectul urmaririi penale;
- f) indicarea temeiului si motivarea necesitatii emiterii mandatului de aducere;
 - g) mentiunea ca mandatul de aducere poate fi folosit o singura data;
 - h) semnatura judecatorului si stampila instantei.

(9) In cazul in care judecatorul de drepturi si libertati apreciaza ca nu sunt satisfacute conditiile prevazute la alin. (1), (2) si (4), dispune, prin incheiere definitiva, respingerea cererii, ca neintemeiata.

(10) Mandatul de aducere emis de organul de urmarire penala, in cursul urmaririi penale, sau de instanta, in cursul judecatii, trebuie sa cuprinda, in mod corespunzator, mentiunile prevazute la alin. (8).

(11) Organul judiciar asculta, de indata, persoana adusa cu mandat de aducere sau, dupa caz, efectueaza de indata actul care a necesitat prezenta acesteia.

(12) Persoanele aduse cu mandat raman la dispozitia organului judiciar numai pe durata impusa de audiere sau de indeplinirea actului procesual care a facut necesara prezenta lor, dar nu mai mult de 8 ore, in afara de cazul cand s-a dispus retinerea ori arestarea preventiva a acestora.

Executarea mandatului de aducere

Art. 266. - (1) Mandatul de aducere se executa prin organele de ordine publica si siguranta nationala. Persoana careia i se incredinteaza executarea mandatului transmite mandatul persoanei pentru care acesta a fost emis si ii solicita sa o insoteasca. In cazul in care persoana indicata in mandat refuza sa insoteasca persoana care executa mandatul sau incearca sa fuga, aceasta va fi adusa prin constrangere.

(2) In vederea executarii mandatului emis de judecatorul de drepturi si libertati sau de instanta de judecata, organele prevazute la alin. (1) pot patrunde in locuinta sau sediul oricarei persoane, in care exista indicii ca se afla cel cautat, in cazul in care

acesta refuza sa coopereze, impiedica executarea mandatului sau pentru orice alt motiv temeinic justificat si proportional cu scopul urmarit.

(3) Daca persoana aratata in mandatul de aducere nu poate fi adusa din motive de boala, cel insarcinat cu executarea mandatului constata aceasta intr-un proces-verbal, care se inainteaza de indata organului de urmarire penala sau, dupa caz, instantei de judecata.

(4) Daca cel insarcinat cu executarea mandatului de aducere nu gaseste persoana prevazuta in mandat la adresa indicata, face cercetari si, daca acestea au ramas fara rezultat, incheie un proces-verbal care va cuprinde mentiuni despre cercetarile facute. Procesul-verbal se inainteaza, de indata, organului de urmarire penala sau, dupa caz, instantei de judecata.

(5) Executarea mandatelor de aducere privind pe militari se face prin comandantul unitatii militare sau prin politia militara.

(6) Activitatile desfasurate cu ocazia executarii mandatului de aducere sunt consemnate intr-un proces-verbal, care trebuie sa cuprinda:

- a) numele, prenumele si calitatea celui care il incheie;
- b) locul unde este incheiat;
- c) mentiuni despre activitatile desfasurate.

Art. 267 - (1) In vederea realizarii procedurii de citare, a comunicarii actelor de procedura sau a aducerii cu mandat la desfasurarea procedurilor, procurorul sau instanta au drept de acces direct la bazele electronice de date detinute de organele administratiei de stat.

(2) Organele administratiei de stat care detin baze electronice de date sunt obligate sa colaboreze cu procurorul sau cu instanta de judecata in vederea asigurarii accesului direct al acestora la informatiile existente in bazele electronice de date, in conditiile legii.

CAPITOLUL II Termenele

Consecintele nerespectarii termenului

Art. 268. - (1) Cand pentru exercitarea unui drept procesual legea prevede un anumit termen, nerespectarea acestuia atrage decaderea din exercitiul dreptului si nulitatea actului facut peste termen.

(2) Cand o masura procesuala nu poate fi luata decat pe un anumit termen, expirarea acestuia atrage de drept incetarea efectului masurii.

(3) Pentru celelalte termene procedurale se aplica, in caz de nerespectare, dispozitiile privitoare la nulitati.

Calculul termenelor procedurale

Art. 269. - (1) La calcularea termenelor procedurale se porneste de la ora, ziua, luna sau anul prevazut in actul care a provocat curgerea termenului, in afara de cazul cand legea dispune altfel.

(2) La calcularea termenelor pe ore sau pe zile nu se socoteste ora sau ziua de la care incepe sa curga termenul, nici ora sau ziua in care acesta se implineste.

(3) Termenele socotite pe luni sau pe ani expira, dupa caz, la sfarsitul zilei corespunzatoare a ultimei luni ori la sfarsitul zilei si lunii corespunzatoare din ultimul

an. Daca aceasta zi cade intr-o luna care nu are zi corespunzatoare, termenul expira in ultima zi a acelei luni.

(4) Cand ultima zi a unui termen cade intr-o zi nelucratoare, termenul expira la sfarsitul primei zile lucratoare care urmeaza.

Acte considerate ca facute in termen

Art. 270. - (1) Actul depus inaintea termenului prevazut de lege la administratia locului de detinere ori la unitatea militara sau la oficiul postal prin scrisoare recomandata este considerat ca facut in termen. Inregistrarea sau atestarea facuta de catre administratia locului de detinere pe actul depus, recipisa oficiului postal, precum si inregistrarea ori atestarea facuta de unitatea militara pe actul depus servesc ca dovada a datei depunerii actului.

(2) Daca un act care trebuia facut intr-un anumit termen a fost comunicat sau transmis, din necunoastere ori dintr-o greseala vadita a expeditorului, inainte de expirarea termenului, unui organ judiciar care nu are competenta, se considera ca a fost depus in termen, chiar daca actul ajunge la organul judiciar competent dupa expirarea termenului fixat.

(3) Cu exceptia cailor de atac, actul efectuat de procuror este considerat ca facut in termen daca data la care a fost trecut in registrul de iesire al parchetului este inaintea termenului cerut de lege pentru efectuarea actului.

Calculul termenelor in cazul masurilor privative sau restrictive de drepturi

Art. 271. - In calculul termenelor privind masurile preventive sau orice masuri restrictive de drepturi, ora sau ziua de la care incepe si cea la care se sfarseste termenul intra in durata acestuia.

CAPITOLUL III Cheltuielile judiciare

Acoperirea cheltuielilor judiciare

Art. 272. - (1) Cheltuielile necesare pentru efectuarea actelor de procedura, administrarea probelor, conservarea mijloacelor materiale de proba, onorariile avocatilor, precum si orice alte cheltuieli ocazionate de desfasurarea procesului penal se acopera din sumele avansate de stat sau platite de parti.

(2) Cheltuielile judiciare prevazute la alin. (1), avansate de stat, sunt cuprinse distinct, dupa caz, in bugetul de venituri si cheltuieli al Ministerului Justitiei, al Ministerului Public, precum si al altor ministere de resort.

Sumele cuvenite martorului, expertului si interpretului

Art. 273. - (1) Martorul, expertul si interpretul chemati de organul de urmarire penala ori de instanta au dreptul la restituirea cheltuielilor de transport, intretinere, locuinta si a altor cheltuieli necesare, prilejuite de chemarea lor.

(2) Martorul, expertul si interpretul care sunt salariati au dreptul la venitul de la locul de munca, pe durata lipsei de la serviciu pricinuite de chemarea la organul de urmarire penala sau la instanta.

(3) Martorul care nu este salariat, dar are venit din munca, este indreptatit sa primeasca o compensare.

(4) Expertul si interpretul au dreptul la o retributie pentru indeplinirea insarcinarii date, in cazurile si in conditiile prevazute prin dispozitii legale.

(5) Sumele acordate potrivit alin. (1), (3) si (4) se platesc pe baza dispozitiilor luate de organul care a dispus chemarea si in fata caruia s-a prezentat martorul, expertul sau interpretul, din fondul cheltuielilor judiciare special alocat.

Plata cheltuielilor avansate de stat in caz de renuntare la urmarirea
penala, condamnare, amanarea aplicarii pedepsei sau renuntarea
la aplicarea pedepsei

Art. 274. - (1) In caz de renuntare la urmarirea penala, condamnare, amanare a aplicarii pedepsei sau renuntare la aplicarea pedepsei, inculpatul este obligat la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat, cu exceptia cheltuielilor privind avocatii din oficiu si interpretii desemnati de organele judiciare, care raman in sarcina statului.

(2) Cand sunt mai multi inculpati, procurorul sau, dupa caz, instanta hotaraste partea din cheltuielile judiciare datorate de fiecare. La stabilirea acestei parti se tine seama, pentru fiecare dintre inculpati, de masura in care a provocat cheltuielile judiciare.

(3) Partea responsabila civilmente, in masura in care este obligata solidar cu inculpatul la repararea pagubei, este obligata in mod solidar cu acesta si la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat.

Plata cheltuielilor avansate de stat in celelalte cazuri

Art. 275. - (1) Cheltuielile judiciare avansate de stat sunt suportate dupa cum urmeaza:

1. in caz de achitare, de catre:

a) persoana vatamata, in masura in care i se retine o culpa procesuala;

b) partea civila careia i s-au respins in totul pretentiile civile, in masura in care i se retine o culpa procesuala;

c) inculpatul care a fost obligat la repararea prejudiciului;

2. in caz de incetare a procesului penal, de catre:

a) inculpat, daca exista o cauza de nepedepsire;

b) persoana vatamata, in caz de retragere a plangerii prealabile sau in cazul in care plangerea prealabila a fost tardiv introdusa;

c) partea prevazuta in acordul de mediere, in cazul in care a intervenit medierea penala;

3. daca inculpatul cere continuarea procesului penal, cheltuielile judiciare sunt suportate de catre:

a) persoana vatamata, atunci cand aceasta si-a retras plangerea prealabila ori s-a dispus clasarea in temeiul dispozitiilor art. 16 alin. (1) lit. a)-c) sau achitarea inculpatului;

b) inculpat, atunci cand se dispune clasarea pentru alte situatii decat cele prevazute in dispozitiile art. 16 alin. (1) lit. a)-c) ori incetarea procesului penal;

4. in caz de restituire a cauzei la parchet in procedura camerei preliminare, cheltuielile judiciare sunt suportate de catre stat.

(2) In cazul declararii apelului, recursului in casatie ori al introducerii unei contestatii sau oricarei alte cereri, cheltuielile judiciare sunt suportate de catre persoana careia i s-a respins ori care si-a retras apelul, recursul in casatie, contestatia sau cererea.

(3) In toate celelalte cazuri, cheltuielile judiciare avansate de stat raman in sarcina acestuia.

(4) In cazul cand mai multe parti sau persoane vatamate sunt obligate la suportarea cheltuielilor judiciare, instanta hotaraste partea din cheltuielile judiciare datorate de fiecare.

(5) Dispozitiile alin. (1) pct. 1 si 2 si ale alin. (2)-(4) se aplica in mod corespunzator in cazul dispunerii in cursul urmaririi penale a unei solutii de clasare si in situatia respingerii unei plangeri formulate impotriva actelor si masurilor dispuse de organele de urmarire penala.

(6) Cheltuielile pentru plata interpretilor desemnati de organele judiciare, potrivit legii, raman in sarcina statului.

Plata cheltuielilor judiciare facute de parti

Art. 276. - (1) In caz de condamnare, inculpatul este obligat sa plateasca persoanei vatamate, precum si partii civile careia i s-a admis actiunea civila cheltuielile judiciare facute de acestea.

(2) Cand actiunea civila este admisa numai in parte, instanta il poate obliga pe inculpat la plata totala sau partiala a cheltuielilor judiciare.

(3) In caz de renuntare la pretentiile civile, precum si in caz de tranzactie ori recunoastere a pretentiilor civile, instanta se pronunta asupra cheltuielilor la cererea partilor.

(4) In situatiile prevazute la alin. (1) si (2), cand sunt mai multi inculpati ori daca exista si parte responsabila civilmente, se aplica in mod corespunzator dispozitiile art. 274 alin. (2) si (3).

(5) In caz de achitare, persoana vatamata sau partea civila este obligata sa plateasca inculpatului si, dupa caz, partii responsabile civilmente cheltuielile judiciare facute de acestia, in masura in care au fost provocate de persoana vatamata sau de partea civila.

(6) In celelalte cazuri instanta stabileste obligatia de restituire potrivit legii civile.

CAPITOLUL IV

Modificarea actelor procedurale, indreptarea erorilor materiale si inlaturarea unor omisiuni vadite

Modificari in acte procedurale

Art. 277. - (1) Orice adaugare, corectura ori suprimare facuta in cuprinsul unui act procedural este luata in considerare numai daca aceste modificari sunt confirmate in scris, in cuprinsul sau la sfarsitul actului, de catre cei care l-au semnat.

(2) Modificarile neconfirmate, dar care nu schimba intelesul frazei, raman valabile.

(3) Locurile nescrie in cuprinsul unei declaratii trebuie barate, astfel incat sa nu se poata face adaugari.

Indreptarea erorilor materiale

Art. 278. - (1) Erorile materiale evidente din cuprinsul unui act procedural se indreapta de insusi organul de urmarire penala, de judecatorul de drepturi si libertati sau de camera preliminara ori de instanta care a intocmit actul, la cererea celui interesat ori din oficiu.

(2) In vederea indreptarii erorii, partile pot fi chemate spre a da lamuriri.

(3) Despre indreptarea efectuata organul judiciar intocmeste, dupa caz, un proces-verbal sau o incheiere, facandu-se mentiune si la sfarsitul actului corectat.

Inlaturarea unor omisiuni vadite

Art. 279. - Dispozitiile art. 278 se aplica si in cazul cand organul judiciar, ca urmare a unei omisiuni vadite, nu s-a pronuntat asupra sumelor pretinse de martori, experti, interpreti, avocati, potrivit art. 272 si 273, precum si cu privire la restituirea lucrurilor sau la ridicarea masurilor asiguratorii.

CAPITOLUL V Nulitatile

Efectele nulitatii

Art. 280. - (1) Incalcarea dispozitiilor legale care reglementeaza desfasurarea procesului penal atrage nulitatea actului in conditiile prevazute expres de prezentul cod.

(2) Actele indeplinite ulterior actului care a fost declarat nul sunt la randul lor lovite de nulitate, atunci cand exista o legatura directa intre acestea si actul declarat nul.

(3) Atunci cand constata nulitatea unui act, organul judiciar dispune, cand este necesar si daca este posibil, refacerea acelui act cu respectarea dispozitiilor legale.

Nulitatile absolute

Art. 281. - (1) Determina intotdeauna aplicarea nulitatii incalcarea dispozitiilor privind:

- a) compunerea completului de judecata;
- b) competenta materiala si competenta personala a instantelor judecatoresti, atunci cand judecata a fost efectuata de o instanta inferioara celei legal competente;
- c) publicitatea sedintei de judecata;
- d) participarea procurorului, atunci cand participarea sa este obligatorie potrivit legii;
- e) prezenta suspectului sau a inculpatului, atunci cand participarea sa este obligatorie potrivit legii;
- f) asistarea de catre avocat a suspectului sau a inculpatului, precum si a celorlalte parti, atunci cand asistenta este obligatorie.

(2) Nulitatea absoluta se constata din oficiu sau la cerere.

(3) Incalcarea dispozitiilor legale prevazute la alin. (1) lit. a)-d) poate fi invocata in orice stare a procesului.

(4) Incalcarea dispozitiilor legale prevazute la alin. (1) lit. e) si f) trebuie invocata:

a) pana la incheierea procedurii in camera preliminara, daca incalcarea a intervenit in cursul urmaririi penale sau in procedura camerei preliminare;

- b) in orice stare a procesului, daca incalcarea a intervenit in cursul judecatii;
- c) in orice stare a procesului, indiferent de momentul la care a intervenit incalcarea, cand instanta a fost sesizata cu un acord de recunoastere a vinovatiei.

Nulitatile relative

Art. 282. - (1) Incalcarea oricaror dispozitii legale in afara celor prevazute la art. 281 determina nulitatea actului atunci cand prin nerespectarea cerintei legale s-a adus o vatamare drepturilor partilor ori ale subiectilor procesuali principali, care nu poate fi inlaturata altfel decat prin desfiintarea actului.

(2) Nulitatea relativa poate fi invocata de procuror, suspect, inculpat, celelalte parti sau persoana vatamata, atunci cand exista un interes procesual propriu in respectarea dispozitiei legale incalcate.

(3) Nulitatea relativa se invoca in cursul sau imediat dupa efectuarea actului ori cel mai tarziu in termenele prevazute la alin. (4).

(4) Incalcarea dispozitiilor legale prevazute la alin. (1) poate fi invocata:

a) pana la inchiderea procedurii de camera preliminara, daca incalcarea a intervenit in cursul urmaririi penale sau in aceasta procedura;

b) pana la primul termen de judecata cu procedura legal indeplinita, daca incalcarea a intervenit in cursul urmaririi penale, cand instanta a fost sesizata cu un acord de recunoastere a vinovatiei;

c) pana la urmatorul termen de judecata cu procedura completa, daca incalcarea a intervenit in cursul judecatii.

(5) Nulitatea relativa se acopera atunci cand:

a) persoana interesata nu a invocat-o in termenul prevazut de lege;

b) persoana interesata a renuntat in mod expres la invocarea nulitatii.

CAPITOLUL VI Amenda judiciara

Abateri judiciare

Art. 283. - (1) Urmatoarele abateri savarsite in cursul procesului penal se sanctioneaza cu amenda judiciara de la 100 lei la 1.000 lei:

a) neindeplinirea in mod nejustificat sau indeplinirea gresita ori cu intarziere a lucrarilor de citare sau de comunicare a actelor procedurale, de transmitere a dosarelor, precum si a oricaror alte lucrari, daca prin aceasta s-au provocat intarzieri in desfasurarea procesului penal;

b) neindeplinirea ori indeplinirea gresita a indatoririlor de inmanare a citatiilor sau a celorlalte acte procedurale, precum si neexecutarea mandatelor de aducere.

(2) Lipsa nejustificata a martorului, precum si a persoanei vatamate, partii civile sau partii civilmente responsabile, chemate sa dea declaratii, sau parasirea, fara permisiune ori fara un motiv intemeiat, a locului unde urmeaza a fi audiate se sanctioneaza cu amenda judiciara de la 250 lei la 5.000 lei.

(3) Lipsa nejustificata a avocatului ales sau desemnat din oficiu, fara a asigura substituirea, in conditiile legii, sau refuzul nejustificat al acestuia de a asigura apararea, in conditiile in care s-a asigurat exercitarea deplina a tuturor drepturilor procesuale, se sanctioneaza cu amenda judiciara de la 500 lei la 5.000 lei. Baroul de avocati este informat cu privire la amendarea unui membru al baroului.

(4) Urmatoarele abateri savarsite in cursul procesului penal se sanctioneaza cu amenda judiciara de la 500 lei la 5.000 lei:

- a) impiedicarea in orice mod a exercitarii, in legatura cu procesul, a atributiilor care revin organelor judiciare, personalului auxiliar de specialitate al instantelor judecatoresti si al parchetelor, expertilor desemnati de organul judiciar in conditiile legii, agentilor procedurali, precum si altor salariati ai instantelor si parchetelor;
- b) lipsa nejustificata a expertului sau interpretului legal citat;
- c) tergiversarea de catre expert sau interpret a indeplinirii insarcinarilor primite;
- d) neindeplinirea de catre orice persoana a obligatiei de prezentare, la cererea organului de urmarire penala sau a instantei de judecata, a obiectelor ori in scrisurilor cerute de acestea, precum si neindeplinirea aceleiasi obligatii de catre reprezentantul legal al persoanei juridice sau de cel insarcinat cu aducerea la indeplinire a acestei obligatii;
- e) nerespectarea obligatiei de pastrare, prevazuta la art. 160 alin. (3);
- f) neluarea de catre reprezentantul legal al persoanei juridice in cadrul careia urmeaza a se efectua o expertiza a masurilor necesare pentru efectuarea acesteia sau pentru efectuarea la timp a expertizei, precum si impiedicarea de catre orice persoana a efectuării expertizei in conditiile legii;
- g) nerespectarea de catre parti, avocatii acestora, martori, experti, interpreti sau orice alte persoane a masurilor luate de catre presedintele completului de judecata potrivit art. 359;
- h) nerespectarea de catre avocatii partilor a masurilor luate de catre presedintele completului de judecata potrivit art. 359, cu exceptia situatiilor cand acestia sustin cereri, exceptii, concluzii pe fondul cauzei, precum si atunci cand procedeaza la audierea partilor, martorilor si expertilor;
- i) manifestarile ireverentioase ale partilor, martorilor, expertilor, interpretilor sau ale oricaror alte persoane fata de judecator sau procuror;
- j) manifestarile ireverentioase ale avocatilor fata de judecator sau procuror, dupa avertizarea in acest sens, cu exceptia situatiilor cand acestia sustin cereri, exceptii, concluzii pe fondul cauzei, precum si atunci cand procedeaza la audierea partilor, martorilor si expertilor;
- k) nerespectarea de catre suspect sau inculpat a obligatiei de a incunostinta in scris, in termen de cel mult 3 zile, organele judiciare despre orice schimbare a locuintei pe parcursul procesului penal;
- l) neindeplinirea de catre martor a obligatiei de a incunostinta organele judiciare, in termen de cel mult 5 zile, despre schimbarea locuintei pe parcursul procesului penal, potrivit art. 120 alin. (2) lit. c);
- m) neindeplinirea in mod nejustificat de catre organul de cercetare penala a dispozitiilor scrise ale procurorului, in termenul stabilit de acesta;
- n) abuzul de drept constand in exercitarea cu rea-credinta a drepturilor procesuale si procedurale de catre parti, reprezentantii legali ai acestora ori consilierii juridici;
- o) neindeplinirea obligatiei prevazute la art. 142 alin. (2) sau a obligatiei prevazute la art. 152 alin. (3) de catre furnizorii de servicii de telecomunicatii, informatice sau financiare;
- p) neindeplinirea obligatiei prevazute la art. 147 alin. (5) de catre unitatile postale ori de transport sau orice alte persoane fizice ori juridice care efectueaza activitati de transport sau transfer de informatii;
- q) neindeplinirea obligatiei prevazute la art. 153 alin. (4) de catre furnizorul de servicii sau de persoana in posesia careia sunt sau care are sub control datele prevazute la art. 153 alin. (1).

(5) Amenzile judiciare aplicate constituie venituri la bugetul de stat, cuprinzandu-se distinct in bugetul Ministerului Public sau al Ministerului Administratiei si Internelor, al Ministerului Justitiei, dupa caz, potrivit legii.

(6) Aplicarea amenzii judiciare nu inlatura raspunderea penala, in cazul in care fapta constituie infractiune.

Procedura privitoare la amenda judiciara

Art. 284. - (1) Amenda se aplica de organul de urmarire penala prin ordonanta, iar de judecatorul de drepturi si libertati, de judecatorul de camera preliminara si de instanta de judecata, prin incheiere.

(2) Persoana amendata poate cere scutirea de amenda ori reducerea amenzii. Cererea de scutire sau de reducere se poate face in termen de 10 zile de la comunicarea ordonantei ori a incheierii de amendare.

(3) Daca persoana amendata justifica de ce nu a putut indeplini obligatia sa, organul de urmarire penala sau instanta de judecata, apreciind, dispune scutirea sau reducerea amenzii.

(4) Cererea de scutire sau de reducere a amenzii aplicate prin ordonanta va fi solutionata de un alt procuror, prin ordonanta motivata.

(5) Cererea de scutire sau de reducere a amenzii aplicate prin incheiere va fi solutionata de un alt complet de judecata, prin incheiere.

PARTEA SPECIALĂ

TITLUL I

Urmarirea penala

CAPITOLUL I

Dispozitii generale

Obiectul urmaririi penale

Art. 285. - (1) Urmarirea penala are ca obiect strangerea probelor necesare cu privire la existenta infractiunilor, la identificarea persoanelor care au savarsit o infractiune si la stabilirea raspunderii penale a acestora, pentru a se constata daca este sau nu cazul sa se dispuna trimiterea in judecata.

(2) Procedura din cursul urmaririi penale este nepublica.

Actele organelor de urmarire penala

Art. 286. - (1) Procurorul dispune asupra actelor sau masurilor procesuale si solutioneaza cauza prin ordonanta, daca legea nu prevede altfel.

(2) Ordonanta trebuie sa cuprinda:

- a) denumirea parchetului si data emiterii;
- b) numele, prenumele si calitatea celui care o intocmeste;
- c) fapta care face obiectul urmaririi penale, incadrarea juridica a acesteia si, dupa caz, datele privitoare la persoana suspectului sau inculpatului;
- d) obiectul actului sau masurii procesuale ori, dupa caz, tipul solutiei, precum si motivele de fapt si de drept ale acestora;

e) date referitoare la masurile asiguratorii, masurile de siguranta cu caracter medical si masurile preventive luate in cursul urmaririi;

f) alte mentiuni prevazute de lege;

g) semnatura celui care a intocmit-o.

(3) Procurorul confirma un act sau o masura procesuala prin inscrierea acestei mentiuni si a temeiului de drept pe actul in cauza.

(4) Organele de cercetare penala dispun, prin ordonanta, asupra masurilor procesuale numai in cazurile si in conditiile prevazute de lege. In cursul urmaririi penale formuleaza propuneri prin referat. Dispozitiile alin. (2) se aplica in mod corespunzator.

Pastrarea unor acte de urmarire penala

Art. 287. - (1) Cand legea prevede ca un act sau o masura procesuala trebuie sa fie incuviintata, autorizata sau confirmata, un exemplar al actului ramane la procuror.

(2) In cazurile in care procurorul sesizeaza judecatorul de drepturi si libertati, judecatorul de camera preliminara ori alte autoritati prevazute de lege, in vederea solutionarii propunerilor ori cererilor formulate in cursul urmaririi penale, va inainta copii numerotate si certificate de grefa parchetului de pe actele dosarului ori numai de pe cele care au legatura cu cererea sau propunerea formulata. Organul de urmarire penala pastreaza originalul actelor, in vederea continuarii urmaririi penale.

CAPITOLUL II

Sesizarea organelor de urmarire penala

SECȚIUNEA 1

Reglementari generale

Modurile de sesizare

Art. 288. - (1) Organul de urmarire penala este sesizat prin plangere sau denunt, prin actele incheiate de alte organe de constatare prevazute de lege ori se sesizeaza din oficiu.

(2) Cand, potrivit legii, punerea in miscare a actiunii penale se face numai la plangerea prealabila a persoanei vatamate, la sesizarea formulata de persoana prevazuta de lege, la cererea de urmarire penala a autoritatii competente ori cu autorizarea organului prevazut de lege, urmarirea penala nu poate incepe in lipsa acestora. Actiunea penala nu poate fi pusa in miscare in lipsa acestora.

(3) In cazul infractiunilor savarsite de militari, sesizarea comandantului este necesara numai in ceea ce priveste infractiunile prevazute la art. 413-417 din Codul penal.

Plangerea

Art. 289. - (1) Plangerea este incunostintarea facuta de o persoana fizica sau juridica, referitoare la o vatamare ce i s-a cauzat prin infractiune.

(2) Plangerea trebuie sa cuprinda: numele, prenumele, calitatea si domiciliul petitionerului, descrierea faptei care formeaza obiectul plangerii, precum si indicarea faptuitorului si mijloacelor de proba, daca sunt cunoscute.

(3) Plangerea se poate face personal sau prin mandatar. Mandatul trebuie sa fie special, iar procura ramane atasata plangerii.

(4) Daca este facuta in scris, plangerea trebuie semnata de persoana vatamata sau de mandatar.

(5) Plangerea in forma electronica indeplineste conditiile de forma numai daca este certificata prin semnatura electronica, in conformitate cu prevederile legale.

(6) Plangerea formulata oral se consemneaza intr-un proces-verbal de catre organul care o primeste.

(7) Plangerea se poate face si de catre unul dintre sotii pentru celalalt sot sau de catre copilul major pentru parinti. Persoana vatamata poate sa declare ca nu isi insuseste plangerea.

(8) Pentru persoana lipsita de capacitatea de exercitiu, plangerea se face de reprezentantul sau legal. Persoana cu capacitate de exercitiu restransa poate face plangere cu incuviintarea persoanelor prevazute de legea civila. In cazul in care faptuitorul este persoana care reprezinta legal sau incuviinteaza actele persoanei vatamate, sesizarea organelor de urmarire penala se face din oficiu.

(9) Plangerea gresit indreptata la organul de urmarire penala sau la instanta de judecata se trimite, pe cale administrativa, organului judiciar competent.

(10) In cazul in care plangerea este intocmita de catre o persoana care locuieste pe teritoriul Romaniei, cetatean roman, strain sau persoana fara cetatenie, si prin aceasta se sesizeaza savarsirea unei infractiuni pe teritoriul unui alt stat membru al Uniunii Europene, organul judiciar este obligat sa primeasca plangerea si sa o transmita organului competent din tara pe teritoriul careia a fost comisa infractiunea. Regulile privind cooperarea judiciara in materie penala se aplica in mod corespunzator.

Denuntul

Art. 290. - (1) Denuntul este incunostintarea facuta de catre o persoana fizica sau juridica despre savarsirea unei infractiuni.

(2) Denuntul se poate face numai personal, dispozitiile art. 289 alin. (2), (4)-(6) si (8)-(10) aplicandu-se in mod corespunzator.

Sesizarile facute de persoane cu functii de conducere si de alte persoane

Art. 291. - Orice persoana cu functie de conducere intr-o unitate publica sau cu atributii de control, care a luat cunostinta de savarsirea in acea unitate a unei infractiuni pentru care actiunea penala se pune in miscare din oficiu, este obligata sa sesizeze de indata organul de urmarire penala si sa ia masuri sa nu dispara urmele infractiunii, corpurile delictive si orice alte mijloace de proba.

Sesizarea din oficiu

Art. 292. - Organul de urmarire penala se sesizeaza din oficiu daca afla ca s-a savarsit o infractiune pe orice alta cale decat cele prevazute la art. 289-291 si incheie un proces-verbal in acest sens.

Constatarea infractiunii flagrante

Art. 293. - (1) Este flagranta infractiunea descoperita in momentul savarsirii sau imediat dupa savarsire.

(2) Este de asemenea considerata flagranta si infractiunea al carei faptuitor, imediat dupa savarsire, este urmarit de organele de ordine publica si de siguranta nationala, de persoana vatamata, de martorii oculari sau de strigatul public ori prezinta urme care justifica suspiciunea rezonabila ca ar fi savarsit infractiunea sau este surprins aproape de locul comiterii infractiunii cu arme, instrumente sau orice alte obiecte de natura a-l presupune participant la infractiune.

(3) In cazul infractiunii flagrante organele de ordine publica si siguranta nationala intocmesc un proces-verbal, in care consemneaza toate aspectele constatate si activitatile desfasurate, pe care il inainteaza de indata procurorului.

(4) Plangerile si cererile prezentate in scris, corpul delict, precum si obiectele si inregistrurile ridicate cu ocazia constatarii infractiunii sunt puse la dispozitia procurorului.

Examinarea sesizarii

Art. 294 - (1) La primirea sesizarii organul de urmarire penala procedeaza la verificarea competentei sale, iar in cazul prevazut la art. 48 alin. (2) inainteaza procurorului cauza impreuna cu propunerea de trimitere a sesizarii organului competent.

(2) In situatia in care actul de sesizare nu indeplineste conditiile de forma prevazute de lege ori descrierea faptei in actul de sesizare este incompleta sau neclara, organele de urmarire penala il cheama pe autorul sesizarii si ii solicita sa completeze actul de sesizare.

(3) Daca sesizarea nu indeplineste conditiile prevazute de lege, nu a fost completata potrivit alin. (2) sau daca din cuprinsul acesteia rezulta vreunul dintre cazurile de impiedicare a exercitarii actiunii penale prevazute la art. 16 alin. (1), organul de cercetare penala inainteaza procurorului actele impreuna cu propunerea de clasare.

(4) In cazul in care procurorul apreciaza propunerea intemeiata, dispune, prin ordonanta, clasarea.

SECȚIUNEA a 2-a Plangerea prealabila

Plangerea prealabila

Art. 295. - (1) Punerea in miscare a actiunii penale se face numai la plangerea prealabila a persoanei vatamate, in cazul infractiunilor pentru care legea prevede ca este necesara o astfel de plangere.

(2) Plangerea prealabila se adreseaza organului de cercetare penala sau procurorului, potrivit legii.

(3) Dispozitiile art. 289 alin. (1)-(6) si (8) se aplica in mod corespunzator.

Termenul de introducere a plangerii prealabile

Art. 296. - (1) Plangerea prealabila trebuie sa fie introdusa in termen de 3 luni din ziua in care persoana vatamata a aflat despre savarsirea faptei.

(2) Cand persoana vatamata este un minor sau un incapabil, termenul de 3 luni curge de la data cand persoana indreptatita a reclama a aflat despre savarsirea faptei.

(3) In cazul in care plangerea prealabila este formulata impotriva reprezentantului legal al acestora, termenul mentionat curge de la data numirii unui alt reprezentant legal.

(4) Plangerea prealabila gresit indreptata se considera valabila, daca a fost introdusa in termen la organul judiciar necompetent.

(5) Plangerea prealabila gresit indreptata la organul de urmarire penala sau la instanta de judecata se trimite, pe cale administrativa, organului judiciar competent.

Obligatiile organului de urmarire penala in procedura plangerii prealabile

Art. 297. - (1) La primirea plangerii prealabile, organul de urmarire penala verifica daca aceasta indeplineste conditiile de forma si daca a fost depusa in termenul prevazut de lege. In cazul in care constata ca este tardiva, organul de cercetare penala inaintea procurorului actele incheiate impreuna cu propunerea de clasare.

(2) Daca intr-o cauza in care s-au facut acte de urmarire penala se constata ca este necesara plangerea prealabila, organul de urmarire penala cheama persoana vatamata si o intreaba daca intelege sa faca plangere. In caz afirmativ, organul de urmarire penala continua cercetarea. In caz contrar, inaintea procurorului actele incheiate si propunerea de clasare.

Procedura in cazul infractiunii flagrante

Art. 298. - (1) In caz de infractiune flagranta, organul de cercetare penala este obligat sa constate savarsirea acesteia, chiar in lipsa plangerii prealabile.

(2) Dupa constatarea infractiunii flagrante, organul de urmarire penala cheama persoana vatamata si, daca aceasta declara ca face plangere prealabila, continua urmarirea penala. In caz contrar, organul de cercetare penala inaintea procurorului actele incheiate si propunerea de clasare.

CAPITOLUL III

Conducerea si supravegherea activitatii organelor de cercetare penala de catre procuror

Obiectul supravegherii

Art. 299. - (1) Procurorul supravegheaza activitatea organelor de cercetare penala, astfel ca orice infractiune sa fie descoperita si orice persoana care a savarsit o infractiune sa fie trasa la raspundere penala.

(2) De asemenea, procurorul exercita supravegherea activitatii organelor de cercetare penala astfel ca niciun suspect sau inculpat sa nu fie retinut decat in cazurile si in conditiile prevazute de lege.

Modalitatile de exercitare a supravegherii

Art. 300. - (1) Procurorul, in exercitarea atributiei de a conduce si supraveghea activitatea organelor de cercetare penala, vegheaza ca actele de urmarire penala sa fie efectuate cu respectarea dispozitiilor legale.

(2) Organele de cercetare penala sunt obligate dupa sesizare sa il informeze pe procuror despre activitatile pe care le efectueaza sau urmeaza sa le efectueze.

(3) In exercitarea atributiei de a conduce activitatea de urmarire penala, procurorul ia masurile necesare sau da dispozitii organelor de cercetare penala care iau aceste masuri. Procurorul poate sa asiste la efectuarea oricarui act de cercetare penala sau sa il efectueze personal.

(4) In exercitarea atributiei de supraveghere a activitatii de urmarire penala, procurorul poate sa ceara spre verificare orice dosar de la organul de cercetare penala, care este obligat sa il trimita de indata, cu toate actele, materialele si datele privitoare la fapta care formeaza obiectul cercetarii. Procurorul poate retine orice cauza in vederea efectuarii urmaririi penale.

Trimiterea la organul competent

Art. 301. - (1) Cand procurorul constata ca urmarirea penala nu se efectueaza de organul de cercetare penala prevazut de lege, ia masuri ca urmarirea sa fie facuta de organul competent, procedand potrivit art. 63.

(2) In cazul prevazut la alin. (1), actele sau masurile procesuale legal efectuate raman valabile.

(3) Cand procurorul constata ca exista vreunul dintre cazurile prevazute la art. 43, dispune reunirea cauzelor, trimitand ulterior cauza organului competent.

Trecerea cauzei de la un organ de cercetare penala la altul

Art. 302. - (1) Procurorul poate sa dispuna, dupa necesitate, ca intr-o cauza urmarirea penala sa fie efectuata de un alt organ de cercetare decat cel sesizat.

(2) Preluarea unei cauze de catre un organ de cercetare penala ierarhic superior se dispune de procurorul de la parchetul care exercita supravegherea urmaririi penale in acea cauza, pe baza propunerii motivate a organului de cercetare penala care preia cauza.

Dispozitiile date de procuror

Art. 303. - (1) Procurorul poate sa dispuna cu privire la efectuarea oricarui act de urmarire penala de organele de cercetare penala ale politiei judiciare sau de organele de cercetare penala speciale, dupa caz.

(2) Dispozitiile date de procuror in legatura cu efectuarea actelor de cercetare penala sunt obligatorii si prioritare pentru organul de cercetare, precum si pentru alte organe ce au atributii prevazute de lege in constatarea infractiunilor. Organele ierarhic superioare ale politiei judiciare sau ale organelor de cercetare penala speciale nu pot da indrumari sau dispozitii privind cercetarea penala.

(3) In cazul neindeplinirii sau al indeplinirii in mod defectuos de catre organul de cercetare penala a dispozitiilor date de procuror, acesta poate sesiza conducatorul organului de cercetare penala, care are obligatia ca in termen de 3 zile de la sesizare sa comunice procurorului masurile dispuse, ori poate aplica sanctiunea amenzii

judiciare pentru abaterile judiciare prevazute la art. 283 alin. (1) lit. a) sau, dupa caz, alin. (4) lit. m) ori poate solicita retragerea avizului prevazut la art. 55 alin. (4) si (5).

Infirmarea actelor procesuale sau procedurale

Art. 304. - (1) Cand procurorul constata ca un act sau o masura procesuala a organului de cercetare penala nu este data cu respectarea dispozitiilor legale sau este neintemeiata, o infirma motivat, din oficiu sau la plangerea persoanei interesate.

(2) Dispozitiile alin. (1) se aplica si in cazul verificarii efectuate de catre procurorul ierarhic superior cu privire la actele procurorului ierarhic inferior.

CAPITOLUL IV

Efectuarea urmaririi penale

SECȚIUNEA 1

Desfasurarea urmaririi penale

Inceperea urmaririi penale

Art. 305. - (1) Cand actul de sesizare indeplineste conditiile prevazute de lege si se constata ca nu exista vreunul dintre cazurile care impiedica exercitarea actiunii penale prevazute la art. 16 alin. (1), organul de urmarire penala dispune inceperea urmaririi penale cu privire la fapta.

(2) Inceperea urmaririi penale se dispune prin ordonanta care cuprinde, dupa caz, mentiunile prevazute la art. 286 alin. (2) lit. a)-c) si g).

(3) Ordonanta de incepere a urmaririi penale emisa de organul de cercetare penala este supusa confirmarii prin efectuarea unei mentiuni pe aceasta de catre procurorul care exercita supravegherea activitatii de cercetare penala, in termen de cel mult 5 zile de la data inceperii urmaririi penale, organul de cercetare penala fiind obligat sa prezinte totodata si dosarul cauzei.

Obligatiile organelor de urmarire penala

Art. 306. - (1) Pentru realizarea obiectului urmaririi penale organele de cercetare penala au obligatia ca, dupa sesizare, sa caute si sa stranga datele ori informatiile cu privire la existenta infractiunii si identificarea persoanelor care au savarsit infractiuni, sa ia masuri pentru limitarea consecintelor acestora, sa obtina si sa administreze probele cu respectarea prevederilor art. 100 si 101.

(2) Organele de cercetare penala au obligatia de a efectua actele de cercetare care nu sufera amanare, chiar daca privesc o cauza pentru care nu au competenta de a efectua urmarirea penala.

(3) Dupa inceperea urmaririi penale, organele de cercetare penala strang si administreaza probele, atat in favoarea, cat si in defavoarea suspectului ori inculpatului.

(4) Organul de urmarire penala se pronunta, prin ordonanta motivata, in conditiile art. 100 alin. (3) si (4), asupra cererilor de administrare a probelor, in limita competentei sale.

(5) Cand organul de cercetare penala apreciaza ca este necesara administrarea unor mijloace de proba sau folosirea unor tehnici speciale de investigare, care pot fi autorizate ori dispuse, in faza de urmarire penala, numai de procuror sau, dupa caz,

de judecatorul de drepturi si libertati, formuleaza propuneri motivate, care trebuie sa cuprinda datele si informatiile care sunt obligatorii in cadrul acelei proceduri. Referatul este trimis procurorului impreuna cu dosarul cauzei.

Aducerea la cunostinta a calitatii de suspect

Art. 307. - Persoanei care a dobandit calitatea de suspect i se aduc la cunostinta, inainte de prima sa audiere, aceasta calitate, fapta pentru care este suspectata, incadrarea juridica a acesteia, drepturile procesuale prevazute la art. 83, incheindu-se in acest sens un proces-verbal.

Procedura administrarii anticipate a probatoriului

Art. 308. - (1) Atunci cand exista riscul ca unele probe sa nu mai poata fi administrate in fata instantei, procurorul poate sesiza judecatorul de drepturi si libertati in vederea administrarii anticipate a probatoriului.

(2) Judecatorul de drepturi si libertati stabileste de indata data si locul administrarii probei ori probelor, dispunandu-se citarea partilor si subiectilor procesuali principali.

(3) Participarea procurorului este obligatorie.

(4) Daca intervin imprejurari sau temeieri noi, poate fi facuta o noua cerere pentru administrarea anticipata a probatoriului, cu aplicarea corespunzatoare a dispozitiilor alin. (1)-(3).

Punerea in miscare a actiunii penale

Art. 309. - (1) Actiunea penala se pune in miscare de procuror, prin ordonanta, in cursul cercetarii penale, de indata ce se constata ca exista probe din care rezulta motive intemeiate de a crede ca o persoana a savarsit o infractiune si nu exista vreunul dintre cazurile de impiedicare prevazute la art. 16 alin. (1).

(2) Punerea in miscare a actiunii penale este comunicata inculpatului de catre organul de urmarire penala care il cheama pentru a-l audia. Dispozitiile art. 108 se aplica in mod corespunzator, incheindu-se in acest sens un proces-verbal.

(3) La cerere, inculpatului i se elibereaza o copie a ordonantei prin care a fost dispusa masura.

(4) Atunci cand considera necesar, procurorul poate proceda personal la audierea inculpatului si la comunicarea prevazute la alin. (2).

(5) Organul de urmarire penala continua urmarirea si fara a-l audia pe inculpat atunci cand acesta lipseste nejustificat, se sustrage sau este disparut.

Dispozitii privind luarea unor masuri fata de faptuitor

Art. 310. - (1) In cazul infractiunii flagrante, orice persoana are dreptul sa il prinda pe faptuitor.

(2) Daca faptuitorul a fost prins in conditiile alin. (1), persoana care l-a retinut trebuie sa il predea de indata, impreuna cu corpurile delictive, precum si cu obiectele si inscrisurile ridicate, organelor de urmarire penala, care intocmesc un proces-verbal.

Extinderea urmaririi penale sau schimbarea incadrarii juridice

Art. 311. - (1) In cazul in care, dupa inceperea urmaririi penale, organul de urmarire penala constata fapte noi, date cu privire la participarea unor alte persoane sau imprejurari, care pot duce la schimbarea incadrarii juridice a faptei, dispune extinderea urmaririi penale sau schimbarea incadrarii juridice.

(2) Organul de cercetare penala care a dispus extinderea urmaririi penale sau schimbarea incadrarii juridice este obligat sa il informeze pe procuror cu privire la masura dispusa.

(3) Organul judiciar care a dispus extinderea urmaririi penale sau schimbarea incadrarii juridice este obligat sa il informeze pe suspect despre faptele noi cu privire la care s-a dispus extinderea.

(4) In cazul in care extinderea urmaririi penale s-a dispus cu privire la mai multe persoane, organul de urmarire penala are obligatia sa procedeze fata de aceste persoane potrivit art. 307.

(5) Procurorul sesizat de organul de cercetare in urma extinderii urmaririi penale sau din oficiu cu privire la ipotezele prevazute la alin. (1) poate dispune extinderea actiunii penale cu privire la aspectele noi.

SECȚIUNEA a 2-a Suspendarea urmaririi penale

Cazurile de suspendare

Art. 312. - (1) In cazul cand se constata printr-o expertiza medico-legala ca suspectul sau inculpatul sufera de o boala grava, care il impiedica sa ia parte la procesul penal, organul de cercetare penala inaintea procurorului propunerile sale impreuna cu dosarul, pentru a dispune suspendarea urmaririi penale.

(2) Suspendarea urmaririi penale se dispune si in situatia in care exista un impediment legal temporar pentru punerea in miscare a actiunii penale fata de o persoana.

(3) Suspendarea urmaririi penale se dispune si pe perioada desfasurarii procedurii de mediere, potrivit legii.

Sarcina organului de urmarire pe timpul suspendarii

Art. 313. - (1) Dupa suspendarea urmaririi penale, procurorul restituie dosarul cauzei organului de cercetare penala ori poate dispune preluarea sa.

(2) Ordonanta de suspendare a urmaririi penale se comunica partilor si subiectilor procesuali principali.

(3) In timpul cat urmarirea este suspendata, organele de cercetare penala continua sa efectueze toate actele a caror indeplinire nu este impiedicata de situatia suspectului sau inculpatului, cu respectarea dreptului la aparare al partilor sau subiectilor procesuali. La reluarea urmaririi penale, actele efectuate in timpul suspendarii pot fi refacute, daca este posibil, la cererea suspectului sau inculpatului.

(4) Organul de cercetare penala este obligat sa verifice periodic, dar nu mai tarziu de 3 luni de la data dispunerii suspendarii, daca mai subzista cauza care a determinat suspendarea urmaririi penale.

SECȚIUNEA a 3-a Clasarea si renuntarea la urmarirea penala

Solutiile de neurmarire si netrimitere in judecata

Art. 314. - (1) Dupa examinarea sesizarii, cand constata ca au fost stranse probele necesare potrivit dispozitiilor art. 285, procurorul, la propunerea organului de urmarire penala sau din oficiu, solutioneaza cauza prin ordonanta, dispunand:

- a) clasarea, cand nu exercita actiunea penala ori, dupa caz, stinge actiunea penala exercitata, intrucat exista unul dintre cazurile prevazute la art. 16 alin. (1);
- b) renuntarea la urmarirea penala, cand nu exista interes public in urmarirea penala a inculpatului.

(2) Procurorul intocmeste o singura ordonanta chiar daca lucrarile dosarului privesc mai multe fapte ori mai multi suspecti sau inculpati si chiar daca se dau acestora rezolvari diferite conform alin. (1).

Clasarea

Art. 315. - (1) Clasarea se dispune cand:

a) nu se poate incepe urmarirea penala intrucat nu sunt intrunite conditiile de fond si forma esentiale ale sesizarii ori exista unul dintre cazurile prevazute la art. 16 alin. (1);

b) nu se poate pune in miscare actiunea penala sau aceasta nu mai poate fi exercitata intrucat exista unul dintre cazurile prevazute la art. 16 alin. (1).

(2) Ordonanta de clasare cuprinde mentiunile prevazute la art. 286 alin. (2), precum si dispozitii privind:

- a) ridicarea sau mentinerea masurilor asiguratorii;
- b) confiscarea sau restituirea bunurilor ridicate;
- c) sesizarea instantei civile competente cu privire la desfiintarea totala sau partiala a unui inscris;
- d) cheltuielile judiciare;
- e) sesizarea judecatorului de drepturi si libertati in vederea confiscarii sau restituirii cautiunii, dupa caz.

(3) Daca in cursul urmaririi penale s-a luat una dintre masurile de siguranta prevazute de lege, se va face mentiune despre aceasta.

(4) In ordonanta se va face mentiune si cu privire la incetarea de drept a masurii preventive dispuse in cauza.

Instiintarea despre clasare

Art. 316. - (1) Ordonanta de clasare se comunica in copie persoanei care a facut sesizarea, suspectului, inculpatului sau persoanelor interesate, care au solicitat comunicarea solutiei.

(2) In cazul in care inculpatul este arestat preventiv, procurorul instiinteaza prin adresa administratia locului de detinere cu privire la incetarea de drept a masurii arestarii preventive, in vederea punerii de indata in libertate a inculpatului.

Restituirea dosarului organului de cercetare penala

Art. 317. - Procurorul sesizat cu propunerea de clasare de catre organul de cercetare penala, atunci cand constata ca nu sunt indeplinite conditiile legale pentru a dispune clasarea sau cand dispune clasarea partial si disjunge cauza conform art. 46, restituie dosarul organului de cercetare penala.

Renuntarea la urmarirea penala

Art. 318. - (1) In cazul infractiunilor pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau pedeapsa inchisorii de cel mult 5 ani, procurorul poate renunta la urmarirea penala cand, in raport de persoana inculpatului, de conduita avuta anterior savarsirii infractiunii, de continutul faptei, de modul si mijloacele de savarsire, de scopul urmarit si de imprejurarile concrete de savarsire, de urmarile produse sau care s-ar fi putut produce prin savarsirea infractiunii, de eforturile depuse de inculpat pentru inlaturarea sau diminuarea consecintelor infractiunii, constata ca nu exista un interes public in urmarirea acestuia.

(2) Renuntarea la urmarirea penala poate avea loc numai dupa punerea in miscare a actiunii penale si inainte de sesizarea camerei preliminare.

(3) Procurorul dispune ca inculpatul sa indeplineasca una sau mai multe dintre urmatoarele obligatii:

a) sa inlature consecintele faptei penale sau sa repare paguba produsa ori sa convina cu partea civila o modalitate de reparare a acesteia;

b) sa ceara public scuze persoanei vatamate;

c) sa isi indeplineasca obligatiile de intretinere scadente;

d) sa presteze o munca neremunerata in folosul comunitatii, pe o perioada cuprinsa intre 30 si 60 de zile, in afara de cazul in care, din cauza starii de sanatate, persoana nu poate presta aceasta munca;

e) sa frecventeze un program de consiliere derulat sau monitorizat de serviciul de probatiune.

(4) In cazul in care procurorul dispune ca inculpatul sa indeplineasca obligatiile prevazute la alin. (3), prin ordonanta stabileste termenul pana la care acestea urmeaza a fi indeplinite, care nu poate fi mai mare de 6 luni.

(5) Ordonanta de renuntare la urmarire cuprinde, dupa caz, mentiunile prevazute la art. 286 alin. (2), precum si dispozitii privind masurile dispuse conform alin. (3) din prezentul articol si art. 315 alin. (2)-(4), termenul pana la care trebuie indeplinite obligatiile prevazute la alin. (3) din prezentul articol si sanctiunea nedepunerii dovezilor la procuror, precum si cheltuielile judiciare.

(6) Daca inculpatul nu dovedeste indeplinirea obligatiilor in termen de 6 luni de la comunicarea ordonantei, procurorul revoca ordonanta. O noua renuntare la urmarirea penala nu mai este posibila in aceeași cauza.

(7) Inculpatului si celorlalte persoane interesate, care au solicitat comunicarea solutiei, li se comunica o copie a ordonantei prin care procurorul a dispus renuntarea la urmarirea penala.

Continuarea urmaririi penale la cererea suspectului sau a inculpatului

Art. 319. - (1) In caz de clasare ca urmare a constatarii ca a intervenit amnistia, prescriptia, retragerea plangerii prealabile sau a existentei unei cauze de nepedepsire, precum si in cazul renuntarii procurorului la urmarirea penala, suspectul

sau inculpatul poate cere, in termen de 20 de zile de la primirea copiei de pe ordonanta de solutionare a cauzei, continuarea urmaririi penale.

(2) Daca dupa introducerea cererii in termenul legal se constata un alt caz de netrimitere in judecata decat cele prevazute la alin. (1), procurorul va dispune clasarea cauzei in raport cu acesta.

(3) Daca nu se constata situatia prevazuta la alin. (2), se va adopta prima solutie de netrimitere in judecata.

Modul de sesizare a procurorului pentru solutionarea cauzei

Art. 320. - Organul de cercetare penala care constata incidenta unuia dintre cazurile care determina clasarea cauzei sau renuntarea la urmarire penala trimite dosarul la procuror cu propunere corespunzatoare.

SECȚIUNEA a 4-a Terminarea urmaririi penale

Inaintarea dosarului privind pe inculpat

Art. 321. - (1) De indata ce urmarirea penala este terminata, organul de cercetare inainteaza dosarul procurorului, insotit de un referat.

(2) Referatul trebuie sa cuprinda mentiunile prevazute la art. 286 alin. (4), precum si date suplimentare privitoare la mijloacele materiale de proba si masurile luate cu privire la ele in cursul cercetarii penale, precum si locul unde se afla.

(3) Cand urmarirea penala priveste mai multe fapte sau mai multi inculpati, referatul trebuie sa cuprinda mentiunile aratate la alin. (2) cu privire la toate faptele si la toti inculpatii si, daca este cazul, trebuie sa se arate pentru care fapte ori faptuitori se propune clasarea sau renuntarea la urmarire.

Verificarea lucrarilor urmaririi penale

Art. 322. - (1) In termen de cel mult 15 zile de la primirea dosarului trimis de organul de cercetare penala potrivit art. 320 si art. 321 alin. (1), procurorul procedeaza la verificarea lucrarilor urmaririi penale si se pronunta asupra acestora.

(2) Rezolvarea cauzelor in care sunt arestati se face de urgenta si cu precadere.

Restituirea cauzei sau trimiterea la alt organ de urmarire penala

Art. 323. - (1) In situatia in care procurorul constata ca urmarirea penala nu este completa sau ca nu a fost efectuata cu respectarea dispozitiilor legale, restituie cauza organului care a efectuat urmarirea penala in vederea completarii sau refacerii urmaririi penale sau trimite cauza la alt organ de cercetare penala potrivit dispozitiilor art. 302.

(2) Atunci cand completarea sau refacerea urmaririi penale este necesara numai cu privire la unele fapte sau la unii inculpati, iar disjungerea nu este posibila, procurorul dispune restituirea sau trimiterea intregii cauze la organul de cercetare penala.

(3) Ordonanta de restituire sau de trimitere cuprinde, pe langa mentiunile aratate la art. 286 alin. (2), indicarea actelor de urmarire penala ce trebuie efectuate ori refacute, a faptelor sau imprejurarilor ce urmeaza a fi constatate si a mijloacelor de proba ce urmeaza a fi administrate.

SECȚIUNEA a 5-a
Dispozitii privind efectuarea urmaririi penale de catre procuror

Efectuarea urmaririi penale de catre procuror

Art. 324. - (1) Urmarierea penală se efectuează în mod obligatoriu de către procuror în cazurile prevăzute de lege.

(2) Procurorul poate dispune preluarea oricărei cauze în care exercită supravegherea, indiferent de stadiul acesteia, pentru a efectua urmărirea penală.

(3) În cazurile în care procurorul efectuează urmărirea penală, poate delega, prin ordonanță, organelor de cercetare penală efectuarea unor acte de urmărire penală.

(4) Punerea în mișcare a acțiunii penale, luarea sau propunerea măsurilor restrictive de drepturi și libertăți, încuviințarea de probatorii ori dispunerea celorlalte acte sau măsuri procesuale nu pot forma obiectul delegării prevăzute la alin. (3).

Preluarea cauzelor de la alte parchete

Art. 325. - (1) Procurorii din cadrul parchetului ierarhic superior pot prelua, în vederea efectuării sau supravegherii urmăririi penale, cauze de competență parchetelor ierarhic inferioare, prin dispoziția motivată a conducătorului parchetului ierarhic superior.

(2) Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător și când legea prevede o altă subordonare ierarhică.

Trimiterea cauzei la un alt parchet

Art. 326. - Când există o suspiciune rezonabilă că activitatea de urmărire penală este afectată din cauza împrejurărilor cauzei sau calității părților ori există pericolul de tulburare a ordinii publice, procurorul general de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, la cererea părților, a unui subiect procesual principal sau din oficiu, poate trimite cauza la un parchet egal în grad, dispozițiile art. 73 și 74 fiind aplicabile în mod corespunzător.

CAPITOLUL V
Rezolvarea cauzelor și sesizarea instanței

Rezolvarea cauzelor

Art. 327. - Atunci când constată că au fost respectate dispozițiile legale care garantează aflarea adevărului, că urmărirea penală este completă și există probele necesare și legal administrate, procurorul:

a) emite rechizitoriul prin care dispune trimiterea în judecată, dacă din materialul de urmărire penală rezultă că fapta există, că a fost săvârșită de inculpat și că acesta răspunde penal;

b) emite ordonanță prin care clasează sau renunță la urmărire, potrivit dispozițiilor legale.

Cuprinsul rechizitoriului

Art. 328. - (1) Rechizitoriul se limiteaza la fapta si persoana pentru care s-a efectuat urmarirea penala si cuprinde in mod corespunzator mentiunile prevazute la art. 286 alin. (2), datele privitoare la fapta retinuta in sarcina inculpatului si incadrarea juridica a acesteia, probele si mijloacele de proba, cheltuielile judiciare, mentiunile prevazute la art. 330 si 331, dispozitia de trimitere in judecata.

(2) In rechizitoriu se arata numele si prenumele persoanelor care trebuie citate in instanta, cu indicarea calitatii lor in proces, si locul unde urmeaza a fi citate.

(3) Procurorul intocmeste un singur rechizitoriu chiar daca lucrarile urmaririi penale privesc mai multe fapte ori mai multi suspecti si inculpati si chiar daca se dau acestora rezolvari diferite, potrivit art. 327.

Actul de sesizare a instantei

Art. 329. - (1) Rechizitoriul constituie actul de sesizare a instantei de judecata.

(2) Rechizitoriul insotit de dosarul cauzei si de un numar necesar de copii certificate ale rechizitoriului, pentru a fi comunicate inculpatilor, se trimite instantei competente sa judece cauza in fond.

(3) In situatia in care inculpatul nu cunoaste limba romana, se vor lua masuri pentru traducerea autorizata a rechizitoriului, care va fi atasata actelor mentionate la alin.

(2). Cand nu exista traducatori autorizati, traducerea rechizitoriului se face de o persoana care poate comunica cu inculpatul.

(4) Inculpatul, cetatean roman apartinand unei minoritati nationale, poate solicita sa ii fie comunicata o traducere a rechizitoriului in limba materna.

Dispozitiile privitoare la masurile preventive sau asiguratorii

Art. 330. - Cand procurorul dispune trimiterea in judecata a inculpatului, rechizitoriul poate sa cuprinda si propunerea de luare, mentinere, revocare sau de inlocuire a unei masuri preventive ori a unei masuri asiguratorii.

Dispozitiile privitoare la masurile de siguranta

Art. 331. - Daca apreciaza ca fata de inculpat este necesara luarea unei masuri de siguranta cu caracter medical, procurorul, prin rechizitoriu, propune luarea acelei masuri.

CAPITOLUL VI

Reluarea urmaririi penale

Cazurile de reluare a urmaririi penale

Art. 332. - (1) Urmarirea penala este reluata in caz de:

- a) incetare a cauzei de suspendare;
- b) restituire a cauzei de catre judecatorul de camera preliminara;
- c) redeschidere a urmaririi penale.

(2) Reluarea urmaririi penale nu poate avea loc daca a intervenit o cauza care impiedica punerea in miscare a actiunii penale sau continuarea procesului penal.

Reluarea urmaririi penale dupa suspendare

Art. 333. - Reluarea urmaririi penale dupa suspendare are loc cand se constata de procuror ori de organul de cercetare penala, dupa caz, ca a incetat cauza care a determinat suspendarea. Organul de cercetare penala care constata ca a incetat cauza de suspendare inainteaza dosarul procurorului pentru a dispune asupra reluarii.

Reluarea urmaririi penale in caz de restituire

Art. 334. - (1) Urmarirea penala este reluata atunci cand judecatorul de camera preliminara a dispus restituirea cauzei la parchet in temeiul art. 346 alin. (3) lit. b).

(2) In cazul in care hotararea se intemeiaza pe dispozitiile art. 346 alin. (3) lit. a), reluarea se dispune de catre conducatorul parchetului ori procurorul ierarhic superior prevazut de lege, numai atunci cand constata ca pentru completarea omisiunilor este necesara efectuarea unor acte de urmarire penala. Prin ordonanta de reluare a urmaririi penale se vor mentiona si actele ce urmeaza a fi efectuate.

(3) In cazurile de restituire prevazute la alin. (1) si (2) procurorul efectueaza urmarirea penala ori, dupa caz, trimite cauza la organul de cercetare, dispunand prin ordonanta actele de urmarire penala ce urmeaza a fi efectuate.

Reluarea in caz de redeschidere a urmaririi penale

Art. 335. - (1) Daca procurorul ierarhic superior celui care a dispus solutia constata, ulterior, ca nu a existat imprejurarea pe care se intemeia clasarea, infirma ordonanta si dispune redeschiderea urmaririi penale. Dispozitiile art. 317 se aplica in mod corespunzator.

(2) In cazul in care au aparut fapte sau imprejurari noi din care rezulta ca a disparut imprejurarea pe care se intemeia clasarea, procurorul infirma ordonanta si dispune redeschiderea urmaririi penale.

(3) Ordonanta dispusa conform alin. (1) este supusa confirmarii judecatorului de camera preliminara in termen de cel mult 3 zile, sub sanctiunea nulitatii. Judecatorul de camera preliminara hotaraste prin incheiere motivata, in camera de consiliu, fara participarea inculpatului si a procurorului, asupra legalitatii si temeiniciei ordonantei procurorului de infirmare a clasarii. Incheierea judecatorului de camera preliminara este definitiva.

(4) In cazul in care s-a dispus clasarea sau renuntarea la urmarirea penala, reluarea urmaririi penale are loc atunci cand judecatorul de camera preliminara a admis plangerea impotriva solutiei si a trimis cauza la procuror in vederea completarii urmaririi penale. Dispozitiile judecatorului de camera preliminara sunt obligatorii pentru organul de urmarire penala.

CAPITOLUL VII

Plangerea impotriva masurilor si actelor de urmarire penala

Dreptul de a face plangere

Art. 336. - (1) Orice persoana poate face plangere impotriva masurilor si actelor de urmarire penala, daca prin acestea s-a adus o vatamare intereselor sale legitime.

(2) Plangerea se adreseaza procurorului care supravegheaza activitatea organului de cercetare penala si se depune fie direct la acesta, fie la organul de cercetare penala.

(3) Introducerea plangerii nu suspenda aducerea la indeplinire a masurii sau a actului care formeaza obiectul plangerii.

Obligatia de inaintare a plangerii

Art. 337. - Cand plangerea a fost depusa la organul de cercetare penala, acesta este obligat ca in termen de 48 de ore de la primirea ei sa o inainteze procurorului impreuna cu explicatiile sale, atunci cand acestea sunt necesare.

Termenul de rezolvare

Art. 338. - Procurorul este obligat sa rezolve plangerea in termen de cel mult 20 de zile de la primire si sa comunice de indata persoanei care a facut plangerea un exemplar al ordonantei.

Plangerea impotriva actelor procurorului

Art. 339. - (1) Plangerea impotriva masurilor luate sau a actelor efectuate de procuror ori efectuate pe baza dispozitiilor date de acesta se rezolva de prim-procurorul parchetului sau, dupa caz, de procurorul general al parchetului de pe langa curtea de apel ori de procurorul sef de sectie al parchetului.

(2) In cazul cand masurile si actele sunt ale prim-procurorului, ale procurorului general al parchetului de pe langa curtea de apel, ale procurorului sef de sectie al parchetului ori au fost luate sau efectuate pe baza dispozitiilor date de catre acestia, plangerea se rezolva de procurorul ierarhic superior.

(3) Dispozitiile alin. (1) si (2) se aplica in mod corespunzator atunci cand ierarhia functiilor intr-o structura a parchetului e stabilita prin lege speciala.

(4) In cazul solutiilor de clasare ori de renuntare la urmarire, cand acestea au fost dispuse prin rechizitoriu, plangerea se face in termen de 20 de zile de la comunicarea copiei actului prin care s-a dispus solutia.

(5) Ordonantele prin care se solutioneaza plangerile impotriva solutiilor, actelor sau masurilor nu mai pot fi atacate cu plangere la procurorul ierarhic superior si se comunica persoanei care a facut plangerea si celorlalte persoane interesate.

(6) Dispozitiile art. 336-338 se aplica in mod corespunzator, daca legea nu dispune altfel.

Plangerea impotriva solutiilor de neurmarire sau netrimitere in judecata

Art. 340. - (1) Persoana a carei plangere impotriva solutiei de clasare sau renuntare la urmarirea penala, dispusa prin ordonanta sau rechizitoriu, a fost respinsa conform art. 339 poate face plangere, in termen de 20 de zile de la comunicare, la judecatorul de camera preliminară de la instanta careia i-ar reveni, potrivit legii, competenta sa judece cauza in prima instanta.

(2) Daca plangerea nu a fost rezolvata in termenul prevazut la art. 338, dreptul de a face plangere poate fi exercitat oricand dupa implinirea termenului de 20 de zile in care trebuia solutionata plangerea, dar nu mai tarziu de 20 de zile de la data comunicarii modului de rezolvare.

Solutionarea plangerii de catre judecatorul de camera preliminara

Art. 341. - (1) Dupa inregistrarea plangerii la instanta competenta, aceasta se trimite in aceeași zi judecatorului de camera preliminara.

(2) Judecatorul de camera preliminara stabileste termenul de solutionare, care este comunicat petentului, procurorului si partilor, care pot depune note scrise, impreuna cu un exemplar al plangerii.

(3) Procurorul, in termen de cel mult 3 zile de la primirea comunicarii prevazute la alin. (2), transmite judecatorului de camera preliminara dosarul cauzei.

(4) In situatia in care plangerea a fost depusa la procuror, acesta o va inainta impreuna cu dosarul cauzei instantei competente.

(5) Judecatorul de camera preliminara se pronunta asupra plangerii prin incheiere motivata, in camera de consiliu, fara participarea petentului, a procurorului si a intimatilor, putand dispune una dintre urmatoarele solutii:

a) respinge plangerea, ca tardiva sau inadmisibila, ori, dupa caz, ca nefondata, mentinand solutia atacata;

b) admite plangerea, desfiinteaza solutia atacata si trimite motivat cauza la procuror pentru a incepe ori, dupa caz, a completa urmarirea penala;

c) admite plangerea, desfiinteaza solutia atacata si dispune inceperea judecatii, cand probele existente la dosar sunt suficiente si legal administrate;

d) admite plangerea si schimba temeiul de drept al solutiei de clasare atacate.

(6) Incheierea prin care a fost solutionata plangerea este definitiva.

(7) Plangerea gresit indreptata se trimite organului competent.

TITLUL II Camera preliminara

Obiectul procedurii in camera preliminara

Art. 342. - Obiectul procedurii camerei preliminare il constituie verificarea legalitatii sesizarii instantei, precum si verificarea legalitatii administrarii probelor ori efectuării actelor de catre organele de urmarire penala.

Durata procedurii in camera preliminara

Art. 343. - Durata procedurii in camera preliminara este de cel mult 30 de zile de la data inregistrării cauzei la instanta, dar nu poate fi mai mica de 15 zile de la aceeași data.

Masurile premergatoare

Art. 344. - (1) Dupa inregistrarea dosarului la instanta competenta, acesta se trimite in aceeași zi judecatorului de camera preliminara.

(2) Judecatorul de camera preliminara stabileste, in functie de complexitatea cauzei, data la care va solutiona cauza.

(3) Copia certificata a rechizitoriului si, dupa caz, traducerea autorizata a acestuia se comunica de indata partilor si persoanei vatamate, in plic sigilat, la locul de detinere sau prin agentul procedural al instantei sesizate, al instantei in circumscriptia careia locuiesc sau al instantei locului indicat de acestea pentru a fi citate.

(4) Inculpatului i se aduce la cunostinta prin adresa de trimitere a rechizitoriului ca pana la data stabilita potrivit alin. (2) poate formula cereri si ridica exceptii si ca isi poate angaja un avocat pentru a depune note scrise. In cazul in care inculpatul isi angajeaza un avocat, acesta poate depune notele scrise judecatorului de camera preliminara cu cel putin 10 zile inainte de data prevazuta la alin. (2). In cazul in care asistenta juridica este obligatorie, judecatorul de camera preliminara desemneaza in cauza un avocat din oficiu, care poate depune note scrise cu cel putin 3 zile inainte de data prevazuta la alin. (2).

(5) Cererile si exceptiile se comunica parchetului, care poate raspunde in scris pana la termenul de solutionare stabilit de judecatorul de camera preliminara.

(6) Daca rechizitoriului ii lipseste vreuna dintre mentiunile obligatorii sau daca nu au fost respectate conditiile prevazute la art. 329, judecatorul de camera preliminara dispune acoperirea omisiunilor in cel mult 5 zile si sesizeaza in acest sens conducatorul parchetului care a emis rechizitoriul.

Procedura de judecata in camera preliminara

Art. 345. - (1) Judecatorul de camera preliminara hotaraste prin incheiere motivata, in camera de consiliu, fara participarea inculpatului si a procurorului.

(2) La termenul stabilit potrivit art. 344 alin. (2) judecatorul de camera preliminara verifica competenta instantei sesizate si se pronunta asupra cererilor formulate si exceptiilor ridicate.

(3) Daca apreciaza ca instanta sesizata nu este competenta, judecatorul de camera preliminara procedeaza potrivit art. 50 si 51, care se aplica in mod corespunzator.

(4) Probele administrate cu incalcarea prevederilor legale sunt excluse in conditiile art. 102.

(5) Probele excluse nu pot fi avute in vedere la judecata in fond a cauzei.

Solutiile

Art. 346. - (1) In cazul in care constata ca in cursul urmaririi penale probele au fost administrate in mod legal si sesizarea instantei este legala, judecatorul de camera preliminara dispune prin incheiere inceperea judecatii.

(2) Dupa inceperea judecatii, legalitatea sesizarii poate fi contestata doar pentru motive noi, care nu au putut fi invocate in procedura camerei preliminare.

(3) Judecatorul de camera preliminara dispune restituirea cauzei la parchet, prin incheiere, daca:

a) in urma sesizarii conducatorului parchetului care a emis rechizitoriul, in conditiile art. 344 alin. (6), nu s-au luat masuri pentru acoperirea omisiunilor;

b) toate probele din cursul urmaririi penale au fost administrate cu incalcarea prevederilor legale;

c) sesizarea instantei este nelegala.

(4) In cazul in care rechizitoriul priveste mai multe fapte sau persoane, dispozitia de incepere a judecatii se limiteaza numai la faptele si persoanele pentru care judecatorul de camera preliminara a constatat indeplinirea conditiilor prevazute la alin. (1).

(5) In cazul in care judecatorul de camera preliminara exclude una sau mai multe probe administrate cu incalcarea dispozitiilor legale, dispune informarea conducatorului parchetului care a emis rechizitoriul. In termen de 24 de ore de la

informare, conducatorul parchetului comunica judecatorului de camera preliminara daca mentine dispozitia de trimitere in judecata.

(6) In cazul in care conducatorul parchetului mentine cererea de incepere a judecatii, judecatorul de camera preliminara dispune prin incheiere inceperea judecatii.

(7) In cazul in care conducatorul parchetului nu raspunde in termenul prevazut la alin. (5) ori arata ca nu mentine cererea de incepere a judecatii, judecatorul de camera preliminara dispune prin incheiere restituirea cauzei la parchet.

(8) Intocmirea minutei este obligatorie.

Contestatia

Art. 347. - (1) Impotriva incheierii pronuntate in temeiul art. 346 procurorul si inculpatul pot face contestatie in termen de 3 zile de la comunicare.

(2) Contestatia se judeca de catre judecatorul de camera preliminara de la instanta ierarhic superioara celei sesizate. Cand instanta sesizata este Inalta Curte de Casatie si Justitie, contestatia se judeca de catre completul competent, potrivit legii.

(3) Dispozitiile art. 343-345 se aplica in mod corespunzator.

Masurile preventive in procedura de camera preliminara

Art. 348. - (1) Judecatorul de camera preliminara se pronunta, la cerere sau din oficiu, cu privire la luarea, mentinerea, inlocuirea, revocarea sau incetarea de drept a masurilor preventive.

(2) In cauzele in care fata de inculpat s-a dispus o masura preventiva, judecatorul de camera preliminara verifica legalitatea si temeinicia masurii preventive, procedand potrivit dispozitiilor art. 207.

TITLUL III Judecata

CAPITOLUL I Dispozitii generale

Rolul instantei de judecata

Art. 349. - Instanta de judecata solutioneaza cauza dedusa judecatii cu garantarea respectarii drepturilor subiectilor procesuali si asigurarea administrarii probelor pentru lamurirea completa a imprejurarilor cauzei in scopul aflarii adevarului, cu respectarea deplina a legii.

Locul unde se desfasoara judecata

Art. 350. - (1) Judecata se desfasoara la sediul instantei.

(2) Pentru motive temeinice, instanta poate dispune ca judecata sa se desfasoare in alt loc.

Oralitatea, nemijlocirea si contradictorialitatea

Art. 351. - (1) Judecata cauzei se face in fata instantei constituite potrivit legii si se desfasoara in sedinta, oral, nemijlocit si in contradictoriu.

(2) Instanta este obligata sa puna in discutie cererile procurorului, ale partilor sau ale subiectilor procesuali si exceptiile ridicate de acestea sau din oficiu si sa se pronunte asupra lor prin incheiere motivata.

(3) Instanta se pronunta prin incheiere motivata si asupra tuturor masurilor luate in cursul judecatii.

Publicitatea sedintei de judecata

Art. 352. - (1) Sedinta de judecata este publica, cu exceptia cazurilor prevazute de lege. Sedinta desfasurata in camera de consiliu nu este publica.

(2) Nu pot asista la sedinta de judecata minorii sub 18 ani, cu exceptia situatiei in care acestia au calitatea de parti sau martori, precum si persoanele inarmate, cu exceptia personalului care asigura paza si ordinea.

(3) Daca judecarea in sedinta publica ar putea aduce atingere unor interese de stat, moralei, demnitatii sau vietii intime a unei persoane, intereselor minorilor sau ale justitiei, instanta, la cererea procurorului, a partilor ori din oficiu, poate declara sedinta nepublica pentru tot cursul sau pentru o anumita parte a judecarii cauzei.

(4) Instanta poate de asemenea sa declare sedinta nepublica la cererea unui martor, daca prin audierea sa in sedinta publica s-ar aduce atingere sigurantei ori demnitatii sau vietii intime a acestuia sau a membrilor familiei sale, ori la cererea procurorului, a persoanei vatamate sau a partilor, in cazul in care o audiere in public ar pune in pericol confidentialitatea unor informatii.

(5) Declararea sedintei nepublice se face in sedinta publica, dupa ascultarea partilor prezente, a persoanei vatamate si a procurorului. Dispozitia instantei este executorie.

(6) In timpul cat sedinta este nepublica, nu sunt admise in sala de sedinta decat partile, persoana vatamata, reprezentantii acestora, avocatii si celelalte persoane a caror prezenta este autorizata de instanta.

(7) In tot timpul cat judecata se desfasoara in sedinta nepublica, dosarul cauzei nu este public. Partile, persoana vatamata, reprezentantii acestora, avocatii si expertii desemnati in cauza au dreptul de a lua cunostinta de actele dosarului.

(8) Presedintele completului are indatorirea de a aduce la cunostinta persoanelor ce participa la judecata desfasurata in sedinta nepublica obligatia de a pastra confidentialitatea informatiilor obtinute pe parcursul procesului. Incalcarea acestei obligatii poate fi sanctionata cu amenda judiciara de la 1.000 lei la 10.000 lei, cu exceptia situatiilor in care aceasta divulgare nu constituie infractiune.

(9) Pe durata judecatii, instanta poate interzice publicarea si difuzarea, prin mijloace scrise sau audiovizuale, de texte, desene, fotografii sau imagini de natura a dezvalui identitatea persoanei vatamate, a partii civile, a partii responsabile civilmente sau a martorilor, in conditiile prevazute la alin. (3) sau (4).

(10) Toate actele dosarului, cu exceptia celor clasificate, potrivit legii, sunt publice, cu respectarea protectiei datelor cu caracter personal si a vietii private a subiectilor procesuali.

(11) In cazul in care informatiile clasificate cuprinse in dosar sunt esentiale pentru solutionarea cauzei, instanta solicita, de urgenta, dupa caz, declassificarea totala,

declasificarea partiala sau trecerea intr-un alt grad de clasificare si permiterea accesului la acestea de catre aparatorul inculpatului.

(12) Daca autoritatea emitenta nu declassifica total sau partial ori nu permite accesul la informatiile clasificate aparatorului inculpatului, acestea pot servi la aflarea adevarului numai in masura in care sunt coroborate cu fapte si imprejurari ce rezulta din ansamblul probelor existente in cauza.

Citarea partilor la judecata

Art. 353. - (1) Judecata poate avea loc numai daca persoana vatamata si partile sunt legal citate si procedura este indeplinita. Inculpatul, partea civila, partea responsabila civilmente si, dupa caz, reprezentantii legali ai acestora, precum si interpretii se citeaza din oficiu de catre instanta.

(2) Partea prezenta personal, prin reprezentant sau prin aparator ales la un termen, precum si partea careia, personal, prin reprezentant sau aparator ales ori prin functionarul sau persoana insarcinata cu primirea corespondentei, i s-a inmanat in mod legal citatia pentru un termen de judecata nu mai sunt citate pentru termenele ulterioare, chiar daca ar lipsi la vreunul dintre aceste termene, cu exceptia situatiilor in care prezenta acestora este obligatorie.

(3) Pentru primul termen de judecata, persoana vatamata se citeaza cu mentiunea ca se poate constitui parte civila pana la inceperea cercetarii judecatoresti.

(4) Neprezentarea persoanei vatamate si a partilor citate nu impiedica judecarea cauzei. Cand instanta considera ca este necesara prezenta uneia dintre partile lipsa, poate lua masuri pentru prezentarea acesteia, amanand in acest scop judecata.

(5) Persoana vatamata si partea prezenta la un termen nu mai sunt citate pentru termenele ulterioare, chiar daca ar lipsi la vreunul dintre aceste termene. Militarii si detinutii sunt citati din oficiu la fiecare termen.

(6) Pe tot parcursul judecatii, persoana vatamata si partile pot solicita, oral sau in scris, ca judecata sa se desfasoare in lipsa, in acest caz nemaifiind citate pentru termenele urmatoare.

(7) Cand judecata se amana, partile si celelalte persoane care participa la proces iau cunostinta de noul termen de judecata. Partile si celelalte persoane care au solicitat ca judecata sa se desfasoare in lipsa, precum si partile care au primit personal citatia si au lipsit de la judecata in mod nejustificat nu se mai citeaza pentru termenele urmatoare.

(8) La cererea persoanelor care iau termenul in cunostinta, instanta le inmaneaza citatii, spre a le servi drept justificare la locul de munca, in vederea prezentarii la noul termen.

(9) Participarea procurorului la judecata cauzei este obligatorie.

Compunerea instantei

Art. 354. - (1) Instanta judeca in complet de judecata, a carui compunere este cea prevazuta de lege.

(2) Completul de judecata trebuie sa ramana acelasi in tot cursul judecarii cauzei. Cand acest lucru nu este posibil, completul se poate schimba pana la inceperea dezbaterilor.

(3) Dupa inceperea dezbaterilor, orice schimbare intervenita in compunerea completului atrage reluarea dezbaterilor.

Judecata de urgenta in cauzele cu arestati preventiv sau aflati in arest la domiciliu

Art. 355. - (1) Daca in cauza sunt inculpati arestati preventiv sau aflati in arest la domiciliu, judecata se face de urgenta si cu precadere, termenele de judecata fiind, de regula, de 7 zile.

(2) Pentru motive temeinic justificate, instanta poate acorda termene mai scurte sau mai lungi.

Asigurarea apararii

Art. 356. - (1) Persoana vatamata, inculpatul, celelalte parti si avocatii acestora au dreptul sa ia cunostinta de actele dosarului in tot cursul judecatii.

(2) Cand persoana vatamata sau una dintre parti se afla in stare de detinere, presedintele completului ia masuri ca aceasta sa isi poata exercita dreptul prevazut la alin. (1) si sa poata lua contact cu avocatul sau.

(3) In cursul judecatii, persoana vatamata si partile au dreptul la un singur termen pentru angajarea unui avocat si pentru pregatirea apararii.

(4) In mod exceptional, in situatia in care persoana vatamata sau una dintre parti arata ca intelege sa renunte la asistenta juridica acordata de avocatul sau ales, instanta va acorda un alt termen pentru angajarea unui alt avocat si pregatirea apararii.

(5) In situatiile prevazute la alin. (1)-(4), acordarea inlesnirilor necesare pregatirii apararii efective trebuie sa fie conforma respectarii termenului rezonabil al procesului penal.

Atributiile presedintelui completului

Art. 357. - (1) Presedintele completului conduce sedinta, indeplinind toate indatoririle prevazute de lege, si decide asupra cererilor formulate de procuror, persoana vatamata si de parti, daca rezolvarea acestora nu este data in caderea completului.

(2) In cursul judecatii, presedintele, dupa consultarea celorlalti membri ai completului, poate respinge intrebarile formulate de parti, persoana vatamata si de procuror, daca acestea nu sunt concludente si utile solutionarii cauzei.

(3) Dispozitiile presedintelui completului sunt obligatorii pentru toate persoanele prezente in sala de sedinta.

Strigarea cauzei si apelul celor citati

Art. 358. - (1) Presedintele completului anunta, potrivit ordinii de pe lista de sedinta, cauza a carei judecare este la rand, dispune a se face apelul partilor si al celorlalte persoane citate si constata care dintre ele s-au prezentat. In cazul participantilor care lipsesc verifica daca le-a fost inmanata citatia in conditiile art. 260 si daca si-au justificat in vreun fel absentia.

(2) Partile si persoana vatamata se pot prezenta si participa la judecata chiar daca nu au fost citate sau nu au primit citatia, presedintele avand indatorirea sa stabileasca identitatea acestora.

Asigurarea ordinii si solemnitatii sedintei

Art. 359. - (1) Presedintele vegheaza asupra mentinerii ordinii si solemnitatii sedintei, putand lua masurile necesare in acest scop.

(2) Presedintele poate limita accesul publicului la sedinta de judecata, tinand seama de marimea salii de sedinta.

(3) Partile si persoanele care asista sau participa la sedinta de judecata sunt obligate sa pastreze disciplina sedintei.

(4) Cand o parte sau oricare alta persoana tulbura sedinta ori nesocoteste masurile luate, presedintele ii atrage atentia sa respecte disciplina, iar in caz de repetare ori de abateri grave, dispune indepartarea ei din sala.

(5) Partea sau persoana indepartata este chemata in sala inainte de inceperea dezbaterilor. Presedintele ii aduce la cunostinta actele esentiale efectuate in lipsa si ii citeste declaratiile celor audiati. Daca partea sau persoana continua sa tulbure sedinta, presedintele poate dispune din nou indepartarea ei din sala, dezbaterile urmand a avea loc in lipsa acesteia.

(6) Daca partea continua sa tulbure sedinta si cu ocazia pronuntarii hotararii, presedintele completului poate dispune indepartarea ei din sala, in acest caz hotararea urmand a-i fi comunicata.

Constatarea infractiunilor de audienta

Art. 360. - (1) Daca in cursul sedintei se savarseste o fapta prevazuta de legea penala, presedintele completului de judecata constata acea fapta si il identifica pe faptuitor. Incheierea de sedinta se trimite procurorului competent.

(2) Procurorul care participa la judecata poate declara ca pune in miscare actiunea penala si il poate retine pe inculpat.

Pregatirea sedintei de judecata

Art. 361. - (1) In vederea repartizarii pe complete si a stabilirii primului termen de judecata, dupa ramanerea definitiva a hotararii pronuntate in camera preliminara, dosarele nou-formate vor fi transmise, dupa inregistrare in registratura instantei, persoanei desemnate cu repartizarea aleatorie a cauzelor.

(2) Presedintele completului de judecata are indatorirea sa ia din timp toate masurile necesare pentru ca la termenul de judecata fixat judecarea cauzei sa nu sufere amanare.

(3) In acest scop, dosarele repartizate pe complete in mod aleatoriu vor fi preluate de presedintele completului, care va lua masurile necesare in scopul pregatirii judecatii, astfel incat sa se asigure solutionarea cu celeritate a cauzei.

(4) In cazurile in care asistenta juridica este obligatorie, presedintele completului va lua masuri pentru desemnarea avocatului din oficiu.

(5) In situatia in care in aceeaasi cauza au calitatea de inculpat atat persoana juridica, cat si reprezentantii legali ai acesteia, presedintele verifica daca inculpatul persoana juridica si-a desemnat un reprezentant, iar in caz contrar, procedeaza la desemnarea unui reprezentant, din randul practicienilor in insolventa.

(6) De asemenea, presedintele verifica indeplinirea dispozitiilor privind citarea si, dupa caz, procedeaza la completarea ori refacerea acestora.

(7) Presedintele completului se ingrijeste ca lista cauzelor fixate pentru judecata sa fie intocmita si afisata la instanta, cu 24 de ore inaintea termenului de judecata.

(8) La întocmirea listei se ține seama de data intrării cauzelor la instanță, dându-se întâietate cauzelor în care sunt detinuți sau arestați la domiciliu și celor cu privire la care legea prevede că judecata se face de urgență.

Măsurile preventive în cursul judecării

Art. 362. - (1) Instanța se pronunță, la cerere sau din oficiu, cu privire la luarea, înlocuirea, revocarea sau încetarea de drept a măsurilor preventive.

(2) În cauzele în care față de inculpat s-a dispus o măsură preventivă, instanța este datorată să verifice, în cursul judecării, în ședință publică, legalitatea și temeinicia măsurii preventive, procedând potrivit dispozițiilor art. 208.

Participarea procurorului la judecată

Art. 363. - (1) Participarea procurorului la judecată este obligatorie.

(2) În cursul judecării, procurorul exercită rol activ, în vederea aflării adevărului și a respectării dispozițiilor legale.

(3) În cursul judecării, procurorul formulează cereri, ridică excepții și pune concluzii. Cererile și concluziile procurorului trebuie să fie motivate.

(4) Când în cursul judecării constată că a intervenit vreuna dintre cauzele care împiedică exercitarea acțiunii penale, procurorul pune, după caz, concluzii de achitare sau de încetare a procesului penal.

Participarea inculpatului la judecată și drepturile acestuia

Art. 364. - (1) Judecata cauzei are loc în prezența inculpatului. Aducerea inculpatului aflat în stare de detenție la judecată este obligatorie.

(2) Judecata poate avea loc în lipsa inculpatului dacă acesta este dispărut, se sustrage de la judecată ori și-a schimbat adresa fără a o aduce la cunoștință organelor judiciare și, în urma verificărilor efectuate, nu i se cunoaște noua adresă.

(3) Judecata poate de asemenea avea loc în lipsa inculpatului dacă, deși legal citat, acesta lipsește în mod nejustificat de la judecarea cauzei.

(4) Pe tot parcursul judecării, inculpatul, inclusiv în cazul în care este privat de libertate, poate cere, în scris, să fie judecat în lipsă, fiind reprezentat de avocatul său ales sau din oficiu.

(5) Dacă apreciază necesară prezența inculpatului, instanța poate dispune aducerea acestuia cu mandat de aducere.

Participarea celorlalte părți la judecată și drepturile acestora

Art. 365. - (1) Partea civilă și partea responsabilă civilmente pot fi reprezentate de avocat.

(2) Partea civilă și partea responsabilă civilmente pot formula cereri, ridică excepții și pune concluzii.

Participarea persoanei vătămate la judecată și drepturile acesteia

Art. 366. - (1) Persoana vătămată poate fi reprezentată de avocat.

(2) Persoana vătămată poate formula cereri, ridică excepții și pune concluzii pe latura penală a cauzei.

Suspendarea judecatii

Art. 367. - (1) Cand se constata pe baza unei expertize medico-legale ca inculpatul sufera de o boala grava, care il impiedica sa participe la judecata, instanta dispune, prin incheiere, suspendarea judecatii pana cand starea sanatatii inculpatului va permite participarea acestuia la judecata.

(2) Daca sunt mai multi inculpati, iar temeiul suspendarii priveste numai pe unul dintre ei si disjungerea nu este posibila, se dispune suspendarea intregii cauze.

(3) Suspendarea judecatii se dispune si pe perioada desfasurarii procedurii de mediere, potrivit legii.

(4) Incheierea data in prima instanta prin care s-a dispus suspendarea cauzei poate fi atacata separat cu contestatie la instanta ierarhic superioara in termen de 24 de ore de la pronuntare, pentru procuror, partile si persoana vatamata prezente, si de la comunicare, pentru partile sau persoana vatamata care lipsesc. Contestatia se depune la instanta care a pronuntat incheierea atacata si se inainteaza, impreuna cu dosarul cauzei, instantei ierarhic superioare, in termen de 48 de ore de la inregistrare.

(5) Contestatia nu suspenda executarea si se judeca in termen de 3 zile de la primirea dosarului.

(6) Procesul penal se reia din oficiu de indata ce inculpatul poate participa la judecata sau la incheierea procedurii de mediere, potrivit legii.

(7) Instanta de judecata este obligata sa verifice periodic, dar nu mai tarziu de 3 luni, daca mai subzista cauza care a determinat suspendarea judecatii.

(8) Daca inculpatul se afla in arest la domiciliu sau este arestat preventiv, se aplica in mod corespunzator prevederile art. 208.

(9) Ridicarea unei exceptii de neconstitutionalitate nu suspenda judecarea cauzei.

Suspendarea judecatii in caz de extradare activa

Art. 368. - (1) In cazul in care, potrivit legii, se cere extradarea unei persoane in vederea judecarii intr-o cauza penala, instanta pe rolul careia se afla cauza poate dispune, prin incheiere motivata, suspendarea judecatii pana la data la care statul solicitat va comunica hotararea sa asupra cererii de extradare. Incheierea instantei este supusa contestatiei in termen de 24 de ore de la pronuntare, pentru cei prezenti, si de la comunicare, pentru cei lipsa, la instanta ierarhic superioara. Contestatia se judeca in termen de 5 zile de la primirea dosarului, fara participarea procurorului si a partilor. Participarea procurorului la judecarea contestatiei este obligatorie.

(2) Incheierea data in prima instanta prin care s-a dispus suspendarea judecatii poate fi atacata separat cu contestatie de procuror, persoana vatamata si parti, in termen de 24 de ore de la pronuntare, pentru cei prezenti, si de la comunicare, pentru cei lipsa.

(3) Contestatia se depune la instanta care a pronuntat incheierea atacata si se inainteaza, impreuna cu dosarul cauzei, instantei ierarhic superioare, in termen de 48 de ore de la inregistrare.

(4) Contestatia nu suspenda executarea si se judeca in sedinta publica, cu participarea procurorului si cu citarea persoanei vatamate si a partilor.

Notele privind desfasurarea sedintei de judecata

Art. 369. - (1) Desfasurarea sedintei de judecata se inregistreaza cu mijloace tehnice audio.

(2) In cursul sedintei de judecata grefierul ia note cu privire la desfasurarea procesului. Procurorul si partile pot cere citirea notelor si vizarea lor de catre presedinte.

(3) Dupa terminarea sedintei de judecata, participantii la proces primesc, la cerere, cate o copie de pe notele grefierului.

(4) Notele grefierului pot fi contestate cel mai tarziu la termenul urmator.

(5) In caz de contestare de catre participantii la proces a notelor grefierului, acestea vor fi verificate si, eventual, completate ori rectificate pe baza inregistrarii din sedinta de judecata.

Felul hotararilor

Art. 370. - (1) Hotararea prin care cauza este solutionata de prima instanta de judecata sau prin care aceasta se dezinvesteste fara a solutiona cauza se numeste sentinta. Instanta se pronunta prin sentinta si in alte situatii prevazute de lege.

(2) Hotararea prin care instanta se pronunta asupra apelului, recursului in casatie, recursului in interesul legii se numeste decizie. Instanta se pronunta prin decizie si in alte situatii prevazute de lege.

(3) Toate celelalte hotarari pronuntate de instante in cursul judecatii se numesc incheieri.

(4) Desfasurarea procesului in sedinta de judecata se consemneaza intr-o incheiere care cuprinde:

- a) ziua, luna, anul si denumirea instantei;
- b) mentiunea daca sedinta a fost sau nu publica;
- c) numele si prenumele judecatorilor, procurorului si grefierului;
- d) numele si prenumele partilor, avocatilor si ale celorlalte persoane care participa in proces si care au fost prezente la judecata, precum si ale celor care au lipsit, cu aratarea calitatii lor procesuale si cu mentiunea privitoare la indeplinirea procedurii;
- e) incadrarea juridica a faptei pentru care inculpatul a fost trimis in judecata si textele de lege in care a fost incadrata fapta;
- f) mijloacele de proba care au fost supuse dezbaterii contradictorii;
- g) cererile de orice natura formulate de procuror, de persoana vatamata, de parti si de ceilalti participanti la proces;
- h) concluziile procurorului, ale persoanei vatamate si ale partilor;
- i) masurile luate in cursul sedintei.

(5) Incheierea se intocmeste de grefier in termen de cel mult 72 de ore de la terminarea sedintei si se semneaza de presedintele completului de judecata si de grefier.

(6) Cand hotararea se pronunta in ziua in care a avut loc judecata, nu se intocmeste incheierea.

CAPITOLUL II Judecata in prima instanta

SECȚIUNEA 1 Desfasurarea judecarii cauzelor

Obiectul judecatii

Art. 371. - Judecata se marginește la faptele și la persoanele arătate în actul de sesizare a instanței.

Verificarile privitoare la inculpat

Art. 372. - (1) La termenul de judecata, după strigarea cauzei și apelul părților, președintele verifică identitatea inculpatului.

(2) În cazul inculpatului persoană juridică, președintele face verificări cu privire la denumire, sediul social și sediile secundare, codul unic de identificare, identitatea și calitatea persoanelor abilitate să îl reprezinte.

Măsurile premergătoare privind martorii, experții și interpretii

Art. 373. - (1) După apelul martorilor, experților și interpretilor, președintele cere martorilor prezenți să părăsească sala de ședință și le pune în vedere să nu se îndepărteze fără încuviințarea sa.

(2) Experții rămân în sala de ședință, în afara de cazul în care instanța dispune altfel.

(3) Martorii, experții și interpretii prezenți pot fi ascultați, chiar dacă nu au fost citați sau nu au primit citație, însă numai după ce s-a stabilit identitatea lor, ținându-se seama de dispozițiile art. 122.

Judecata în cazul recunoașterii vinovăției

Art. 374. - (1) Până la începerea cercetării judecătorești, inculpatul poate declara, personal sau prin înscris autentic, că recunoaște săvârșirea faptelor reținute în actul de sesizare a instanței și solicită ca judecata să se facă în baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

(2) Judecata poate avea loc numai în baza probelor administrate în faza de urmărire penală doar atunci când inculpatul declară că recunoaște în totalitate faptele reținute în actul de sesizare a instanței și nu solicită administrarea de probe.

(3) La termenul de judecata, când cauza se află în stare de judecata, instanța îl întreabă pe inculpat dacă solicită ca judecata să aibă loc în baza probelor administrate în faza de urmărire penală și acordă cuvântul procurorului, celorlalte părți și persoanei vătămate asupra cererii formulate.

(4) Instanța de judecata admite cererea atunci când, din probele administrate, rezultă că faptele inculpatului sunt stabilite și sunt suficiente date cu privire la persoană să permită stabilirea unei pedepse și procedea la audierea inculpatului, potrivit art. 378.

(5) În caz de admitere a cererii, președintele explică persoanei vătămate că se poate constitui parte civilă și întreabă partea civilă și partea responsabilă civilmente

daca propun administrarea de probe. Instanta poate dispune disjungerea actiunii civile, potrivit art. 26, daca pentru solutionarea acesteia este necesara administrarea de probe, prin care s-ar prelungi in mod nejustificat solutionarea actiunii penale.

(6) In caz de admitere a cererii, dispozitiile art. 386 si 391-395 se aplica in mod corespunzator.

(7) Instanta va pronunta condamnarea inculpatului, care beneficiaza de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsa prevazute de lege in cazul pedepsei inchisorii si de reducerea cu o patrime a limitelor de pedeapsa prevazute de lege in cazul pedepsei amenzii. Dispozitiile alin. (1)-(6) nu se aplica in cazul in care actiunea penala vizeaza o infractiune care se pedepseste cu detentie pe viata.

(8) In caz de respingere a cererii, instanta procedeaza potrivit art. 376-407.

Lamuririle si cererile

Art. 375. - (1) Daca inculpatul nu solicita ca judecata sa aiba loc pe baza probelor administrate in faza de urmarire penala sau daca cererea sa a fost respinsa, presedintele pune in vedere persoanei vatamate ca se poate constitui parte civila pana la inceperea cercetarii judecatoresti.

(2) Presedintele intreaba procurorul, partile si persoana vatamata daca propun administrarea de probe.

(3) Probele administrate in cursul urmaririi penale si necontestate de catre parti nu se readministreaza in cursul cercetarii judecatoresti. Acestea sunt puse in dezbateri contradictorie a partilor si sunt avute in vedere de instanta la deliberare.

(4) Probele prevazute la alin. (3) pot fi administrate din oficiu de instanta, daca se considera necesar, pentru justa solutionare a cauzei.

(5) In cazul cand se propun probe, trebuie sa se arate faptele si imprejurarile ce urmeaza a fi dovedite, mijloacele prin care pot fi administrate aceste probe, locul unde se afla aceste mijloace, iar in ceea ce priveste martorii si expertii, identitatea si adresa acestora.

(6) Procurorul, persoana vatamata si partile pot cere administrarea de probe noi si in cursul cercetarii judecatoresti.

(7) Instanta poate dispune din oficiu administrarea de probe necesare pentru aflarea adevarului si justa solutionare a cauzei.

Ordinea cercetarii judecatoresti

Art. 376. - (1) Instanta incepe efectuarea cercetarii judecatoresti cand cauza se afla in stare de judecata.

(2) Ordinea de efectuare a actelor de cercetare judecatoreasca este cea prevazuta in dispozitiile cuprinse in prezenta sectiune.

(3) Dupa audierea inculpatului, a persoanei vatamate, a partii civile si a partii responsabile civilmente, se procedeaza la administrarea probelor incuviintate.

(4) Administrarea de probe din oficiu poate fi facuta oricand pe parcursul cercetarii judecatoresti.

(5) Instanta poate dispune schimbarea ordinii, cand aceasta este necesara.

Inceperea cercetarii judecatoresti

Art. 377. - Presedintele dispune ca procurorul sa dea citire sau sa faca o prezentare succinta a actului de sesizare a instantei, dupa care explica inculpatului in

ce consta invinuirea ce i se aduce. Totodata, il instiinteaza pe inculpat cu privire la dreptul de a nu face nicio declaratie, atragandu-i atentia ca ceea ce declara poate fi folosit si impotriva sa, precum si cu privire la dreptul de a pune intrebari coinculpatilor, persoanei vatamate, celorlalte parti, martorilor, expertilor si de a da explicatii in tot cursul cercetarii judecatoresti, cand socoteste ca este necesar.

Audierea inculpatului

Art. 378. - (1) Inculpatul este lasat sa arate tot ce stie despre fapta pentru care a fost trimis in judecata, apoi i se pot pune intrebari in mod nemijlocit de catre procuror, de persoana vatamata, de partea civila, de partea responsabila civilmente, de ceilalti inculpati si de avocatul inculpatului a carui audiere se face. Presedintele si ceilalti membri ai completului pot de asemenea pune intrebari, daca apreciaza necesar, pentru justa solutionare a cauzei.

(2) Instanta poate respinge intrebarile care nu sunt concludente si utile cauzei. Intrebarile respinse se consemneaza in incheierea de sedinta.

(3) In situatiile in care legea prevede posibilitatea ca inculpatul sa fie obligat la prestarea unei munci neremunerate in folosul comunitatii, procurorul il intreaba daca isi manifesta acordul in acest sens, in cazul in care va fi gasit vinovat.

(4) Cand inculpatul nu isi mai aminteste anumite fapte sau imprejurari sau cand exista contraziceri intre declaratiile facute de inculpat in instanta si cele date anterior, la cerere, presedintele cere acestuia explicatii si poate da citire, in intregime sau in parte, declaratiilor anterioare date in prezenta avocatului sau.

(5) Cand inculpatul refuza sa dea declaratii, instanta dispune citirea declaratiilor pe care acesta le-a dat anterior, in prezenta avocatului sau.

(6) Inculpatul poate fi reascultat ori de cate ori este necesar.

Audierea coinculpatilor

Art. 379. - (1) Daca sunt mai multi inculpati, audierea fiecaruia dintre ei se face in prezenta celorlalti inculpati.

(2) Cand interesul aflarii adevarului o cere, instanta poate dispune audierea vreunuia dintre inculpati fara ca ceilalti sa fie de fata.

(3) Declaratiile luate separat sunt citite in mod obligatoriu celorlalti inculpati, dupa audierea lor.

(4) Inculpatul poate fi din nou audiat in prezenta celorlalti inculpati sau a unora dintre ei.

Audierea persoanei vatamate, a partii civile si a partii responsabile civilmente

Art. 380. - (1) Instanta procedeaza la audierea persoanei vatamate, a partii civile si a partii responsabile civilmente potrivit dispozitiilor art. 111 si 112, dupa ascultarea inculpatului si, dupa caz, a coinculpatilor.

(2) Persoanele mentionate sunt lasate sa arate tot ce stiu despre fapta care face obiectul judecatii, apoi li se pot pune in mod nemijlocit intrebari de catre procuror, inculpat, avocatul inculpatului, persoana vatamata, partea civila, partea responsabila civilmente si avocatii acestora. Presedintele si ceilalti membri ai completului pot de asemenea pune intrebari, daca apreciaza necesar, pentru justa solutionare a cauzei.

(3) Instanta poate respinge intrebarile care nu sunt concludente si utile cauzei. Intrebarile respinse se consemneaza in incheierea de sedinta.

(4) Persoana vatamata, partea civila si partea responsabila civilmente pot fi reascultate ori de cate ori este necesar.

Audierea martorului si a expertului

Art. 381. - (1) Audierea martorului se face potrivit dispozitiilor art. 119-124, care se aplica in mod corespunzator.

(2) Daca martorul a fost propus de catre procuror, acestuia i se pot pune in mod nemijlocit intrebari de catre procuror, inculpat, persoana vatamata, partea civila, partea responsabila civilmente. Daca martorul sau expertul a fost propus de catre una dintre parti, i se pot pune intrebari de catre aceasta, de catre procuror, persoana vatamata si de catre celelalte parti.

(3) Presedintele si ceilalti membri ai completului pot adresa intrebari martorului sau expertului ori de cate ori considera necesar, pentru justa solutionare a cauzei.

(4) Instanta poate respinge intrebarile care nu sunt concludente si utile cauzei. Intrebarile respinse se consemneaza in incheierea de sedinta.

(5) Martorul care poseda un in scris in legatura cu depozitia facuta poate sa il citeasca in instanta. Procurorul si partile au dreptul sa examineze in scrisul, iar instanta poate dispune retinerea in scrisului la dosar, in original sau in copie.

(6) Cand martorul nu isi mai aminteste anumite fapte sau imprejurari sau cand exista contraziceri intre declaratiile facute in instanta si cele date anterior, la cerere, presedintele poate da citire, in intregime sau in parte, declaratiilor anterioare, dupa ce a fost lasat sa declare tot ceea ce stie.

(7) Daca audierea vreunuia dintre martori nu mai este posibila, iar in faza de urmarire penala acesta a dat declaratii in fata organelor de urmarire penala sau a fost ascultat de catre judecatorul de drepturi si libertati in conditiile art. 308, instanta dispune citirea depozitiei date de acesta in cursul urmaririi penale si tine seama de ea la judecarea cauzei.

(8) Daca unul sau mai multi martori lipsesc, instanta poate dispune motivat fie continuarea judecatii, fie amanarea cauzei. Martorul a carui lipsa nu este justificata poate fi adus silit cu mandat de aducere.

(9) Martorii audiati raman in sala, la dispozitia instantei, pana la terminarea actelor de cercetare judecatoreasca care se efectueaza in sedinta respectiva. Daca instanta gaseste necesar, poate dispune retragerea lor sau a unora dintre ei din sala de sedinta, in vederea reaudierii ori a confruntarii lor.

(10) Instanta, dupa audierea concluziilor procurorului, persoanei vatamate si ale partilor, poate incuviinta plecarea martorilor, dupa audierea lor.

(11) Dispozitiile alin. (1)-(10) se aplica in mod corespunzator si in caz de audiere a expertului sau interpretului.

(12) Dispozitiile art. 130-134 se aplica in mod corespunzator, atunci cand este cazul.

Consemnarea declaratiilor

Art. 382. - Declaratiile si raspunsurile inculpatilor, ale martorilor ori ale altor persoane audiate in cauza se consemneaza intocmai in conditiile prevazute la art. 110 alin. (1)-(4), intrebarile respinse urmand a fi consemnate in incheierea de sedinta potrivit art. 378-380.

Renuntarea la probe si imposibilitatea administrarii probelor

Art. 383. - (1) Procurorul, persoana vatamata si partile pot renunta la probele pe care le-au propus.

(2) Dupa punerea in discutie a renuntarii, instanta poate dispune ca proba sa nu mai fie administrata, daca apreciaza ca nu mai este necesar.

(3) Daca in cursul cercetarii judecatoresti administrarea unei probe anterior admise apare ca inutila sau nu mai este posibila, instanta, dupa ce asculta procurorul, persoana vatamata si partile, poate dispune ca acea proba sa nu mai fie administrata.

(4) Daca imposibilitatea de administrare se refera la o proba administrata in faza de urmarire penala si incuviintata de instanta, aceasta este pusa in discutia partilor, a persoanei vatamate si a procurorului si se tine seama de ea la judecarea cauzei.

Prezentarea mijloacelor materiale de proba

Art. 384. - Cand in cauza supusa judecatii exista mijloace materiale de proba, instanta, la cerere sau din oficiu, dispune aducerea si prezentarea acestora, daca este posibil.

Amanarea pentru probe noi

Art. 385. - Daca din cercetarea judecatoreasca rezulta ca pentru lamurirea faptelor sau imprejurarilor cauzei este necesara administrarea de probe noi, instanta dispune fie judecarea cauzei in continuare, fie amanarea ei pentru administrarea probelor.

Schimbarea incadrarii juridice

Art. 386. - (1) Daca in cursul judecatii se considera ca incadrarea juridica data faptei prin actul de sesizare urmeaza a fi schimbata, instanta este obligata sa puna in discutie noua incadrare si sa atraga atentia inculpatului ca are dreptul sa ceara lasarea cauzei mai la urma sau eventual amanarea judecatii, pentru a-si pregati apararea.

(2) Daca noua incadrare juridica vizeaza o infractiune pentru care este necesara plangerea prealabila a persoanei vatamate, instanta de judecata cheama persoana vatamata si o intreaba daca intelege sa faca plangere prealabila. In situatia in care persoana vatamata formuleaza plangere prealabila, instanta continua cercetarea judecatoreasca, in caz contrar dispunand incetarea procesului penal.

Terminarea cercetarii judecatoresti

Art. 387. - (1) Inainte de a declara terminata cercetarea judecatoreasca, presedintele intreaba procurorul, persoana vatamata si partile daca mai au de dat explicatii ori de formulat cereri noi pentru completarea cercetarii judecatoresti.

(2) Daca nu s-au formulat cereri sau daca cererile formulate au fost respinse ori daca s-au efectuat completarile cerute, presedintele declara terminata cercetarea judecatoreasca.

Dezbaterile si ordinea in care se da cuvantul

Art. 388. - (1) Dupa terminarea cercetarii judecatoresti se trece la dezbateri, dandu-se cuvantul in urmatoarea ordine: procurorului, persoanei vatamate, partii civile, partii responsabile civilmente si inculpatului.

(2) Presedintele poate da cuvantul si in replica.

(3) Durata concluziilor procurorului, ale partilor, ale persoanei vatamate si ale avocatilor acestora poate fi limitata. Presedintele completului poate hotari ca acestea trebuie sa aiba o durata similara.

(4) Presedintele are dreptul sa ii intrerupa pe cei care au cuvantul, daca in sustinerile lor depasesc limitele cauzei ce se judeca.

(5) Cand vreuna dintre parti are mai multi avocati, doar unul dintre acestia, la alegerea partii, are dreptul de a pune concluzii.

(6) Pentru motive temeinice dezbaterile pot fi intrerupte. Intreruperea nu poate fi mai mare de 3 zile.

Ultimul cuvant al inculpatului

Art. 389. - (1) Inainte de a incheia dezbaterile, presedintele da ultimul cuvant inculpatului personal.

(2) In timpul in care inculpatul are ultimul cuvant nu i se pot pune intrebari. Daca inculpatul releva fapte sau imprejurari noi, esentiale pentru solutionarea cauzei, instanta dispune reluarea cercetarii judecatoresti.

Concluziile scrise

Art. 390. - (1) Instanta poate cere partilor, dupa inchiderea dezbaterilor, sa depuna concluzii scrise.

(2) Procurorul, persoana vatamata si partile pot depune concluzii scrise, chiar daca nu au fost cerute de instanta.

SECȚIUNEA a 2-a Deliberarea si hotararea instantei

Solutionarea cauzei

Art. 391. - (1) Deliberarea si pronuntarea hotararii se fac in sedinta in care au avut loc dezbaterile sau la o data ulterioara, dar nu mai tarziu de 15 zile de la inchiderea dezbaterilor.

(2) In situatii exceptionale, cand, raportat la complexitatea cauzei, deliberarea si pronuntarea nu pot avea loc in termenul prevazut la alin. (1), instanta poate amana pronuntarea o singura data pentru cel mult 15 zile.

(3) Presedintele completului informeaza partile prezente asupra datei la care se va pronunta hotararea.

Deliberarea

Art. 392. - (1) La deliberare iau parte numai membrii completului in fata caruia a avut loc dezbaterile.

(2) Completul de judecata delibereaza in secret.

Obiectul deliberării

Art. 393. - (1) Completul de judecată deliberează mai întâi asupra chestiunilor de fapt și apoi asupra chestiunilor de drept.

(2) Deliberarea poartă asupra existenței faptei și vinovăției inculpatului, asupra stabilirii pedepsei, asupra stabilirii măsurii educative ori măsurii de siguranță, dacă este cazul să fie luată, precum și asupra deducerii duratei măsurilor preventive privative de libertate și a internării medicale.

(3) Completul de judecată deliberează și asupra reparării pagubei produse prin infracțiune, asupra măsurilor preventive și asigurătorii, a mijloacelor materiale de probă, a cheltuielilor judiciare, precum și asupra oricărei alte probleme privind justa soluționare a cauzei.

(4) Toți membrii completului de judecată au îndatorirea să își spună părerea asupra fiecărei chestiuni.

(5) Președintele își spune părerea cel din urmă.

Luarea hotărârii

Art. 394. - (1) Hotărârea trebuie să fie rezultatul acordului membrilor completului de judecată asupra soluțiilor date chestiunilor supuse deliberării.

(2) Când unanimitatea nu poate fi întrunită, hotărârea se ia cu majoritate.

(3) Dacă din deliberare rezultă mai mult decât două păreri, judecătorul care opinează pentru soluția cea mai severă trebuie să se alature celei mai apropiate de părerea sa.

(4) Motivarea opiniei separate este obligatorie.

(5) În situația în care în cadrul completului de judecată nu se poate întruni majoritatea ori unanimitatea, judecarea cauzei se reia în complet de divergență.

Reluarea cercetării judecătorești sau a dezbaterilor

Art. 395. - Dacă în cursul deliberării instanța apreciază că o anumită împrejurare trebuie lămurită și este necesară reluarea cercetării judecătorești sau a dezbaterilor, repune cauza pe rol. Prevederile privind citarea se aplică în mod corespunzător.

Rezolvarea acțiunii penale

Art. 396. - (1) Instanța hotărăște asupra învinuirii aduse inculpatului, pronunțând, după caz, condamnarea, renunțarea la aplicarea pedepsei, amânarea aplicării pedepsei, achitarea sau încetarea procesului penal.

(2) Condamnarea se pronunță dacă instanța constată, dincolo de orice îndoială rezonabilă, că fapta există, constituie infracțiune și a fost săvârșită de inculpat.

(3) Renunțarea la aplicarea pedepsei se pronunță în condițiile art. 80-82 din Codul penal.

(4) Amânarea aplicării pedepsei se pronunță în condițiile art. 83-90 din Codul penal.

(5) Achitarea inculpatului se pronunță în cazul prevăzut la art. 16 alin. (1) lit. a)-d).

(6) Încetarea procesului penal se pronunță în cazurile prevăzute la art. 16 alin. (1) lit. e)-j).

(7) Daca inculpatul a cerut continuarea procesului penal potrivit art. 18 si se constata, ca urmare a continuarii procesului, ca sunt incidente cazurile prevazute la art. 16 alin. (1) lit. a)-d), instanta de judecata pronunta achitarea.

(8) Daca inculpatul a cerut continuarea procesului penal potrivit art. 18 si se constata ca nu sunt incidente cazurile prevazute la art. 16 lit. a)-c), instanta de judecata pronunta incetarea procesului penal.

(9) In cazul in care, in cursul urmaririi penale, al procedurii de camera preliminara sau al judecatii, fata de inculpat s-a luat masura preventiva a controlului judiciar pe cautiune sau s-a dispus inlocuirea unei alte masuri preventive cu masura preventiva a controlului judiciar pe cautiune si inculpatul este condamnat la pedeapsa amenzii, instanta dispune plata acesteia din cautiune, potrivit dispozitiilor art. 217.

Rezolvarea actiunii civile

Art. 397. - (1) Instanta se pronunta prin aceeasi hotarare si asupra actiunii civile.

(2) In cazul cand admite actiunea civila, instanta examineaza, potrivit art. 249-254, necesitatea luarii masurilor asiguratorii privind reparatiile civile, daca asemenea masuri nu au fost luate anterior.

(3) De asemenea, instanta se pronunta prin hotarare si asupra restituirii lucrurilor si restabilirii situatiei anterioare, potrivit dispozitiilor art. 255 si 256.

(4) Dispozitiile din hotarare privind luarea masurilor asiguratorii si restituirea lucrurilor sunt executorii.

(5) In cazul in care, potrivit dispozitiilor art. 25 alin. (5), instanta lasa nesolutionata actiunea civila, masurile asiguratorii se mentin. Aceste masuri inceteaza de drept daca persoana vatamata nu introduce actiune in fata instantei civile in termen de 30 de zile de la ramanerea definitiva a hotararii.

(6) In cazul in care, in cursul urmaririi penale, al procedurii de camera preliminara sau al judecatii, fata de inculpat s-a luat masura preventiva a controlului judiciar pe cautiune sau s-a dispus inlocuirea unei alte masuri preventive cu masura preventiva a controlului judiciar pe cautiune si este admisa actiunea civila, instanta dispune plata din cautiune a despagubirilor acordate pentru repararea pagubelor cauzate de infractiune, potrivit dispozitiilor art. 217.

Cheltuielile judiciare

Art. 398. - Instanta se pronunta prin hotarare si asupra cheltuielilor judiciare, potrivit dispozitiilor art. 272-276.

Dispozitiile cu privire la masurile preventive

Art. 399. - (1) Instanta are obligatia ca, prin hotarare, sa se pronunte asupra mentinerii, revocarii, inlocuirii ori incetarii de drept a masurii preventive dispuse pe parcursul procesului penal cu privire la inculpat.

(2) In caz de renuntare la aplicarea pedepsei, de amanare a aplicarii pedepsei, de achitare sau de incetare a procesului penal, instanta dispune punerea de indata in libertate a inculpatului arestat preventiv.

(3) De asemenea, instanta dispune punerea de indata in libertate a inculpatului arestat preventiv atunci cand pronunta:

a) o pedeapsa cu inchisoare cel mult egala cu durata retinerii si arestarii preventive;

- b) o pedeapsa cu inchisoare, cu suspendarea executarii sub supraveghere;
- c) o pedeapsa cu amenda, care nu insoteste pedeapsa inchisorii;
- d) o masura educativa.

(4) Hotararea pronuntata in conditiile alin. (1) si (2) cu privire la masurile preventive este executorie.

(5) Cand, potrivit dispozitiilor prevazute la alin. (1)-(3), inculpatul este pus in libertate, instanta comunica aceasta administratiei locului de detinere.

(6) Inculpatul condamnat de prima instanta si aflat in stare de arest preventiv este liberat de indata ce durata reinerii si cea a arestarii devin egale cu durata pedepsei pronuntate, desi hotararea nu este definitiva. Liberarea se dispune de administratia locului de detinere, careia i se comunica, indata dupa pronuntarea hotararii, o copie de pe dispozitiv sau extras.

(7) In caz de renuntare la aplicarea pedepsei, de amanare a aplicarii pedepsei, de achitare sau de incetare a procesului penal, daca in cursul urmaririi penale sau al judecatii fata de inculpat s-a luat masura preventiva a controlului judiciar pe cautiune, instanta va dispune restituirea sumei depuse drept cautiune, daca nu s-a dispus plata din aceasta a despagubirilor acordate pentru repararea pagubelor si daca nu s-a dispus plata din cautiune prevazuta la art. 217 alin. (7).

(8) Instanta dispune confiscarea cautiunii daca masura controlului judiciar pe cautiune a fost inlocuita cu masura arestului la domiciliu sau a arestarii preventive, pentru motivele aratate la art. 217 alin. (12), si nu s-a dispus plata din cautiune a sumelor prevazute la art. 217.

(9) Durata masurii arestului la domiciliu se deduce din pedeapsa aplicata prin echivalarea a 3 zile de arest preventiv la domiciliu cu o zi din pedeapsa.

Minuta

Art. 400. - (1) Rezultatul deliberarii se consemneaza intr-o minuta, care trebuie sa aiba continutul prevazut pentru dispozitivul hotararii. Minuta se semneaza de membrii completului de judecata.

(2) Intocmirea minutei este obligatorie in cazurile in care judecatorul sau instanta dispune asupra masurilor preventive si in alte cazuri expres prevazute de lege.

(3) Minuta se intocmeste in doua exemplare originale, dintre care unul se ataseaza la dosarul cauzei, iar celalalt se depune, spre conservare, la dosarul de minute al instantei.

Cuprinsul hotararii

Art. 401. - Hotararea prin care instanta penala solutioneaza fondul cauzei trebuie sa contina o parte introductiva, o expunere si dispozitivul.

Continutul partii introductive

Art. 402. - (1) Partea introductiva cuprinde mentiunile prevazute la art. 370 alin. (4).

(2) Cand s-a redactat o incheiere de sedinta, potrivit dispozitiilor art. 370, partea introductiva se limiteaza numai la urmatoarele mentiuni: denumirea instantei care a judecat cauza, data pronuntarii hotararii, locul unde a fost judecata cauza, precum si numele si prenumele membrilor completului de judecata, ale procurorului si ale grefierului, facandu-se mentiune ca celelalte date au fost trecute in incheierea de sedinta.

(3) In hotararile instantelor militare trebuie sa se indice si gradul militar al membrilor completului de judecata si al procurorului. Cand inculpatul este militar, se mentioneaza si gradul acestuia.

Continutul expunerii

Art. 403. - (1) Expunerea trebuie sa cuprinda:

a) datele privind identitatea partilor;
b) descrierea faptei ce face obiectul trimiterii in judecata, cu aratarea timpului si locului unde a fost savarsita, precum si incadrarea juridica data acesteia prin actul de sesizare;

c) motivarea solutiei cu privire la latura penala, prin analiza probelor care au servit ca temei pentru solutionarea laturii penale a cauzei si a celor care au fost inlaturate, si motivarea solutiei cu privire la latura civila a cauzei, precum si analiza oricaror elemente de fapt pe care se sprijina solutia data in cauza;

d) aratarea temeiurilor de drept care justifica solutiile date in cauza.

(2) In caz de condamnare, expunerea trebuie sa mai cuprinda fapta, respectiv fiecare fapta retinuta de instanta in sarcina inculpatului, forma si gradul de vinovatie, circumstantele agravante sau atenuante, starea de recidiva, timpul ce se deduce din pedeapsa pronuntata si actele din care rezulta perioada ce urmeaza a fi dedusa.

(3) Daca instanta retine in sarcina inculpatului numai o parte dintre faptele ce formeaza obiectul trimiterii in judecata, se va arata in hotarare pentru care anume fapte s-a pronuntat condamnarea si pentru care, incetarea procesului penal sau achitarea.

Continutul dispozitivului

Art. 404. - (1) Dispozitivul trebuie sa cuprinda datele prevazute la art. 107 privitoare la persoana inculpatului, solutia data de instanta cu privire la infractiune, indicandu-se, in caz de condamnare, denumirea acesteia si textul de lege in care se incadreaza, iar in caz de achitare sau de incetare a procesului penal, cauza pe care se intemeiaza potrivit art. 16, precum si solutia data cu privire la solutionarea actiunii civile.

(2) Cand instanta dispune renuntarea la aplicarea pedepsei, in dispozitiv se face mentiune despre aplicarea avertismentului, potrivit art. 81 din Codul penal.

(3) Cand instanta dispune amanarea aplicarii pedepsei sau suspendarea executarii pedepsei sub supraveghere, in dispozitiv se mentioneaza masurile de supraveghere si obligatiile, prevazute la art. 85 alin. (1) si (2) din Codul penal, respectiv la art. 93 alin. (1)-(3) din Codul penal, pe care trebuie sa le respecte inculpatul.

(4) Dispozitivul trebuie sa mai cuprinda, dupa caz, cele hotarate de instanta cu privire la:

a) deducerea duratei masurii preventive privative de libertate si a internarii medicale, indicandu-se partea din pedeapsa executata in acest mod;

b) masurile preventive;

c) masurile asiguratorii;

d) masurile de siguranta;

e) cheltuielile judiciare;

f) restituirea lucrurilor;

g) restabilirea situatiei anterioare;

h) cautiune;

i) rezolvarea oricarei alte probleme privind justa solutionare a cauzei.

(5) Cand instanta pronunta pedeapsa inchisorii, in dispozitiv se face mentiune ca persoana condamnata este lipsita de drepturile sau, dupa caz, unele dintre drepturile prevazute la art. 65 din Codul penal, pe durata prevazuta in acelasi articol.

(6) Cand instanta a pronuntat pedeapsa inchisorii, iar persoana vatamata a solicitat instiintarea cu privire la eliberarea in orice mod a condamnatului, instanta face o mentiune in acest sens in dispozitivul hotararii.

(7) Dispozitivul trebuie sa cuprinda totdeauna mentiunea ca hotararea este supusa unei cai ordinare de atac, cu aratarea termenului in care poate fi exercitata si mentionarea datei cand hotararea a fost pronuntata, si ca pronuntarea s-a facut in sedinta publica.

Pronuntarea hotararii

Art. 405. - (1) Hotararea se pronunta in sedinta publica de catre presedintele completului de judecata, asistat de grefier.

(2) La pronuntarea hotararii partile nu se citeaza.

(3) Presedintele completului pronunta minuta hotararii.

Redactarea si semnarea hotararii

Art. 406. - (1) Hotararea se redacteaza in cel mult 30 de zile de la pronuntare.

(2) Hotararea se redacteaza de unul dintre judecatorii care au participat la solutionarea cauzei, in cel mult 30 de zile de la pronuntare, si se semneaza de toti membrii completului si de grefier.

(3) Dispozitivul hotararii trebuie sa fie conform cu minuta.

(4) In caz de impiedicare a vreunuia dintre membrii completului de judecata de a semna, hotararea se semneaza in locul acestuia de presedintele completului. Daca si presedintele completului este impiedicat a semna, hotararea se semneaza de presedintele instantei. Cand impiedicarea il priveste pe grefier, hotararea se semneaza de grefierul-sef. In toate cazurile se face mentiune pe hotarare despre cauza care a determinat impiedicarea.

Comunicarea hotararii

Art. 407. - (1) Dupa pronuntare, o copie a minutei hotararii se comunica procurorului, partilor, persoanei vatamate si, in cazul in care inculpatul este arestat, administratiei locului de detinere, in vederea exercitarii caii de atac. Dupa redactarea hotararii, acestora li se comunica hotararea in intregul sau.

(2) In cazul in care instanta a dispus amanarea aplicarii pedepsei sau suspendarea executarii pedepsei sub supraveghere, hotararea se comunica serviciului de probatiune.

CAPITOLUL III

Apelul

Hotararile supuse apelului

Art. 408. - (1) Sentintele pot fi atacate cu apel, daca legea nu prevede altfel.

(2) Incheierile pot fi atacate cu apel numai odata cu sentinta, cu exceptia cazurilor cand, potrivit legii, pot fi atacate separat cu apel.

(3) Apelul declarat impotriva sentintei se socoteste facut si impotriva incheierilor.

Persoanele care pot face apel

Art. 409. - (1) Pot face apel:

- a) procurorul, referitor la latura penala si latura civila;
- b) inculpatul, in ceea ce priveste latura penala si latura civila;
- c) partea civila si partea responsabila civilmente, in ceea ce priveste latura civila, iar referitor la latura penala, in masura in care solutia din aceasta latura a influentat solutia in latura civila;
- d) persoana vatamata, in ceea ce priveste latura penala;
- e) martorul, expertul, interpretul si avocatul, in ceea ce priveste cheltuielile judiciare, indemnizatiile cuvenite acestora si amenzile judiciare aplicate;
- f) orice persoana fizica ori juridica ale carei drepturi legitime au fost vatamate nemijlocit printr-o masura sau printr-un act al instantei, in ceea ce priveste dispozitiile care au provocat asemenea vatamare.

(2) Pentru persoanele prevazute la alin. (1) lit. b)-f), apelul poate fi declarat si de catre reprezentantul legal ori de catre avocat, iar pentru inculpat, si de catre sotul acestuia.

Termenul de declarare a apelului

Art. 410. - (1) Pentru procuror, persoana vatamata si parti, termenul de apel este de 10 zile, daca legea nu dispune altfel, si curge de la comunicarea copiei minutei.

(2) In cazul prevazut la art. 409 alin. (1) lit. e), apelul poate fi exercitat de indata dupa pronuntarea incheierii prin care s-a dispus asupra cheltuielilor judiciare, indemnizatiilor si amenzilor judiciare si cel mai tarziu in 10 zile de la pronuntarea sentintei prin care s-a solutionat cauza.

(3) Pentru persoanele prevazute la art. 409 alin. (1) lit. f), termenul de apel este de 10 zile si curge de la data la care acestea au aflat despre actul sau masura care a provocat vatamarea.

Repunerea in termen

Art. 411. - (1) Apelul declarat dupa expirarea termenului prevazut de lege este considerat ca fiind facut in termen daca instanta de apel constata ca intarzierea a fost determinata de o cauza temeinica de impiedicare, iar cererea de apel a fost facuta in cel mult 10 zile de la incetarea acesteia.

(2) Hotararea este definitiva pana la momentul in care instanta de apel admite cererea de repunere in termen.

(3) Pana la solutionarea repunerii in termen, instanta de apel poate suspenda executarea hotararii atacate.

(4) Dispozitiile alin. (1) si (3) nu se aplica in situatia redeschiderii procesului penal cerute de persoana condamnata in lipsa.

Forma si continutul apelului

Art. 412. - (1) Apelul se declara prin cerere scrisa, care trebuie sa contina urmatoarele:

- a) numarul dosarului, data si numarul sentintei sau incheierii atacate;
- b) denumirea instantei care a pronuntat hotararea atacata;
- c) semnatura persoanei care declara apelul.

(2) Pentru persoana care nu poate sa semneze, cererea va fi atestata de un grefier de la instanta a carei hotarare se ataca sau de avocat.

(3) Cererea poate fi atestata si de primarul sau secretarul consiliului local ori de functionarul desemnat de acesta din localitatea unde domiciliaza apelantul.

(4) Motivele de apel, consemnate in scris, vor cuprinde, pe langa mentiunile prevazute la alin. (1), si:

- a) motivele de nelegalitate sau de netemeinicie invocate;
- b) un scurt rezumat al cauzei;
- c) faptele si imprejurarile care nu au fost elucidate si probele pe care se intemeiaza criticile hotararii apelate si care urmeaza a fi prezentate ori solicitate instantei de control la primul termen fixat pentru judecarea apelului;
- d) formularea exacta a cererilor pentru indreptarea pretinselor nelegalitati ori netemeinicii ale hotararii atacate si reparatia solicitata.

(5) Motivele de apel se depun la instanta de apel pana cel mai tarziu cu 3 zile inainte de primul termen de judecata, dar nu mai devreme de 5 zile de la comunicarea hotararii.

(6) Cererea de apel nesemnata ori neatestata poate fi confirmata in instanta de parte ori de reprezentantul ei la primul termen de judecata cu procedura legal indeplinita.

Instanta la care se depune apelul

Art. 413. - (1) Cererea de apel intocmita in conditiile prevazute la art. 412 se depune la instanta a carei hotarare se ataca.

(2) Persoana care se afla in stare de detinere poate depune cererea de apel si la administratia locului de detinere.

(3) Cererea de apel inregistrata sau atestata in conditiile alin. (2) ori procesul-verbal intocmit de administratia locului de detinere se inainteaza de indata instantei a carei hotarare este atacata.

Renuntarea la apel

Art. 414. - (1) Dupa pronuntarea hotararii si pana la expirarea termenului de declarare a apelului, partile si persoana vatamata pot renunta in mod expres la aceasta cale de atac.

(2) Asupra renuntarii, cu exceptia apelului care priveste latura civila a cauzei, se poate reveni inaintul termenului pentru declararea apelului.

(3) Renuntarea sau revenirea asupra renuntarii poate sa fie facuta personal sau prin mandatar special.

Retragerea apelului

Art. 415. - (1) Pana la inchiderea dezbaterilor la instanta de apel, persoana vatamata si oricare dintre parti isi pot retrage apelul declarat. Retragerea trebuie sa fie facuta personal de parte sau prin mandatar special, iar daca partea se afla in stare de detinere, printr-o declaratie atestata sau consemnata intr-un proces-verbal de catre administratia locului de detinere. Declaratia de retragere se poate face fie la instanta a carei hotarare a fost atacata, fie la instanta de apel.

(2) Reprezentantii legali pot retrage apelul, cu respectarea, in ceea ce priveste latura civila, a conditiilor prevazute de legea civila. Inculpatul minor nu poate retrage apelul declarat personal sau de reprezentantul sau legal.

(3) Apelul declarat de procuror poate fi retras de procurorul ierarhic superior.

(4) Apelul declarat de procuror si retras poate fi insusit de partea in favoarea careia a fost declarat.

Efectul suspensiv al apelului

Art. 416. - Apelul declarat in termen este suspensiv de executare, atat in ceea ce priveste latura penala, cat si in ceea ce priveste latura civila, in afara de cazul cand legea dispune altfel.

Efectul devolutiv al apelului si limitele sale

Art. 417. - (1) Instanta judeca apelul numai cu privire la persoana care l-a declarat si la persoana la care se refera declaratia de apel si numai in raport cu calitatea pe care apelantul o are in proces.

(2) In cadrul limitelor prevazute la alin. (1), instanta este obligata ca, in afara de temeiurile invocate si cererile formulate de apelant, sa examineze cauza sub toate aspectele de fapt si de drept.

Neagravarea situatiei in propriul apel

Art. 418. - (1) Instanta de apel, solutionand cauza, nu poate crea o situatie mai grea pentru cel care a declarat apel.

(2) De asemenea, in apelul declarat de procuror in favoarea unei parti, instanta de apel nu poate agrava situatia acesteia.

Efectul extensiv al apelului

Art. 419. - Instanta de apel examineaza cauza prin extindere si cu privire la partile care nu au declarat apel sau la care acesta nu se refera, putand hotari si in privinta lor, fara sa poata crea acestor parti o situatie mai grea.

Judecarea apelului

Art. 420. - (1) Judecarea apelului se face cu citarea partilor si a persoanei vatamate.

(2) Judecarea apelului nu poate avea loc decat in prezenta inculpatului, cand acesta se afla in stare de detinere.

(3) Participarea procurorului la judecarea apelului este obligatorie.

(4) Instanta de apel procedeaza la ascultarea inculpatului, cand aceasta este posibila, potrivit regulilor de la judecata in fond.

(5) Instanta de apel poate readministra probele administrate la prima instanta si poate administra probe noi, in conditiile art. 100.

(6) Cand apelul este in stare de judecata, presedintele completului da cuvantul apelantului, apoi intimatului si pe urma procurorului. Daca intre apelurile declarate se afla si apelul procurorului, primul cuvant il are acesta.

(7) Procurorul si partile au dreptul la replica cu privire la chestiunile noi ivite cu ocazia dezbatelor. Inculpatului i se acorda ultimul cuvant.

(8) Instanta verifica hotararea atacata pe baza lucrarilor si a materialului din dosarul cauzei, precum si a oricaror probe administrate in fata instantei de apel.

(9) In vederea solutionarii apelului, instanta, motivat, poate da o noua apreciere probelor.

(10) Instanta se pronunta asupra tuturor motivelor de apel invocate.

(11) La judecarea apelului se aplica regulile de la judecata in fond, in masura in care in prezentul titlu nu exista dispozitii contrare.

(12) Apelul impotriva incheierilor care, potrivit legii, pot fi atacate separat se judeca in camera de consiliu fara prezenta partilor, care pot depune concluzii scrise, cu exceptia cazurilor in care legea dispune altfel ori atunci cand instanta apreciaza ca este necesara judecata in sedinta publica.

Solutiile la judecata in apel

Art. 421. - Instanta, judecand apelul, pronunta una dintre urmatoarele solutii:

1. respinge apelul, mentinand hotararea atacata:

- a) daca apelul este tardiv sau inadmisibil;
- b) daca apelul este nefondat;

2. admite apelul si:

a) desfiinteaza sentinta primei instante si pronunta o noua hotarare procedand potrivit regulilor referitoare la solutionarea actiunii penale si a actiunii civile la judecata in fond;

b) desfiinteaza sentinta primei instante si dispune rejudecarea de catre instanta a carei hotarare a fost desfiintata pentru motivul ca judecarea cauzei la acea instanta a avut loc in lipsa unei parti nelegal citate sau care, legal citata, a fost in imposibilitate de a se prezenta si de a instiinta instanta despre aceasta imposibilitate, invocata de acea parte. Rejudecarea de catre instanta a carei hotarare a fost desfiintata se dispune si atunci cand exista vreunul dintre cazurile de nulitate absoluta, cu exceptia cazului de incompetenta, cand se dispune rejudecarea de catre instanta competenta.

Chestiunile complementare

Art. 422. - Instanta, deliberand asupra apelului, face, atunci cand este cazul, aplicarea dispozitiilor privitoare la reluarea dezbatelor si a celor privind rezolvarea actiunii civile, masurile asiguratorii, cheltuielile judiciare si orice alte aspecte de care depinde solutionarea completa a apelului. De asemenea, instanta de apel verifica daca s-a facut o justa aplicare de catre prima instanta a dispozitiilor privitoare la deducerea duratei retinerii, arestarii preventive, arestului la domiciliu sau internarii medicale si adauga, daca este cazul, timpul de arestare scurs dupa pronuntarea hotararii atacate cu apel.

Desfiintarea hotararii

Art. 423. - (1) In caz de admitere a apelului, hotararea atacata se desfiinteaza, in limitele dispozitiilor privind efectul devolutiv si extensiv al apelului.

(2) Hotararea poate fi desfiintata numai cu privire la unele fapte sau persoane ori numai in ceea ce priveste latura penala sau civila, daca aceasta nu impiedica justa solutionare a cauzei.

(3) In caz de desfiintare a hotararii, instanta de apel poate mentine masura arestarii preventive.

Continutul deciziei instantei de apel si comunicarea acesteia

Art. 424. - (1) Decizia instantei de apel trebuie sa cuprinda in partea introductiva mentiunile prevazute la art. 402, iar in expunere temeiurile de fapt si de drept care au dus, dupa caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum si temeiurile care au dus la adoptarea oricareia dintre solutiile prevazute la art. 421. Dispozitivul cuprinde solutia data de instanta de apel, data pronuntarii deciziei si mentiunea ca pronuntarea s-a facut in sedinta publica.

(2) Instanta de apel se pronunta asupra masurilor preventive potrivit dispozitiilor referitoare la continutul sentintei.

(3) In cazul in care inculpatul se afla in stare de arest preventiv sau de arest la domiciliu, in expunere si dispozitiv se arata timpul care se deduce din pedeapsa.

(4) Cand s-a dispus rejudecarea, decizia trebuie sa indice care este ultimul act procedural ramas valabil de la care procesul penal trebuie sa isi reia cursul, in caz contrar toate actele procedurale fiind desfiintate de drept.

(5) Decizia instantei de apel se comunica procurorului, partilor, persoanei vatamate si administratiei locului de detinere.

Limitele rejudecarii

Art. 425. - (1) Instanta de rejudecare trebuie sa se conformeze hotararii instantei de apel, in masura in care situatia de fapt ramane cea avuta in vedere la solutionarea apelului.

(2) Daca hotararea a fost desfiintata in apelul procurorului, declarat in defavoarea inculpatului sau in apelul persoanei vatamate, instanta care rejudeca poate agrava solutia data de prima instanta.

(3) Cand hotararea este desfiintata numai cu privire la unele fapte sau persoane ori numai in ceea ce priveste latura penala sau civila, instanta de rejudecare se pronunta in limitele in care hotararea a fost desfiintata.

CAPITOLUL IV Contestatia in anulare

Cazurile de contestatie in anulare

Art. 426. - Impotriva hotararilor penale definitive se poate face contestatie in anulare in urmatoarele cazuri:

a) cand judecata in apel a avut loc fara citarea legala a unei parti sau cand, desi legal citata, a fost in imposibilitate de a se prezenta si de a instiinta instanta despre aceasta imposibilitate;

b) cand inculpatul a fost condamnat, desi existau probe cu privire la o cauza de incetare a procesului penal.

Cererea de contestatie in anulare

Art. 427. - (1) Contestatia in anulare poate fi facuta de oricare dintre parti, de persoana vatamata sau de catre procuror.

(2) In cererea de contestatie in anulare contestatorul trebuie sa arate cazurile de contestatie pe care le invoca, precum si motivele aduse in sprijinul acestora.

Termenul de introducere a contestatiei in anulare

Art. 428. - (1) Contestatia in anulare pentru motivele prevazute la art. 426 poate fi introdusa in 10 zile de la data cand persoana impotriva careia se face executarea a luat cunostinta de hotararea a carei anulare se cere.

(2) Contestatia in anulare pentru cazul prevazut la art. 426 lit. b) poate fi introdusa oricand.

Instanta competenta

Art. 429. - (1) Contestatia in anulare se introduce la instanta de apel care a pronuntat hotararea a carei anulare se cere.

(2) Contestatia in anulare pentru cazul in care se invoca autoritatea de lucru judecat se introduce la instanta la care a ramas definitiva ultima hotarare.

Suspendarea executarii

Art. 430. - Pana la solutionarea contestatiei in anulare, instanta sesizata, luand concluziile procurorului, poate suspenda executarea hotararii a carei anulare se cere.

Admiterea in principiu

Art. 431. - (1) Instanta examineaza admisibilitatea in principiu, in camera de consiliu, fara citarea partilor.

(2) Instanta, constatand ca cererea de contestatie in anulare este facuta in termenul prevazut de lege, ca motivul pe care se sprijina contestatia este dintre cele prevazute la art. 426 si ca in sprijinul contestatiei se depun ori se invoca dovezi care sunt la dosar, admite in principiu contestatia si dispune citarea partilor interesate.

Procedura de judecare

Art. 432. - (1) La termenul fixat pentru judecarea contestatiei in anulare, instanta, ascultand partile si concluziile procurorului, daca gaseste contestatia intemeiata, desfiinteaza prin decizie hotararea a carei anulare se cere si procedeaza fie de indata, fie acordand un termen, dupa caz, la rejudecarea apelului sau la rejudecarea cauzei dupa desfiintare.

(2) În cazul în care prin contestația în anulare se invocă autoritatea de lucru judecat, judecarea contestației se face cu citirea părților interesate în cauză în care s-a pronunțat ultima hotărâre. Instanța, ascultând părțile și concluziile procurorului, dacă găsește contestația întemeiată, desființează prin decizie sau, după caz, prin sentință ultima hotărâre sau acea parte din ultima hotărâre cu privire la care există autoritate de lucru judecat.

(3) Judecarea contestației în anulare nu poate avea loc decât în prezența inculpatului, când acesta se află în stare de detenere.

(4) Sentința dată în contestația în anulare este supusă apelului, iar decizia dată în apel este definitivă.

CAPITOLUL V Căile extraordinare de atac

SECȚIUNEA 1 Recursul în casatie

Scopul recursului în casatie și instanța competentă

Art. 433. - Recursul în casatie urmărește să supună Înaltei Curți de Casatie și Justiție judecarea, în condițiile legii, a conformității hotărârii atacate cu regulile de drept aplicabile.

Hotărârile supuse recursului în casatie

Art. 434. - (1) Pot fi atacate cu recurs în casatie deciziile pronunțate de curțile de apel, ca instanțe de apel, cu excepția deciziilor prin care s-a dispus rejudecarea cauzelor.

(2) Nu pot fi atacate cu recurs în casatie:

a) sentințele în privința cărora persoanele prevăzute la art. 409 nu au folosit calea de atac a apelului ori când apelul a fost retras, dacă legea prevede această cale de atac. Persoanele prevăzute la art. 409 pot declara recurs în casatie împotriva deciziei pronunțate în apel, chiar dacă nu au folosit apelul, dacă prin decizia pronunțată în apel a fost modificată soluția din sentință și numai cu privire la această modificare;

b) deciziile pronunțate în apel de Înalta Curte de Casatie și Justiție;

c) încheierile pronunțate în materia măsurilor preventive și a altor măsuri procesuale;

d) hotărârile definitive pronunțate în materia plângerilor împotriva soluțiilor de neurmarire sau de netrimitere în judecată, când plângerea a fost respinsă, cele privind cererile de revizuire sau de redeschidere a procesului penal în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate, respinse, precum și cele în materia executării pedepselor sau a reabilitării.

(3) Recursul în casatie exercitat de procuror împotriva hotărârilor prin care s-a dispus achitarea inculpatului nu poate avea ca scop obținerea condamnării acestuia de către instanța de recurs în casatie.

Termenul de declarare a recursului în casatie

Art. 435. - Recursul în casatie poate fi introdus de către parti sau procuror în termen de 30 de zile de la data comunicării deciziei instanței de apel.

Declararea recursului in casatie

Art. 436. - (1) Pot formula cerere de recurs in casatie:

- a) procurorul, in ceea ce priveste latura penala si latura civila;
- b) inculpatul, in ceea ce priveste latura penala si latura civila, impotriva hotararilor prin care s-a dispus condamnarea sa sau incetarea procesului penal;
- c) partea civila si partea responsabila civilmente, in ceea ce priveste latura civila, iar referitor la latura penala, in masura in care solutia din aceasta latura a influentat solutia in latura civila.

(2) Inculpatul, partea civila si partea responsabila civilmente pot formula cerere de recurs in casatie numai prin intermediul unui avocat care poate pune concluzii in fata Inaltei Curti de Casatie si Justitie.

(3) Pana la inchiderea dezbaterilor la instanta de recurs, partile si procurorul isi pot retrage recursul in casatie declarat. Retragera trebuie sa fie facuta personal de parte sau prin mandatar special, iar daca partea se afla in stare de detinere, printr-o declaratie atestata sau consemnata intr-un proces-verbal de catre conducerea locului de detinere. Declaratia de retragere se poate face fie la instanta a carei hotarare a fost atacata, fie la instanta de recurs.

(4) Reprezentantii legali pot retrage recursul in casatie cu respectarea, in ceea ce priveste latura civila, a conditiilor prevazute de legea civila. Inculpatul minor nu poate retrage recursul in casatie declarat personal sau de reprezentantul sau legal.

(5) Recursul in casatie declarat de procuror poate fi retras de procurorul ierarhic superior.

(6) Decizia instantei de apel prin care a fost respins apelul nu poate fi atacata cu recurs in casatie de persoanele care nu au exercitat calea de atac a apelului ori cand apelul acestora a fost retras.

Motivarea recursului in casatie

Art. 437. - (1) Cererea de recurs in casatie se formuleaza in scris si va cuprinde:

- a) numele si prenumele, domiciliul sau resedinta partii, numele, prenumele si domiciliul profesional al avocatului sau, dupa caz, numele si prenumele procurorului care exercita recursul in casatie, precum si organul judiciar din care acesta face parte;
- b) indicarea hotararii care se ataca;
- c) indicarea cazurilor de recurs in casatie pe care se intemeiaza cererea si motivarea acestora;
- d) semnatura persoanei care exercita recursul in casatie si/sau semnatura avocatului.

(2) La cerere se anexeaza toate inscrisurile invocate in motivarea acesteia.

Cazurile in care se poate face recurs in casatie

Art. 438. - (1) Hotararile sunt supuse casarii in urmatoarele cazuri:

1. in cursul judecatii nu au fost respectate dispozitiile privind competenta dupa materie sau dupa calitatea persoanei;
2. hotararea a fost pronuntata de alt complet decat cel care a luat parte la dezbaterile pe fond a procesului;
3. instanta nu a fost compusa potrivit legii ori a existat un caz de incompatibilitate;

4. judecata a avut loc fara participarea procurorului sau a inculpatului, cand aceasta era obligatorie, potrivit legii;
 5. judecata a avut loc in lipsa avocatului, cand asistenta juridica a inculpatului era obligatorie, potrivit legii;
 6. sedinta de judecata nu a fost publica, in afara de cazurile cand legea prevede altfel;
 7. inculpatul a fost condamnat pentru o fapta care nu este prevazuta de legea penala;
 8. in mod gresit s-a dispus incetarea procesului penal;
 9. hotararea cuprinde motive contradictorii ori motive straine de natura cauzei sau exista o contradictie intre considerentele si dispozitivul hotararii;
 10. instanta nu a procedat la audierea inculpatului prezent, daca audierea era legal posibila;
 11. nu s-a constatat gratierea sau in mod gresit s-a constatat ca pedeapsa aplicata inculpatului a fost gratiata;
 12. s-au aplicat pedepse in alte limite decat cele prevazute de lege;
 13. instanta si-a intemeiat hotararea pe probe pentru care a fost aplicata sanctiunea excluderii sau in mod gresit s-a aplicat sanctiunea excluderii cu privire la probe legal administrate;
 14. instanta nu s-a pronuntat asupra unuia sau mai multor motive de apel.
- (2) Cazurile prevazute la alin. (1) pot constitui temei al casarii hotararii doar daca nu au fost invocate pe calea apelului sau in cursul judecarii apelului ori daca, desi au fost invocate, au fost respinse sau instanta a omis sa se pronunte asupra lor.
- (3) In cazul in care cererea de recurs in casatie a fost respinsa, partea sau procurorul care a declarat recursul in casatie nu mai poate formula o noua cerere impotriva aceleiasi hotarari, indiferent de motivul invocat.

Procedura de comunicare

- Art. 439. - (1) Cererea de recurs in casatie impreuna cu inscrisurile anexate se depun la instanta a carei hotarare se ataca.
- (2) Presedintele instantei a carei hotarare se ataca ori judecatorul delegat de catre acesta va comunica procurorului si partilor copii de pe cererea de recurs in casatie si celelalte inscrisuri doveditoare, cu mentiunea ca se pot depune concluziile scrise in termen de 10 zile de la primirea comunicarilor, la aceeasi instanta.
- (3) Nedepunerea de catre parti si procuror de concluzii scrise nu impiedica judecarea recursului in casatie.
- (4) In termen de 5 zile de la depunerea concluziilor scrise sau de la expirarea termenului de depunere a acestora, presedintele instantei sau judecatorul delegat de catre acesta va inainta Inaltei Curti de Casatie si Justitie dosarul cauzei, cererea de recurs in casatie, inscrisurile anexate, dovezile de comunicare efectuate, precum si, dupa caz, concluziile scrise.
- (5) In cazul in care nu este indeplinita procedura de comunicare prevazuta la alin. (2) si (4) ori daca aceasta nu este completa, magistratul-asistent de la Inalta Curte de Casatie si Justitie, desemnat cu verificarea indeplinirii procedurii de comunicare si de intocmire a raportului referitor la cererea de recurs in casatie, va indeplini sau va completa, dupa caz, procedura.

Admiterea in principiu

Art. 440. - (1) Admisibilitatea cererii de recurs in casatie se examineaza in camera de consiliu de un complet format din un judecator, dupa depunerea raportului magistratului-asistent si atunci cand procedura de comunicare este legal indeplinita.

(2) Daca cererea de recurs in casatie nu este facuta in termenul prevazut de lege sau daca nu s-au respectat dispozitiile art. 434, 437 si 438 ori daca cererea este vadit nefondata, instanta respinge, prin incheiere definitiva, cererea de recurs in casatie.

(3) Daca cererea de recurs in casatie a fost retrasa, instanta ia act de retragere, prin incheiere.

(4) In cazul in care instanta constata ca cererea indeplineste conditiile prevazute la art. 434-438, dispune prin incheiere admiterea in principiu a cererii de recurs in casatie si trimite cauza in vederea judecarii recursului in casatie.

Suspendarea executarii

Art. 441. - (1) Instanta care admite in principiu cererea de recurs in casatie sau completul care judeca recursul in casatie poate suspenda motivat, in tot sau in parte, executarea hotararii, putand impune respectarea de catre condamnat a uneia dintre obligatiile prevazute la art. 215 alin. (1) si (2).

(2) In cazul in care persoana condamnata nu respecta obligatiile impuse prin incheiere, completul care va judeca recursul in casatie, din oficiu sau la cererea procurorului, poate dispune revocarea masurii suspendarii si reluarea executarii pedepsei.

(3) Aducerea la indeplinire a dispozitiilor de suspendare a executarii hotararii si supravegherea respectarii obligatiilor impuse se fac prin instanta de executare.

Efectul devolutiv si limitele sale

Art. 442. - (1) Instanta judeca recursul in casatie numai cu privire la persoana care l-a declarat si la persoana la care se refera declaratia de recurs in casatie si numai in raport cu calitatea pe care recurentul o are in proces.

(2) Instanta de recurs in casatie examineaza cauza numai in limitele motivelor de casare prevazute la art. 438, invocate in cererea de recurs in casatie.

Efectul extensiv si limitele sale

Art. 443. - (1) Instanta examineaza cauza prin extindere si cu privire la partile care nu au declarat recurs in casatie sau la care acesta nu se refera, putand hotari si in privinta lor, fara sa poata crea acestor parti o situatie mai grea.

(2) Procurorul, chiar dupa expirarea termenului de recurs in casatie, poate cere extinderea recursului in casatie declarat de el in termen si fata de alte persoane decat acelea la care s-a referit, fara a se putea crea acestora o situatie mai grea.

Neagravarea situatiei in propriul recurs in casatie

Art. 444. - (1) Instanta, solutionand cauza, nu poate crea o situatie mai grea pentru cel care a declarat recursul in casatie.

(2) In recursul in casatie declarat de procuror in favoarea unei parti, instanta de recurs in casatie nu poate agrava situatia acesteia.

Prezenta partilor si a procurorului

Art. 445. - (1) Judecarea recursului in casatie admis in principiu se face cu citarea partilor. Dispozitiile art. 90 si art. 93 alin. (5) se aplica in mod corespunzator.

(2) Participarea procurorului la judecarea recursului in casatie este obligatorie.

Judecarea recursului in casatie

Art. 446. - (1) Presedintele completului da cuvantul recurentului, apoi intimatului si procurorului. Daca intre recursurile in casatie declarate se afla si recursul procurorului, primul cuvant il are acesta.

(2) Procurorul si partile au dreptul la replica cu privire la chestiunile noi ivite cu ocazia dezbaterilor.

Verificarea legalitatii hotararii

Art. 447. - Instanta este obligata sa se pronunte asupra tuturor cazurilor de recurs in casatie invocate prin cerere de procuror sau de parti, verificand exclusiv legalitatea hotararii atacate.

Solutiile la judecata recursului in casatie

Art. 448. - (1) Instanta, judecand recursul in casatie, pronunta una dintre urmatoarele solutii:

1. respinge recursul in casatie, mentinand hotararea atacata, daca recursul in casatie este nefondat;

2. admite recursul in casatie, casand hotararea atacata, si:

a) il achita pe inculpat sau dispune incetarea procesului penal ori inlatura gresita aplicare a legii;

b) dispune rejudecarea de catre instanta de apel ori de catre instanta competenta material sau dupa calitatea persoanei, daca sunt incidente celelalte cazuri de casare prevazute la art. 438.

(2) Daca recursul in casatie vizeaza gresita solutionare a laturii civile, instanta, dupa admiterea recursului, inlatura nelegalitatea constatata sau dispune rejudecarea de catre instanta a carei hotarare a fost casata, in conditiile alin. (1) pct. 2 lit. b).

(3) In cazul prevazut la alin. (1) pct. 2 lit. a) instanta de recurs in casatie desfiinteaza si hotararea primei instante, daca se constata aceleasi incalcari de lege ca in decizia recurata.

(4) In cazul in care condamnatul se gaseste in cursul executarii pedepsei, instanta, admitand recursul in casatie si pronuntand casarea cu trimitere, dispune asupra starii de libertate a acestuia, putand lua o masura preventiva.

Desfiintarea hotararii si continutul deciziei

Art. 449. - (1) In caz de admitere a recursului in casatie, hotararea atacata se caseaza in limitele prevazute la art. 442 si 443.

(2) Hotararea poate fi desfiintata numai cu privire la unele fapte sau persoane ori numai in ceea ce priveste latura penala sau civila, daca aceasta nu impiedica justa solutionare a cauzei.

(3) Decizia instantei de recurs in casatie trebuie sa cuprinda, in partea introductiva, mentiunile prevazute la art. 402, iar in expunere, temeiurile de drept care au dus la respingerea sau admiterea recursului in casatie. Dispozitivul trebuie sa cuprinda solutia pronuntata de instanta de recurs in casatie, data pronuntarii deciziei si mentiunea ca pronuntarea s-a facut in sedinta publica.

(4) Cand s-a dispus rejudecarea, decizia trebuie sa indice care este ultimul act procedural ramas valabil de la care procesul penal trebuie sa isi reia cursul.

Limitele judecarii

Art. 450. - (1) Instanta de rejudecare trebuie sa se conformeze hotararii instantei de recurs in casatie, in masura in care situatia de fapt ramane cea avuta in vedere la admiterea recursului in casatie.

(2) Cand hotararea este desfiintata numai cu privire la unele fapte sau persoane, instanta se pronunta in limitele in care hotararea a fost casata.

Procedura de rejudecare

Art. 451. - Rejudecarea cauzei dupa casarea hotararii atacate se desfasoara potrivit dispozitiilor cap. II sau III din titlul III al partii speciale, care se aplica in mod corespunzator.

SECȚIUNEA a 2-a Revizuirea

Hotararile supuse revizuirii

Art. 452. - (1) Hotararile judecatoresti definitive pot fi supuse revizuirii atat cu privire la latura penala, cat si cu privire la latura civila.

(2) Cand o hotarare priveste mai multe infractiuni sau mai multe persoane, revizuirea se poate cere pentru oricare dintre fapte sau dintre faptuitori.

Cazurile de revizuire

Art. 453. - (1) Revizuirea hotararilor judecatoresti definitive, cu privire la latura penala, poate fi ceruta cand:

a) s-au descoperit fapte sau imprejurari ce nu au fost cunoscute la solutionarea cauzei si care dovedesc netemeinicia hotararii pronuntate in cauza;

b) hotararea a carei revizuire se cere s-a intemeiat pe declaratia unui martor, opinia unui expert sau pe situatiile invederate de un interpret, care a savarsit infractiunea de marturie mincinoasa in cauza a carei revizuire se cere, influentand astfel solutia pronuntata;

c) un in scris care a servit ca temei al hotararii a carei revizuire se cere a fost declarat fals in cursul judecatii sau dupa pronuntarea hotararii, imprejurare care a influentat solutia pronuntata in cauza;

d) un membru al completului de judecata, procurorul ori persoana care a efectuat acte de urmarire penala a comis o infractiune in legatura cu cauza a carei revizuire se cere, imprejurare care a influentat solutia pronuntata in cauza;

e) cand doua sau mai multe hotarari judecatoresti definitive nu se pot concilia;

f) hotararea s-a intemeiat pe o prevedere legala ce a fost declarata neconstitutionala dupa ce hotararea a devenit definitiva, in situatia in care consecintele incalcarii dispozitiei constitutionale continua sa se produca si nu pot fi remediate decat prin revizuirea hotararii pronuntate.

(2) Revizuirea hotararilor judecatoresti penale definitive, exclusiv cu privire la latura civila, poate fi ceruta numai in fata instantei civile, potrivit Codului de procedura civila.

(3) Cazurile prevazute la alin. (1) lit. a) si f) pot fi invocate ca motive de revizuire numai in favoarea persoanei condamnate.

(4) Cazul prevazut la alin. (1) lit. a) constituie motiv de revizuire daca pe baza faptelor sau imprejurarilor noi se poate dovedi netemeinicia hotararii de condamnare ori de incetare a procesului penal, iar cazurile prevazute la alin. (1) lit. b)-d) si f) constituie motive de revizuire daca au dus la pronuntarea unei hotarari nelegale sau netemeinice.

(5) In cazul prevazut la alin. (1) lit. e), toate hotararile care nu se pot concilia sunt supuse revizuirii.

Dovedirea unor cazuri de revizuire

Art. 454. - (1) Situatiile care constituie cazurile de revizuire prevazute la art. 453 alin. (1) lit. b)-d) se dovedesc prin hotarare judecatoreasca definitiva prin care instanta s-a pronuntat asupra fondului cauzei constatand existenta falsului sau existenta faptelor si savarsirea lor de respectivele persoane.

(2) In cazurile in care dovada nu poate fi facuta potrivit alin. (1) datorita existentei unei cauze care impiedica punerea in miscare sau exercitarea actiunii penale, proba cazurilor de revizuire prevazute la art. 453 alin. (1) lit. b)-d) se poate face in procedura de revizuire, prin orice mijloc de proba.

Persoanele care pot cere revizuirea

Art. 455. - (1) Pot cere revizuirea:

a) partile din proces, in limitele calitatii lor procesuale;

b) un membru de familie al condamnatului, chiar si dupa moartea acestuia, numai daca cererea este formulata in favoarea condamnatului.

(2) Procurorul poate cere din oficiu revizuirea laturii penale a hotararii.

Cererea de revizuire

Art. 456. - (1) Cererea de revizuire se adreseaza instantei care a judecat cauza in prima instanta.

(2) Cererea se formuleaza in scris si trebuie motivata, cu aratarea cazului de revizuire pe care se intemeiaza si a mijloacelor de proba in dovedirea acestuia.

(3) La cerere se vor alatura copii de pe inscrisurile de care cel ce a formulat cererea de revizuire intelege a se folosi in proces, certificate pentru conformitate cu originalul. Cand inscrisurile sunt redactate intr-o limba straina, ele se vor alatura in traducere efectuata de un traducator autorizat.

(4) In cazul in care cererea nu indeplineste conditiile prevazute la alin. (2) si (3), instanta pune in vedere celui ce a formulat cererea sa o completeze, intr-un termen stabilit de instanta, sub sanctiunea prevazuta la art. 459 alin. (5).

Termenul de introducere a cererii

Art. 457. - (1) Cererea de revizuire in favoarea condamnatului se poate face oricand, chiar dupa ce pedeapsa a fost executata sau considerata executata ori dupa moartea condamnatului, cu exceptia cazului prevazut la art. 453 alin. (1) lit. f), cand cererea de revizuire poate fi formulata in termen de un an de la data publicarii deciziei Curtii Constitutionale in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I.

(2) Cererea de revizuire in defavoarea condamnatului, a celui achitat sau a celui fata de care s-a incetat procesul penal se poate face in termen de 3 luni, care curge:

a) in cazurile prevazute la art. 453 alin. (1) lit. b)-d), cand nu sunt constatate prin hotarare definitiva, de la data cand faptele sau imprejurarile au fost cunoscute de persoana care face cererea sau de la data cand aceasta a luat cunostinta de imprejurarile pentru care constatarea infractiunii nu se poate face printr-o hotarare penala, dar nu mai tarziu de 3 ani de la data producerii acestora;

b) in cazurile prevazute la art. 453 alin. (1) lit. b)-d), daca sunt constatate prin hotarare definitiva, de la data cand hotararea a fost cunoscuta de persoana care face cererea, dar nu mai tarziu de un an de la data ramanerii definitive a hotararii penale;

c) in cazul prevazut la art. 453 alin. (1) lit. e), de la data cand hotararile ce nu se conciliaza au fost cunoscute de persoana care face cererea.

(3) Dispozitiile alin. (2) se aplica si in cazul cand procurorul se sesizeaza din oficiu.

(4) Revizuirea in defavoarea inculpatului nu se poate face cand a intervenit o cauza care impiedica punerea in miscare a actiunii penale sau continuarea procesului penal.

Instanta competenta

Art. 458. - Competenta sa judece cererea de revizuire este instanta care a judecat cauza in prima instanta. Cand temeiul cererii de revizuire consta in existenta unor hotarari ce nu se pot concilia, competenta se determina potrivit dispozitiilor art. 44.

Admiterea in principiu

Art. 459. - (1) La primirea cererii de revizuire, presedintele instantei fixeaza termen pentru examinarea admisibilitatii in principiu a cererii de revizuire, dispunand atasarea dosarului cauzei.

(2) Admisibilitatea in principiu se examineaza de catre instanta, in camera de consiliu, fara citarea partilor.

(3) Instanta examineaza daca:

a) cererea a fost formulata in termen si de o persoana dintre cele prevazute la art. 455;

b) cererea a fost intocmita cu respectarea prevederilor art. 456 alin. (2) si (3);

c) au fost invocate temeiuri legale pentru redeschiderea procedurilor penale;

d) faptele si mijloacele de proba in baza carora este formulata cererea nu au fost prezentate intr-o cerere anterioara de revizuire care a fost judecata definitiv;

e) faptele si mijloacele de proba in baza carora este formulata cererea conduc, in mod evident, la stabilirea existentei unor temeiuri legale ce permit revizuirea;

f) persoana care a formulat cererea s-a conformat cerintelor instantei dispuse potrivit art. 456 alin. (4).

(4) In cazul in care instanta constata ca sunt indeplinite conditiile prevazute la alin. (3), dispune prin incheiere admiterea in principiu a cererii de revizuire.

(5) In cazul in care instanta constata neindeplinirea conditiilor prevazute la alin. (3), dispune prin sentinta respingerea cererii de revizuire, ca inadmisibila.

(6) Cand cererea de revizuire a fost facuta pentru un condamnat decedat sau cand condamnatul care a facut cererea ori in favoarea caruia s-a facut revizuirea a decedat dupa introducerea cererii, prin exceptie de la dispozitiile art. 16 alin. (1) lit. f), procedura de revizuire isi va urma cursul, iar in cazul rejudecarii cauzei, dupa admiterea in principiu, instanta va hotari potrivit dispozitiilor art. 16, care se aplica in mod corespunzator.

(7) Incheierea prin care este admisa in principiu cererea de revizuire este definitiva. Sentinta prin care este respinsa cererea de revizuire, dupa analiza admisibilitatii in principiu, este supusa aceleiasi cai de atac ca si hotararea la care se refera revizuirea.

Masurile care pot fi luate odata cu sau ulterior aditerii in principiu

Art. 460. - (1) Odata cu admiterea in principiu a cererii de revizuire sau ulterior acesteia, instanta poate suspenda motivat, in tot sau in parte, executarea hotararii supuse revizuirii si poate dispune respectarea de catre condamnat a uneia dintre obligatiile prevazute la art. 215 alin. (1) si (2).

(2) Impotriva incheierii prin care s-a dispus suspendarea hotararii supuse revizuirii, prevazuta la alin. (1), procurorul sau persoana interesata poate formula contestatie in termen de 48 de ore de la pronuntare pentru cei prezenti si de la comunicare pentru cei lipsa. Contestatia formulata de procuror este suspensiva de executare. Dispozitiile art. 597 alin. (2)-(5) se aplica in mod corespunzator.

(3) In cazul in care persoana condamnata nu respecta obligatiile stabilite prin incheiere, instanta, din oficiu sau la cererea procurorului, poate dispune revocarea masurii suspendarii si reluarea executarii pedepsei.

(4) In cazul aditerii in principiu a cererii de revizuire pentru existenta unor hotarari ce nu se pot concilia, cauzele in care aceste hotarari au fost pronuntate se reunesc in vederea rejudecarii.

Rejudecarea

Art. 461. - (1) Rejudecarea cauzei dupa admiterea in principiu a cererii de revizuire se face potrivit regulilor de procedura privind judecarea in prima instanta.

(2) Instanta, daca gaseste necesar, administreaza din nou probele din cursul primei judecati.

(3) In cazul in care instanta constata ca situatia de fapt nu poate fi stabilita in mod nemijlocit sau aceasta nu s-ar putea face decat cu mare intarziere, dispune efectuarea cercetarilor necesare de catre procurorul de la parchetul de pe langa aceasta instanta, intr-un interval ce nu poate depasi 3 luni.

(4) Dupa efectuarea cercetarilor, procurorul inaintea intregul material instantei competente.

(5) Persoanele prevazute la art. 453 alin. (1) lit. b) si d) nu pot fi audiate ca martori in cauza supusa revizuirii, daca dovada acestor cazuri de revizuire s-a facut prin hotarare judecatoreasca.

Solutiile dupa rejudecare

Art. 462. - (1) Daca se constata ca cererea de revizuire este intemeiata, instanta anuleaza hotararea, in masura in care a fost admisa revizuirea, sau hotararile care nu se pot concilia si pronunta o noua hotarare potrivit dispozitiilor art. 395-399, care se aplica in mod corespunzator.

(2) Instanta rejudeca cauza prin extindere si cu privire la partile care nu au formulat cerere de revizuire, putand hotari si in privinta lor, fara sa le poata crea acestora o situatie mai grea.

(3) Instanta ia masuri pentru restabilirea situatiei anterioare, dispunand, daca este cazul, restituirea amenzii platite si a bunurilor confiscate, a cheltuielilor judiciare pe care cel in favoarea caruia s-a admis revizuirea nu era tinut sa le suporte sau alte asemenea masuri.

(4) Daca instanta constata ca cererea de revizuire este neintemeiata, o respinge si dispune obligarea revizuientului la plata cheltuielilor judiciare catre stat, precum si reluarea executarii pedepsei, in cazul in care aceasta a fost suspendata.

Calea de atac

Art. 463. - Sentinta prin care instanta se pronunta asupra cererii de revizuire, dupa rejudecarea cauzei, este supusa aceleiasi cai de atac ca si hotararea la care se refera revizuirea.

Efectele respingerii cererii de revizuire

Art. 464. - In cazul respingerii cererii de revizuire ca inadmisibila sau ca neintemeiata, nu va putea fi formulata o noua cerere pentru aceleasi motive.

Revizuirea in cazul hotararilor Curtii Europene a Drepturilor Omului

Art. 465. - (1) Hotararile definitive pronuntate in cauzele in care Curtea Europeana a Drepturilor Omului a constatat o incalcare a drepturilor sau libertatilor fundamentale ori a dispus scoaterea cauzei de pe rol, ca urmare a solutionarii amiabile a litigiului dintre stat si reclamanti, pot fi supuse revizuirii, daca vreuna dintre consecintele grave ale incalcarii Conventiei pentru apararea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale si a protocoalelor aditionale la aceasta continua sa se produca si nu poate fi remediata decat prin revizuirea hotararii pronuntate.

(2) Pot cere revizuirea:

- a) persoana al carei drept a fost incalcat;
- b) membrii de familie ai condamnatului, chiar si dupa moartea acestuia, numai daca cererea este formulata in favoarea condamnatului;
- c) procurorul.

(3) Cererea de revizuire se introduce la Inalta Curte de Casatie si Justitie, care judeca cererea in complet de 9 judecatori.

(4) Cererea de revizuire se poate face cel mai tarziu in termen de un an de la data publicarii in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, a hotararii definitive pronuntate de Curtea Europeana a Drepturilor Omului.

(5) După sesizare, instanța poate dispune, din oficiu, la propunerea procurorului sau la cererea părții, suspendarea executării hotărârii atacate. Dispozițiile art. 460 alin. (1) și (3) se aplică în mod corespunzător.

(6) Participarea procurorului este obligatorie.

(7) La judecarea cererii de revizuire, părțile se citează. Partea aflată în stare de detenție este adusă la judecată.

(8) Atunci când părțile sunt prezente la judecarea cererii de revizuire, instanța ascultă și concluziile acestora.

(9) Instanța examinează cererea în baza actelor dosarului și se pronunță prin decizie.

(10) Instanța respinge cererea în cazul în care constată că este tardivă, inadmisibilă sau nefondată.

(11) Atunci când instanța constată că cererea este fondată:

a) desființează, în parte, hotărârea atacată sub aspectul dreptului încălcat și, rejudecând cauza, cu aplicarea dispozițiilor secțiunii 1 a cap. V din titlul III al părții speciale, înlătură consecințele încălcării dreptului;

b) desființează hotărârea și, când este necesară administrarea de probe, dispune rejudecarea de către instanța în fața căreia s-a produs încălcarea dreptului, aplicându-se dispozițiile secțiunii 1 a cap. V din titlul III al părții speciale.

(12) Decizia pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție nu este supusă niciunei căi de atac.

SECȚIUNEA a 3-a

Redeschiderea procesului penal în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate

Redeschiderea procesului penal în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate

Art. 466. - (1) Persoana condamnată definitiv care a fost judecată în lipsă poate solicita redeschiderea procesului penal în termen de 6 luni din ziua în care a luat cunoștința că s-a desfășurat un proces penal împotriva sa.

(2) Este considerat persoana judecată în lipsă inculpatul care:

a) nu a avut cunoștința de proces;

b) deși a avut cunoștința de proces în orice mod, a lipsit în mod justificat de la judecarea cauzei și nu a putut încunoștința instanța.

(3) Procesul penal în care o persoană judecată în lipsă a fost condamnată se poate redeschide și în cazul în care un stat străin a dispus extradarea sau predarea condamnatului în baza mandatului european de arestare și condamnatul a formulat cerere de redeschidere a procesului în termen de 6 luni de la predarea sa către autoritățile române.

(4) Procesul penal nu poate fi redeschis în cazul în care persoana condamnată a solicitat să fie judecată în lipsă.

Cererea de redeschidere a procesului penal

Art. 467. - (1) Cererea de redeschidere a procesului penal poate fi formulată de către persoana judecată în lipsă și se adresează instanței care a judecat cauza în lipsă, fie în prima instanță, fie în apel.

(2) Cand persoana judecata in lipsa este privata de libertate, cererea poate fi depusa la administratia locului de detinere, care o va trimite de indata instantei competente.

(3) Cererea se formuleaza in scris si trebuie motivata cu privire la indeplinirea conditiilor prevazute la art. 466.

(4) Cererea poate fi insotita de copii de pe inscrisurile de care persoana judecata in lipsa intelege a se folosi in proces, certificate pentru conformitate cu originalul. Cand inscrisurile sunt redactate intr-o limba straina, ele vor fi insotite de traducere.

(5) In cazul in care cererea nu indeplineste conditiile prevazute la alin. (3) si (4), instanta pune in vedere celui ce a formulat cererea sa o completeze pana la primul termen de judecata sau, dupa caz, intr-un termen scurt, stabilit de instanta.

Masurile premergatoare

Art. 468. - (1) La primirea cererii de redeschidere a procesului penal, presedintele instantei fixeaza un termen pentru examinarea admisibilitatii in principiu, dispunand atasarea dosarului cauzei, precum si citarea partilor interesate.

2) Cand persoana care a solicitat redeschiderea procesului penal este privata de libertate, chiar intr-o alta cauza, presedintele dispune incunostintarea acesteia despre termen si ia masuri pentru desemnarea unui avocat din oficiu.

(3) Persoana privata de libertate este adusa la judecata.

Admiterea in principiu

Art. 469. - (1) Instanta, ascultand concluziile procurorului si ale partilor, examineaza daca:

a) cererea a fost formulata in termen si de catre o persoana dintre cele prevazute la art. 466;

b) au fost invocate temeiuri legale pentru redeschiderea procesului penal;

c) motivele in baza carora este formulata cererea nu au fost prezentate intr-o cerere anterioara de redeschidere a procesului penal, care a fost judecata definitiv.

(2) De asemenea, instanta supune dezbaterei necesitatea luarii fata de persoana care a formulat cererea de redeschidere a vreuneia dintre masurile preventive prevazute la art. 202 alin. (4) lit. b)-e), in cazul admiterii in principiu a cererii.

(3) Daca instanta constata indeplinirea conditiilor prevazute la alin. (1), dispune prin incheiere admiterea in principiu a cererii de redeschidere a procesului penal.

(4) Daca instanta constata neindeplinirea conditiilor prevazute la art. 466, dispune prin sentinta respingerea cererii de redeschidere a procesului penal.

(5) Incheierea prin care este admisa in principiu cererea de redeschidere a procesului penal poate fi atacata odata cu fondul.

(6) Hotararea prin care este respinsa cererea de redeschidere a procesului penal este supusa aceleiasi cai de atac ca si hotararea pronuntata in lipsa persoanei condamnate.

(7) Admiterea in principiu a cererii de redeschidere a procesului penal atrage desfiintarea de drept a hotararii pronuntate in lipsa persoanei condamnate.

(8) Instanta redeschide procesul penal prin extindere si cu privire la partile care nu au formulat cerere, putand hotari si in privinta lor, fara sa le poata crea acestora o situatie mai grea.

(9) Odata cu admiterea in principiu a cererii de redeschidere a procesului penal, instanta, din oficiu sau la cererea procurorului, poate dispune luarea fata de inculpat

a uneia dintre masurile preventive prevazute la art. 202 alin. (4) lit. b)-e). Dispozitiile titlului V al partii generale se aplica in mod corespunzator.

Rejudecarea cauzei

Art. 470. - Rejudecarea cauzei se face potrivit regulilor de procedura aplicabile etapei procesuale pentru care s-a dispus redeschiderea procesului penal.

CAPITOLUL VI

Dispozitii privind asigurarea unei practici judiciare unitare

SECȚIUNEA 1

Recursul in interesul legii

Cererea de recurs in interesul legii

Art. 471. - (1) Pentru a se asigura interpretarea si aplicarea unitara a legii de catre toate instantele judecatoresti, procurorul general al Parchetului de pe langa Inalta Curte de Casatie si Justitie, din oficiu sau la cererea ministrului justitiei, colegiul de conducere al Inaltei Curti de Casatie si Justitie sau colegiile de conducere ale curtilor de apel au indatorirea sa ceara Inaltei Curti de Casatie si Justitie sa se pronunte asupra chestiunilor de drept care au fost solutionate diferit de instantele judecatoresti.

(2) Cererea trebuie sa cuprinda solutiile diferite date problemei de drept si motivarea acestora, jurisprudenta Curtii Constitutionale, a Inaltei Curti de Casatie si Justitie, a Curtii Europene a Drepturilor Omului sau, dupa caz, a Curtii de Justitie a Uniunii Europene, opiniile exprimate in doctrina relevante in domeniu, precum si solutia ce se propune a fi pronuntata in recursul in interesul legii.

(3) Cererea de recurs in interesul legii trebuie sa fie insotita, sub sanctiunea respingerii ca inadmisibila, de copii ale hotararilor judecatoresti definitive din care rezulta ca problemele de drept care formeaza obiectul judecatii au fost solutionate in mod diferit de instantele judecatoresti.

Conditiiile de admisibilitate

Art. 472. - Recursul in interesul legii este admisibil numai daca se face dovada ca problemele de drept care formeaza obiectul judecatii au fost solutionate in mod diferit prin hotarari judecatoresti definitive, care se anexeaza la cerere.

Judecarea recursului in interesul legii

Art. 473. - (1) Recursul in interesul legii se judeca de un complet format din presedintele Inaltei Curti de Casatie si Justitie, presedintii de sectii din cadrul acesteia, un numar de 14 judecatori din sectia in a carei competenta intra chestiunea de drept care a fost solutionata diferit de instantele judecatoresti, precum si cate 2 judecatori din cadrul celorlalte sectii. Presedintele completului este presedintele Inaltei Curti de Casatie si Justitie.

(2) In cazul in care chestiunea de drept prezinta interes pentru doua sau mai multe sectii, presedintele Inaltei Curti de Casatie si Justitie stabileste sectiile din care provin cei 20 de judecatori.

(3) După sesizarea Înaltei Curți de Casție și Justiție, președintele acesteia va lua măsurile necesare pentru desemnarea aleatorie a judecătorilor din cadrul secției în a cărei competență intra chestiunea de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești, precum și a judecătorilor din celelalte secții ce intra în alcatuirea completului prevăzut la alin. (1).

(4) La primirea cererii, președintele completului va desemna un judecător din cadrul secției în a cărei competență intra chestiunea de drept care a fost soluționată diferit de instanțele judecătorești, pentru a întocmi un raport asupra recursului în interesul legii. În cazul în care chestiunea de drept prezintă interes pentru două sau mai multe secții, președintele completului va desemna 3 judecători din cadrul acestor secții pentru întocmirea raportului. Raportorii nu sunt incompatibili.

(5) În vederea întocmirii raportului, președintele completului poate solicita unor specialiști recunoscuți opinia scrisă asupra chestiunilor de drept soluționate diferit.

(6) Raportul va cuprinde soluțiile diferite date problemei de drept și argumentele pe care se fundamentează, jurisprudența relevantă a Curții Constituționale, a Înaltei Curți de Casție și Justiție, a Curții Europene a Drepturilor Omului, a Curții de Justiție a Uniunii Europene și opinia specialistilor consultați, dacă este cazul, precum și doctrina în materie. Totodată, judecătorul sau, după caz, judecătorii raportori vor întocmi și vor motiva proiectul soluției ce se propune a fi dată recursului în interesul legii.

(7) Ședința completului se convoacă de președintele acestuia, cu cel puțin 20 de zile înainte de desfășurarea acesteia. Odată cu convocarea, fiecare judecător va primi o copie a raportului și a soluției propuse.

(8) La ședința participă toți judecătorii completului. Dacă există motive obiective, aceștia vor fi înlocuiți, cu respectarea regulilor prevăzute la alin. (3).

(9) Recursul în interesul legii se susține în fața completului, după caz, de procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casție și Justiție sau de procurorul desemnat de acesta, de judecătorul desemnat de colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casție și Justiție, respectiv al curții de apel.

(10) Recursul în interesul legii se judecă în cel mult 3 luni de la data sesizării instanței, iar soluția se adoptă cu cel puțin două treimi din numărul judecătorilor completului. Nu se admit abțineri de la vot.

Continutul hotărârii și efectele ei

Art. 474. - (1) Asupra cererii de recurs în interesul legii completul Înaltei Curți de Casție și Justiție se pronunță prin decizie.

(2) Decizia se pronunță numai în interesul legii și nu are efecte asupra hotărârilor judecătorești examinate și nici cu privire la situația părților din acele procese.

(3) Decizia se motivează în termen de cel mult 30 de zile de la pronunțare și se publică în cel mult 15 zile de la motivare în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(4) Dezlegarea dată problemelor de drept judecate este obligatorie pentru instanțe de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I.

SECȚIUNEA a 2-a

Sesizarea Inaltei Curti de Casatie si Justitie in vederea pronuntarii unei hotarari prealabile pentru dezlegarea unor probleme de drept

Obiectul sesizarii

Art. 475. - Daca, in cursul judecatii, un complet de judecata al Inaltei Curti de Casatie si Justitie, al curtii de apel sau al tribunalului, investit cu solutionarea cauzei in ultima instanta, constata ca o problema de drept de care depinde solutionarea cauzei respective a fost dezlegata diferit in practica instantelor, va putea solicita Sectiei penale a Inaltei Curti de Casatie si Justitie sa pronunte o hotarare prealabila prin care sa dea rezolvare problemei de drept cu care a fost sesizata.

Procedura de judecata

Art. 476. - (1) Sesizarea Sectiei penale a Inaltei Curti de Casatie si Justitie se face, din oficiu sau la cererea partilor, dupa dezbateri contradictorii si daca sunt indeplinite conditiile prevazute la art. 475, prin incheiere, care nu este supusa niciunei cai de atac. Cererea partilor trebuie sa fie insotita, sub sanctiunea respingerii ca inadmisibila, de prezentarea dezlegarilor diferite in practica instantelor ale problemei de drept sesizate.

(2) Prin aceeasi incheiere se poate suspenda judecarea cauzei pana la pronuntarea hotararii prealabile pentru dezlegarea problemei de drept. In cazul in care inculpatul se afla in arest la domiciliu sau este arestat preventiv, se aplica in mod corespunzator prevederile art. 208 pe toata durata suspendarii.

(3) La primirea sesizarii, presedintele sectiei va desemna un judecator pentru a intocmi un raport asupra problemei de drept supuse judecatii. Dispozitiile art. 473 alin. (5)-(8) se aplica in mod corespunzator.

(4) Raportul va fi comunicat partilor, care, in termen de cel mult 15 zile de la comunicare, pot depune, in scris, prin avocat, concluzii privind problema de drept supusa judecatii.

(5) Sesizarea se judeca fara citarea partilor in cel mult 3 luni de la data investirii sectiei, iar solutia se adopta cu jumatate plus unu din numarul judecatorilor prezenti. Nu se admit abtineri de la vot.

Continutul si efectele hotararii

Art. 477. - (1) Asupra sesizarii sectia se pronunta prin decizie, numai cu privire la problema de drept supusa dezlegarii.

(2) Dispozitiile art. 474 alin. (3) se aplica in mod corespunzator.

(3) Dezlegarea data problemelor de drept este obligatorie pentru instante, inclusiv in cauza in legatura cu care s-a ridicat problema de drept, de la data publicarii deciziei in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I.

TITLUL IV Proceduri speciale

CAPITOLUL I Acordul de recunoastere a vinovatiei

Titularii acordului de recunoastere a vinovatiei si limitele acestuia

Art. 478. - (1) In cursul urmaririi penale, dupa punerea in miscare a actiunii penale, inculpatul si procurorul pot incheia un acord, ca urmare a recunoasterii vinovatiei de catre inculpat.

(2) Efectele acordului de recunoastere a vinovatiei sunt supuse avizului procurorului ierarhic superior.

(3) Acordul de recunoastere a vinovatiei poate fi initiat atat de catre procuror, cat si de catre inculpat.

(4) Limitele incheierii acordului de recunoastere a vinovatiei se stabilesc prin avizul prealabil si scris al procurorului ierarhic superior.

(5) Daca actiunea penala s-a pus in miscare fata de mai multi inculpati, se poate incheia un acord de recunoastere a vinovatiei distinct cu fiecare dintre acestia, fara a fi adusa atingere prezumtiei de nevinovatie a inculpatilor pentru care nu s-a incheiat acord.

(6) Inculpatii minori nu pot incheia acorduri de recunoastere a vinovatiei.

Obiectul acordului de recunoastere a vinovatiei

Art. 479. - Acordul de recunoastere a vinovatiei are ca obiect recunoasterea comiterii faptei si acceptarea incadrarii juridice pentru care a fost pusa in miscare actiunea penala si priveste felul si cuantumul pedepsei, precum si forma de executare a acesteia.

Conditiiile incheierii acordului de recunoastere a vinovatiei

Art. 480. - (1) Acordul de recunoastere a vinovatiei se poate incheia numai cu privire la infractiunile pentru care legea prevede pedeapsa amenzii sau a inchisorii de cel mult 7 ani.

(2) Acordul de recunoastere a vinovatiei se incheie atunci cand, din probele administrate, rezulta suficiente date cu privire la existenta faptei pentru care s-a pus in miscare actiunea penala si cu privire la vinovatia inculpatului. La incheierea acordului de recunoastere a vinovatiei, asistenta juridica este obligatorie.

(3) Inculpatul beneficiaza de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsa prevazute de lege in cazul pedepsei inchisorii si de reducerea cu o patrime a limitelor de pedeapsa prevazute de lege in cazul pedepsei amenzii.

Forma acordului de recunoastere a vinovatiei

Art. 481. - (1) Acordul de recunoastere a vinovatiei se incheie in forma scrisa.

(2) In situatia in care se incheie acord de recunoastere a vinovatiei, procurorul nu mai intocmeste rechizitoriu cu privire la inculpatii cu care a incheiat acord.

Continutul acordului de recunoastere a vinovatiei

Art. 482. - Acordul de recunoastere a vinovatiei cuprinde:

- a) data si locul incheierii;
- b) numele, prenumele si calitatea celor intre care se incheie;
- c) date privitoare la persoana inculpatului, prevazute la art. 107 alin. (1);
- d) descrierea faptei ce formeaza obiectul acordului;
- e) incadrarea juridica a faptei si pedeapsa prevazuta de lege;
- f) probele si mijloacele de proba;
- g) declaratia expresa a inculpatului prin care recunoaste comiterea faptei si accepta incadrarea juridica pentru care a fost pusa in miscare actiunea penala;
- h) cererile procurorului;
- i) semnaturile procurorului, ale inculpatului si ale avocatului.

Sesizarea instantei cu acordul de recunoastere a vinovatiei

Art. 483. - (1) Dupa incheierea acordului de recunoastere a vinovatiei, procurorul sesizeaza instanta careia i-ar reveni competenta sa judece cauza in fond si trimite acesteia acordul de recunoastere a vinovatiei, insotit de dosarul de urmarire penala.

(2) In situatia in care se incheie acordul numai cu privire la unele dintre fapte sau numai cu privire la unii dintre inculpati, iar pentru celelalte fapte sau inculpati se dispune trimiterea in judecata, sesizarea instantei se face separat. Procurorul inaintea instantei numai actele de urmarire penala care se refera la faptele si persoanele care au facut obiectul acordului de recunoastere a vinovatiei.

(3) In cazul in care sunt incidente dispozitiile art. 23 alin. (1), procurorul inaintea instantei acordul de recunoastere a vinovatiei insotit de tranzactie sau de acordul de mediere.

Procedura in fata instantei

Art. 484. - (1) Daca acordului de recunoastere a vinovatiei ii lipseste vreuna dintre mentiunile obligatorii sau daca nu au fost respectate conditiile prevazute la art. 482 si 483, instanta dispune acoperirea omisiunilor in cel mult 5 zile si sesizeaza in acest sens conducatorul parchetului care a emis acordul.

(2) Instanta se pronunta asupra acordului de recunoastere a vinovatiei prin sentinta, in urma unei proceduri necontradictorii, in sedinta publica, dupa ascultarea procurorului, a inculpatului si avocatului acestuia, precum si a partii civile, daca este prezenta.

Solutiile instantei

Art. 485. - (1) Instanta, analizand acordul, pronunta una dintre urmatoarele solutii:

a) admite acordul de recunoastere a vinovatiei si dispune condamnarea inculpatului la o pedeapsa ale carei limite au fost reduse conform art. 480 alin. (3), daca sunt indeplinite conditiile prevazute la art. 480-482 cu privire la toate faptele retinute in sarcina inculpatului, care au facut obiectul acordului;

b) respinge acordul de recunoastere a vinovatiei si trimite dosarul procurorului in vederea continuarii urmaririi penale, daca nu sunt indeplinite conditiile prevazute la art. 480-482.

(2) Instanta poate admite acordul de recunoastere a vinovatiei numai cu privire la unii dintre inculpati.

(3) In situatia prevazuta la alin. (1) lit. b), instanta se pronunta din oficiu cu privire la starea de arest a inculpatilor.

(4) Dispozitiile art. 396 alin. (9), art. 398 si art. 399 se aplica in mod corespunzator.

Solutionarea actiunii civile

Art. 486. - (1) In cazul in care intre parti s-a incheiat tranzactie sau acord de mediere cu privire la actiunea civila, instanta ia act de aceasta prin sentinta.

(2) In celelalte cazuri instanta poate dispune disjungerea actiunii civile si trimiterea ei la instanta competenta potrivit legii civile, cand solutionarea laturii civile ar intarzia solutionarea procesului penal.

Cuprinsul sentintei

Art. 487. - Sentinta cuprinde in mod obligatoriu:

a) mentiunile prevazute la art. 370 alin. (4), art. 403 si 404;

b) fapta pentru care s-a incheiat acordul de recunoastere a vinovatiei si incadrarea juridica a acesteia.

Calea de atac

Art. 488. - (1) Sentinta pronuntata potrivit art. 485 poate fi atacata cu apel in termen de 10 zile de la comunicare.

(2) Dispozitiile art. 480 alin. (3) sunt aplicabile si in calea de atac a apelului.

CAPITOLUL II

Procedura privind tragerea la raspundere penala a persoanei juridice

Dispozitii generale

Art. 489. - (1) In cazul infractiunilor savarsite de persoanele juridice prevazute la art. 135 alin. (1) din Codul penal in realizarea obiectului de activitate sau in interesul ori in numele persoanei juridice, dispozitiile prezentului cod se aplica in mod corespunzator, cu derogarile si completarile prevazute in prezentul capitol.

(2) Sunt aplicabile in procedura privind tragerea la raspundere penala a persoanei juridice si dispozitiile procedurii de camera preliminara, care se aplica in mod corespunzator.

Obiectul actiunii penale

Art. 490. - Actiunea penala are ca obiect tragerea la raspunderea penala a persoanelor juridice care au savarsit infractiuni.

Reprezentarea persoanei juridice

Art. 491. - (1) Persoana juridica este reprezentata la indeplinirea actelor procesuale si procedurale de reprezentantul sau legal la momentul procesului.

(2) Daca pentru aceeasi fapta sau pentru fapte conexe s-a pus in miscare actiunea penala si impotriva reprezentantului legal al persoanei juridice, acesta isi numeste un mandatar pentru a o reprezenta.

(3) In cazul prevazut la alin. (2), daca persoana juridica nu si-a numit un mandatar, acesta este desemnat de judecatorul de drepturi si libertati din randul practicienilor in insolventa, autorizati potrivit legii. Practicienilor in insolventa astfel desemnati li se aplica, in mod corespunzator, dispozitiile art. 273 alin. (1), (2), (4) si (5).

Locul de citare a persoanei juridice

Art. 492. - Persoana juridica se citeaza la sediul acesteia. Daca sediul este fictiv ori persoana juridica nu mai functioneaza la sediul declarat, iar noul sediu nu este cunoscut, citatia se afiseaza la sediul organului judiciar, potrivit fazei procesuale in care se afla cauza.

Masurile preventive

Art. 493. - (1) Judecatorul de drepturi si libertati, in cursul urmaririi penale, la propunerea procurorului, poate dispune, daca exista motive temeinice care justifica suspiciunea rezonabila ca persoana juridica a savarsit o fapta prevazuta de legea penala si numai pentru a se asigura buna desfasurare a procesului penal, una sau mai multe dintre urmatoarele masuri:

a) suspendarea procedurii de dizolvare sau lichidare a persoanei juridice, inceputa anterior sau in cursul urmaririi penale;

b) suspendarea fuziunii, a divizarii sau a reducerii capitalului social al persoanei juridice, inceputa anterior sau in cursul urmaririi penale;

c) interzicerea unor operatiuni patrimoniale, susceptibile de a antrena diminuarea activului patrimonial sau insolventa persoanei juridice;

d) interzicerea incheierii anumitor acte juridice, stabilite de organul judiciar;

e) interzicerea desfasurarii activitatilor de natura celor cu ocazia carora a fost comisa infractiunea.

(2) In vederea asigurarii respectarii masurilor prevazute la alin. (1), judecatorul de drepturi si libertati poate obliga persoana juridica la depunerea unei cautiuni constand intr-o suma de bani care nu poate fi mai mica de 10.000 lei. Cautiunea se restituie la data ramanerii definitive a hotararii de condamnare pronuntate in cauza, daca persoana juridica a respectat masura sau masurile preventive, precum si in cazul in care, prin hotarare definitiva, s-a dispus achitarea persoanei juridice.

(3) Cautiunea nu se restituie in cazul nerespectarii de catre persoana juridica a masurii sau masurilor preventive luate, facandu-se venit la bugetul statului la data ramanerii definitive a hotararii pronuntate in cauza.

(4) Masurile preventive prevazute la alin. (1) pot fi dispuse pe o perioada de cel mult 60 de zile, cu posibilitatea prelungirii, daca se mentin temeiurile care au determinat luarea acestora, fiecare prelungire neputand depasi 60 de zile.

(5) Masurile preventive se dispun de judecatorul de drepturi si libertati prin incheiere motivata data in camera de consiliu, cu citarea persoanei juridice.

(6) Participarea procurorului este obligatorie.

(7) Impotriva incheierii judecatorului de drepturi si libertati de la prima instanta se poate face contestatie la judecatorul de drepturi si libertati de la instanta ierarhic superioara de catre persoana juridica si procuror, in termen de 24 de ore de la pronuntare, pentru cei prezenti, si de la comunicare, pentru persoana juridica lipsa.

(8) Persoana juridica poate face contestatie numai impotriva incheierii prin care judecatorul de drepturi si libertati a dispus luarea uneia sau a mai multor masuri preventive. Procurorul poate face contestatie numai impotriva incheierii prin care judecatorul de drepturi si libertati a respins propunerea de luare a uneia sau a mai multor masuri preventive.

(9) Masurile preventive se revoca la cererea procurorului sau persoanei juridice, numai cand se constata ca nu mai exista temeiurile care au justificat luarea sau mentinerea acestora. Dispozitiile alin. (5)-(7) se aplica in mod corespunzator.

(10) Impotriva reprezentantului persoanei juridice sau a mandatarului acesteia pot fi luate masurile prevazute la art. 265 si art. 283 alin. (2), iar fata de practicianul in insolventa, masura prevazuta la art. 283 alin. (2).

(11) Luarea masurilor preventive nu impiedica luarea masurilor asiguratorii conform art. 249-256.

Masurile asiguratorii

Art. 494. - Fata de persoana juridica se pot lua, la cererea procurorului, masuri asiguratorii in vederea confiscarii speciale, repararii pagubei produse prin infractiune, precum si pentru garantarea executarii pedepsei amenzii.

Procedura de informare

Art. 495. - (1) Procurorul, in cursul urmaririi penale, comunica organului care a autorizat infiintarea persoanei juridice si organului care a inregistrat persoana juridica punerea in miscare a actiunii penale si trimiterea in judecata a persoanei juridice, la data dispunerii acestor masuri, in vederea efectuarii mentiunilor corespunzatoare.

(2) In cazul institutiilor care nu sunt supuse conditiei inregistrarii sau autorizarii pentru a dobandi personalitate juridica, informarea prevazuta la alin. (1) se face catre organul care a infiintat acea institutie.

(3) Organele prevazute la alin. (1) si (2) sunt obligate sa comunice organului judiciar, in termen de 24 de ore de la data inregistrarii, in copie certificata, orice mentiune inregistrata de acestea cu privire la persoana juridica.

(4) Persoana juridica este obligata sa comunice organului judiciar, in termen de 24 de ore, intentia de fuziune, divizare, dizolvare, reorganizare, lichidare sau reducere a capitalului social.

(5) Dispozitiile alin. (1)-(3) se aplica in mod corespunzator si in cazul luarii masurilor preventive fata de persoana juridica.

(6) Dupa ramanerea definitiva a hotararii de condamnare la pedeapsa amenzii, instanta de executare comunica o copie de pe dispozitivul hotararii organului care a autorizat infiintarea persoanei juridice, organului care a inregistrat persoana juridica, organului care a infiintat institutia nesupusa autorizarii sau inregistrarii, precum si organelor cu atributii de control si supraveghere a persoanei juridice, in vederea efectuarii mentiunilor corespunzatoare.

(7) Neindeplinirea, de indata sau pana la implinirea termenelor prevazute, a obligatiilor prevazute la alin. (3)-(5) constituie abatere judiciara si se sanctioneaza cu amenda judiciara prevazuta la art. 283 alin. (4).

Interzicerea fuziunii, a divizarii, a reducerii capitalului social,
a dizolvarii sau lichidarii

Art. 496. - Dupa ramanerea definitiva a hotararii de condamnare a persoanei juridice si pana la executarea pedepselor aplicate, nu se poate initia fuziunea, divizarea, dizolvarea, lichidarea sau reducerea capitalului social al acesteia.

Punerea in executare a pedepsei amenzii

Art. 497. - (1) Persoana juridica condamnata la pedeapsa amenzii este obligata sa depuna recipisa de plata integrala a amenzii la instanta de executare, in termen de 3 luni de la ramanerea definitiva a hotararii de condamnare.

(2) Cand persoana juridica condamnata se gaseste in imposibilitatea de a achita integral amenda in termenul prevazut la alin. (1), instanta de executare, la cererea persoanei juridice, poate dispune esalonarea platii amenzii pe cel mult un an, in rate lunare.

(3) In cazul neindeplinirii obligatiei de plata a amenzii in termenul aratat la alin. (1) sau de neplata a unei rate potrivit esalonarii, instanta de executare comunica un extras de pe acea parte din dispozitiv care priveste aplicarea sau esalonarea amenzii organelor competente, in vederea executarii acesteia potrivit procedurii de executare silita a creantelor fiscale.

Punerea in executare a pedepsei complementare a dizolvarii
persoanei juridice

Art. 498. - (1) O copie de pe dispozitivul hotararii de condamnare prin care s-a aplicat pedeapsa dizolvarii persoanei juridice se comunica, la data ramanerii definitive, instantei civile competente, care deschide procedura de lichidare si desemneaza lichidatorul din randul practicienilor in insolventa autorizati potrivit legii. Remunerarea lichidatorului se face din patrimoniul persoanei juridice sau, in cazul lipsei acestuia, din fondul de lichidare constituit potrivit legii.

(2) Copia dispozitivului hotararii de condamnare se comunica, la data ramanerii definitive, organului care a autorizat infiintarea persoanei juridice si organului care a inregistrat persoana juridica, pentru a lua masurile necesare.

Punerea in executare a pedepsei complementare a suspendarii activitatii
persoanei juridice

Art. 499. - O copie de pe dispozitivul hotararii de condamnare prin care s-a aplicat pedeapsa suspendarii activitatii sau a uneia dintre activitatile persoanei juridice se comunica, la data ramanerii definitive, organului care a autorizat infiintarea persoanei juridice, organului care a inregistrat persoana juridica, organului care a infiintat institutia nesupusa autorizarii sau inregistrarii, precum si organelor cu atributii de control si supraveghere a persoanei juridice, pentru a lua masurile necesare.

Punerea in executare a pedepsei complementare a inchiderii unor puncte
de lucru ale persoanei juridice

Art. 500. - O copie de pe dispozitivul hotararii de condamnare prin care s-a aplicat persoanei juridice pedeapsa inchiderii unor puncte de lucru se comunica, la data

ramanerii definitive, organului care a autorizat infiintarea persoanei juridice si organului care a inregistrat persoana juridica, organului care a infiintat institutia nesupusa autorizarii sau inregistrarii, precum si organelor cu atributii de control si supraveghere a persoanei juridice, pentru a lua masurile necesare.

Punerea in executare a pedepsei complementare a interzicerii persoanei juridice de a participa la procedurile de achizitii publice

Art. 501. - (1) O copie de pe dispozitivul hotararii prin care s-a aplicat persoanei juridice pedeapsa interzicerii de a participa la procedurile de achizitii publice se comunica, la data ramanerii definitive:

a) oficiului registrului comertului, in vederea efectuarii formalitatilor de publicitate in registrul comertului;

b) Ministerului Justitiei, in vederea efectuarii formalitatilor de publicitate in Registrul national al persoanelor juridice fara scop patrimonial;

c) oricarei autoritati care tine evidenta persoanelor juridice, in vederea efectuarii formalitatilor de publicitate.

(2) O copie de pe dispozitivul hotararii de condamnare prin care s-a aplicat persoanei juridice pedeapsa interzicerii de a participa la procedurile de achizitii publice se comunica, la data ramanerii definitive, organului care a autorizat infiintarea persoanei juridice si organului care a inregistrat persoana juridica, pentru a lua masurile necesare.

Punerea in executare a pedepsei complementare a afisarii sau publicarii hotararii de condamnare

Art. 502. - (1) Un extras al hotararii de condamnare care priveste aplicarea pedepsei complementare se comunica, la data ramanerii definitive, persoanei juridice condamnate, pentru a-l afisa in forma, locul si pentru perioada stabilite de instanta de judecata.

(2) Un extras al hotararii de condamnare care priveste aplicarea pedepsei complementare se comunica, la data ramanerii definitive, persoanei juridice condamnate, pentru a publica hotararea in forma stabilita de instanta, pe cheltuiuala proprie, prin intermediul presei scrise sau audiovizuale ori prin alte mijloace de comunicare audiovizuale, desemnate de instanta.

(3) Persoana juridica condamnata inainteaza instantei de executare dovada inceperii executarii afisarii sau, dupa caz, dovada executarii publicarii hotararii de condamnare, in termen de 30 de zile de la comunicarea hotararii, dar nu mai tarziu de 10 zile de la inceperea executarii ori, dupa caz, de la executarea pedepsei principale.

(4) O copie de pe hotararea de condamnare, in intregime sau in extras al acesteia, se comunica la data ramanerii definitive organului care a autorizat infiintarea persoanei juridice, organului care a inregistrat persoana juridica, organului care a infiintat institutia nesupusa autorizarii sau inregistrarii, precum si organelor cu atributii de control si supraveghere a persoanei juridice, pentru a lua masurile necesare.

Supravegherea executării pedepselor complementare aplicate persoanelor juridice

Art. 503. - (1) În caz de neexecutare cu rea-credință a pedepselor complementare aplicate persoanei juridice, instanța de executare aplică dispozițiile art. 139 alin. (2) sau, după caz, art. 140 alin. (2) ori (3) din Codul penal.

(2) Sesizarea instanței se face din oficiu de către judecătorul delegat al instanței de executare ori de către organele cărora li s-a comunicat hotărârea definitivă de condamnare a persoanei juridice, potrivit art. 499-502.

(3) Persoana juridică este citată la judecată.

(4) Participarea procurorului este obligatorie.

(5) După concluziile procurorului și ascultarea persoanei juridice condamnate, instanța se pronunță prin sentință.

CAPITOLUL III

Procedura în cauzele cu infractori minori

Dispoziții generale

Art. 504. - Urmarirea și judecarea infracțiunilor săvârșite de minori, precum și punerea în executare a hotărârilor privitoare la aceștia se fac potrivit procedurii obișnuite, cu completările și derogările prevăzute în prezentul capitol și în secțiunea a 8-a a cap. I din titlul V al părții generale.

Persoanele chemate la organul de urmărire penală

Art. 505. - (1) Când suspectul ori inculpatul este un minor care nu a împlinit 16 ani, la orice ascultare sau confruntare a minorului, organul de urmărire penală citează părinții acestuia ori, după caz, pe tutore, curator sau persoana în îngrijirea ori supravegherea căreia se află temporar minorul, precum și direcția generală de asistență socială și protecție a copilului din localitatea unde se desfășoară audierea.

(2) Când suspectul sau inculpatul este un minor care a împlinit 16 ani, citarea persoanelor prevăzute la alin. (1) se dispune numai dacă organul de urmărire penală consideră necesar.

(3) Neprezentarea persoanelor legal citate la ascultarea sau confruntarea minorului nu împiedică efectuarea acestor acte.

Referatul de evaluare a minorului

Art. 506. - (1) În cauzele cu inculpați minori, organele de urmărire penală pot să solicite, atunci când consideră necesar, efectuarea referatului de evaluare de către serviciul de probatiune de pe lângă tribunalul în a cărui circumscripție teritorială își are locuința minorul, potrivit legii.

(2) În cauzele cu inculpați minori, instanța de judecată are obligația să dispună efectuarea referatului de evaluare de către serviciul de probatiune de pe lângă tribunalul în a cărui circumscripție își are locuința minorul, potrivit legii. În situația în care efectuarea referatului de evaluare a fost solicitată în cursul urmăririi penale, potrivit dispozițiilor alin. (1), dispunerea referatului de către instanța este facultativă.

(3) Referatul de evaluare are rolul de a furniza organului judiciar date privind persoana minorului din perspectiva psihocomportamentală.

(4) Referatul de evaluare se realizeaza in conformitate cu structura si continutul prevazute de legislatia speciala ce reglementeaza activitatea serviciilor de probatiune.

(5) Prin referatul de evaluare, serviciul de probatiune solicitat poate face propuneri motivate cu privire la masurile educative ce pot fi luate fata de minor.

Compunerea instantei

Art. 507. - (1) Cauzele in care inculpatul este minor se judeca potrivit regulilor de competenta obisnuite de catre judecatori anume desemnati potrivit legii.

(2) Instanta compusa potrivit dispozitiilor alin. (1) ramane competenta sa judece potrivit dispozitiilor procedurale speciale privitoare la minori, chiar daca intre timp inculpatul a implinit varsta de 18 ani.

(3) Inculpatul care a savarsit infractiunea in timpul cand era minor este judecat potrivit procedurii aplicabile in cauzele cu infractori minori, daca la data sesizarii instantei nu a implinit 18 ani.

Persoanele chemate la judecarea minorilor

Art. 508. - (1) La judecarea cauzei se citeaza serviciul de probatiune, parintii minorului sau, dupa caz, tutorele, curatorul ori persoana in ingrijirea sau supravegherea careia se afla temporar minorul.

(2) Persoanele aratate la alin. (1) au dreptul si indatorirea sa dea lamuriri, sa formuleze cereri si sa prezinte propuneri in privinta masurilor ce ar urma sa fie luate.

(3) Neprezentarea persoanelor legal citate nu impiedica judecarea cauzei.

Desfasurarea judecatii

Art. 509. - (1) Cauzele cu inculpati minori se judeca de urgenta si cu precadere.

(2) Sedinta de judecata este nepublica. Cu incuviintarea instantei, la desfasurarea judecatii pot asista, in afara de persoanele aratate la art. 508, si alte persoane.

(3) Cand inculpatul este minor cu varsta mai mica de 16 ani, instanta, daca apreciaza ca administrarea anumitor probe poate avea o influenta negativa asupra sa, poate dispune indepartarea lui din sedinta. In aceleasi conditii pot fi indepartate temporar din sala de judecata si parintii sau persoanele cu drept de reprezentare.

(4) La rechemarea in sala a persoanelor prevazute la alin. (3) presedintele completului le aduce la cunostinta actele esentiale efectuate in lipsa lor.

(5) Ascultarea minorului va avea loc o singura data, iar reascultarea sa va fi admisa de judecator doar in cazuri temeinic justificate.

Inculpatii minori cu majori

Art. 510. - (1) Cand in aceeasi cauza sunt mai multi inculpati, dintre care unii minori si altii majori, si nu este posibila disjungerea, judecata are loc potrivit dispozitiilor art. 507 alin. (1) si dupa procedura obisnuita.

(2) Cu privire la inculpatii minori din aceste cauze se aplica dispozitiile referitoare la procedura in cauzele cu infractori minori.

Punerea in executare a masurilor educative neprivative de libertate

Art. 511. - In cazul in care s-a luat fata de minor vreuna dintre masurile educative neprivative de libertate, dupa ramanerea definitiva a hotararii se fixeaza un termen pentru cand se dispune aducerea minorului si chemarea reprezentantului serviciului de probatiune pentru punerea in executare a masurii luate.

Punerea in executare a pedepsei complementare a plasarii sub supraveghere judiciara

Art. 512. - (1) Mandatarul judiciar si atributiile acestuia privind supravegherea activitatii persoanei juridice sunt cuprinse in dispozitivul hotararii de condamnare prin care s-a aplicat pedeapsa plasarii sub supraveghere judiciara.

(2) Instanta desemneaza un administrator judiciar atunci cand apreciaza ca se impune implementarea unui plan de masuri speciale pentru a preveni comiterea de noi infractiuni. In acest caz, administratorul judiciar, desemnat prin hotararea de condamnare, asista persoana juridica in elaborarea planului de masuri, ce va fi supus aprobarii judecatorului delegat cu executarea, si va supraveghea respectarea acestuia de catre persoana juridica.

(3) Hotararea de condamnare prevazuta la alin. (1) si (2) este comunicata, la data ramanerii definitive, administratorului judiciar sau mandatarului judiciar.

(4) Mandatarul judiciar sau administratorul judiciar nu se poate substitui organelor statutare in gestionarea activitatilor persoanei juridice.

Prelungirea sau inlocuirea masurilor educative neprivative de libertate

Art. 513. - (1) Prelungirea masurii educative neprivative de libertate in cazul in care minorul nu respecta, cu rea-credinta, conditiile de executare si obligatiile impuse se dispune de instanta care a pronuntat aceasta masura.

(2) Inlocuirea masurii luate initial cu o alta masura educativa neprivativa de libertate mai severa ori inlocuirea masurii luate initial cu o masura educativa privativa de libertate pentru vreuna dintre cauzele prevazute la art. 123 din Codul penal se dispune de instanta care a pronuntat aceasta masura.

Punerea in executare a internarii intr-un centru educativ

Art. 514. - (1) In cazul in care s-a luat fata de minor masura educativa a internarii intr-un centru educativ, punerea in executare se face prin trimiterea unei copii de pe hotarare organului de politie de la locul unde se afla minorul, dupa ramanerea definitiva a hotararii.

(2) Organul de politie ia masuri pentru internarea minorului.

(3) Cu ocazia punerii in executare a masurii educative a internarii intr-un centru educativ, organul de politie poate patrunde in domiciliul sau resedinta unei persoane fara invoirea acesteia, precum si in sediul unei persoane juridice fara invoirea reprezentantului legal al acesteia.

(4) Daca minorul fata de care s-a luat masura educativa a internarii intr-un centru educativ nu este gasit, organul de politie constata aceasta printr-un proces-verbal si sesizeaza de indata organele competente pentru darea in urmarire, precum si pentru darea in consemn la punctele de trecere a frontierei. Un exemplar al procesului-verbal se inainteaza centrului educativ in care se va face internarea.

(5) Copia de pe hotarare se preda cu ocazia executarii masurii centrului educativ in care minorul este internat.

(6) Conducatorul centrului educativ comunica de indata instantei care a dispus masura despre efectuarea internarii.

Punerea in executare a internarii intr-un centru de detentie

Art. 515. - (1) Masura educativa a internarii minorului intr-un centru de detentie se pune in executare prin trimiterea unei copii a hotararii definitive prin care s-a luat aceasta masura organului de politie de la locul unde se afla minorul, cand acesta este liber, ori comandantului locului de detinere, cand acesta este arestat preventiv.

(2) Odata cu punerea in executare a masurii educative a internarii minorului intr-un centru de detentie, judecatorul delegat va emite si ordinul prin care interzice minorului sa paraseasca tara. Dispozitiile privind intocmirea si continutul ordinului in cazul punerii in executare a pedepsei inchisorii se aplica in mod corespunzator.

(3) Daca executarea masurii revine organului de politie, dispozitiile art. 514 alin. (2)-(4) se aplica in mod corespunzator.

(4) Copia de pe hotarare se preda cu ocazia executarii masurii centrului de detentie in care minorul este internat.

(5) Conducatorul centrului de detentie comunica de indata instantei care a dispus masura despre efectuarea internarii.

Schimbarile privind masura educativa a internarii intr-un centru educativ

Art. 516. - (1) Mentinerea masurii internarii minorului intr-un centru educativ, prelungirea ori inlocuirea acesteia cu internarea intr-un centru de detentie in cazurile prevazute la art. 125 alin. (3) din Codul penal se dispune de instanta careia ii revine competenta sa judece noua infractiune sau infractiunea concurenta savarsita anterior.

(2) Inlocuirea internarii minorului cu masura educativa a asistarii zilnice, liberarea din centrul educativ la implinirea varstei de 18 ani se dispun, potrivit dispozitiilor legii privind executarea pedepselor, de catre instanta in a carei circumscriptie teritoriala se afla centrul educativ, corespunzatoare in grad instantei de executare. Revenirea asupra inlocuirii sau liberarii, in cazul in care acesta nu respecta cu rea-credinta conditiile de executare a masurii educative ori obligatiile impuse, se dispun, din oficiu sau la sesizarea serviciului de probatiune, de instanta care a judecat cauza in prima instanta.

(3) In cazul prevazut la art. 125 alin. (7) din Codul penal, revenirea asupra inlocuirii se dispune de instanta careia ii revine competenta sa judece noua infractiune savarsita de minor.

Schimbările privind măsura educativă a internării într-un centru de detenție

Art. 517. - (1) Prelungirea măsurii internării minorului în centrul de detenție în cazurile prevăzute la art. 125 alin. (3) din Codul penal se dispune de instanța careia îi revine competența să judece noua infracțiune sau infracțiunea concurentă savarsită anterior.

(2) Înlocuirea internării minorului cu măsura educativă a asistării zilnice, liberarea din centrul de detenție la împlinirea vârstei de 18 ani se dispune, potrivit dispozițiilor legii privind executarea pedepselor, de instanța în a cărei circumscripție teritorială se află centrul de detenție, corespunzătoare în grad instanței de executare. Revenirea asupra înlocuirii sau liberării, în cazul în care acesta nu respectă cu rea-credință condițiile de executare a măsurii educative ori obligațiile impuse, se dispune, din oficiu sau la sesizarea serviciului de probațiune, de instanța care a judecat în prima instanță pe minor.

(3) În cazul prevăzut la art. 125 alin. (7) din Codul penal, revenirea asupra înlocuirii și prelungirea duratei internării se dispune de instanța careia îi revine competența să judece noua infracțiune savarsită de minor.

Schimbarea regimului de executare

Art. 518. - În cazurile prevăzute la art. 126 din Codul penal, continuarea executării măsurii educative privative de libertate într-un penitenciar de către persoana internată care a împlinit vârsta de 18 ani se poate dispune potrivit dispozițiilor legii privind executarea pedepselor de instanța în a cărei circumscripție teritorială se află centrul educativ sau centrul de detenție, corespunzătoare în grad instanței de executare.

Amanarea sau întreruperea executării măsurilor privative de libertate

Art. 519. - Executarea măsurii educative a internării într-un centru educativ sau a măsurii educative a internării într-un centru de detenție poate fi amanată sau întreruptă în cazurile și în condițiile prevăzute de lege.

Dispoziții privind apelul

Art. 520. - Dispozițiile referitoare la judecata în prima instanță în cauzele privitoare la infracțiuni savarsite de minori se aplică în mod corespunzător și la judecata în apel.

CAPITOLUL IV Procedura dării în urmărire

Darea în urmărire

Art. 521. - (1) Darea în urmărire se solicită și se dispune pentru identificarea, cautarea, localizarea și prinderea unei persoane în scopul aducerii acesteia în fața organelor judiciare ori punerii în executare a anumitor hotărâri judecătorești.

(2) Darea în urmărire se solicită și se dispune în următoarele cazuri:

a) nu s-a putut executa un mandat de arestare preventivă, un mandat de executare a unei pedepse privative de libertate, o măsură educativă privativă de libertate,

masura internarii medicale sau masura expulzarii, intrucat persoana fata de care s-a luat una dintre aceste masuri nu a fost gasita;

b) persoana a evadat din starea legala de retinere sau detinere ori a fugit dintr-un centru educativ, centru de detentie sau din unitatea in care executa masura internarii medicale;

c) in vederea depistarii unei persoane urmarite international despre care exista date ca se afla in Romania.

(3) Darea in urmarire se solicita de:

a) organul de politie care a constatat imposibilitatea executarii masurii prevazute la alin. (2) lit. a);

b) administratia locului de detinere, centrul educativ sau unitatea medicala prevazuta la alin. (2) lit. b);

c) organul judiciar competent potrivit legii speciale, in cazul prevazut la alin. (2) lit. c);

(4) Darea in urmarire se dispune prin ordin de Inspectoratul General al Politiei Romane.

(5) Ordinul de dare in urmarire se comunica in cel mai scurt timp organelor competente sa elibereze pasaportul, care au obligatia sa refuze eliberarea pasaportului sau, dupa caz, sa ridice provizoriu pasaportul pe durata masurii, precum si organelor de frontiera pentru darea in consemn.

(6) De asemenea, ordinul de dare in urmarire se comunica in copie:

a) celui in fata caruia urmeaza sa fie adusa persoana urmarita in momentul prinderii;

b) organului judiciar competent care supravegheaza activitatea de urmarire a persoanei date in urmarire.

Urmarirea

Art. 522. - (1) Ordinul de dare in urmarire se pune in executare de indata de catre structurile competente ale Ministerului Administratiei si Internelor care vor desfasura, la nivel national, activitati de identificare, cautare, localizare si prindere a persoanei urmarite.

(2) Institutiile publice sunt obligate sa sprijine, in conditiile legii si conform competentelor legale, organele de politie care efectueaza urmarirea unei persoane date in urmarire.

(3) Activitatea de urmarire a unei persoane arestate preventiv, desfasurata de organele de politie, este supravegheata de procurori anume desemnati din cadrul parchetului de pe langa curtea de apel in a carui circumscriptie se afla sediul instantei competente care a solutionat in fond propunerea de arestare preventiva. Cand mandatul de arestare preventiva a fost emis intr-o cauza de competenta Parchetului de pe langa Inalta Curte de Casatie si Justitie, supravegherea activitatii de urmarire revine procurorului care efectueaza sau a efectuat urmarirea penala in cauza.

(4) In celelalte cazuri, activitatea de urmarire a persoanelor date in urmarire este supravegheata de procurori anume desemnati din cadrul parchetului de pe langa curtea de apel in a carui circumscriptie se afla sediul instantei de executare ori al altei instante competente potrivit legii speciale.

Activitatile ce pot fi efectuate in procedura urmaririi

Art. 523. - (1) In vederea identificarii, cautarii, localizarii si prinderii persoanelor date in urmarire pot fi efectuate, in conditiile prevazute de lege, urmatoarele activitati:

- a) supravegherea tehnica;
- b) retinerea, predarea si perchezitionarea corespondentei si a obiectelor;
- c) perchezitia;
- d) ridicarea de obiecte sau inscrisuri;
- e) monitorizarea tranzactiilor financiare si dezvaluirea datelor financiare.

(2) Activitatile prevazute la alin. (1) lit. a)-c) si e) pot fi efectuate numai:

a) in baza mandatului emis de judecatorul de drepturi si libertati de la instanta competenta sa judece cauza in prima instanta sau de la instanta de executare si cu respectarea procedurii prevazute la art. 139, respectiv art. 147;

b) numai in baza mandatului emis de judecatorul de drepturi si libertati de la instanta competenta potrivit legii speciale, cu respectarea procedurii prevazute la art. 157-160, in cazurile prevazute la art. 521 alin. (2) lit. c).

(3) Activitatile prevazute la alin. (1) lit. d) pot fi efectuate numai cu autorizarea procurorului care supravegheaza activitatea organelor de politie care efectueaza urmarirea persoanei date in urmarire.

Supravegherea tehnica in procedura darii in urmarire

Art. 524. - (1) Supravegherea tehnica poate fi dispusa pe o durata de cel mult 30 de zile, la cererea procurorului, de judecatorul de drepturi si libertati de la instanta competenta, daca acesta apreciaza ca identificarea, cautarea, localizarea si prinderea persoanelor date in urmarire nu pot fi facute prin alte mijloace ori ar fi mult intarziate.

(2) Dispozitiile art. 139-143 se aplica in mod corespunzator.

(3) Prelungirea mandatului de supraveghere tehnica in procedura darii in urmarire se face potrivit dispozitiilor art. 144, care se aplica in mod corespunzator.

Monitorizarea tranzactiilor financiare si dezvaluirea datelor financiare

Art. 525. - (1) Monitorizarea tranzactiilor financiare si dezvaluirea datelor financiare, in vederea identificarii, cautarii, localizarii si prinderii persoanelor date in urmarire, pot fi dispuse pe o durata de cel mult 30 de zile, la cererea procurorului, de judecatorul de drepturi si libertati de la instanta competenta.

(2) Dispozitiile art. 139 se aplica in mod corespunzator.

(3) Masura poate fi reinnoita, inainte sau dupa expirarea celei anterioare, in aceleasi conditii, pentru motive temeinic justificate, fiecare prelungire neputand depasi 30 de zile. Durata totala a monitorizarii, cu privire la aceeași persoana, pentru prinderea unei persoane urmarite nu poate depasi 120 de zile in aceeași cauza.

(4) Procurorul solicita judecatorului de drepturi si libertati incetarea imediata a activitatii de supraveghere a conturilor bancare si a conturilor asimilate acestora, daca nu mai exista motivele care au justificat-o.

Revocarea urmaririi

Art. 526. - (1) Urmarirea se revoca in momentul prinderii persoanei urmarite sau atunci cand au disparut temeiurile care au justificat darea in urmarire.

(2) Revocarea se dispune prin ordin de Inspectoratul General al Politiei Romane, care se transmite in copie, de indata:

- a) parchetului competent care supravegheaza activitatea de urmarire a persoanei date in urmarire;
 - b) organelor competente sa elibereze pasaportul si organelor de frontiera.
- (3) Procurorul care supravegheaza activitatea de urmarire a persoanei date in urmarire solicita de indata judecatorului de drepturi si libertati incetarea activitatilor de supraveghere luate conform art. 524 si 525.

CAPITOLUL V Procedura reabilitarii

Reabilitarea

Art. 527. - Reabilitarea are loc fie de drept, in cazurile prevazute la art. 150 sau 165 din Codul penal, fie la cerere, acordata de instanta de judecata, in conditiile prevazute in prezentul capitol.

Reabilitarea de drept

Art. 528. - (1) La implinirea termenului de 3 ani prevazut la art. 165 din Codul penal, daca persoana condamnata nu a mai savarsit o alta infractiune, autoritatea care tine evidenta cazierului judiciar va sterge din oficiu mentiunile privind pedeapsa aplicata condamnatului.

(2) La implinirea termenului de 3 ani prevazut la art. 150 din Codul penal, organul care a autorizat infiintarea persoanei juridice si organul care a inregistrat persoana juridica va sterge din oficiu mentiunile privind pedeapsa aplicata persoanei juridice.

Reabilitarea judecatoreasca

Art. 529. - Competenta sa se pronunte asupra reabilitarii judecatoresti este fie instanta care a judecat in prima instanta cauza in care s-a pronuntat condamnarea pentru care se cere reabilitarea, fie instanta corespunzatoare in a carei circumscriptie domiciliaza condamnatul sau in care a avut ultimul domiciliu, daca la data introducerii cererii domiciliaza in strainatate.

Cererea de reabilitare

Art. 530. - (1) Cererea de reabilitare judecatoreasca se formuleaza de catre condamnat, iar dupa moartea acestuia, de sot sau de rudele apropiate. Sotul sau rudele apropiate pot continua procedura de reabilitare pornita anterior decesului.

(2) Reabilitarea judecatoreasca se dispune in cazurile si conditiile prevazute la art. 166 si 168 din Codul penal.

(3) In cerere trebuie sa se mentioneze:

- a) adresa condamnatului, iar cand cererea este facuta de alta persoana, adresa acesteia;
- b) condamnarea pentru care se cere reabilitarea si fapta pentru care a fost pronuntata acea condamnare;
- c) localitatile unde condamnatul a locuit si locurile de munca din tot intervalul de timp de la executarea pedepsei si pana la introducerea cererii, iar in cazul cand executarea pedepsei a fost prescisa, de la data ramanerii definitive a hotararii si pana la introducerea cererii;

d) temeiurile cererii;
e) indicatii utile pentru identificarea dosarului si orice alte date pentru solutionarea cererii.

(4) La cerere se anexeaza actele din care reiese ca sunt indeplinite conditiile reabilitarii.

Masurile premergatoare

Art. 531. - Dupa fixarea termenului de solutionare a cererii de reabilitare se dispune citarea persoanei care a solicitat reabilitarea si a persoanelor a caror ascultare instanta o considera necesara, se iau masuri pentru aducerea dosarului in care s-a pronuntat condamnarea si se solicita copia fisei cazierului judiciar al condamnatului.

Respingerea cererii pentru neindeplinirea conditiilor de forma si fond

Art. 532. - (1) Cererea de reabilitare se respinge pentru neindeplinirea conditiilor de forma si fond in urmatoarele cazuri:

- a) a fost introdusa inainte de termenul legal;
- b) lipseste mentiunea prevazuta la art. 530 alin. (3) lit. a) si petitionerul nu s-a prezentat la termenul de infatisare;
- c) lipseste vreuna dintre mentiunile prevazute la art. 530 alin. (3) lit. b)-e) si petitionerul nu a completat cererea la termenul de infatisare si nici la termenul ce i s-a acordat in vederea completarii.

(2) In cazul prevazut la alin. (1) lit. a), cererea poate fi repetata dupa implinirea termenului legal, iar in cazurile prevazute la alin. (1) lit. b) si c), oricand.

(3) In cazul prescriptiei executarii pedepsei, nu poate depune cerere de reabilitare persoana prevazuta la art. 530 alin. (1), daca lipsa executarii este imputabila persoanei condamnate.

Solutionarea cererii

Art. 533. - (1) La termenul fixat, in sedinta ne publica, instanta asculta persoanele citate prezente, concluziile procurorului si ale petitionerului si verifica daca sunt indeplinite conditiile cerute de lege pentru admiterea reabilitarii.

(2) Daca inainte de solutionarea cererii de reabilitare fata de condamnat a fost pusa in miscare actiunea penala pentru alta infractiune, examinarea cererii se suspenda pana la solutionarea definitiva a acelei cauze.

Situatiile privind despagubirile civile

Art. 534. - (1) Cand condamnatul sau persoana care a facut cererea de reabilitare dovedeste ca nu i-a fost cu putinta sa achite despagubirile civile si cheltuielile judiciare, instanta, apreciind imprejurarile, poate dispune reabilitarea sau poate sa acorde un termen pentru achitarea in intregime sau in parte a sumei datorate.

(2) Termenul prevazut la alin. (1) nu poate depasi 6 luni.

(3) In caz de obligatie solidara, instanta fixeaza suma ce trebuie achitata, in vederea reabilitarii, de condamnat sau de urmasii sai.

(4) Drepturile acordate partii civile prin hotararea de condamnare nu se modifica prin hotararea data asupra reabilitarii.

Contestatia

Art. 535. - Sentinta prin care instanta rezolva cererea de reabilitare este supusa contestatiei in termen de 10 zile de la comunicare, care se solutioneaza de instanta ierarhic superioara. Judecarea contestatiei la hotararea primei instante se face in sedinta ne publica, cu citarea petentului. Participarea procurorului este obligatorie. Decizia instantei prin care se solutioneaza contestatia este definitiva.

Anularea reabilitarii

Art. 536. - (1) In cazul prevazut la art. 171 din Codul penal, instanta prevazuta la art. 529 dispune anularea reabilitarii, din oficiu sau la cererea procurorului.

(2) Dispozitiile art. 533 se aplica in mod corespunzator.

Mentiunile despre reabilitare

Art. 537. - Dupa ramanerea definitiva a hotararii de reabilitare sau de anulare a acesteia, instanta dispune sa se faca mentiune despre aceasta pe hotararea prin care s-a pronuntat condamnarea.

CAPITOLUL VI

Procedura repararii pagubei materiale sau a daunei morale in caz de eroare judiciara sau in caz de privare nelegala de libertate ori in alte cazuri

Dreptul la repararea pagubei in caz de eroare judiciara

Art. 538. - (1) Persoana care a fost condamnata definitiv, indiferent daca pedeapsa aplicata sau masura educativa privativa de libertate a fost sau nu pusa in executare, are dreptul la repararea de catre stat a pagubei suferite in cazul in care, in urma rejudecarii cauzei, dupa anularea sau desfiintarea hotararii de condamnare pentru un fapt nou sau recent descoperit care dovedeste ca s-a produs o eroare judiciara, s-a pronuntat o hotarare definitiva de achitare.

(2) Dispozitiile alin. (1) se aplica si in cazul redeschiderii procesului penal cu privire la condamnatul judecat in lipsa, daca dupa rejudecare s-a pronuntat o hotarare definitiva de achitare.

(3) Persoana prevazuta la alin. (1) si persoana prevazuta la alin. (2) nu vor fi indreptatite sa ceara repararea de catre stat a pagubei suferite daca, prin declaratii mincinoase ori in orice alt fel, au determinat condamnarea, in afara cazurilor in care au fost obligate sa procedeze astfel.

(4) Nu este indreptatita la repararea pagubei nici persoana condamnata careia ii este imputabila in tot sau in parte nedescoperirea in timp util a faptului necunoscut sau recent descoperit.

Dreptul la repararea pagubei in cazul privarii nelegale de libertate

Art. 539. - (1) Are dreptul la repararea pagubei si persoana care, in cursul procesului penal, a fost privata nelegal de libertate.

(2) Privarea nelegala de libertate trebuie sa fie stabilita, dupa caz, prin ordonanta a procurorului, prin incheierea definitiva a judecatorului de drepturi si libertati sau a judecatorului de camera preliminara, precum si prin incheierea definitiva sau hotararea definitiva a instantei de judecata investita cu judecarea cauzei.

Felul si intinderea reparatiei

Art. 540. - (1) La stabilirea intinderii reparatiei se tine seama de durata privarii nelegale de libertate, precum si de consecintele produse asupra persoanei, asupra familiei celui privat de libertate ori asupra celui aflat in situatia prevazuta la art. 538.

(2) Reparatia consta in plata unei sume de bani sau in constituirea unei rente viagere ori in obligatia ca, pe cheltuiala statului, cel retinut sau arestat nelegal sa fie incredintat unui institut de asistenta sociala si medicala.

(3) La alegerea felului reparatiei si la intinderea acesteia se va tine seama de situatia celui indreptatit la repararea pagubei si de natura daunei produse.

(4) Persoanelor indreptatite la repararea pagubei, care inainte de privarea de libertate ori de incarcerare ca urmare a punerii in executare a unei pedepse ori masuri educative privative de libertate erau incadrate in munca, li se calculeaza, la vechimea in munca stabilita potrivit legii, si timpul cat au fost private de libertate.

(5) Reparatia este in toate cazurile suportata de stat, prin Ministerul Finantelor Publice.

Actiunea pentru repararea pagubei

Art. 541. - (1) Actiunea pentru repararea pagubei poate fi pornita de persoana indreptatita, potrivit art. 538 si 539, iar dupa moartea acesteia poate fi continuata sau pornita de catre persoanele care se aflau in intretinerea sa la data decesului.

(2) Actiunea poate fi introdusa in termen de 6 luni de la data ramanerii definitive a hotararii instantei de judecata, precum si a ordonantei sau incheierilor organelor judiciare, prin care s-a constatat eroarea judiciara, respectiv privarea nelegala de libertate.

(3) Pentru obtinerea repararii pagubei, persoana indreptatita se poate adresa tribunalului in a carei circumscriptie domiciliaza, chemand in judecata civila statul, care este citat prin Ministerul Finantelor Publice.

(4) Actiunea este scutita de taxa judiciara de timbru.

Actiunea in regres

Art. 542. - (1) In cazul in care repararea pagubei a fost acordata potrivit art. 541, precum si in situatia in care statul roman a fost condamnat de catre o instanta internationala pentru vreunul dintre cazurile prevazute la art. 538 si 539, actiunea in regres pentru recuperarea sumei achitate poate fi indreptata impotriva persoanei care, cu rea-credinta sau din culpa grava, a provocat situatia generatoare de daune sau impotriva institutiei la care aceasta este asigurata pentru despagubiri in caz de prejudicii provocate in exercitiul profesiei.

(2) Statul trebuie sa dovedeasca in cadrul actiunii in regres, prin ordonanta procurorului sau hotarare penala definitiva, ca cel asigurat in conditiile alin. (1) a produs cu rea-credinta sau din culpa grava profesionala eroarea judiciara sau privarea nelegala de libertate cauzatoare de prejudicii.

CAPITOLUL VII

Procedura in caz de disparitie a dosarelor judiciare si a inscrisurilor judiciare

Constatarea disparitiei dosarului sau inscristului

Art. 543. - (1) In cazul disparitiei unui dosar judiciar sau a unui in scris care apartine unui astfel de dosar, organul de urmarire penala sau presedintele instantei la care se gaseste dosarul ori in scrisul intocmeste un proces-verbal prin care constata disparitia si arata masurile care s-au luat pentru gasirea lui.

(2) In baza procesului-verbal, se procedeaza potrivit dispozitiilor prevazute in prezentul capitol.

Obiectul procedurii speciale

Art. 544. - (1) Cand dosarul sau in scrisul disparut este reclamat de un interes justificat si nu poate fi refacut potrivit procedurii obisnuite, procurorul prin ordonanta ori instanta de judecata prin incheiere dispune, dupa caz, inlocuirea sau reconstituirea dosarului sau in scrisului cu privire la care s-a constatat disparitia.

(2) Instanta se pronunta prin incheiere, fara citirea partilor, in afara de cazul cand instanta considera necesara chemarea acestora.

(3) Incheierea nu este supusa niciunei cai de atac.

Competenta in cazul inlocuirii sau reconstituirii

Art. 545. - (1) Inlocuirea sau reconstituirea se efectueaza de organul de urmarire penala ori de instanta de judecata inaintea careia cauza se gaseste pendinte, iar in cauzele definitiv solutionate, de instanta la care dosarul se gaseste in conservare.

(2) Cand constatarea disparitiei s-a facut de un organ de urmarire penala sau de o instanta de judecata, altele decat cele aratate la alin. (1), organul de urmarire penala ori instanta de judecata care a constatat disparitia trimite organului de urmarire penala sau instantei de judecata competente toate materialele necesare efectuarii inlocuirii ori reconstituirii in scrisului disparut.

(3) In cazul disparitiei unui dosar judiciar in cursul procedurii de camera preliminara, inlocuirea sau reconstituirea se efectueaza de instanta in cadrul careia functioneaza camera preliminara.

Inlocuirea in scrisului

Art. 546. - (1) Inlocuirea in scrisului disparut are loc atunci cand exista copii oficiale de pe acel in scris. Organul de urmarire penala sau instanta de judecata ia masuri pentru obtinerea copieii.

(2) Copia obtinuta tine locul in scrisului original pana la gasirea acestuia.

(3) Persoanei sau autoritatii care a predat copia oficiala i se elibereaza o copie certificata de pe aceasta.

Reconstituirea in scrisului sau dosarului

Art. 547. - (1) Cand nu exista o copie oficiala de pe in scrisul disparut, se procedeaza la reconstituirea acestuia.

(2) Reconstituirea unui dosar se face prin reconstituirea inregistrurilor pe care le continea.

(3) In vederea reconstituirii pot fi folosite orice mijloace de proba prevazute de lege.

(4) Rezultatul reconstituirii se constata, dupa caz, prin ordonanta procurorului sau prin hotararea instantei data cu citarea partilor, dupa ascultarea acestora si a procurorului.

(5) Neaprezentarea partilor legal citate nu impiedica judecarea cauzei.

(6) Hotararea de reconstituire este supusa apelului.

(7) Impotriva ordonantei procurorului privind rezultatul reconstituirii orice persoana care justifica un interes legitim poate face plangere, dispozitiile art. 336-339 aplicandu-se in mod corespunzator.

CAPITOLUL VIII

Procedura privind cooperarea judiciara internationala si punerea in aplicare a tratatelor internationale in materie penala

SECȚIUNEA 1

Dispozitii generale

Dispozitii privind asistenta judiciara internationala

Art. 548. - (1) Cooperarea judiciara internationala va fi solicitata sau acordata in conformitate cu dispozitiile tratatelor internationale interesand cooperarea judiciara internationala in materie penala la care Romania este parte, precum si cu dispozitiile cuprinse in legea speciala si in prezentul capitol, daca in tratatele internationale nu se prevede altfel.

(2) Actele membrilor straini detasati ai unei echipe comune de ancheta efectuate in baza si conform acordului incheiat si dispozitiilor conducatorului echipei au o valoare similara actelor efectuate de catre organele de urmarire penala romane.

SECȚIUNEA a 2-a

Recunoasterea unor acte judiciare straine

Executarea dispozitiilor civile dintr-o hotarare judecatoreasca penala straina

Art. 549. - Executarea dispozitiilor civile dintr-o hotarare judecatoreasca penala straina se face potrivit regulilor prevazute pentru executarea hotararilor civile straine.

TITLUL V

Executarea hotararilor penale

CAPITOLUL I

Dispozitii generale

Hotararile executorii

Art. 550. - (1) Hotararile instantelor penale devin executorii la data cand au ramas definitive.

(2) Hotararile nedefinitive sunt executorii atunci cand legea dispune aceasta.

Ramanerea definitiva a hotararii primei instante

Art. 551. - Hotararile primei instante raman definitive:

1. la data pronuntarii, cand hotararea nu este supusa contestatiei sau apelului;
2. la data expirarii termenului de apel sau de introducere a contestatiei:
 - a) cand nu s-a declarat apel sau contestatie in termen;
 - b) cand apelul sau, dupa caz, contestatia declarata a fost retrasa inaintea termenului;
3. la data retragerii apelului sau, dupa caz, a contestatiei, daca aceasta s-a produs dupa expirarea termenului de apel sau de introducere a contestatiei;
4. la data pronuntarii hotararii prin care s-a respins apelul sau, dupa caz, contestatia.

Ramanerea definitiva a hotararii instantei de apel si a hotararii pronuntate in calea de atac a contestatiei

Art. 552. - (1) Hotararea instantei de apel ramane definitiva la data pronuntarii acesteia, atunci cand apelul a fost admis si procesul a luat sfarsit in fata instantei de apel.

(2) Hotararea pronuntata in calea de atac a contestatiei ramane definitiva la data pronuntarii acesteia, atunci cand contestatia a fost admisa si procesul a luat sfarsit in fata instantei care o judeca.

Instanta de executare

Art. 553. - (1) Hotararea instantei penale, ramasa definitiva la prima instanta de judecata sau la instanta ierarhic superioara ori la instanta de apel, se pune in executare de catre prima instanta de judecata.

(2) Hotararile pronuntate in prima instanta de catre Inalta Curte de Casatie si Justitie se pun in executare, dupa caz, de Tribunalul Bucuresti sau de tribunalul militar.

(3) Cand hotararea ramane definitiva in fata instantei de apel sau in fata instantei ierarhic superioare, aceasta trimite instantei de executare un extras din acea hotarare, cu datele necesare punerii in executare, in ziua pronuntarii hotararii de catre instanta de apel sau, dupa caz, de catre instanta ierarhic superioara.

(4) Dispozitiile alin. (1)-(3) sunt aplicabile si in cazul hotararilor nedefinitive, dar executorii, cu exceptia celor privind masurile de siguranta, masurile asiguratorii si masurile preventive, care se pun in executare, dupa caz, de judecatorul de drepturi si libertati, judecatorul de camera preliminar sau de instanta care le-a dispus.

(5) Cand hotararea instantei de apel a fost modificata prin hotararea Inaltei Curti de Casatie si Justitie, pronuntata in recurs in casatie, Inalta Curte de Casatie si Justitie procedeaza potrivit alin. (3).

Judecatorul delegat cu executarea

Art. 554. - (1) Instanta de executare delegea unul sau mai multi dintre judecatorii sai pentru efectuarea punerii in executare.

(2) Daca la punerea in executare a hotararii sau in cursul executarii se iveste vreo nelamurire sau impiedicare la executare, judecatorul delegat cu executarea poate sesiza instanta de executare, care va proceda potrivit dispozitiilor art. 595 si 596.

CAPITOLUL II

Punerea in executare a hotararilor

SECȚIUNEA 1

Punerea in executare a pedepselor principale

Punerea in executare a pedepsei inchisorii sau a detentiei pe viata si a pedepsei accesorii

Art. 555. - (1) Pedeapsa inchisorii si pedeapsa detentiei pe viata se pun in executare prin emiterea mandatului de executare. Mandatul de executare se emite de judecatorul delegat cu executarea in ziua ramanerii definitive a hotararii la instanta de fond sau, dupa caz, in ziua primirii extrasului prevazut la art. 553 alin. (3), se intocmeste in 3 exemplare si cuprinde: denumirea instantei de executare, data emiterii, datele privitoare la persoana condamnatului, numarul si data hotararii care se executa si denumirea instantei care a pronuntat-o, pedeapsa pronuntata si textul de lege aplicat, pedeapsa accesorie aplicata, timpul retinerii si arestarii preventive ori al arestului la domiciliu sau al internarii medicale, care s-a dedus din durata pedepsei, mentiunea daca cel condamnat este recidivist, precum si, dupa caz, mentiunea prevazuta la art. 404 alin. (7), ordinul de arestare si de detinere, semnatura judecatorului delegat, precum si stampila instantei de executare.

(2) In cazul in care cel condamnat se afla in stare de libertate, odata cu emiterea mandatului de executare a pedepsei inchisorii sau a pedepsei detentiei pe viata, judecatorul delegat cu executarea emite si un ordin prin care interzice condamnatului sa paraseasca tara. Ordinul se intocmeste in 3 exemplare si cuprinde: denumirea instantei de executare, data emiterii, datele privitoare la persoana condamnatului, pedeapsa pronuntata impotriva acestuia, numarul si data hotararii de condamnare, denumirea instantei care a pronuntat-o, numarul mandatului de executare a pedepsei emis pe numele condamnatului, dispozitia de interzicere a parasirii tarii, semnatura judecatorului delegat, precum si stampila instantei de executare.

Trimiterea spre executare a mandatului

Art. 556. - (1) Pentru aducerea la indeplinire a mandatului de executare se trimit doua exemplare organului de politie, cand condamnatul este liber, sau, dupa caz, comandantului locului de detinere, cand condamnatul este arestat.

(2) Pentru aducerea la indeplinire a ordinului de interzicere a parasirii tarii se trimite de indata cate un exemplar organului competent sa elibereze pasaportul si Inspectoratului General al Politiei de Frontiera.

(3) In cazul in care cel condamnat se afla in stare de libertate, organele de executare prevazute la alin. (1) si (2) au obligatia de a lua masurile prevazute de lege in vederea punerii in executare a mandatului de executare a pedepsei si a ordinului de interzicere a parasirii tarii, in ziua primirii acestora.

Executarea mandatului de executare a pedepsei si a ordinului de interzicere a parasirii tarii

Art. 557. - (1) Pe baza mandatului de executare, organul de politie procedeaza la arestarea condamnatului. Celui arestat i se inmaneaza un exemplar al mandatului si este dus la locul de detinere cel mai apropiat, unde organul de politie preda celalalt exemplar al mandatului de executare.

(2) In vederea punerii in executare a mandatului emis in executarea unei hotarari definitive de condamnare, organul de politie poate patrunde in domiciliul sau resedinta unei persoane fara invoirea acesteia, precum si in sediul unei persoane juridice fara invoirea reprezentantului legal al acesteia.

(3) Dispozitiile art. 229 privind luarea masurilor de ocrotire sunt aplicabile in mod corespunzator, obligatia de incunostintare revenind organului de politie.

(4) Daca persoana impotriva careia s-a emis mandatul nu este gasita, organul de politie constata aceasta printr-un proces-verbal si ia masuri pentru darea in urmarire, precum si pentru darea in consemn la punctele de trecere a frontierei. Un exemplar de pe procesul-verbal impreuna cu un exemplar al mandatului de executare se trimit instantei care a emis mandatul.

(5) Daca persoana condamnata refuza sa se supuna mandatului sau incearca sa fuga, va fi constransa la aceasta.

(6) Cand condamnatul se afla in stare de detinere, un exemplar al mandatului de executare i se inmaneaza de catre comandantul locului de detinere.

(7) Comandantul locului de detinere consemneaza intr-un proces-verbal data de la care condamnatul a inceput executarea pedepsei.

(8) O copie de pe procesul-verbal se trimite de indata instantei de executare.

(9) Pe baza ordinului de interzicere a parasirii tarii, organele in drept refuza celui condamnat eliberarea pasaportului sau, dupa caz, procedeaza la ridicarea acestuia si iau masuri pentru darea condamnatului in consemn la punctele de trecere a frontierei.

Incunostintarea despre arestare in vederea executarii mandatului

Art. 558. - (1) Imediat dupa arestarea in vederea executarii mandatului, condamnatul are dreptul de a incunostintati personal sau de a solicita administratiei locului de detinere sa incunostinteze un membru al familiei sale ori o alta persoana desemnata de acesta despre arestare si despre locul unde este detinut.

(2) Daca persoana condamnata nu este cetatean roman, aceasta are si dreptul de a incunostintati sau de a solicita incunostintarea misiunii diplomatice ori oficiului consular al statului al carui cetatean este sau, dupa caz, a unei organizatii internationale umanitare, daca nu doreste sa beneficieze de asistenta autoritatilor din tara sa de origine, ori a reprezentantei organizatiei internationale competente, daca este refugiat sau, din orice alt motiv, se afla sub protectia unei astfel de organizatii.

Punerea in executare a amenzii penale

Art. 559. - (1) Persoana condamnata la pedeapsa amenzii este obligata sa depuna recipisa de plata integrala a amenzii la instanta de executare, in termen de 3 luni de la ramanerea definitiva a hotararii.

(2) Cand cel condamnat se afla in imposibilitate de a achita integral amenda in termenul prevazut la alin. (1), instanta de executare, la cererea condamnatului, poate dispune esalonarea platii amenzii pe o perioada de cel mult 2 ani, in rate lunare.

(3) In caz de neindeplinire a obligatiei in termenul aratat la alin. (1), instanta de executare comunica un extras de pe acea parte din dispozitiv care priveste aplicarea amenzii organelor competente, in vederea executarii amenzii potrivit dispozitiilor legale privind executarea silita a creantelor fiscale si cu procedura prevazuta de aceste dispozitii.

Inlocuirea pedepsei amenzii cu prestarea unei munci neremunerate in folosul comunitatii

Art. 560. - (1) Instanta competenta sa dispuna inlocuirea obligatiei de plata a amenzii neexecutate cu obligatia de a presta o munca neremunerata in folosul comunitatii, potrivit art. 64 alin. (1) din Codul penal, este instanta de executare.

(2) Sesizarea instantei se face din oficiu sau de catre organul care, potrivit legii, executa amenda ori de catre persoana condamnata.

(3) Obligatia de a presta o munca neremunerata in folosul comunitatii se pune in executare prin trimiterea unei copii de pe hotarare serviciului de probatiune.

Inlocuirea muncii neremunerate in folosul comunitatii cu inchisoarea

Art. 561. - (1) Instanta competenta sa dispuna, potrivit art. 64 alin. (5) lit. a) din Codul penal, inlocuirea muncii in folosul comunitatii cu inchisoarea este instanta de executare, iar in cazul prevazut la art. 64 alin. (5) lit. b) din Codul penal, instanta care judeca in prima instanta infractiunea savarsita inainte de executarea integrala a muncii in folosul comunitatii.

(2) Sesizarea instantei se face din oficiu sau de catre organul care, potrivit legii, executa amenda ori la sesizarea serviciului de probatiune.

(3) Punerea in executare a hotararii se face potrivit art. 555-557.

SECȚIUNEA a 2-a

Punerea in executare a pedepselor complementare

Interzicerea exercitiului unor drepturi

Art. 562. - Pedeapsa interzicerii exercitiului unor drepturi se pune in executare prin trimiterea de catre instanta de executare a unei copii de pe dispozitivul hotararii consiliului local in a carui circumscriptie isi are domiciliul condamnatul, precum si organului care supravegheaza exercitarea acestor drepturi.

Interzicerea strainului de a se afla pe teritoriul Romaniei

Art. 563. - (1) Cand prin hotararea de condamnare la pedeapsa inchisorii s-a aplicat pedeapsa complementara a interzicerii dreptului strainului de a se afla pe teritoriul Romaniei, se face mentiune in mandatul de executare a pedepsei inchisorii ca la data liberarii condamnatul sa fie predat organului de politie, care va proceda la indepartarea sa de pe teritoriul Romaniei.

(2) Daca pedeapsa complementara nu insoteste pedeapsa inchisorii, comunicarea se face organului de politie, imediat ce hotararea a ramas definitiva.

(3) In vederea punerii in executare a pedepsei interzicerii strainului de a se afla pe teritoriul Romaniei, organul de politie poate patrunde in domiciliul sau resedinta unei persoane fara invoirea acesteia, precum si in sediul unei persoane juridice fara invoirea reprezentantului legal al acesteia.

(4) Daca persoana fata de care s-a luat pedeapsa complementara a interzicerii de a se afla pe teritoriul Romaniei nu este gasita, organul de politie constata aceasta printr-un proces-verbal si ia masuri pentru darea in urmarire, precum si pentru darea in consemn la punctele de trecere a frontierei. Un exemplar al procesului-verbal se trimite instantei de executare.

Degradarea militara

Art. 564. - Pedeapsa degradarii militare se pune in executare prin trimiterea de catre instanta de executare a unei copii de pe hotarare comandantului unitatii militare din care a facut parte persoana condamnata.

Publicarea hotararii de condamnare

Art. 565. - Pedeapsa publicarii hotararii de condamnare se pune in executare prin trimiterea extrasului, in forma stabilita de instanta, unui cotidian local ce apare in circumscriptia instantei care a pronuntat hotararea de condamnare sau unui cotidian national, in vederea publicarii, pe cheltuiala persoanei condamnate.

SECȚIUNEA a 3-a

Punerea in executare a masurilor de siguranta

Obligarea la tratament medical

Art. 566. - (1) Masura de siguranta a obligarii la tratament medical luata printr-o hotarare definitiva se pune in executare prin comunicarea copiei de pe dispozitiv si a copiei de pe raportul de expertiza medico-legala autoritatii de sanatate publica din judetul pe teritoriul caruia locuieste persoana fata de care s-a luat aceasta masura. Autoritatea de sanatate publica va comunica de indata persoanei fata de care s-a luat masura obligarii la tratament medical unitatea sanitara la care urmeaza sa efectueze tratamentul.

(2) Instanta de executare comunica persoanei fata de care s-a luat masura obligarii la tratament medical ca este obligata sa se prezinte de indata la unitatea sanitara la care urmeaza sa i se efectueze tratamentul, atragandu-i-se atentia ca in caz de nerespectare a masurii luate se va dispune internarea medicala.

(3) In cazul in care obligarea la tratament medical insoteste pedeapsa inchisorii ori a detentiunii pe viata sau priveste o persoana aflata in stare de detinere, comunicarea prevazuta la alin. (1) se face administratiei locului de detinere.

Obligatiile in legatura cu tratamentul medical

Art. 567. - (1) Unitatea sanitara la care faptuitorul a fost repartizat pentru efectuarea tratamentului medical este obligata sa comunice instantei:

a) daca persoana obligata la tratament s-a prezentat pentru a urma tratamentul;

b) daca persoana obligata la tratament se sustrage de la efectuarea tratamentului dupa prezentare;

c) daca, din cauza inrautatirii starii de sanatate a persoanei fata de care s-a luat masura obligarii la tratament medical, este necesara internarea medicala;

d) daca, datorita ameliorarii starii de sanatate a persoanei fata de care s-a luat masura de siguranta a obligarii la tratament medical, efectuarea tratamentului medical nu se mai impune.

(2) In cazul cand unitatea sanitara nu se afla in circumscriptia instantei care a dispus executarea, comunicarea prevazuta la alin. (1) lit. b)-d) se face judecatoriei in a carei circumscriptie se afla unitatea sanitara.

(3) Dispozitiile alin. (1) lit. b)-d) si ale alin. (2) se aplica in mod corespunzator si in cazul prevazut la art. 566 alin. (3).

Inlocuirea sau incetarea obligarii la tratament medical

Art. 568. - (1) Primind comunicarea, instanta de executare sau instanta prevazuta la art. 567 alin. (2) dispune internarea medicala, in situatiile prevazute la art. 567 alin. (1) lit. a) si b), iar in situatiile prevazute la art. 567 alin. (1) lit. c) si d) efectuarea unei expertize medico-legale cu privire la starea de sanatate a persoanei fata de care este luata masura de siguranta.

(2) In cazurile prevazute la art. 567 alin. (1) lit. c) si d), persoana obligata la tratament medical are dreptul de a cere sa fie examinata si de un medic de specialitate desemnat de aceasta, ale carui concluzii sunt inaintate instantei prevazute la alin. (1).

(3) Daca persoana obligata la tratament medical refuza sa se prezinte la examinare in vederea efectuarii expertizei, se vor aplica dispozitiile art. 184 alin. (4).

(4) Dupa primirea raportului de expertiza medico-legala si a concluziilor medicului de specialitate prevazut la alin. (2), instanta, in sedinta publica, asculta concluziile procurorului, ale persoanei fata de care este luata masura de siguranta si ale avocatului acesteia, precum si ale expertului si medicului desemnat de aceasta, atunci cand considera necesar, si dispune fie incetarea masurii obligarii la tratament medical, fie internarea medicala.

(5) Daca persoana fata de care s-a luat masura de siguranta nu are avocat, i se asigura un avocat din oficiu.

(6) O copie de pe hotararea definitiva a instantei prevazute la art. 567 alin. (2) se comunica instantei de executare.

Internarea medicala

Art. 569. - (1) Masura de siguranta a internarii medicale luata printr-o hotarare definitiva se pune in executare prin comunicarea copiei de pe dispozitiv si a unei copii de pe raportul de expertiza medico-legala autoritatii de sanatate publica din judetul pe teritoriul caruia locuieste persoana fata de care s-a luat aceasta masura.

(2) Judecatorul delegat cu executarea care functioneaza la instanta de executare comunica judecatoriei in a carei circumscriptie se afla unitatea sanitara la care s-a facut internarea data la care aceasta s-a efectuat, in vederea luarii in supraveghere.

(3) Dupa primirea comunicarii, judecatorul delegat cu executarea de la judecatoria in a carei circumscriptie se afla unitatea sanitara verifica periodic, dar nu mai tarziu de 12 luni, daca internarea medicala mai este necesara. In acest scop, judecatorul delegat cu executarea dispune efectuarea unei expertize medico-legale cu privire la

starea de sanatate a persoanei fata de care s-a luat masura internarii medicale si, dupa primirea acesteia, sesizeaza judecatoria in a carei circumscriptie se afla unitatea sanitara pentru a dispune asupra mentinerii, inlocuirii sau incetarii masurii.

Obligatiile in legatura cu internarea medicala

Art. 570. - (1) Autoritatea de sanatate publica este obligata sa asigure internarea, incunostintand despre aceasta instanta de executare.

(2) In cazul in care persoana fata de care s-a luat masura internarii medicale refuza sa se supuna internarii, executarea acestei masuri se va face cu sprijinul organelor de politie. In vederea executarii masurii internarii medicale, organul de politie poate patrunde in domiciliul sau resedinta unei persoane fara invoirea acesteia, precum si in sediul unei persoane juridice fara invoirea reprezentantului legal al acesteia.

(3) Daca persoana fata de care s-a luat masura internarii medicale nu este gasita, autoritatea de sanatate publica sesizeaza organele de politie pentru darea in urmarire, precum si pentru darea in consemn la punctele de trecere a frontierei. Un exemplar al sesizarii adresate organelor de politie se trimite instantei de executare.

(4) Unitatea sanitara la care s-a facut internarea are obligatia, in cazul in care considera ca internarea nu mai este necesara, sa incunostinteze judecatoria in a carei circumscriptie se gaseste unitatea sanitara.

Mentinerea, inlocuirea sau incetarea masurii internarii medicale

Art. 571. - (1) Judecatoria, dupa primirea incunostintarii prevazute la art. 570 alin. (4), dispune efectuarea unei expertize medico-legale.

(2) Instanta se pronunta asupra sesizarii prevazute la art. 569 alin. (3) sau a incunostintarii prevazute la art. 570 alin. (4), dupa ascultarea concluziilor procurorului, ale persoanei fata de care este luata masura internarii, atunci cand aducerea acesteia in fata instantei este posibila, ale avocatului sau, precum si ale expertului care a intocmit expertiza medico-legala, atunci cand considera necesar, si dispune, dupa caz, mentinerea internarii medicale, incetarea acesteia sau inlocuirea cu masura obligarii la tratament medical.

(3) Incetarea sau inlocuirea masurii internarii poate fi ceruta si de persoana internata sau de procuror. In acest caz, judecatoria dispune efectuarea expertizei medico-legale. Dispozitiile art. 568 alin. (4) se aplica in mod corespunzator.

(4) Daca persoana internata nu are avocat, i se asigura un avocat din oficiu.

(5) O copie de pe hotararea definitiva prin care s-a dispus mentinerea, inlocuirea sau incetarea internarii medicale se comunica instantei de executare.

Masurile de siguranta provizorii

Art. 572. - (1) In cazul in care masura obligarii la tratament medical sau a internarii medicale a fost luata in mod provizoriu in cursul urmaririi penale sau al judecatii, punerea in executare se face de catre judecatorul de drepturi si libertati sau de instanta de judecata care a luat aceasta masura.

(2) Dispozitiile prevazute la art. 566-571 se aplica in mod corespunzator.

Interzicerea exercitarii dreptului de a ocupa o functie sau de a exercita o profesie ori o alta activitate

Art. 573. - (1) Masura de siguranta a interzicerii unei functii, profesii sau activitati se pune in executare prin comunicarea unei copii de pe dispozitiv organului in drept sa aduca la indeplinire aceste masuri si sa supravegheze respectarea lor.

(2) Acest organ are indatorirea sa asigure executarea masurii luate si sa sesizeze organul de urmarire penala in caz de sustragere de la executarea masurii de siguranta.

(3) Persoana cu privire la care s-a luat masura prevazuta la art. 111 alin. (1) din Codul penal poate cere instantei de executare revocarea masurii, in conditiile art. 111 alin. (2) din Codul penal.

(4) Solutionarea cererii se face cu citarea persoanei fata de care este luata masura, dupa ascultarea concluziilor avocatului acesteia si ale procurorului.

Executarea confiscarii speciale

Art. 574. - Masura de siguranta a confiscarii speciale luata prin hotararea instantei de judecata se executa dupa cum urmeaza:

a) daca lucrurile confiscate se afla in pastrarea organelor de politie sau a altor institutii, instanta de executare trimite o copie de pe dispozitivul hotararii organului la care se afla. Dupa primirea copiei de pe dispozitiv, lucrurile confiscate se predau organelor in drept a le prelua sau valorifica potrivit dispozitiilor legii;

b) atunci cand confiscarea priveste sume de bani ce nu au fost consemnate la unitati bancare, instanta de executare trimite o copie de pe dispozitivul hotararii organelor fiscale, in vederea executarii confiscarii potrivit dispozitiilor privind creantele bugetare;

c) cand s-a dispus distrugerea lucrurilor confiscate, aceasta se face in prezenta judecatorului delegat cu executarea, intocmindu-se proces-verbal care se depune la dosarul cauzei.

SECȚIUNEA a 4-a

Punerea in executare a altor dispozitii

Avertismentul

Art. 575. - (1) Executarea avertismentului are loc de indata, in sedinta in care s-a pronuntat hotararea.

(2) Daca avertismentul nu poate fi executat indata dupa pronuntare, punerea in executare a acestuia se face la ramanerea definitiva a hotararii, prin comunicarea unei copii de pe aceasta persoanei careia i se aplica.

Masurile si obligatiile impuse de instanta

Art. 576. - (1) Punerea in executare a masurilor si obligatiilor prevazute la art. 85 alin. (1) si (2) din Codul penal, a dispozitiilor art. 87, 93, 95, art. 101 alin. (1) si (2) si ale art. 103 din Codul penal se face prin trimiterea unei copii de pe hotarare serviciului de probatiune competent.

(2) In cazul obligatiilor prevazute la art. 85 alin. (2) lit. g)-j) si la art. 101 alin. (2) lit. d)-g) din Codul penal, un extras de pe dispozitivul hotararii se trimite organului sau autoritatii competente sa verifice respectarea acestora.

SECȚIUNEA a 5-a Punerea in executare a amenzii judiciare si a cheltuielilor judiciare avansate de stat

Amenzile judiciare

Art. 577. - (1) Amenda judiciara se pune in executare de catre organul judiciar care a aplicat-o.

(2) Punerea in executare se face prin trimiterea unui extras de pe acea parte din dispozitiv care priveste aplicarea amenzii judiciare organului care, potrivit legii, executa amenda penala.

(3) Executarea amenzilor judiciare se face de organul aratat la alin. (2).

Cheltuielile judiciare avansate de stat

Art. 578. - (1) Dispozitia din hotararea penala sau din ordonanta procurorului privind obligarea la plata cheltuielilor judiciare avansate de stat se pune in executare prin trimiterea unui extras de pe acea parte din dispozitiv care priveste aplicarea cheltuielilor judiciare organului care, potrivit legii, executa amenda penala.

(2) In situatia in care persoana obligata la plata cheltuielilor judiciare catre stat nu depune recipisa de plata integrala a acestora la instanta de executare sau la unitatea de parchet, in termen de 3 luni de la ramanerea definitiva a hotararii sau a ordonantei procurorului, executarea cheltuielilor judiciare se face de organul aratat la alin. (1).

SECȚIUNEA a 6-a Punerea in executare a dispozitiilor civile din hotarare

Restituirea lucrurilor si valorificarea celor neridicate

Art. 579. - (1) Cand prin hotararea penala s-a dispus restituirea unor lucruri care se afla in pastrarea sau la dispozitia instantei de executare, restituirea se face de catre judecatorul delegat cu executarea, prin remiterea acelor lucruri persoanelor in drept. In acest scop, sunt incunostintate persoanele carora urmeaza sa li se restituie lucrurile.

(2) Daca in termen de 6 luni de la primirea incunostintarii persoanele chemate nu se prezinta pentru a le primi, lucrurile trec in proprietatea statului. Judecatorul delegat cu executarea constata aceasta prin incheiere si dispune predarea lucrurilor organelor in drept a le prelua sau valorifica potrivit dispozitiilor legii.

(3) Daca restituirea lucrurilor nu s-a putut efectua, deoarece nu se cunosc persoanele carora ar trebui sa le fie restituite si nimeni nu le-a reclamat in termen de 6 luni de la ramanerea definitiva a hotararii, sunt aplicabile in mod corespunzator dispozitiile alin. (2).

(4) Cand restituirea lucrurilor a fost dispusa de catre procuror sau de catre organul de cercetare penala, acesta procedeaza potrivit prevederilor alin. (1)-(3).

(5) Cand prin hotararea penala s-a dispus restituirea unor lucruri care se afla in pastrarea organelor de cercetare penala, restituirea se face de catre acestea, dupa

primirea extrasului de pe hotararea penala prin care s-a dispus restituirea lucrurilor, procedand potrivit alin. (1).

(6) Daca in termen de 6 luni de la primirea incunostintarii persoanele chemate nu se prezinta pentru a le primi, lucrurile trec in proprietatea statului. Organul de cercetare constata aceasta prin proces-verbal si procedeaza potrivit alin. (2). Dispozitiile alin. (3) se aplica in mod corespunzator.

Inscrisurile declarate false

Art. 580. - (1) Dispozitia hotararii penale care declara un in scris ca fiind fals in totul sau in parte se executa sau se pune in executare de catre judecatorul delegat cu executarea.

(2) Cand in scrisul declarat fals a fost anulat in totalitatea lui, se face mentiune despre aceasta pe fiecare pagina, iar in caz de anulare partiala, numai pe paginile care contin falsul.

(3) In scrisul declarat fals ramane la dosarul cauzei.

(4) In cazul in care este necesar ca despre in scrisul declarat fals sa se faca mentiune in scriptele unei institutii publice, i se trimite acesteia o copie de pe hotarare.

(5) In situatia in care, din orice motive, in scrisul falsificat nu se afla, in original, la dosar, instanta va trimite o copie de pe hotarare institutiilor publice care detin o copie a acestuia sau care detin inregistrarea unor mentiuni cu privire la acesta.

(6) Instanta poate dispune, cand constata existenta unui interes legitim, eliberarea unei copii, cu mentiunile aratate la alin. (2), de pe in scrisul sub semnatura privata falsificat. In aceleasi conditii, instanta poate dispune restituirea in scrisului oficial partial falsificat.

Despagubirile civile si cheltuielile judiciare

Art. 581. - Dispozitiile din hotararea penala privitoare la despagubirile civile si la cheltuielile judiciare convenite partilor se executa potrivit legii civile.

CAPITOLUL III

Alte dispozitii privind executarea

SECȚIUNEA 1

Schimbari in executarea unor hotarari

Revocarea sau anulara amanarii aplicarii pedepsei

Art. 582. - (1) Asupra revocarii sau anularii amanarii aplicarii pedepsei prevazute la art. 88 ori 89 din Codul penal se pronunta, din oficiu sau la sesizarea procurorului, instanta care judeca ori a judecat in prima instanta infractiunea ce ar putea atrage revocarea sau anulara.

(2) Daca pana la expirarea termenului prevazut la art. 86 alin. (4) lit. c) din Codul penal persoana cu privire la care s-a dispus amanarea aplicarii pedepsei nu a respectat obligatiile civile stabilite prin hotararea de condamnare, serviciul de probatiune competent sesizeaza instanta care a pronuntat in prima instanta amanarea, in vederea revocarii acesteia. Sesizarea poate fi facuta si de procuror sau de partea interesata, pana la expirarea termenului de supraveghere.

Revocarea sau anularea suspendarii executarii pedepsei

Art. 583. - (1) Asupra revocarii sau anularii suspendarii executarii pedepsei sub supraveghere prevazute la art. 96 ori 97 din Codul penal se pronunta, din oficiu sau la sesizarea procurorului, instanta care judeca ori a judecat in prima instanta infractiunea ce ar putea atrage revocarea sau anularea.

(2) Daca pana la expirarea termenului prevazut la art. 93 alin. (5) din Codul penal condamnatul nu a respectat obligatiile civile stabilite prin hotararea de condamnare, serviciul de probatiune competent sesizeaza instanta care a pronuntat in prima instanta suspendarea, in vederea revocarii acesteia. Sesizarea poate fi facuta si de procuror sau de partea interesata, pana la expirarea termenului de supraveghere.

Inlocuirea pedepsei detentiunii pe viata

Art. 584. - (1) Inlocuirea pedepsei detentiunii pe viata cu pedeapsa inchisorii se dispune, la cererea procurorului ori a persoanei condamnate, de catre instanta de executare, iar daca persoana condamnata se afla in stare de detinere, de catre instanta corespunzatoare in a carei circumscriptie se afla locul de detinere.

(2) Hotararea de inlocuire, ramasa definitiva, se pune in executare potrivit dispozitiilor art. 555-557.

Alte modificari de pedepse

Art. 585. - (1) Pedeapsa pronuntata poate fi modificata, daca la punerea in executare a hotararii sau in cursul executarii pedepsei se constata, pe baza unei alte hotarari definitive, existenta vreuneia dintre urmatoarele situatii:

- a) concursul de infractiuni;
- b) recidiva;
- c) acte care intra in continutul aceleiasi infractiuni.

(2) Instanta competenta sa dispuna asupra modificarii pedepsei este instanta de executare a ultimei hotarari sau, in cazul in care persoana condamnata se afla in stare de detinere, instanta corespunzatoare in a carei circumscriptie se afla locul de detinere.

(3) Sesizarea instantei se face din oficiu, la cererea procurorului ori a celui condamnat.

(4) La primirea cererii, presedintele completului de judecata dispune atasarea la dosar a in scrisurilor si luarea tuturor masurilor necesare solutionarii cauzei.

Inlocuirea pedepsei amenzii cu pedeapsa inchisorii

Art. 586. - (1) Inlocuirea pedepsei amenzii cu pedeapsa inchisorii, in cazul prevazut la art. 63 din Codul penal, se dispune de instanta de executare.

(2) Sesizarea instantei se face din oficiu sau de catre organul care, potrivit legii, executa amenda.

(3) Condamnatul este citat la judecarea sesizarii, iar daca nu are avocat instanta numeste unul din oficiu.

(4) Condamnatul privat de libertate va fi adus la judecata.

(5) Hotararea de inlocuire, ramasa definitiva, se pune in executare potrivit dispozitiilor art. 555-557. In situatia in care amenda a insotit pedeapsa inchisorii, se

va emite un nou mandat de executare pentru pedeapsa rezultata potrivit art. 63 alin. (2) din Codul penal.

(6) Daca persoana condamnata achita amenda pe parcursul solutionarii cauzei, sesizarea va fi respinsa ca neintemeiata.

Liberarea conditionata

Art. 587. - (1) Liberarea conditionata se dispune, la cererea sau la propunerea facuta potrivit dispozitiilor legii privind executarea pedepselor, de catre judecatoria in a carei circumscriptie se afla locul de detinere.

(2) Cand instanta constata ca nu sunt indeplinite conditiile pentru acordarea liberarii conditionate, prin hotararea de respingere fixeaza termenul dupa expirarea caruia propunerea sau cererea va putea fi reinnoita. Termenul nu poate fi mai mare de un an si curge de la ramanerea definitiva a hotararii.

(3) Hotararea judecatoriei poate fi atacata cu contestatie la tribunalul in a carei circumscriptie se afla locul de detinere, in termen de 3 zile de la comunicare. Contestatia formulata de procuror este suspensiva de executare.

(4) O copie de pe hotararea ramasa definitiva se comunica serviciului de probatiune competent, precum si politiei de proximitate.

Anularea si revocarea liberarii conditionate

Art. 588. - (1) Asupra anularii liberarii conditionate prevazute la art. 105 alin. (1) din Codul penal se pronunta, din oficiu sau la sesizarea procurorului, instanta care judeca ori a judecat in prima instanta infractiunea care atrage anularea.

(2) Instanta prevazuta la alin. (1) se pronunta si asupra revocarii liberarii conditionate, in situatia prevazuta la art. 104 alin. (2) din Codul penal.

(3) Instanta prevazuta la art. 587 alin. (1) se pronunta si asupra revocarii liberarii conditionate, in situatia prevazuta la art. 104 alin. (1) din Codul penal, precum si in cazul cand instanta care l-a judecat pe condamnat pentru o alta infractiune nu s-a pronuntat in aceasta privinta.

(4) Instanta in fata careia hotararea a ramas definitiva este obligata sa comunice locului de detinere o copie de pe dispozitivul prin care s-a dispus revocarea liberarii conditionate.

SECȚIUNEA a 2-a

Amanarea executarii pedepsei inchisorii sau a detentiunii pe viata

Cazurile de amanare

Art. 589. - (1) Executarea pedepsei inchisorii sau a detentiunii pe viata poate fi amanata in urmatoarele cazuri:

a) cand se constata pe baza unei expertize medico-legale ca persoana condamnata sufera de o boala ce nu poate fi tratata in reseaua sanitara a Administratiei Nationale a Penitenciarelor si face imposibila executarea imediata a pedepsei, iar instanta constata, pe baza probelor, ca specificul bolii nu permite tratarea acesteia cu asigurarea pazei permanente in reseaua sanitara a Ministerului Sanatatii si apreciaza ca amanarea executarii si lasarea in libertate nu prezinta un pericol pentru ordinea publica. In aceasta situatie, executarea pedepsei se amana pentru o durata determinata;

b) cand o condamnată este gravida sau are un copil mai mic de un an. In aceste cazuri, executarea pedepsei se amana pana la incetarea cauzei care a determinat amanarea.

(2) In cazul prevazut la alin. (1) lit. a), amanarea executarii pedepsei nu poate fi dispusa daca cel condamnat si-a provocat singur starea de boala, prin refuzul tratamentului medical, al interventiei chirurgicale, prin actiuni de autoagresiune sau prin alte actiuni vatamatoare, sau in situatia in care se sustrage efectuării expertizei medico-legale.

(3) Cererea de amanare a executarii pedepsei inchisorii sau a detentiunii pe viata poate fi facuta de procuror si de condamnat.

(4) Cererea poate fi retrasa de persoana care a formulat-o.

(5) Hotararile prin care se dispune amanarea executarii pedepsei sunt executorii de la data pronuntarii.

(6) In cazul in care in timpul amanarii executarii pedepsei pe numele condamnatului este emis un alt mandat de executare a pedepsei inchisorii, acesta nu poate fi executat pana la expirarea termenului de amanare stabilit de instanta sau, dupa caz, pana la incetarea cauzei care a determinat amanarea.

(7) Hotararea prin care instanta se pronunta asupra cererii de amanare a executarii pedepsei poate fi atacata cu contestatie la instanta ierarhic superioara, in termen de 3 zile de la comunicare.

Obligatiile condamnatului in cazul amanarii executarii

Art. 590. - (1) Pe durata amanarii executarii pedepsei, condamnatul trebuie sa respecte urmatoarele obligatii:

a) sa nu depaseasca limita teritoriala fixata decat in conditiile stabilite de instanta;

b) sa ia legatura, in termenul stabilit de instanta, cu organul de politie desemnat de aceasta in cuprinsul hotararii de amanare a executarii pedepsei inchisorii pentru a fi luat in evidenta si a stabili mijlocul de comunicare permanenta cu organul de supraveghere, precum si sa se prezinte la instanta ori de cate ori este chemat;

c) sa nu isi schimbe locuinta fara informarea prealabila a instantei care a dispus amanarea;

d) sa nu detina, sa nu foloseasca si sa nu poarte nicio categorie de arme;

e) pentru cazul prevazut la art. 589 alin. (1) lit. a), sa se prezinte de indata la unitatea sanitara la care urmeaza sa faca tratamentul, iar pentru cazul prevazut la art. 589 alin. (1) lit. b), sa ingrijeasca copilul mai mic de un an.

(2) Pe durata amanarii executarii pedepsei, instanta poate impune condamnatului sa respecte una sau mai multe dintre urmatoarele obligatii:

a) sa nu se afle in anumite locuri sau la anumite manifestari sportive, culturale ori la alte adunari publice, stabilite de instanta;

b) sa nu comunice cu persoana vatamata sau cu membri de familie ai acesteia, cu persoanele cu care a comis infractiunea sau cu alte persoane, stabilite de instanta, ori sa nu se apropie de acestea;

c) sa nu conduca niciun vehicul sau anumite vehicule stabilite.

(3) Obligatiile prevazute la alin. (2) pot fi impuse in masura in care au fost aplicate in continutul pedepsei complementare a interzicerii exercitarii unor drepturi.

Instanta competenta

Art. 591. - (1) Instanta competenta sa se pronunte asupra acordarii amanarii executarii pedepsei este instanta de executare.

(2) In cazul prevazut la art. 589 alin. (1) lit. a), cererea de amanare a executarii pedepsei se depune la judecatorul delegat cu executarea, insotita de inscrieri medicale. Judecatorul delegat cu executarea verifica competenta instantei si dispune, dupa caz, prin incheiere, declinarea competentei de solutionare a cauzei sau efectuarea expertizei medico-legale. Dupa primirea raportului de expertiza medico-legala cauza se solutioneaza de instanta de executare, potrivit dispozitiilor prezentului capitol.

(3) Instanta de executare comunica hotararea prin care s-a dispus amanarea executarii pedepsei, in ziua pronuntarii, organului de politie desemnat in cuprinsul hotararii de amanare a executarii pedepsei inchisorii pentru a lua in evidenta persoana, jandarmeriei, politiei de proximitate, organelor competente sa elibereze pasaportul, organelor de frontiera, precum si altor institutii, in vederea asigurarii respectarii obligatiilor impuse. Organele in drept refuza eliberarea pasaportului sau, dupa caz, ridica provizoriu pasaportul pe durata amanarii.

(4) In caz de incalcare cu rea-credinta a obligatiilor stabilite potrivit art. 590, instanta de executare revoca amanarea si dispune punerea in executare a pedepsei privative de libertate. Organul de politie desemnat de instanta in cuprinsul hotararii cu supravegherea celui fata de care s-a dispus amanarea executarii pedepsei verifica periodic respectarea obligatiilor de catre condamnat si intocmeste lunar un raport in acest sens catre instanta de executare.

(5) In cazul in care constata incalcare ale obligatiilor stabilite potrivit art. 590, organul de politie sesizeaza, de indata, instanta de executare.

(6) Instanta de executare tine evidenta amanarilor acordate si, la expirarea termenului, ia masuri pentru emiterea mandatului de executare, iar daca mandatul a fost emis, ia masuri pentru aducerea lui la indeplinire. Daca nu s-a stabilit un termen de amanare, judecatorul delegat cu executarea al instantei de executare este obligat sa sesizeze instanta de executare in vederea verificarii subzistentei temeiurilor amanarii, iar cand se constata ca acestea au incetat, sa ia masuri pentru emiterea mandatului de executare ori pentru aducerea lui la indeplinire.

SECȚIUNEA a 3-a

Intreruperea executarii pedepsei inchisorii sau a detentiunii pe viata

Cazurile de intrerupere

Art. 592. - (1) Executarea pedepsei inchisorii sau a detentiunii pe viata poate fi intrerupta in cazurile si in conditiile prevazute la art. 589, la cererea persoanelor aratate la alin. (3) al aceluiasi articol, iar in cazul prevazut la art. 589 alin. (1) lit. a), si de catre administratia penitenciarului.

(2) Dispozitiile art. 590 si art. 591 alin. (2)-(5) se aplica in mod corespunzator.

(3) Contestatia formulata de procuror este suspensiva de executare.

Instanta competenta

Art. 593. - (1) Instanta competenta sa dispuna asupra intreruperii executarii pedepsei este instanta in a carei circumscriptie se afla locul de detinere, corespunzatoare in grad instantei de executare.

(2) Cererea de prelungire a intreruperii anterior acordate se solutioneaza de instanta care a dispus intreruperea executarii pedepsei.

(3) Hotararea prin care instanta se pronunta asupra cererii de intrerupere a executarii pedepsei poate fi atacata cu contestatie la instanta ierarhic superioara, in termen de 3 zile de la comunicare.

Evidenta intreruperii executarii pedepsei

Art. 594. - (1) Instanta care a dispus intreruperea executarii pedepsei comunica de indata aceasta masura instantei de executare, locului de detinere si organului de politie.

(2) Instanta de executare si administratia locului de detinere tin evidenta intreruperilor acordate. Daca la expirarea termenului de intrerupere persoana condamnata la pedeapsa inchisorii nu se prezinta la locul de detinere, administratia trimite de indata o copie de pe mandatul de executare organului de politie, in vederea executarii. Pe copia mandatului de executare se mentioneaza si cat a mai ramas de executat din durata pedepsei.

(3) Administratia locului de detinere comunica instantei de executare data la care a reinceput executarea pedepsei.

(4) Timpul cat executarea a fost intrerupta nu se socoteste in executarea pedepsei.

(5) Pedeapsa accesorie se executa si pe durata intreruperii executarii pedepsei inchisorii sau a detentiunii pe viata.

SECȚIUNEA a 4-a

Inlaturarea sau modificarea pedepsei

Intervenirea unei legi penale noi

Art. 595. - (1) Cand dupa ramanerea definitiva a hotararii de condamnare sau a hotararii prin care s-a aplicat o masura educativa intervine o lege ce nu mai prevede ca infractiune fapta pentru care s-a pronuntat condamnarea ori o lege care prevede o pedeapsa sau o masura educativa mai usoara decat cea care se executa ori urmeaza a se executa, instanta ia masuri pentru aducerea la indeplinire, dupa caz, a dispozitiilor art. 4 si 6 din Codul penal.

(2) Aplicarea dispozitiilor alin. (1) se face din oficiu sau la cererea procurorului ori a persoanei condamnate de catre instanta de executare, iar daca persoana condamnata se afla in executarea pedepsei sau a unei masuri educative, de catre instanta corespunzatoare in grad in a carei circumscriptie se afla locul de detinere sau, dupa caz, centrul educativ ori centrul de detentie.

Amnistia si gratierea

Art. 596. - (1) Aplicarea amnistiei si a gratierii, atunci cand intervin dupa ramanerea definitiva a hotararii, se face de catre judecatorul delegat cu executarea de la instanta de executare, iar daca cel condamnat se afla in executarea pedepsei, de

catre judecatorul delegat cu executarea de la instanta corespunzatoare in a carei circumscriptie se afla locul de detinere.

(2) Judecatorul se pronunta prin incheiere executorie, data in camera de consiliu, cu participarea procurorului.

(3) Impotriva incheierii pronuntate potrivit alin. (2) se poate declara contestatie de catre procuror, in termen de 3 zile de la pronuntare. Contestatia este suspensiva de executare.

CAPITOLUL IV Dispozitii comune

Procedura la instanta de executare

Art. 597. - (1) Cand rezolvarea situatiilor reglementate in prezentul titlu este data in competenta instantei de executare, presedintele completului de judecata dispune citarea partilor interesate si, in cazurile prevazute la art. 90, ia masuri pentru desemnarea unui avocat din oficiu. La judecarea cazurilor de intrerupere a executarii pedepsei inchisorii sau a detentiunii pe viata se citeaza si administratia penitenciarului in care executa pedeapsa condamnatul.

(2) Condamnatul aflat in stare de detentie sau internat intr-un centru educativ este adus la judecata.

(3) Participarea procurorului este obligatorie.

(4) Dupa ascultarea concluziilor procurorului si a partilor, instanta se pronunta prin sentinta.

(5) Dispozitiile cuprinse in titlul III al partii speciale privind judecata care nu sunt contrare dispozitiilor prezentului capitol se aplica in mod corespunzator.

(6) Dispozitiile alin. (1)-(5) se aplica si in cazul in care rezolvarea uneia dintre situatiile reglementate in prezentul titlu este data in competenta instantei in a carei circumscriptie se afla locul de detinere. In acest caz, solutia se comunica instantei de executare.

(7) Hotararile pronuntate in prima instanta in materia executarii potrivit prezentului titlu pot fi atacate cu contestatie la instanta ierarhic superioara, in termen de 3 zile de la comunicare.

(8) Judecarea contestatiei la hotararea primei instante se face in sedinta publica, cu citarea persoanei condamnate. Condamnatul aflat in stare de detentie sau internat intr-un centru educativ este adus la judecata. Participarea procurorului este obligatorie. Decizia instantei prin care se solutioneaza contestatia este definitiva. Prevederile alin. (5) se aplica in mod corespunzator.

Contestatia la executare

Art. 598. - (1) Contestatia impotriva executarii hotararii penale se poate face in urmatoarele cazuri:

- a) cand s-a pus in executare o hotarare care nu era definitiva;
- b) cand executarea este indreptata impotriva altei persoane decat cea prevazuta in hotararea de condamnare;
- c) cand se iveste vreo nelamurire cu privire la hotararea care se executa sau vreo impiedicare la executare;
- d) cand se invoca amnistia, prescriptia, gratierea sau orice alta cauza de stingere ori de micorare a pedepsei.

(2) In cazurile prevazute la alin. (1) lit. a), b) si d), contestatia se face, dupa caz, la instanta prevazuta la art. 597 alin. (1) sau (6), iar in cazul prevazut la alin. (1) lit. c), la instanta care a pronuntat hotararea ce se executa. In cazul in care nelamurirea priveste o dispozitie dintr-o hotarare pronuntata in apel sau in recurs in casatie, competenta revine, dupa caz, instantei de apel sau Inaltei Curti de Casatie si Justitie.

Rezolvarea contestatiei la executare

Art. 599. - (1) Procedura de rezolvare a contestatiei la executare este cea prevazuta la art. 597.

(2) In cazul aratat la art. 598 alin. (1) lit. d), daca din hotararea pusa in executare nu rezulta datele si situatiile de existenta carora depinde solutionarea contestatiei, constatarea acestora se face de catre instanta competenta sa judece contestatia.

(3) Cererea poate fi retrasa de condamnat sau de procuror, cand este formulata de acesta.

(4) Dupa pronuntarea solutiei definitive ca urmare a admitterii contestatiei la executare, se face o noua punere in executare conform procedurii prevazute de prezentul titlu.

Contestatia privind executarea dispozitiilor civile

Art. 600. - (1) Contestatia privind executarea dispozitiilor civile ale hotararii se face, in cazurile prevazute la art. 598 alin. (1) lit. a) si b), la instanta de executare prevazuta la art. 597, iar in cazul prevazut la art. 598 alin. (1) lit. c), la instanta care a pronuntat hotararea ce se executa. Dispozitiile art. 598 alin. (2) teza a II-a se aplica in mod corespunzator.

(2) Dispozitiile art. 597 alin. (1)-(5) se aplica in mod corespunzator.

(3) Contestatia impotriva actelor de executare se solutioneaza de catre instanta civila potrivit legii civile.

Contestatia privitoare la amenzile judiciare

Art. 601. - (1) Contestatia impotriva executarii amenzilor judiciare se solutioneaza de catre instanta care le-a pus in executare.

(2) Dispozitiile art. 597 alin. (1)-(5) se aplica in mod corespunzator.

TITLUL VI Dispozitii finale

Termenii explicati in Codul penal

Art. 602. - Termenii sau expresiile al caror inteles este anume explicat in Codul penal au acelasi inteles si in Codul de procedura penala.

Intrarea in vigoare

Art. 603. - (1) Prezentul cod intra in vigoare la data care va fi stabilita prin legea de punere in aplicare a acestuia.

(2) In termen de 12 luni de la data publicarii prezentului cod in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, Guvernul va supune Parlamentului spre adoptare proiectul de lege pentru punerea in aplicare a Codului de procedura penala.